

İÇİŞLERİ KOMİSYONU

ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

**KONU: 1/868 Esas Numaralı Nüfus Hizmetleri Kanunu ile
Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı**

04.10.2017 Tarihli Alt Komisyon Toplantı Tutanağı

04 Ekim 2017 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.04
BAŞKAN: Mustafa Hilmi DÜLGER (Kilis)

BAŞKAN – Hoş geldiniz.

Dün, çalışma usulümüzü belirledikten sonra bugün kaldığımız yerden başlamak üzere kararlaştırıp ayrılmıştık. Ancak dün bir şeyi atladık: Arkadaşlarımızın hemen hemen hepsini ben tanıyorum ama bize bilgi verecek, çalışmalarımızda bize yardımcı olacak, başta Sayın Genel Müdür olmak üzere teknik arkadaşlarımızı bir tanımak isteriz. Tanımayanlarımız vardır, değerli vekillerimizden tanımayanlarımız olabilir. Ben kendilerini tanıtımalarını isteyeceğim.

Çalışmalarımıza başlamadan önce bugün sabahleyin yüreklerimizi yakan bir haberle hepimiz mesaiye geldik. Hakkâri Yüksekova’da 4 güvenlik görevlimiz, yola yerleştirilen patlayıcı maddenin (EYP) patlaması sonucu hayatlarını kaybedip şehadet mertebesine ulaşmışlardır. Ben şehitlerimize Allah’tan rahmet, kederli ailelerine ve milletimize başsağlığı dileyerek çalışmalarımıza başlamak istiyorum.

Buyurun Sayın Genel Müdüüm.

(Bürokratlar kendilerini tanıttı)

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Müdüüm, başlayalım zaman kaybına da yol açmadan.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkanım, biz tasarının bütün maddelerini kapsayan bir sunum hazırladık. Fakat dün, hatırladığım kadarıyla burada bir çalışma usulü belirlenirken bunun tamamının mı sunulacağı yoksa tereddüt olmayan maddelerde veya teknik açıdan bir açıklama gerektirmeyen maddelerde yapılıp yapılmayacağı konusunu bir açıklığa kavuşturduktan sonra başlayayım uygun görürseniz ya da hepsine baştan...

BAŞKAN – Hepsine baştan başlayalım, “Sorum yok.” deyip geçelim sorun olmayanları.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman müsaadenizle ben 1’inci maddeden başlıyorum. Tasarının 1’inci maddesi, kanunun 3’üncü maddesindeki bazı tanımları değiştirmekte veya kaldırmaktadır. Zaman içerisinde ortaya çıkan yeni tanımlar nedeniyle bu düzenlemeye gerek duyulmuştur. 5747 sayılı Kanun’un 2’nci maddesinin (9)’uncu fıkrasıyla tüm Türkiye’de bucak teşkilatları kaldırılmıştır. Bucak teşkilatları kanunla kaldırılınca eski metinde yani şu andaki mevcut metinde bulunan “İl, ilçe, bucak, köy ve mezra isimleri...” cümlesindeki “bucak” kelimesinin dolayısıyla ortadan kalkması gerekiyordu. “Mezra” terimi yerine “bağlı” terimi kullanılmaya başlandığı için bunu da bağlı olarak değiştirmemiz gerekti. Yani şu andaki mevcut metinde adres paylaşım sistemi var. Bu adres paylaşımı eskiden kimlik paylaşımından ayrıyken şimdiki çalışma düzenimizde kimlik paylaşımı sistemi içerisinde adres bilgileri yer aldığından artık adres paylaşımı sistemi diye bir sistem kalmadı. Yani bu maddenin gerekçesi kanunlarla ya da uygulamayla değişmiş olan hukuki terimleri ya da teknik yapıları, mevcut hâli hukuki hâle uydurmak, monte etmek veya o düzene getirmeye ilişkindir. Bundan ibarettir efendim bu şey.

Burada örneğin sözel adres kavramı vardı eskiden, şimdi coğrafi koordinatlara dayalı mekânsal adres sistemi geldi. Hem sözel adres var hem mekânsal adres var. Mevcut kanunda mekânsal adres olmadığı için sadece sözel adres vardı, mekânsal adresi ekledik. Bu tamamen yasal ya da teknik zorunluluklar nedeniyle yapılan bir madde, bir değişiklik. Açıklamaları da burada var efendim. Soru olursa cevaplandırabilirim.

BAŞKAN – Soru yok, geçiyoruz.

92’inci madde.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, bu madde aslında çok önemli. Bunu önümüzdeki yıllarda... Bu hemen hayata geçirilecek bir madde değil. Bunun ben önce açıklamasını yapayım ama açıklamadan önce şunu söylemek zorunluluğu ortaya çıkıyor: Yani bunu... Bugün bu kanun eğer yürürlüğe girerse yarın yapılacak, yarın yürürlüğe girecek, yarın uygulanabilecek bir şey değil ama bizim ilerideki projeksiyonumuzda çok önemli bir yetki bu.

Şöyle arz edeyim efendim: Şu anda kâğıt ortamında, malumaliniz, kütükler tutulmakta. Her il ve ilçede nüfus müdürlüklerinde o il ve ilçeye kayıtlı kişilerin kâğıt ortamında defter şeklinde kütükleri var. Şimdi, ben, burası teknik bir komisyon olduğuna göre şöyle somutlaştırmak istiyorum: Örneğin bir kadın babasının hanesinde evlenmeden önce bir çocuk olarak kayıtlıyken bu kadın evlendiğinden örneğin A ilindeyse B ilinin şu ilçesine, kocasının hanesine nakloluyor. Bu, A ilçesinde, babasının hanesinde kaydı kapatılıyor, siliniyor, üstü çiziliyor, B ilindeki X ilçesindeki kocasının kütüğü indiriliyor oradan, onun altına yazılıyor. Sonra çocuğu olduğu zaman onun altına yazılıyor. Bu şekilde devam ediyor. Bu kadın boşandığı zaman tekrar oradan, koca hanesinde, işte B ilindeki kütükten siliniyor, kapatılıyor yani “K” yazılıyor. Tekrar baba hanesine, ilk geldiği yere geri dönüyor, çocuklar orada kalıyor. Sonra tekrar evlendiği zaman bu kadın örneğin, bu sefer C iline gidiyor, oradaki kocasının kütüğüne yazılıyor. Orada bir çocuğu olunca oraya yazılıyor. Kardeşleri öbür kütükte kaldı. Kendisi üç tane yere gitti geldi. Öbür kardeşi öbür kütükte kaldı vesaire.

Şu anda geline nokta, malumunuz, bütün iş ve işlemlerimizin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarasına bağlı olarak yürütebiliyoruz ama örneğin bizim kütüklerimizde şimdi, eski kütüklerimizde yani eski dediğimiz, kullandığımız kütüklerde T.C. kimlik numarası yok çünkü o zaman öyle bir şey yoktu. İleride niyetimiz, özellikle elektronik arşiv projesini de bu sene hayata geçireceğiz, ihale aşamasındayız. Bu, yıllara sari bir proje. Artık tek bir T.C. numarasının altında bütün olayları aynı anda görme imkânı olacak. Yani şu kimlik numaralı kişinin doğumu, ölümü, çocukları, evlenmesi, boşanması farklı farklı yerlerde, defterlerde değil, o kişinin T.C. numarası yazıldığı zaman altına hepsi sıralanmış olacak.

Genel Müdürlüğümüzün çalışma hedefi ileride budur. Buna da şimdiden hazırlık yapabilmek ve yasal yetkiyi alabilmek için böyle bir madde ihdası düşünülmüştür. Ana şey budur efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bu yapılırken şimdi o kâğıtlar ortadan kalkacak mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şu anda kâğıtları kaldırma meselesi kanun meselesi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşlenmeyecek mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır, onları işlemeye devam edeceğiz, onlar her zaman duruyor. Yani o çok radikal bir karar aslında Sayın Milletvekilim. Yani “Biz bunları kaldırdık.” diyebilmek gerçekten önemli, siyasi bir karar. Ama biz şu anda hem elektronik olarak tutuyoruz hem de...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Eski işleme devam edecek.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tutuyor.

Yani şöyle arz edeyim efendim: Mesela bugün...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bu elektronik düzenlemeyi, tamam, bunu anladık ama eski işimize devam edecek miyiz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, devam ediyoruz, edeceğiz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ha, tamam.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Edeceğiz ama ola ki ileri de bu da kaldırılır. O artık siyasi, önemli bir karar. O artık bizim dışımızda olan... Ama biz bu çalışmayı yapabilmek için Meclisten bu yetkiyi yani kanunla bu yetkiyi almak istedik. Onun için bu şeyi koyduk, bu çalışmaya başlayabilmek için. Elektronik arşiv çalışmamızda, bu yeni yapacağımız, yeni başlayacağımız çalışmada onu tanımlarken, onun şartnamesini hazırlarken özellikle şunu belirttik: Eğer arşiv işini milyonlarca evrakı, milyarlarca -hani milyonlarca da az kalır- bu kadar evrakı bir tarayıcıdan geçirip de bir hard diske yüklemek şeklinde düşünmüyoruz. Bir T.C. numarası yazdığımız zaman o T.C. numarasının altına artık onunla ilgili bütün evrakları sistemin tarayıp onun altına getirmesi lazım. Bir T.C.numarasıyla bütün vukuatları aynı anda görebilmemiz, defterleri hem dikkat... Defterleri incelerken bu çok zor. Nüfus memurları bilir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Mevcut kayıt sistemi devam edecekse gerek yok meseleyi tartışmaya.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Devam ediyor. Tamam, geçiyoruz o zaman.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bir şey söyleyebilir miyim bu konuda izin verirseniz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Buyurunuz efendim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Acaba şöyle daha anlaşılır olmaz mı: “5490 sayılı Kanun’un 5’inci maddesine (3)’üncü fıkra eklenmiştir.” “Aşağıdaki fıkra” deyince...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – (3) numara, başında “(3)” var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Evet, (3)’üncü fıkra. Teknik bir şey söylüyorum: “... eklenmiştir.”dense... İki fıkradan oluşuyor çünkü. Onun nereye gireceği çok belli değil ve teknik olarak daha doğru olur diye düşünüyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Orada numarası var. Yok mu acaba?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Aşağıdaki fıkra yerine (3)’üncü fıkra eklenmiştir.” veya “Aşağıdaki (3)’üncü fıkra eklenmiştir.” veya.

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Sayın Vekilim, hani numarası olduğu için ilgili yerine otomatik olarak işleyeceğiz biz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yani o üzerimiz... Aklımızda kalsın o zaman.

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Sayın Vekilim, burada fıkra numarası verildiği için otomatik olarak kanunda yerleşeceği yer belli.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama o bir tereddüt yaratabilir. Onun için genel olarak gösterilir, biliyorsunuz. “(3)’üncü fıkra eklenmiştir” veya “(3)’üncü fıkra...”

BAŞKAN – Eklemelelerde dediğiniz doğru da Sayın Vekilim, ekleme değil, değişiklik.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yeni bir fıkra geliyor, evet.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Aşağıya (3) no.lu fıkrayı ekliyor yani.

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Ve fıkra numarası olduğu için Sayın Vekilim, durumda bir kargaşa yok. Numara olmasaydı... Bazı kanunlarda, dediğiniz gibi, fıkra numarası yok. O zaman fıkrayı belirtmek zorundayız, haklısınız.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yani burada olduğu için diyorum. Nereye eklendiği açık değil.

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Efendim fıkra numarası “3” olarak yazıyor şurada, o yüzden.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Nerede yazıyor? Aşağıda yazıyor da yukarıdaki ifade yönünden problem var diyorum. Siz bilirsiniz.

BAŞKAN – Yani kanun yazım tekniği açısından bir not alın.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Kanun tekniği açısından diyorum.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Ahmet Bey.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – Bu yazım şekli kanun yazım tekniğine uygun, sık kullanılan bir yöntem. Tamamen bütün metinlerde bu şekilde kullanıyoruz.

BAŞKAN – Ben de onu dedim yani. Kanun yazım tekniği açısından...

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – Evet, uygun yani. Biz de bu şekilde kullanıyoruz.

BAŞKAN – Tamam, geçiyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tek kayıt sistemine geçiş için öngörülen süre ne kadar?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, o da tabii... Şimdi, burada bir yetkiyi aldık. İlk yapacağımız şey şu anda elektronik arşiv uygulamasında... Ben biraz o zaman şöyle açayım konuyu: Türkiye’de her il ve ilçede her vukuat... Yani vukuat doğum, ölüm, evlenme, boşanma; bunlara vukuat deniyor, malum. Bu vukuat gerçekleştiği zaman 3 suret tutanak düzenleniyor. Doğum tutanağı, ölüm tutanağı vesaire. Bunların biri bunu düzenleyen il ve ilçede kalıyor, diğer ikisi de Genel Müdürlüğümüze gönderiliyor arşivlenmek üzere. Bir tanesi de kendi arşivinde kalıyor. Böylece bir kişinin bir vukuatında 3 tutanak oluşuyor. Dolayısıyla bu ölen kişileri de düşündüğünüzde milyarlarca şu anda tutanak var. Bu sadece defter değil, dayanak tutanakları. Çünkü malumalınız, tapu kütükleri de böyle. Bunlar bir dayanağın toplu hâlde görülmesi. Yani dayanağı yoksa bir kaydın, bunun kendi başına o defterde yazılı olmasının bir anlamı yok. Dolayısıyla milyarlarca evrak taranacak, elektronik ortama aktarılacak ve T.C. kimlik numarasıyla ilişkilendirilecek. Bu arşiv kısmı. Öteki kısım, biraz önce arz ettiğim gibi, eğer siyasi irade “Biz defterleri kaldırıyoruz, tamamen kütük tutulacak.” derse bu bir yazılım. Bunun için özel bir yazılım yapılması, MERNİS teşkilatı gibi yeni bir teşkilat kurulması lazım. Bunun bütçe tarafı var, hukuki diğer tamamlayıcı metinler var, teknik altyapısı var. Bu konuda ben kesin bir şey söyleyemem ama kesin olarak söyleyebileceğim şey, arşiv çalışmasına, arşivin elektronik ortama aktarılıp T.C. kimlik numarasıyla ilişkilendirilme faaliyetine bu yıl olarak başlıyoruz, üç yıl öngörüyoruz. Yani bunun için üç yıl verebilirim ama öteki şey benim dışımda olan bir konu, siyasi iradenin, bütçe durumunun, teknik çalışmaların gerektiği şeyler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz kâğıtsız yapamayız.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Kâğıtsız, evet...

Bir de, malumalınız, Konya’da Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün bir kurtarma merkezi var. Eğer bir afet vesaire, eğer kayıtların yok olması, Genel Müdürlük binasının, arşiv binasının veya il ve ilçe binalarının zarar görmesi hâlinde Konya’da bir kurtarma merkezimiz var. Bir tane daha yedeğimiz var, bir tane daha Genel Müdürlüğümüz var aslında.

BAŞKAN – Yani, bu, oldukça zaman alıcı bir konu. MERNİS Projesi’ne başlangıç yılıyla bittiği yılı düşündüğümüzde olayın büyüklüğünü biraz daha iyi anlarız ki biz mesleğe girdiğimizde...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teknoloji ilerledi artık, şimdi daha hızlı yapılır ama gene de belli bir sürede...

BAŞKAN – Gene de bir zaman alacaktır.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, MERNİS 1970’lerden beri var, biz girdiğimizden beri.

BAŞKAN – Biz girdiğimizde de vardı.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Biz girdiğimizde de vardı, hep vardı yani.

BAŞKAN – Bu, biraz daha hızlı olmakla birlikte bir zaman alır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şu an siz yeni oluşan bilgileri dijital ortamda da depoluyor musunuz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır, şu anda yok, kâğıt.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hâlâ kâğıt gidiyor ama bir yandan da başlayacaksınız.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Kâğıt gidiyor ama başlayacağız, evet.

Tabii, bizim bunları yapabilmemiz için de bu elektronik ortama aktarabilmek için yasal düzenlemeye gerek olmayabilir yani bu, bizim arşiv yönetmeliğimizin bir maddesiyle yapılabilir ama biz burada sadece arşiv işi olarak görmüyoruz yani ileride, T.C. kimlik numarasına bağlı bütün hareketleri aynı anda görmeyi şimdiden, aslında, Bakanlık olarak o yasal yetkiyi almak istiyoruz ki biz önümüzü görebilelim anlamında.

3’üncü madde efendim, gene kâğıt ortamıyla alakalı, kütüklerimizle alakalı şeyler. Şimdi, yasal olarak aile kütüklerinde bulunması gereken kişisel bilgileri düzenleyen şu andaki mevcut kanunumuzun 7’nci maddesi var. Fakat, tabii, bizim kütüklerimizde bunların hepsi kütüğe yazılmıyor, bazıları elektronik olarak tutuluyor. Örneğin, dediğim gibi, 1974’te yapılan kütüklerimizde T.C. kimlik numarası diye bir hane yok. Doğal olarak biz T.C. kimlik numaralarını buna mahsus bir defterde ve sistemde tutuyoruz ya da işte biyometrik veri, malum, bu yeni kimlik kartlarıyla beraber biyometrik veri de kişinin bir parçası olarak kabul ediliyor. Ama malumunuz, böyle şeyleri defterlerde bulundurma hem teknik olarak imkânı yok hem de güvenlik açısından imkânı yok.

Bu madde şunu getiriyor: Bazı yerler, buradaki bazı bulunması gereken maddeler sadece elektronik ortamda tutuluyor, işte, T.C. kimlik belgesi gibi, T.C. numarası gibi, biyometrik veri gibi, fotoğraf gibi. Bunlara, velayet ve vesayete ilişkin bilgileri de ekliyoruz. Eskiden, bu, kişinin velayet veya vesayetine ilişkin mahkeme kararları kütük bilgisi içerisinde yer almaz, ayrı bir dosyada dosyalanırdı sadece. Şimdi, kişinin hâli içerisinde bir parça olarak, velayet ve vesayet varsa kişinin üzerinde, bunu kişinin bir parçası olarak görüyoruz ve elektronik ortamda tutacağız.

MURAT BAKAN (İzmir) – Başvurdu noter, görebilecek mi bu...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Görebilir, evet. Yani, bu yönü de var, evet.

Bu tamam mı, bunu geçebilir miyiz?

BAŞKAN – Geçelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, bu 4’üncü madde tamamen teknik açıklama gerektirir. Bunu ben özellikle vurgulamak istiyorum.

Şimdi, burada, maddenin eski hâline yani daha doğrusu -“eski” aslında yanlış bir kelime- mevcut hâline baktığımız zaman, diyor ki: “Türkiye’de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni alan yabancılar Genel Müdürlükçe yabancılar kütüğüne kaydedilir. Ancak Türkiye’de yasal olarak bulunan yabancılar da talep etmeleri hâlinde yabancılar kütüğüne kaydedilir. Her kütüğe kaydedilen yabancılar, her türlü nüfus onayını nüfus müdürlüklerinde beyan etmekle yükümlüdür. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün dışındadır.”

Şimdi, Türkiye’de, mevcut durumda, en az doksan gün oturma izni alan yabancılar, yabancılar kütüğüne kaydediliyor ve bunlara 99’la başlayan bir numara veriliyor. Bu, yabancılar kütüğünden kaynaklanan, onları takip etmemize, kayıt altına almamıza yarayan, bizim T.C. kimlik numarasına benzeyen bir numara. Mevcut kanunumuzda, şu anda, doksan günden az ikamet izni olanlar bu kapsamın dışında. Ancak, (2)’nci fıkra bakarsak, zaten bu (2)’nci fıkra gösterilen kanun yürürlükten kalktığı için daha sonra bir önerge arz edeceğiz bu fıkranın kaldırılması için, eskiden vardı bu fıkra. 15/7/1950 tarihli, 5683 sayılı Yabancıların Türkiye’de İkamet Ve Seyahatleri Hakkında Kanun. Bu kanuna göre, bu doksan gün işliyordu. Bu kanun yürürlükten kalktı. Ne oldu? Bunun yerine 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu geldi. Şimdi, ikamet izniyle bulunanlar dışında, uluslararası koruma, geçici koruma statüleri oluşturuldu. Mesela, Türkiye’de bulunan Suriyelilerin statüsü geçici koruma statüsü oldu. Bir de uluslararası koruma statüsü var. Bunlar yeni geldi. Bu (2)’nci fıkradaki kanunun yürürlükten kalkmasıyla beraber bu statü geldi. Eskiden böyle bir statü olmadığı için bunlar yabancılar kütüğüne kaydedilip yabancı numarası verilmeyordu. Bu numaranın önemi şu: Hem Türkiye’deki kişiyi kayıt altına almış oluyoruz hem buna bağlı adres verisini takip etmiş oluyoruz hem aynı Türk vatandaşları gibi, örneğin bir doğum olduysa, bir yabancı doğum yaptıysa bu numaranın altına o doğumu yazarak kişinin çocuğu mu oldu, evlendi mi, boşandı mı, bunu takip etmemize yarayan bir sistem.

Bu maddeyle, bu yeni getirilen maddeyle...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kişinin kayıtlarındaki değişiklikleri kendi ülkesine de bildiriyor muyuz?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani, yabancılar kimlik numarası verdiğinizde onu o yabancı kendi ülkesine “Benim T.C. kimlik numaram bu.” diye bildiriyor mu?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır, hayır, T.C. kimlik numarası...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O, T.C. kimlik numarası değil, yabancı kimlik numarası.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Türkiye’deyken evlendi, çocuğu oldu, öldü, kaldı, bunları...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bilgi aldım Sayın Milletvekilim, “Bildirip bildirmemek kendi ihtiyarındadır.” diyor. Yani “Biz bildirmiyoruz ama kendisi bildirirse kendi ihtiyarındadır.” diyor.

Yani, efendim, burada, ikamet dışında iki statü daha oluştu; geçici koruma statüsü ve uluslararası koruma statüsü. Eskiden bunlar yoktu, sadece ikamet izni olanlara bu işlemleri yapıyorduk. Şimdi bu iki statü yeni düzenlemeyle gelince bunların yabancılar kütüğüne kaydedilmesi zorunluluğu ortaya çıktı. Biz de bu tasarı metninde bunu, bu durumu düzenledik. Daha sonra bir önerge de vereceğiz, bu, “5683 maddesinin hükümleri saklıdır.” diyor, artık tamamen bu kalktığı için bunu metinden çıkartacağız.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama çok ucu açık bir düzenleme değil mi? Mesela, maddede süre sınırı yok, ne kadar süre kalanlar için ya da geçici koruma elde edenler...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Vatandaşlıktan Sorumlu Genel Müdür Yardımcım o zaman daha ayrıntılı anlatsın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu 124’üncü maddesinde zaten bu 1950 tarihli 5683 sayılı Kanun’u komple ortadan kaldırmış durumda. Şu anda Türkiye’de yaşayan, bulunan yabancıların ikametli veya uluslararası koruma veya geçici koruma kapsamında olan kişilerin bütün hukuki düzenlemeleri 6458 sayılı Kanun’a göre yapılıyor. Dolayısıyla, Nüfus Kanunu’ndaki bu eski düzenlemelerden kaynaklanan, kalan bir madde burada, kaldırılması gerekiyor.

Sonrasına ilişkin kısımdaki soruyu tam anlayamadım efendim.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Diyorsunuz ki: “İkamet izni verilen yabancılar, Türkiye’de bulunan yabancılar...” Sayın Genel Müdür, geçici koruma ve uluslararası koruma altındaki vatandaşlar için özel bir düzenlemeye ihtiyaç doğduğu için bunu yaptılar ama buradaki düzenleme bulunan yabancılarla ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası verilmesinden bahsediyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Şimdi, kastedilen yabancıların...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sınırlandırmak gerekmiyor mu burada?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Şimdi, spesifik olarak tanımlansa yani 6458’in, kanunun içerisinde spesifik bir tanımlama yapılsa, atıfta bulunulsa elbette daha doğru olabileceği değerlendirilir, benim hani doğrusunu ifade etmem gerekirse.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, bir atıf yapılarak bir düzenleme yapılması gerekiyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, “uluslararası koruma ve geçici koruma” demiyor, “Türkiye’de bulunan yabancılarla ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası verme...” Şimdi, bir Türk vatandaşı Amerika Birleşik Devletleri’ne gitse herhangi bir ikamet izni olmadan ya da dünyanın herhangi bir ülkesine, Amerika olur, Kanada olur, Avrupa’nın herhangi bir ülkesi olur, “ID numarası” diyorlar kimlik numarasına, bu kimlik numarasını almanız çok güç bir şey. Biz hiçbir şart aranmaksızın, bunu uluslararası koruma ve geçici korumayla da sınırlandırmadan, bir ikamet süresi de aranmaksızın bunu veriyoruz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Hem de Bakana yetki veriyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) - Örneğin, bir terörist buradan bizim sınırlarımıza geldi, cihatçı Selefi teröristler geçti, işte IŞİD, Suriye, binlerce, on binlerce insan geçti, geldi, burada derhâl bu şeyi alabilir hiçbir şeye tabi olmadan, kimlik numarasını alabilir Türkiye’de.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, yabancı kimlik numarasını alabilmesi için Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne zaten başvurması gerekiyor, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü’nün belirlediği statünün içerisinde biz sistemsel olarak bu veriyi üretiyoruz, yabancı kimlik numarasını üretiyoruz ve Göç İdaresi Genel Müdürlüğüne iletiyoruz. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yaptığı bütün düzenlemeyi yani o kişiyle, o yabancıyla ilgili ürettiği geçici kimlik kartını, onun nüfus olaylarına ilişkin tuttuğu veriyi, güvenlik verisini, bütün veriyi Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tutuyor. Yabancılar kütüğünün elektronik ortamda Göç İdaresi kuruluşu malumunuz, çok hızlı gerçekleşen bir süreç, yabancılar kütüğünün burada bizim tarafımızdan elektronik ortamda oluşturulmuş olmasından kaynaklanan bir durum var. Zaten bir önceki tasarıda dikkat ederseniz “Genel Müdürlükçe yabancılar kütüğüne kaydedilir.” ibaresi var. Bu tasarıda da “Bakanlık” ibaresi, hani Göç İdaresi Genel Müdürlüğü de bizim Bakanlığımızın bir bağlı teşkilatı olması nedeniyle bu yabancı kimlik numarasını Bakanlığın üreteceğini biz burada yazdık. Bu düzenleme sonucunda uygulamada herhangi bir yabancının, o bahsettiğiniz gibi bir yani...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O işlemleri Göç İdaresi Genel Müdürlüğü...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama onlar tamamen kaldırılıyor, 8’inci madde mesela, mevcut maddede hepsi siliniyor ve bu yeni düzenleme getiriliyor, bu yeni düzenlemede ucu çok açık, anlatabildik mi?

MURAT BAKAN (İzmir) – Şu an ikamet izni şartı arıyoruz, bunu anlıyorum ben. Bunu koyduğumuza göre buraya, “Türkiye’de bulunan yabancılara ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermesi Bakanlık yetkilidir.”

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Şimdi, “ikamet izni şartı aranmaksızın”dan kasıt Türkiye’de 6458 sayılı...

MURAT BAKAN (İzmir) – Uluslararası koruma ve geçici korumaya şey...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Onu açıkça koyalım o zaman.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, atıf yapılması lazım.

MURAT BAKAN (İzmir) - Bunu maddeye koymak lazım. Bu, ucu açık ve bakın, zaten Türkiye’de milyonlarca Suriyeli var, buna ilişkin ciddi endişe var yani 300 binin üzerinde IŞİD taraftarı olduğu söyleniliyor, çok sayıda yabancı ülkelerden buraya gelen insanlar var. Bunun açık, net olması lazım, toplumdaki kaygıyı gidermek açısından söylüyorum yani vatandaşlığı elde etme, kimlik belgesi alma, ikamet etme, bütün bu şeyin ucu açık olmaması gerekir.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Sayın Başkanım, söz alabilir miyim?

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani “uluslararası koruma ve geçici koruma” diye hükme ekleyelim bunu.

BAŞKAN – Sayın Vekilim, Sayın Genel Müdür Yardımcımız Engin Bey’in açıkladığını aç çok hepimiz biliyoruz da şöyle bir şey var burada: Yabancıların ikamet alabilmesi için bir kere, bizim güvenlik araştırmalarımızdan, soruşturmalarımızdan yani burada Mecelle’deki malumu ilama hacet yok gibi bir durum doğdu. Zaten o çok zor bir süreçten geçmeden Göç İdaresinden talep alınır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, bizim buraya gelen, ne kadar şu an kayıtlarınızda Suriye’den buraya gelen şey var?

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Ama konunun bununla ilgisi yok ki Başkanım ya. Burada anlamadığımız şey şu: Geçici bir süre bir vatandaş geldi, bir yabancı...

MURAT BAKAN (İzmir) – İzin verir misiniz, ben arkadaşşa soruyorum yani size sormuyorum.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Ama anladım da burada olay farklı noktalara gidiyor Murat Bey.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, farklı noktaya gitmiyor. Biz şimdi kaygımızı söylemeyecek miyiz?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tereddüt ettiği bazı soruları arkadaşlar yetkililere soruyor, alt komisyonun zaten gayesi o, bizler soracağız, onlar cevap verecek, sonucunda da kabul edeceğiz, geçecek yani. Ama yani orada lütfen, böyle o şuraya çekiyor, buraya çekiyor, art niyet aramayın, art niyet aramayın.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Ama amacının dışında bir yere gidiyor konu yani. Bu kişiyi tanımlamak, geçici bir süre kişinin bir belgesinin olmasını sağlamak. Bu durumda bazı mağduriyetler doğuyor. Ben bu konularla ilgili bir insanım ve yaşadığım bazı olaylar var.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Söyle o zaman.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, sevgili arkadaşım, değerli milletvekili arkadaşım...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Dur, söyleyin.

MUSTAFA ŞÜKRÜ NAZLI (Kütahya) – Şimdi, burada geçici bir süre ikametgâh izni alınmıyorsa kadar o kişiyi bizim tanımlamamız lazım. Hiçbir belgesi olmayan bir kişi mi iyi, kayıt altına alınmış bir kişi mi iyi? Devletin güvenliği açısından bu gerekli. Konu Türkiye’deki Suriyeliler konusu filan değil, bir ikametgâh izni müracaat edinceye kadar geçen süre var, bu süre zarfında bu vatandaşlardan işte, Türk kökenli, Kırgızistan’dan gelmiş bir vatandaşın ben mağduriyetine bizzat şahit oldum, sağlık sorunları vardı, herhangi bir belge verilemediği için hiçbir hastane kabul etmiyor, hiçbir belge yok ve bu vatandaş burada mağdur oldu. Bunun gibi konular da var, bunun önüne geçmek için bu madde bence tasarlanmış ve çok doğru yani.

MURAT BAKAN (İzmir) - Siz kanaatinizi söylüyorsunuz, ben ikna olmuyorum bundan.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Milletvekili, şöyle de bir durum var: Bir uç durum da olacak...

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, biz karşılıklı konuşuyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teknik bir konu, arkadaşlarımız açıklasınlar.

MURAT BAKAN (İzmir) - Şimdi, ben yetkili arkadaşına soru sorarken milletvekili arkadaşım açıklama yapma ihtiyacı hissediyor, siz de kendi görüşünüzü ayrıca söyleyin.

Ben şunu soruyorum: Şu an kayıtlarda Türkiye’ye gelmiş 3-4 milyon, ne kadar bilmiyoruz, bir Suriyeli nüfus var, değil mi?

BAŞKAN - Yabancı var.

MURAT BAKAN (İzmir) - Yabancıların ötesinde Suriyeli nüfusu var, Türkiye’nin gerçeği bu. Kırgızistan’dan gelmiş 5-10 kişiden bahsetmiyorum; Türkiye’nin sosyolojik açıdan da önümüzdeki dönemde ciddi bir sorun yaşayabileceği... Elbette bunları ötekileştirmek için de söylemiyorum, burada misafir ediyoruz. Bunların biyometrik verileri alınmıyor mu, bunların bir kaydı tutulmuyor mu, ikamet izni olmadan bunların bir kaydı kuydu tutulmuyor mu? Yani şu an bir statüsü var bunların, bir şey yapılıyor. Ben şunu soruyorum, diyorum ki: Türkiye’de bulunan yabancılara -dünyada hiçbir yerde böyle bir şey yoktur- ikamet izni şartı aranmaksızın kimlik numarası vermeye Bakanlık yetkili, Bakanlık çat diye, hiçbir şart, koşul aramadan kimlik numarası veriyor. Bu, ucu açık değil mi? Bunun sınırları nedir? Kime verecek? Varsa yorum... Tunus’tan gelmiş Selefi cihatçı bir terörist, geldi burada, başvurdu, aldı. Bunda ikamet şartı da aramıyoruz yani...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Sayın Milletvekilim, ikamet şartı bu yukarıda, mevcut metinde, Türkiye’de herhangi bir amaçla en az doksan gün süreli ikamet izni alan yabancılara sadece biz bu numarayı veriyor ve onları o şekilde takip ediyorduk. Aslında şimdiki durum, yani benim kanaatimce, tabii, zataliniz, heyet nasıl düşünür bilmiyorum ama, şimdi, bu “ikamet izni aranmaksızın”dan maksat, yani biz bu doksan günlük ikamet izni olanları kaydediyorduk, artık bunu aramayacağız, biz zatalinizin aslında kastettiği şekilde Türkiye’ye geçici korumayla girmiş, sınırdan gelmiş Atatürk Havalimanı’na, demiş ki: “Ben ülkeme dönmek istemiyorum.” Uluslararası koruma statüsüne geçmiş, bu ikametli değil ama yeni kanunda bunun statüsü uluslararası koruma statüsü olmuş. Biz mevcut şeyde bunu kaydedip numara veremiyorduk çünkü bunu sadece ikametlilere verebiliyorduk. Şimdi, hemen orada Göç İdaresinin temsilciliği bunu kayda alacak yani daha iyi gibi görünüyor.

MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Genel Müdürüm, anladım. Niye o zaman uluslararası koruma ve geçici koruma olanlara...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Müsaade ederseniz bir şey sorabilir miyim? Bir şey sorabilir miyim ben?

Şimdi, Göç İdaresi Genel Müdürlüğünün kayıt altına almadığı herhangi bir kişiye bu maddeye istinaden siz Nüfus Genel Müdürlüğü olarak kimlik numarası verebilir misiniz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Hayır, veremeyiz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Ama bu nereden anlaşılacak?

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) - Nasıl anlayacak? Biz de onu anlamaya çalışıyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - O zaman bunu ifade eden bir şey koyalım buraya.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Ama yani bu, bu metinden anlaşılmaz ama Göç İdaresinin kendi kanunu var, başka kanunlar var yani bunların... O zaman burada...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Yasaya atf yapmak lazım, 6458'e atf yapmak lazım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Yani "6458'e göre Göç İdaresi tarafından kayıt altına alınmış kişiler" diye buraya bir açıklama bence... O nasıl yazılacaksa, nasıl ifade edilecekse... Göç İdaresinin kayıt altına almadığı bir kişiye siz kimlik veremiyorsanız bunu burada ifade edersek mesele çözülür yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Göç İdaresi bize "Bunun ikamet izni vardır, geçici korumadır ya da uluslararası korumadır." diyecek, biz de üreteceğiz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Kayıt altına aldık, şu bilgiler var zaten, yoksa yok. Onu buraya bir şekilde nasıl ifade edeceğiz sayın...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Sayın Başkan, izin alabilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, lütfen.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Şimdi, biraz önce Engin Bey dediler ki: "Biz bu konuyu tartıştık, bir açıklık olmadığını düşündük..."

Engin Bey, biraz önce siz de konuşmanız sırasında dediniz ki: "6458'e atf yapılmamış olmasının bir eksiklik olduğunu biz de tartıştık ama daha sonra gerekli görmedik." Şimdi, siz konuya vâkıf gruplar olduğunuz için bunu böyle sayabilirsiniz ama bu yasadaki yararlanmak isteyen bir avukat bu yasaya baktığı zaman, her zaman ikamet izni alabilir herhangi bir yabancı diye düşünür. O sebeple, burada bir açıklığa gereksinim var.

Sayın Genel Müdür de sıkça 1'inci maddeye -8'in eski hâlinin 1'inci maddesine- atf yapıyorlar. Bizim elimizdeki düzenlemede 1 tamamen kalkmış görünüyor, yanılıyor muyum acaba? Yani, mevcut düzenleme kaldırılıyor görünüyor, o zaman ona atf yapmamızın bir şeyi olmuyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, 5683'ü biz bir önerge verip bu ikinci fıkrayı metinden çıkaracağız, bu önergemiz hazır yani bu yürürlükten kalktı. Eskiden sadece ikamet izniyle insanlar oturabiliyordu Türkiye'de.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – 1'i diyorum efendim, 1'inci madde duruyor mu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 1'inci madde hayır, durmuyor. O kırmızı...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Durmuyor ama siz ona atf yaparak bize anlatmaya çalışıyorsunuz, değil mi, öyle olmuyor mu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şu andaki mevcut durum ya bu, şu anda kanun değişmediği için şu anda Türkiye'deki durum bu. Yani, biz...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama onu yok sayarak değerlendirin, söylemek istediğim o. Şimdi yeni 1 ve 2'yi onu yok sayarak değerlendirmek gerekiyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Onu yok saydığımızda yeni 1 şöyle olacak...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Bakanlığa yetkiyi devrediyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Eskiden Genel Müdürlükteydi. Şimdi, o zaman Göç İdaresi Genel Müdürlüğü yoktu bu kanunun zamanında.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Türkiye’de Yabancılar Kanunu yoktu. Geçen dönem Yabancılar Kanunu yeni çıktı.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Evet, evet, 2013’te 6458 sayılı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Evet, yeni çıktı Yabancılar Kanunu. O ikisi ilişkilendirilmeli. Burada da o ilişkilendirmede bir problem var. Bu problemi giderirsek mesele çözülecek.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, şu: Türkiye’de orada eskiden Genel Müdürlük vardı çünkü Göç İdaresi yoktu, şimdi Göç İdaresi kuruldu. Yabancılarla ilgili bütün statüleri Göç İdaresi belirliyor. Bizim Nüfus olarak buradaki fonksiyonumuz bu kütüğü tutmaya devam etmek yani yabancılar kütüğü bizde tutuluyor. Ha, şu da olabilir: Burada “Bakanlıkça” kelimesini koyunca Göç İdaresi ve Nüfusun ikisi aynı Bakanlığa bağlı olduğu için “Genel Müdürlük” kelimesi burada işlevsiz olacak. Belki ileride bu “Bakanlıkça” kelimesinin şemsiye bir kavram olarak konulması şu olabilir –çünkü bir iç düzenlemeyle Bakanlığa yetki veriliyor- ve Bakanlık der ki: Ben yabancılar kütüğünü burada, öteki işleri burada yürütmek istemiyorum. Yabancılar kütüğünü de Göç İdaresine verdim. Ama bunu diyebilmesi için buna “Bakanlık” demek lazım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sorun orada değil ama sorun atıf meselesinde. 6458’e atıf yapılmasının yararlı olacağı...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, 6458 sayılı Kanun’da yabancı kimlik numarasının tanımına baktığımız zaman, 25/4/2006 tarih ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu uyarınca yabancılara verilen kimlik numarası tanımı var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tamam, onda bir problem yok.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Şimdi, bu kurumların birbiri ardına oluşmasından kaynaklanan bir durum var burada. Yabancılar kütüğünün tanımı ise bizim kanunumuzda zaten yeniden tanımlandı. O tanım da kimlik numarası verilen yabancıların kayıtlarının elektronik ortamda tutulduğu kütüğü kastediyor. Bizim burada yabancılara oluşturduğumuz elektronik yabancı kimlik numarasını Göç İdaresiyle paylaşmamızdan kaynaklanan bir durum var. “Bakanlık” ibaresini de zaman içerisinde Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tamamen teşkilatlanıp elektronik sistemini oluşturduğu takdirde bu kimlik numarasını kendisi üretebilsin diye o tanımın içerisine koyduk. Yoksa, Göç İdaresinin bize göndermediği, elektronik olarak talep etmediği bir üretim söz konusu değildir.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Bunu belirleyelim, yoksa da açıkça koyalım. Biz ancak böyle anlıyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Siz bunu açıklayınca biz anlayabiliyoruz, bu maddeyi okuyunca anlayamıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu yetkiyi vermemizin sebebi uluslararası koruma ve geçici koruma altında olanlar için değil mi? Bunu dercedelim maddenin içine, diyoruz ki orada ucu açık bir yetki olmasın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Aslında efendim, yabancı kimlik numarasının tanımındaki, Göç İdaresi Kanunu’ndaki maddenin tanımlanması, bizim bunu böyle “Bakanlık belirler.” diye yazmamızın sebebi. Vaktizamanında...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bakanlığın belirlemesinde sorun yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Problem yok, onu konuşmuyoruz ki, onu söylemiyoruz.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Biz orayla ilgilenmiyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Problem şu: “Yabancılar Kanunu’na göre Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kayıt altına alınan kişilere Bakanlıkça yabancı kimlik numarası verilir.” diyelim, iş bitsin yani.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Tabii, 6458’e atf gerekiyor burada.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Bakanlıkça” olmasında problem yok bunun yani.

Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, burada bizim söylediğimiz şey –artık bunu çok uzatmanın, vakit kaybetmenin anlamı yok- 6458’de Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kayıt altına alınan yabancıya Bakanlıkça... Burada tabii dediğiniz gibi yarın bu yetki Göç İdaresine de devredilebilir, mantıklı da. Geçmişte bu kayıtların çoğu Emniyette ve her ilde de farklı mantıkla tutuluyordu. Biz de meslekten gelen birisiyiz, onun da sıkıntıları vardı geçmiş kayıtlarda, şimdi bir genel müdürlük tarafından tutuluyor ve dolayısıyla “6458’e göre Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından kayıt altına alınmış olan yabancılar Bakanlıkça yabancı kimlik numarası verilir.” ibaresini koyalım, bitsin bu.

BAŞKAN – Şimdi şöyle: Burada hepimiz bu açıklamalardan ve bizim geçmişteki bilgilerimize, tecrübemize dayanarak bu olayı anladık. O zaman bir redaksiyon yetkisiyle burada açıklayıcı bir şekilde 6458’e atıfta bulunularak...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, maksadımız üzüm yemek yani kimseyle şahsi bir şeyimiz yok yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Konu anlaşıldı efendim, bizim açımızdan da anlaşıldı. Eğer böyle bir imkân varsa düzeltilmiş hâlini biz arz edelim yani redaksiyon yapalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yok, işin özünü değiştirmeyen konularda redaksiyon oluyor. Bu, özünü değiştirdiği için önerge olur. Teknik arkadaşlarımız bir önerge hazırlasınlar, hepimiz imzalayalım, problem yok yani.

Sonraki maddeye geçelim.

BAŞKAN – Yani yapıyı da bozmayacak şekilde... Daha biraz açıklayıcı bir şey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bozacak bir şey yok zaten, ona itiraz yok, sadece ucu açık bir şey kalmasın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Yani tekrar o maddeye geri dönmeyelim, orada ikamet izni dışındaki statüleri de bir açıklığa kavuşturalım.

BAŞKAN – Göç Genel Müdürlüğünün işte o kanundaki “yabancı” ibaresine atıfta bulunulacak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Diğer statüleri de orada belirtelim.

Şimdi, efendim, müsaadenizle 5’inci madde... Bu da bu tasarı gündeme ilk geldiğinde kamuoyunda tartışılan bir maddeydi. Burada sözlü beyan ifadesi var. Aslında şu andaki mevcut yasanın şuradaki mevcut hâline baktığımız zaman, Türkiye’de sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun doğumdan itibaren Türkiye içindeyse otuz gün, yurt dışında ise altmış gün içinde bildirilmesi zorunlu, doğumun

bildirilmesi yükümlülüğü var. Bu bildirim kimin yapacağı ikinci fıkrada yazıyor; veli, vasi, kayyum, işte, büyükanne, büyükbaba, bu mevcut hâlimizi gösteriyor. Burada doğumu gösteren resmî belgeye dayanarak yapılabileceği gibi sözlü beyana dayalı olarak da yapılabilir. Yani şu anda mevcut yasamızda doğum bildirimini doğum bildirimini yapmakla görevli olanlar -veli, vasi, neyse, ana, baba- sözlü olarak yapılabilir, sadece sözlü beyanla ya da hastaneden bir doğum belgesi getirilerek yapılabilir ama burada lafzına baktığımız zaman, resmî belgeye dayanarak yapılabileceği gibi sözlü beyana dayalı olarak da yapılabilir. Yani hiçbir baba, anne, her neyse nüfus müdürlüğüne şu anda hastaneden aldığı bir doğum belgesini götürmek zorunda değildir; götürebilir, götürürse bir dayanarak olur, bir belge olarak doğum tutanağına eklenir ama sözlü olarak “Benim bir çocuğum dünyaya geldi -mevcut durumdan bahsediyorum- şurada doğdu, doğum tarihi şudur, ismi budur.” diyerek doğum tutanağını nüfus memurunun düzenlemesini ister ve bunu imza eder, şu andaki durum bu.

Şimdi, getirilen düzenlemeye baktığımızda, doğum bildirimleri doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir yani sağlık kuruluşu... Şu anda biz bunun altyapısını çalışıyoruz. Bu yetki geldiği zaman Sağlık Bakanlığıyla çalışmalarımız sonuçlanacak ve hayata geçecek. Bir arayüz oluşturuyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – E-devlet içinde mi olacak bu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır. Hastanede, hastane yönetimi içerisindeki bir birim -diyelim ki hastane müdürlüğü mü olur, artık neyse onun ismi- o hastanede meydana gelen doğumları... Burada diyor ki: “Hastaneye de yapılabilir.” Yani kişi gidecek hastaneye, diyecek ki: “Benim çocuğum doğdu hastanenizde, ben nüfus müdürlüğüne falan gitmekle uğraşmak istemiyorum. Benim çocuğumun ismi Ayşe’dir, Ahmet’tir, Mehmet’tir, her neyse.” Zaten ne zaman doğduğu hastane kayıtlarında, doğumun hastanede olmasından dolayı vaka bellidir. Hastane yönetimi on-line olarak o kişinin velisinin, babasının kaydının bulunduğu sisteme girecek ve bunu çocuğu olarak otomatik olarak tescil edecek yani kişi şeye gitmek zorunda kalmayacak. İsmi verilmişse ismiyle beraber, ismi verilmemişse sadece doğumu bildirecek hastane, tarihini bildirecek, yerini bildirecek, ismini boş bırakacak; annesi, babası yani bu yetkili olanlardan birisi gidip ismini de daha sonra tescil ettirebilecek. O, olayın bir başka tarafı, isme karar verilmediyse o an için.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Affedersiniz, burada bir cümle düşüklüğü yok mu (1)’inci fıkra, madde 5’te?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bakalım.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – “Doğum bildirimleri doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” Yani sağlık kuruluşları tarafından yapılması...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şöyle: Eğer ki anne, baba sağlık kuruluşuna derse ki: “Benim doğumumu bildirmeyin, ben kendim bildireceğim.” O kendi bildirecek.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ha, anne, baba tarafı için o.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani sağlık kuruluşuna da gidip dilekçe verebilir, bildirim oraya yapılabilir. Onu yaptığı zaman o bildirim on-line olarak tescil eder.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu sağlık kuruluşları içine özel sağlık kuruluşları da dâhil olacak mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Olacak, evet.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ama siz bir anne, babanın bildirim olmadan da sağlık kuruluşunun otomatik olarak ne diyeceğini söylediniz ama maddede anne, babanın...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, İçişleri Bakanlığına bağlı bir işi yaparken Sağlık Bakanlığına bağlı özel sağlık kuruluşlarını da yetkilendiren bir düzenleme yapıyoruz. Şimdi, nasıl bir usul ekonomisi yaratıyor bu bize? Yani her vatandaşın hayatta 3, en fazla 5 defa çocuğu olsun, ortalaması 2’dir, 3’tür çocuk sayısı evli çiftlerin. Nasıl bize bir usul ekonomisi sağlıyor? Bunun sizin açınızdan yarın çok daha büyük sıkıntıları olmayacak mı? Yani resmî olmayan herhangi bir polikliniğe, doğum yaptırılabilen bir yere siz bu yetkiyi veriyorsunuz. “Nüfus kayıtlarına bildirim yapacak, arayüz oluşturacağız elektronik ortamda.” diyorsunuz. Bu size nasıl pratikte bir fayda getirecek?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani bir kişinin 3 çocuğu olabilir ama Türkiye’de günlük doğum hadisesine baktığımız zaman bu o kişi için 1 tane olabilir ama –bilmiyorum sayısını şu anda ezbere, dün ne oldu, kaç doğum oldu, bilmiyorum- yani bizim buradaki muradımız bu kişilerin nüfus idarelerine gitmeden... Tabii, ruhsatsız yer, vesaire, onları ben bilmem yani biz onu...

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, siz İçişleri Bakanlığı olarak bunun kontrolünü nasıl sağlayacaksınız? Bu işin suistimali...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bakın, burada arkadaşımızın dikkat çektiği konu çok önemli bir konu, şuradan önemli bir konu: Şimdi, benim 1 çocuğum oluyor, ben 1 defa çocuk kaydettiriyorum vatandaş olarak ama nüfus memuru, Çankaya Nüfus İdaresi, Gölbaşı Nüfus İdaresi her gün onlarca çocuk kaydediyor. Dolayısıyla, o kayıt esnasında herhangi bir hata yapma ihtimali o nüfus memurunun çok düşük. Ama şimdi, biz, sağlık personeline diyeceğiz ki: “Sen nüfus kaydı yapacaksın.” Dediğimiz şey o.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sağlık yöneticisi diyelim yani o bir ebe hemşire değil de orasının hastane müdürü, vesaire, bir şeydir yani.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama işte, o birini yetkilendirecek yani her sağlık kuruluşunda bir nüfus memuru olacak. O yeni bir kargaşaya sebep olabilir, bence bu biraz şu anda Türkiye’nin içinde bulunduğu şartlar bakımından çok tartışılacak bir konu.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Anlaşıldı Sayın Milletvekilim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir de idari denetim açısından da...

BAŞKAN - Daha çok bizim “saklı nüfus” dediğimiz nüfusu ortadan kaldırmayı amaçlıyor diye düşünüyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama resen yapmıyor bunu, vatandaş isterse yapıyor.

BAŞKAN – Vatandaş istiyor yani kolaylık sağlıyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Resen yapıyor olsa...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Sayın Vekilim, şimdi, biz bunu Kimlik Paylaşım Sistemi üzerinden Sağlık Bakanlığıyla paylaşacağız fakat bu tabii ki Sağlık Bakanlığının bir işi. Biz bu imkânı verdiğimizde bizimle koordine içerisinde Sağlık Bakanlığının belirleyeceği kişilere bu eğitim verilecek. Bir özel hastaneye eğer bu yetki verilecekse o şartları taşıması lazım. Bu bir yönetmelik, yönergeyle belirlenecek, o şartları taşıdığı takdirde tabii ki ve bunun bir denetim usulü de olacak yani sizin söylediğiniz gibi “Biz oraya vereceğiz, adam kafasına göre şey yapacak.” diye tabii ki öyle bir şey olması mümkün değil. Burada amaç vatandaşın işini kolaylaştırmak. Malumunuz, çocuk doğuyor, eskiden çok olurdu, yazdırmıyor, iki sene sonra “1 Ocak” diye bir sürü doğum tarihi olan insan var biliyorsunuz. Burada hem bu engellenmiş olacak hem vatandaşın nüfus idaresine –çocuğu olmuş- gidip o işle uğraşmasına gerek kalmayacak.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, bir soru da ben sorayım.

Şimdi, mesela bu madde yazılırken şöyle bir çalışma yapıldı mı? Türkiye’de resmî-özel kaç tane doğum yapılabilen kurum var? Şimdi, yeni kaç tane nüfus memuru ihdas edeceğiz? Bununla ilgili bir ön hazırlık yapıldı mı, bir sayı var mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Şimdi, efendim, nüfus memuru görevlendirmeyeceğiz biz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Anladım, anladım ama nüfus memurunun yetkisini vereceğiz sonuç itibarıyla.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Biz Sağlık Bakanlığını yetkilendireceğiz fakat orada onların belirleyeceği personel... Şimdi, biz mesela belediyeler ve özel idarelere de adres alma yetkisi veriyoruz yine bu tasarıyla. Şimdi, bu yetkileri biz ilgili kurumlara vermediğimiz takdirde bürokrasiye boğuluruz, vatandaşı boğarız. Hepinizin malumu, şu anda nüfus idarelerinde çok kuyruklar oluyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Aksine bürokrasi çoğalıyor ama yani bir idareye daha yetki veriyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Peki, şöyle desek...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Genel Müdür Yardımcım, belediye resmî bir kurum, özel idare resmî bir kurum, Sağlık Bakanlığı resmî bir kurum. Özel hastanedeki doğumhaneye de biz bunu veriyoruz yani sonuçta...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Ama işte, bunun şartlarını oluşturup şey yapacağız. O zaman sayın vekilimin dediği gibi olur tam tersine, benim şahsi kanaatim, özel hastanede doğum yapacak, yine, alacak belgeyi, götürecek, nüfus müdürlüğüne ibraz edecek yani vatandaşa ikinci bir külfet çıkacak. Bizim burada devlet olarak görevimiz bu sistemde –tabii ki sizler haklısınız- bunun denetiminin iyi yapılması.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama yapılamayacak, çok hayali. Bence gerekçesini tam olarak bize ifade ederseniz... Yani ne amaçlanıyor burada?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Efendim, zaten bu kanun tasarısındaki çoğu maddenin amacı bürokrasiyi azaltıp vatandaşı rahatlatmak.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama aksine, bakın, bir bürokratik kanal daha açılıyorsunuz. Sağlık Bakanlığında eğitim yapacaksınız, üstelik özel alana da yöneleceksiniz, resmî kurumlara değil.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Efendim, biz bu işi kendi başımıza açıyoruz, vatandaşı rahatlatıyoruz. Yani bizim yaptığımız şey doğrudur, biz kendi başımıza iş açıyoruz. Şimdi, onlara eğitim vereceğiz, Sağlık Bakanlığıyla iş birliği yapacağız ama bireysel olarak vatandaş bazında onların işi rahatlıyor, bürokrasi bize geliyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Genel Müdür ile sizin söylediğiniz çelişiyor. Az önce ben Sayın Genel Müdüre insanın hayatında –benim tek çocuğum var- ortalama 2-3 çocuğu olur, nüfus müdürlüğüne gitmek de hiçbirimiz için zül değil çocuğumuz olduğunda dedim. Dolayısıyla, Genel Müdürem de dedi ki: “Ama Türkiye’deki toplam doğum oranını düşündüğünüzde ciddi bir bürokratik yük.” Hâlbuki sizin söylediğiniz vatandaşın işini kolaylaştırmak. Şu an siz vatandaşın işini kolaylaştıracam derken aslında çok da zor olmayan çocuğu nüfusa kaydettirmek gibi bir işlemi çok daha karmaşık, komplike ve İçişleri Bakanlığının denetiminden, kontrolünden çıkaracak şekilde, münhasıran İçişleri Bakanlığının yetkisinde olması gereken bir işi özel sağlık kuruluşlarına da

vererek -hatta onların kimlik belgelerini, her şeyini de paylaşmış olacaksınız böylelikle- çok daha zor bir iş yapıyorsunuz. Bu hükmün bence buradan kalkması gerekir yani “Doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” hükmünün kaldırılması gerekir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, müsaade ederseniz ben de bir eklemede bulunayım, ondan sonra arkadaşımız cevap verirse...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Maddenin diğer fıkralarının hepsini tamamlayalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hepsini tamamlayın ama şimdi, geçmişte tartıştığımız başka bir şey vardı İçişleri Bakanlığında. Tapuda mesela, Çankaya 1, 2, 3, 4 tapu müdürlüğü gibi, nüfusta da metropollerde nüfusu belli bir sayının üzerinde bulunmuş yerlerde birden fazla nüfus müdürlüğü kurulmasını tartıştık, aslında bence bu kanunda bunu çözerek başka şeylere girmek lazım yani başkasına yetki vermek yerine, nüfusta madem kuyruk var, Çankaya Nüfustaki kuyruğu engelleyemiyorsak Çankaya’ya ikinci bir nüfus müdürlüğü açalım. Tapuda var. Çankaya’da kaç tane tapu müdürlüğü var?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bilmiyorum kaç tane var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Birden fazla, Keçiören’de birden fazla, Yenimahalle’de birden fazla. Nüfusta da bunu açabiliriz yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, yani keşke, biz hatta... Eleman yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Eleman yoksa kadro verelim yani şimdi nüfusa... Kimliğin üzerine pasaportu verdik, ehliyeti verdik, bilmem neyi verdik. E nüfusun da bu yükün... Şimdi, Emniyette pasaport işini kaç kişi yapıyordu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 3 bin kişi yapıyordu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ehliyet işini?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bin kişi yapıyordu. Toplam 4 bin kişi boşa çıktı şu anda, çıkacak.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben sayıyı 5 bin olarak biliyorum. Trafik paketinde 2014 yılında bize verilen sayı 5 bindi. 5 bin kişi oradan boşa çıkarıyoruz. E burada da 3 bin kadro ihdas edelim yani tamam, 5 bin vermeyelim ama 3 bin kadro ihdas edelim yani.

BAŞKAN – Evet, Sağlık Bakanlığı bünyesinde...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya başka, sağa sola bu işi göndermenin gereği yok yani.

BAŞKAN – O zaman da şöyle bir şey çıkmaz mı Sayın Erdoğan: Yani, İçişleri Bakanlığı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu işin sahibi nüfus İdaresi. Nüfus idaresinin işini niye Sağlık Bakanlığına veriyoruz? Nüfus idaresine verelim, doğru yapılınsı çünkü bunlar önemli kayıtlar, kişiye ait kayıtlar. Bunu, bilen adamın yapması lazım, bunu bilen adam nüfus idaresi. Şimdi, nüfus idaresinin nasıl çalıştığını, hani, burada belki bilmeyen arkadaşlarımız olabilir ama zatinaliniz hem kaymakam olarak hem mülkiye müfettişi olarak çok iyi biliyorsunuz. Dolayısıyla, uzmanlık gerektiren bir iş. Uzmanlık gerektiren bir iş uzmanı olmayan... Adamın işi sağlık. Şimdi, sağlıkçıya biz diyoruz ki: Nüfus işi yap. Doğru değil yani. Adam sağlık personeli olmasa da sağlık idarecisi yani sonuçta nüfus yöneticisi, nüfus memuru değil. Şimdi, biz ona vereceğimize bu yetkiyi, nüfusun kadro açığı ne kardeşim? 1.500 mü verildi KHK’yle? Bunu 3 bine çıkaralım. Adam, kendisi, gerekli olan yerlerde ikinci nüfus idaresi...

BAŞKAN – O zaman şöyle bir şey doğmaz mı? Dediğin doğru, nedir? Bütün sağlık kuruluşlarında meydana gelen doğumlar tescil edilemez bu şekilde ama belli başlı devlet hastanelerinde, işte, özel hastanelerde yani tescilli olan yerlerde yapılan doğumlar...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bence onda bile sıkıntı var, orada bile nüfus memuru yok. Onlar ancak şunu yapabilirler: Doğum bildirimini elektronik ortamda Nüfus İdaresine gönderebilirler, Nüfus İdaresi oradan takip eder. Yani, bence orada bir kayıt yapılması doğru değil.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir şey daha söyleyeyim Sayın Genel Müdürüm, siz ondan sonra şey yapın.

Şimdi, bir doğum işlemi olduğunda sağlık kuruluşu bunu “Hastanemizde bir doğum gerçekleşti.” diye bildirmiyor, değil mi, kendisi herhangi bir bildirim yapmıyor şu an, mevcut durumda?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, burada, mevcut durumda böyle bir şey yok. Sadece şurada yazdığı gibi “veli, vasi, kayyım, bunların bulunması halinde çocuğun büyük ana, büyük baba...” vesaire. Şu anda böyle bir şey yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bizim arkadaşlarımızın öyle bir önerisi var: Hastaneler resen vatandaşa -böyle bir şey- doğum olduğunu yani doğum işlemini “Şu kişinin, şöyle doğum işlemi oldu.” diye resen bildirsin, hani, kaydı olmayan çocuk kalmamasın noktasında...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yani bu son cümleyi...

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Yani anne babanın inisiyatifine bırakılmasını diyoruz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Birinci şıkkın son cümlesi: “Doğum bildirimleri doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da...”

MURAT BAKAN (İzmir) – İnisiyatifine kalmadan... O, ismini sonra bildiriyor zaten.

BAŞKAN – “Kuruluşları tarafından yapılabilir.”

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Kuruluşlarınca bildirilir.”

MURAT BAKAN (İzmir) – Resen yapsın yani bu doğum olayını.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Yani nasıl ki mahkemeler boşanmaları Nüfus İdaresine bildiriyorlar resen, onun gibi.

BAŞKAN – “Kayıt” yerine “bildirim” yapılırsa ne olur?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bence “bildirim” daha doğru olur.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Evet, evet “kuruluşlarınca bildirilir.”

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Şimdi, getirdiğiniz (1)’inci fıkrada tam anlaşılamıyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – İsmi de sonra bildirebilir, siz onunla ilgili bir şey söylediniz. E öyle oluyorsa sağlık kuruluşu...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Otomatikman bildirsin.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Şu tarihte, şu kişinin kız veya erkek çocuğu olmuştur.” gibi.

BAŞKAN – Anladım efendim, bir saniye.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, o fıkranın üstünü okuduğunuzda “Sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun, doğumdan itibaren Türkiye’de otuz gün içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise altmış gün içinde dış temsilcilığe bildirilmesi zorunludur.” Doğum bildirimleri “doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşları” deyince şimdi burada yurt dışı da var, yurt içi de var yani...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Genel Müdürüm, bir şey sorabilir miyim. Şimdi, siz bizim elimizdeki karşılaştırmalı tabloda mevcut maddeyi kaldırdığınız için...

MURAT BAKAN (İzmir) – Zaten tanımladığınız bir şeyden bahsediyoruz. Siz diyorsunuz ki: “Bildirimi doğrudan sağlık kuruluşuna yapsın nüfus müdürlüğü yerine, sağlık kuruluşu da nüfus müdürlüğüne yapsın.” Öyle değil mi? Bir ara yüz oluşturunca. Biz de diyoruz ki: Resen, Türkiye’de bulunan sağlık kuruluşlarınca da demeyelim, sağlık kuruluşları -Türkiye’deki doğumlar için söylüyorum- otomatik bildirsin nüfusa. Hem siz muradınıza ermiş olursunuz hem de bildirilmemiş hiçbir çocuk kalmamış olur yani ailenin de inisiyatifine bırakmamış oluruz. Ne nüfus müdürlüğüne ne bir yere gitmeden bu iş tamamlanmış olur.

BAŞKAN – Yani evet burada ailenin inisiyatifine bırakılan bir şey var. Ben kendim de gidebilirim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Selina Doğan arkadaşımız o konuda çok doğru bir teşhiste bulundu. Nasıl, boşanmayı doğrudan mahkeme bildiriyorsa nüfusa, doğumu da sağlık kuruluşu bildirsin.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet yani buradaki “da” bağlacı buradan çıkartıldığında...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Ben onu izah etmeye çalışmıştım az önce.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hani “yapılabilir” kelimesi değişecek tabii.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Kuruluşlarınca” olacak.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Kuruluşlarınca.” Yani bir zorunluluk yeri getirelim dedik.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – İzinizle. Şimdi, burada, mevcut maddeyi kaldırdığınız için sağ olarak bir hastanede gerçekleşen bir doğumun nasıl belirtileceğinin ucu burada belirsiz, cümle düşüklüğü de var ayrıca ve zorunlu olarak bildirilip bildirilmediğini de anlayamıyoruz. Sizler sadece bize açıklayınca biz ne yapmaya çalıştığınızı anlıyoruz, kanun maddesinde bu anlaşılmıyor, cümle düşüklüğü de var burada. “Doğum bildirimi, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” Kim yapacak bunu? Ama siz bize anlatırken diyorsunuz ki: “Sağlık kuruluşları –özel, devlet- doğan bir çocuğu nüfus müdürlüğüne bildirecek.” Ama bu maddede bu yok. Şimdi, burada bir düzenlemeye ihtiyaç var zorunlu olarak.

BAŞKAN – Şimdi, (5)’inci fıkrada doğum bildirimi veli, vasi, kayyum...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – (1)’inci fıkra.

BAŞKAN – Yeni (5)’inci fıkrada, tasarının kırmızıyla yazılan (5)’inci fıkrasında veli, vasi yani son ekli şeylerde o bildirimi yapacak olan tekrar sayılıyor. “Çocuğun büyük ana, büyükbaba...” Onu oradan tamamlayabiliriz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ve “Doğumu yapan sağlık kuruluşunca yapılır.” dersek orada resen o yetkiyi vermiş oluyoruz ya...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, ben de bir şey söyleyebilir miyim izin verirseniz.

Şimdi, (2)’nci fıkraya bakalım. (2)’nci fıkrada diyoruz ki: “Sağlık kuruluşları ve sağlık kuruluşları dışında sağlık personeli nezaretinde gerçekleşen doğumlar; ilgili sağlık birimince bulunulan yer nüfus müdürlüğüne beş işgünü içinde bildirilir.” Bu durumda, yukarıdaki son cümlelerin hiçbir değeri kalmıyor. Yani zaten beş gün içinde bildirim zorunluluğunu getiriyor. Yukarıda bizim itirazımız, yukarıdaki...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (1)’inci fıkranın son cümlesi kalkarsa sıkıntı yok.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sağlık kuruluşları ve sağlık kuruluşları dışında, onlar da var, alt tarafta var. Bu sebeple, son cümleyi bütünüyle kaldırmak gerekiyor. Devamı da var, evet, devamında da var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, katılıyorum size de.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Bir de bir yaptırımı olması lazım yani bildirmezse ne olacak?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, bütüncül olarak baktığımızda, tekrar bütün bu görüşleri de değerlendirdiğimizde “Sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun doğumdan itibaren Türkiye’de otuz gün içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise altmış gün içinde dış temsilciliğe bildirilmesi zorunludur. Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.”

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yalnız...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tamam, ben eleştirileri aldım. 2’ye geçiyoruz.

“Sağlık kuruluşları ve sağlık kuruluşları dışında sağlık personeli nezaretinde gerçekleşen doğumlar; -şimdi, sağlık kuruluşunun içinde bir ortamda da gerçekleşmiş olabilir, Sağlık Bakanlığının bir ebesi veya bir görevlisi yani nezaretinde olmak şartıyla dışarıda da gerçekleşmiş olabilir- ilgili sağlık birimince bulunulan yer nüfus müdürlüğüne beş işgünü içinde bildirilir. Bildirimde; doğumun sağlık kuruluşunda veya sağlık personeli nezaretinde olduğunu ispatlayan rapor veya resmi belge ve doğum tescil isteğini belirten form dilekçe yer alır.”

Aslında bizim şeyimizi bu çözüyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani (1)’inci fıkranın son cümlesi...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani yukarıdaki... Bildirim yerleri olarak burada tasarıya dış temsilcilikler ve nüfus müdürlükleri dışında bir de sağlık birimi eklenmiş yani bu kaldırılabilir, ben de aynı kanaatteyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani (1)’inci fıkranın son cümlesini kaldırırsak bütün tartışma bitecek.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Çünkü (2)’nci fıkra zaten bizim şeyimizi halletmiş oluyor, birincisi fazladan gibi görünüyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Fazladan ve sıkıntılı bir iş. Ben bu işin uzmanlık gerektirdiğini düşünüyorum. O rapor geldi. Oradaki eksikliğe, ona nüfus memuru müdahale edebilir ama hemen tescil yapar, yanlış bir kimlik numarası verirse bunun düzeltilmesi için mahkemeye gitmek gerekir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman diğer şeyler gibi bunu çalışacağız.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, “sağlık kuruluşları dışında” diyor ya burada, “sağlık kuruluşları ile sağlık personeli nezaretinde gerçekleşen doğumlar ilgili sağlık birimince bildirilir.” dersek...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Oradaki “dışında”yı “binanın dışında” gibi anlamak lazım yani hastanede değil de köyde, Sağlık Bakanlığının ebesi köye, eve gitmiş, onun bağlı olduğu bir tane sağlık ocağı var, ona gidecek “Ben şurada doğum yaptırdım.” diyecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Anladım ama bunu maddi hükmünden sağlık kuruluşlarında yapılan doğumların beş gün içinde bildirmesi zorunluluğu anlaşılmıyor sanki, sadece dışında olanların bildirilmesini düzenlemiş gibi.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tamam efendim, şöyle yapalım...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir öneri geldi arkadaşlar. Bu, (1)’inci fıkranın son cümlesini çıkaralım, bu tartışmayı bitirelim, gerek yok yani. Uzman arkadaşlar bir yardımcı olsunlar, (1)’inci fıkranın son cümlesinin çıkarılmasına ilişkin bir öneri hazırlayın, hemen onu imzalayıp...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, şöyle yapalım: Şu (3)’üncü, (4)’üncü, (5)’inci fıkraların da hepsini okuyalım, o sırada da arkadaşlar çalışsın.

BAŞKAN – Diğer fıkraları okurken gerekirse önerge çalışması yaparız, sonra geri döneriz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama hazır olsun, onu bir arkadaşlar...

BAŞKAN – Arkadaşlar çalışıyorlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, o son cümleyi, (1)’inci fıkranın son cümlesini...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman bu böyle dursun, (3)’e geçiyorum şimdi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bunu böyle şey yaptık, diğerleriyle ilgili bizim bir şeyimiz yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tartışma yok, bunu geçelim, bu maddeyi geçelim arkadaşlar, çok da zaman kaybetmeyelim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir sonrakine geçelim, burada bizim tek konu buydu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – (4)’üncü fıkra var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bunu açıklayayım müsaade ederseniz, çok tartışıldı bu konu.

Şimdi, bu (4)’üncü fıkra aynen şöyle, diyor ki: “Sağlık personelinin takibi dışında doğan çocukların doğum bildirimi nüfus müdürlüklerine sözlü beyanla yapılır. Beyanın teyidi amacıyla mülki idare amirinin emriyle, aile hekimlerinin aracılığıyla araştırma yaptırılır.” “Yaptırılabilir.” demiyor, dikkatinizi çekerim “yaptırılır.” diyor. Şimdi, bu sisteme şöyle bir bakmak lazım: Sağlık kuruluşunun içinde –daha öncekilerle devam ediyoruz şimdi, bütüncül olarak ele alıyoruz- veya bir sağlık mensubu tarafından dışarıda yapılan bir doğum var, bunu otomatik alıyoruz (2)’nci fıkroda, bunu tescil ettik. Burada, zaten Türkiye’de doğumların yüzde 98’i bu şekilde yapılıyor.

Şimdi, onun dışında, sağlık personeli nezaretinde gerçekleşmeyen bir doğum var yani kendisi diyelim ki evde doğum yaptı veya oradaki bir komşusunun yardımı, vesaire bir şey oldu. Bir de böyle bir durum var. Şimdi, önce şunu hatırlatmam gerekiyor konunun önemi açısından: Şu andaki durumda, şu anda bu tasarı yürürlüğe girmediğine göre, nüfus müdürlüğüne gittiğinizde “Benim bir çocuğum doğdu, şurada doğdu, ismi de şudur, doğum tarihi de budur.” dediğinizde nüfus memuru doğum tutanağını sözlü beyanınızla doldurup bu doğumu tescil etmek zorundadır şu an için. Başka, “Git hastaneden şunu getir, muhtardan il mühaber getir.”, hiçbir şey ibraz etmenize gerek yok. Getirirsiniz hastaneden, o sizin kendi kolaylığınız, kendi şeyiniz.

Biz şimdi bu tasarıda ne yapıyoruz? Bir kere, hastanede doğmuşsa tescil ettik, ebe vesaireye gittiye tescil ettik. Ne kaldı? Kendi kendine veya bir komşusunun, sağlık personeli olmayan birinin, bir büyüğün nezaretinde gerçekleşen bir doğum kaldı. Şimdi, burada, Türkiye’de aile hekimliği sistemine de kısaca değinmek lazım. Biliyorsunuz, her ferdin bağlı olduğu diyelim tabiri caizse, bir aile hekimi var. Bu aile hekimi o ferdin kendi bölgesindeki her kişinin sağlık şeyini takip ediyor. Bunların içerisinde gebelik de var, gebe kadınların takibi aile hekimlerinin sorumluluğu içerisinde, daha sonra doğan çocuğun da sıhhatinin takibi, izlenmesi gene aile hekiminin sorumluluğunda. Yani, bir doğum sağlık kuruluşunun dışında veya sağlık personelinin yardımı dışında gerçekleşmiş olabilir ama bu kişinin tabi olduğu, bağlı olduğu bir şey vardır. Bu “tabi” kelimesi doğru, yanlış, onu çok bilmiyorum ama bu kişiyi izleyen bir aile hekimi vardır. Bu aile hekimi, örneğin, kişiyi her ay izliyor ya, “Bu ay senin hamileliğinin, gebeliğinin 8’inci ayı.” işte “Bu ay 9’uncu ayı.” diyelim ki “Senin doğum yapmış

olman lazım, doğum yaptın mı?” Çünkü doğum yaptıysa belli zaten, onu hane ziyaretinde, doğum yaptığını gördüğünde bir tutanak düzenleyecek. Bu tutanak düzenlendiğinde –yani (3)’üncü fıkradan bahsediyorum- mensubunca düzenlenecek rapor veya belgeyle yapılır. Bunun tescilini de bu belgeyle yapacağız, aile hekiminin getirdiği belgeyle, sağlık kuruluşu dışında veya sağlık yardımı dışındaysa.

MURAT BAKAN (İzmir) – O (2)’deydi zaten.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ama efendim, (4)’e geldiğimizde, (4) şu: velev ki, oldu ki, nasıl olduysa oldu, aile hekiminin de izleminin dışında...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Dokuz ay hiç doktora gitmedi...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hiç gitmedi ve aile hekimi çıktı, girdi, neyse, nasıl olduysa oldu. Yani, biz bunun çok düşük bir şey olduğunu düşünüyoruz ama oldu diyelim. Bunu ne yapacağız? İşte, bu (4) de bunu düzenliyor. Burada diyor ki, kişi artık ne yapacak? Sözlü beyanda bulunacak. Diyecek ki: “Benim çocuğum doğdu.” Şu anda bu sözlü beyanı yaptığı zaman hastanede doğsa da sözlü beyanla şu anda tescil ediyoruz, ne olsa tescil ediyoruz. Şimdi, sözlü beyanı sadece ve sadece artık bu hâlde kabul edeceğiz. Onu da tescili esas olarak kabul etmeyeceğiz. Sadece beyanını alacağız, diyecek ki: “Ben hastanede yapmadım, ebe gelmedi, aile hekimi takip etmedi, oldu, oldu, en son bu noktada kendim doğum yaptım.” O zaman mülki idare amiri o bölgenin aile hekimine diyecek ki –“yapabilir” demiyor, “yaptırır” diyor- talimat verecek, diyecek ki: “Böyle bir sözlü beyan gelmiştir. Git o köye, o mezraya git bunu bul, bunu araştır, soruştur, doğru mu yanlış mı bana bir rapor getir.” O sağlık personeli –tabii bu aile hekimi- o raporu getirince, nüfus idaresine doğrulayan bir raporu verince tescil ancak o zaman yapılacak. Yani, şu anda bir sözlü beyanı araştırma yükümlülüğümüz yok, araştırmıyoruz da ama bu hâlde sözlü beyan binde 1 bir istisnayla ancak yapılacak ve bu da tescili esas olmayacak, ancak araştırmanın başlangıcına, emre esas olacak.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani burada maksadımız...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hiç kimse dışarıda kalmasın.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) –...kendisine ait olmayan bir çocuğu kimse kendi üstüne kaydettiremesin.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, evet. Zaten bu da çok az bir istisna.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Affedersiniz, şimdi, sizin açıklamanızdaki esas ikna eden nokta, tescilin daha sonra yapılıp yani bu araştırmadan sonra...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, tabii...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – O vakit, şöyle bir anlatım daha doğru olur mu: Beyanın teyidi amacıyla mülki idare amirinin emriyle gerekli soruşturma sadece aile hekimliği değil, belki orada gidip polisin de yapabileceği adli ve hakimlerinin aracılığıyla...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tabii, aile hekiminin yaptığı çalışmaya göre gerekirse adli tahkikat da yapılabilir yani.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) –...yapılarak tescili yapılır gibi. Sayın Genel Müdürüm, “tescili yapılır” cümlesinin...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman yönetmelik gibi olur yani.

BAŞKAN – Orada yetki mülki idare amirine verildiğine göre artık aile hekimiyle mi, polisle mi?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama bakın, o anlam çıkmıyor, diyor ki: “Mülki idare amirinin emriyle, aile hekimlerinin aracılığıyla” diyor. O yetmeyebilir.

BAŞKAN – Yani, orada bir takdir yetkisi veriyor. Polis gidip de hamile, yeni doğum yapmış birisinin denetimini...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Yok, o anlaşılmıyor takdir yetkisi.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Değil, “iki ay sonra, üç ay sonra” diyoruz biz bunu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Onu yönetmeliğe yazarsınız, aile hekimi gider...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Aile hekimlerinin aracılığıyla çıkarılabilir buradan, araştırma yapılır, mülki idare emrinin emriyle araştırma yaptırılır.

BAŞKAN – Ama orada başka bir şey var Sayın Erdoğan.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, idare aile hekimini uygun görmüş yani sağlıklı değil mi?

BAŞKAN – Orada doğru olan bana göre aile hekimidir, içimizde doktor olanlar var, doktor yakını olanlar var. Mutlaka, öyle olursa bir başka kaymakam, mülki amir polis gönderir, veri hazırlama kontrol işletmenini gönderir, bir erkeği gönderir, odacıyı gönderir. Şimdi, aile hekimliğinde herkesin bir gebe takip formu vardır.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ama o yapılamıyor ki her yerde, birçok yerde yapılmıyor.

BAŞKAN – Yapılıyor şu anda.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Aile hekimiyle beraber bu kişi aile hekimine de kaydolmuş olur.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Özür dilerim Sayın Genel Müdürüm, benim için önemli olan şu: “Tescili böyle yapılır.” gibi bir cümleye gerek var. “Teyidi amacıyla” diyorsunuz ama “beyanın tescili” de diyebiliriz “teyidi” yerine, şundan sonra yapılır, öyle bir cümle.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, yüce heyete benim herhangi bir şeyim yoktur, ben sadece açıklamakla mükellefim ama yönetmelikler... Yani, bu sanki şöyle oluyor gibi, çok özür dileyerek...

BAŞKAN – Aynı yönetmelik gibi olur o zaman.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Çok özür dileyerek söylüyorum, lütfen yanlış anlamayın. Yani, böyle kanunların uygulanmasını göstermek üzere yönetmelikler çıkarılır malum. Şimdi, mesela burada Nüfus Yönetmeliği de var yani Nüfus Kanunu var ama Nüfus Yönetmeliği de var. Yani, şimdi, kanunda her şeyi bu şekilde yazdığımızda, bu sanki bir yönetmelik gibi olur. Nüfus Yönetmeliği’nde değiştirelim, Nüfus Yönetmeliği’ne koyalım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ondan vazgeçmiş durumdayım ben, başka bir şey söylüyorum; tescilin yapılması meselesi, teyit değil, tescil. “Teyit” çok soyut bir kavram ama tescil yani nüfusa kaydı, “teyidi” yerine “tescili”, bu yeterli olabilir.

BAŞKAN – Burada beyanın doğruluğunu nasıl yapacaksınız?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Beyanın tescili” diyeceğiz.

BAŞKAN – Beyanın tescili başkasının görevidir.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Teyit doğrudur.

BAŞKAN – Burada teyit doğru. Beyanın teyidini doğrulayıp doğrulamamak söz konusu.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – O zaman, teyidi amacıyla mülki idare amirinin emriyle yapılacak araştırma sonucunda tescil yapılır.

BAŞKAN – O zaman da, siz daha iyi bilirsiniz, yasaların hiyerarşik sıralaması diye bir kavram vardır, Anayasa, yasa, tüzük, yönetmelik, yönerge; birinin açıklamadığını bir alttaki açıklar. O zaman, kanunu yönetmeliğe, hatta yönergeye indirgemiş oluruz. Burada bana göre “teyit” dedi mi yeterlidir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bence de öyledir.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Kanun metniyle ilgili bir öneride bulunuyoruz.

BAŞKAN – Bence bir sıkıntı yok orada.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Peki, biz bunu ayrıca çözelim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Çok tartışılacak bir şey yok yani. Bir de zaman kaybediyoruz, bunlar bizim çok tartıştığımız maddeler değil, esas maddeler geride daha.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bir söz istiyorum ben.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, burada biz ne diyoruz? Bir süre üzerinden geçtikten sonra bir çocuğun... Bir iddia var, işte, bir anne bu çocuğu doğurdu. Burada suistimallerin önüne geçmek için onun tescili... Geldi birisi aile hekimine dedi ki: “Ben bu çocuğu doğurdum.” O çocuk başkasının bir çocuğu olduğunda, kaçırılan ya da çocuk ticaretine konu olan durumların önlemini nasıl alacağız? Birisi “Ben doğum yaptım.” dedi, ee, aradan geçmiş bir sene, o çocuğun o kişinin olup olmadığının teyidi ancak DNA testiyle mümkün yani sadece aile hekiminin “Tamam, ben de uygun gördüm.” demesiyle konu kapatılacak bir şey değil, bunu mutlaka... Polis tahkikatı gerekebilir, bu gerçekten hamile miydi? Efendim, bu çocuk doğdu mu? Bunun şahitleri var mı? Bunu aile hekiminin soruşturma yetkisi yok.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Süre kısıtı da yok burada ayrıca, ne kadar süre geçecek?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, beş sene sonra bir çocuğu getirdiler, “Bu çocuk bunundu.” dediler, yani bunu kabul etmek mümkün değil, bunu mutlaka bir DNA testi gibi bir...

BAŞKAN – Doğum olayının tesciliyle yani saklı nüfusun...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, efendim, şöyle: Saklı nüfus 18’den sonra, 18’den önce, 17 yıl 11 ay 29 gün neyse yani 18’e bir gün kala da olsa veli, vasi, kayyum vesaire, nüfus idaresine gidip “Bu benim çocuğumdur.” diyebilir şu anda, değiştirdiğimiz bir şey de yok, bu, saklı nüfus da olmaz çünkü henüz 18 yaşını doldurmadığı için. Bu, ne olur? Tescilin geç bildirilmesi olur. Bu, nasıl tescil ediliyor şu andaki durumda? Yani bu, mülki idare amirinin araştırmasıyla tescil ediliyor. Yani burada ben şunu anladım: Yani beş sene sonra gelirse, şu anda da beş sene sonra değil, 17 yıl 11 ay 29 gün sonra da gelebilir 18 yaşına kadar ve bu kişiye bu beyanından dolayı sadece idari para cezası verilir beyanı geç yaptığı için ve mülki idare amiri araştırarak “Evet, bu kadın bunu doğurdu on yedi yıl önce, ben biliyorum, komşumuzdu.” diyen bir kişinin beyanıyla bu tescil şu anda yapılır yani yapılıyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Ama yeni bir kanun hazırlanıyor yani...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Burada aile hekimi getirilmesinin bir sebebi de şu: Türkiye’de aile hekimliğinin kontrolünde -sağlık kontrolü anlamında- aile hekimliğinin ilişki ağında olmayan hiç kimsenin kalmamasını sağlamak için. Yani bu kişi her nasılsa aile hekimliğinin dışında kalmış çünkü kalmaması lazım. Aile hekimliğinin dışında kalmış, aile hekimliğinin içindeyse zaten aile hekiminin raporuyla tescil ediyoruz ama kalmış, bunu da bu tahkikatı buna yaptırarak bu kişiliği aile hekimliğinin listesine -tabiri caizse- dâhil etmiş oluyoruz. Böylece, her nasılsa aile hekimliğinin sağlık denetimi veya hizmeti dışında kalan birini de bu aile hekimliğinin şeyine almış oluyoruz aile hekimine yaptırarak. Biraz da murat bu yani bütün herkesi sağlık hizmetinin içine sokabilmektir ve bu denetim, tahkikat nasıl olsa yapılacaktı, bunu...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Denetim olmuyor ki burada yani aile hekimi bir kişiye “Ben onay vermiyorum.” dediği takdirde baskı altında kalacak, elinde yeterli veri yok yani madem kanun konuyor, bugünden imkânlar da var, bir DNA testini koydun hiç olmazsa bir sene geçtikten sonra...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – DNA testi de şimdi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, arkadaşlar, burada kaymakamın, mülki idare amirinin emriyle aracılık esas aile hekimi. Şimdi, aile hekimi dediğimiz arkadaş doktor yani herhangi bir kişi değil. Bu doktor hangi kadının doğum yapabilecek yaşta olduğunu, yapamayacak durumda olduğunu, işte, az çok o mahalleye de sürekli gelip gittiği için bilir...

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Polisten daha iyi biliyor yani.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Aile hekimleri çok yer değiştiriyor, bilmiyorlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – ...ama ihtiyaç duyduğu zaman da mülki amirin onayıyla yanına adli takibat yapabilecek birisin alabilir yani orada bir sıkıntı yok.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bilimsel niye olmuyor?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O da olabilir.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Bilimsel imkânlarla bu işi suistimale yönelik yönelimleri engellemek varken niye suistimale konu olan bir alan yaratıyoruz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 18 yaşından önceki bütün tesciller ana, baba yani veli, vasinin...

BAŞKAN – Sinan Bey, 5’inci maddeyi geçelim, buna daha sonra geri dönelim, zaman kaybı olmasın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkan, tabii, takdir zatalinizindir...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 5’inciye maddeyi çok lüzumsuz tartıştık yani o bir cümleyi çıkardık, bence bundan...

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bak, şu anda zaten 17 yaş ve 11 ayda zaten sorgulanmıyor, adam gelip müracaat ettiği zaman mesele bitiyor yani sizin takıldığınız şey belki milyonda bir...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 18 yaşına bir gün kalıncaya kadar tartışmıyoruz zaten.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Hiç tartışmıyoruz, ondan sonraki şeyde de diyoruz ki: Aile hekimi buna müdahil olsun. İş sağlama bağlamaya gayret ediyoruz, daha garantili yapmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Yani mevcut duruma bir değişiklik getirilmiyor burada.

Sinan Bey, bir sonraki maddeye geçelim...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkanım, bir sonraki maddeye geçiyorum.

Bu bir sonraki madde işte çok malum, gündemde çok olan, evlendirme memurları içerisine, mevcut evlendirme memurlarına il ve ilçe müftülüklerinin de -“memurluklarına” diyelim “memurlarına” demeyelim de- eklendiği bir madde. Malumualiniz Türkiye’de iki tane yasal evlendirme memurluğu var, kurumsal olarak söylüyorum, bunlar: Belediye evlendirme memurlukları ile köy evlendirme memurlukları. Bu tabii, köy, mahalle olmadığı belli yani köy evlendirme memurlukları. Bunun dışında, bu iki yasal evlendirme memurluğu dışında Evlendirme Yönetmeliğinin 7’nci maddesinde İçişleri Bakanının il ve ilçe nüfus müdürlerine, efendim, dış temsilciliklere evlendirme memurluğu

yetki ve görevi verebileceği belirtiliyor. Mevcut kanunda da (2)'nci fıkranın ikinci cümlesinde "... il nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerine, nüfus müdürlüklerine ve dış temsilciliklere evlendirme memurluğu yetkisi ve görevi verebilir Eşlerden birinin yabancı olması halinde evlendirmeye, belediye evlendirme memurlukları ile nüfus müdürleri yetkilidir." Bu madde sonradan eklendi, hatırlarsanız köy muhtarlıklarının özellikle belli bir dönemde, Türkiye'de yabancı evliliklerin, belli ülke vatandaşlarıyla evliliklerin belli bölgelerde arttığı dönemde bu yabancının kendi ülkesinde evli olup olmadığı vesaire, biraz daha karışık bir konu olduğu için, apostilli belge vesaire gerektiği için bunları köy muhtarları yapamıyordu, bu köy muhtarına bu yetki verilmedi, alındı daha doğrusu, genel yetkinin dışına çıkarıldı, il ve ilçe nüfus müdürlüklerine ve belediye evlendirme memurluklarına verildi. Ben bütünlük bozulmasın diye söyledim yani konuyla direkt bir şeyi yok da bunun.

Şimdi, dün Sayın Bakanım da arz etti konuşmasında, burada evlendirme memurluklarına bir yenisi daha ekleniyor, bu da il ve ilçe müftülükleri. Burada Sayın Bakanım da arz etti yani onun arz ettiği aslında çok açıktı, burada dinî bir, il ve ilçe müftülükleri bir evlendirme memuru... Şu anda evlendirme memuru Evlendirme Yönetmeliği'nde tanımlanan kişi, bu, bunlardan bir tanesi. Belediye evlendirme memurluğu neyse il ve ilçe müftülüklerinin evlendirme yetkisi de aynı şekle, aynı şartlara, usul ve esaslara tabi. Bir evlendirme memurluğu, yeni bir evlendirme memurluğu ihdas ediliyor. Bu Evlendirme Yönetmeliği'ne baktığımız zaman "Tören Yerleri" diye bir başlık var. Çünkü bu törenin yeri konusu buranın belki de tabiri caizse yumuşak karnı olacak. Bu konu daha önce de tartışıldı, basında da tartışıldı, kamuoyunda da. İşte "Mabetlerde mi yapılacak?" vesaire, onun yerini hazırlıyorum, onun ön şeyini yapıyorum. Evlendirme Yönetmeliği'nde "merasim yeri" diye bir kavram var, cüppe var, evlendirme akdi sırasında okunacak bir metin var, hepimizin bildiği "Kabul ediyor musun?" "Ediyorum." "Şahit misiniz?" vesaire. Bu şekilde, bunların hiçbirinde değişiklik yok yani belediye evlendirme memuru hangi metni okuyorsa müftülük evlendirme memuru da o metni okuyarak, aynı terimleri kullanarak, aynı kütüğü imzalatarak, şahitlere aynı soruyu sorarak, onların imzasını alarak bu işlemi yapacak. Yeni evlendirme memurluğu ihdas ediliyor, müftülükler ayrı bir nikâh, diğerleri ayrı bir nikâh akdi icra etmeyecekler.

Ben özellikle burada... Bu, başkalarına da yani müftülük, alt birimlere bunu verecek mi, köydeki cami imamına, her mahallenin imamına bu yetkiyi verecek mi tartışması malum. Şimdi, malumunuz, İstanbul'un diyelim ki 18 milyon nüfusu varsa 1 tane müftü var, diyelim ki 30 tane de ilçe müftüsü var. Bunu il müftüsü veya işte başka bir ilin il müftüsü kendi kendine bunu yapabilir mi, bunu bir bilmek lazım. Evlendirme Yönetmeliği'nin "Evlendirme Memurları" başlıklı 7'nci maddesinde belediye ve köy evlendirme memurlukları dışında kalan diğer evlendirme memurluklarıyla ilgili düzenleme yetkisi İçişleri Bakanlığına verilmiştir. Yani, hani "Belediye başkanının verdiği yetkiye dayanarak..." diyor ya belediyedeki evlendirme memuru, ona belediye başkanı yetki veriyor çünkü köy ve belediye evlendirme memurluklarında yetki belediye başkanında, "İçişleri Bakanının verdiği yetkiye dayanarak..." demiyor, "Belediye başkanının bana verdiği yetkiye dayanarak..." diyor. Ama onun dışında kalan, örneğin il ve ilçe nüfus müdürlüklerine Bakan vermeyebilir, dış temsilciliklere de vermeyebilir, İçişleri Bakanını kastediyorum çünkü Evlendirme Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinde belediye ve köy evlendirme memurlukları dışında kalan diğer evlendirme memurluklarıyla ilgili düzenleme yetkisi İçişleri Bakanlığına verildiğinden... Cümle'nin sonu şöyle: İl ve ilçe müftülüklerinin evlendirme görev ve yetkisini hangi düzeyde kullanacağını İçişleri Bakanlığı karar verecek. Yani eğer müftülük bunu diğer alt görevlilere devretmek istiyorsa bu müftü yardımcısı da olabilir, müftülükteki kâtip de olabilir, diyelim ki camideki müezzin de olabilir yani bunu müftülük personeli olarak hepsini...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Zaten orada "müftülüklere" diyor, il ve ilçe müftülüklerine, müftüye demiyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Müftüye demiyor.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Müftüye demiyor, müftülüklere diyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tamam, ben de onu kastediyorum efendim. Müftü müftülüğün bir personeli, ilk personeli o. İmamlar, müezzinler, kayyumlar...

BAŞKAN – Müftülük kurumdur yani burada kuruma veriliyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Kuruma veriliyor. Burada eğer ki müftülükleri bunları alt birimlere dağıtacaksa Evlendirme Yönetmeliği'nin 7'nci maddesinde bu konuda düzenleme yetkisi İçişleri Bakanlığında. İçişleri Bakanlığı uygun görürse yapılabilir, uygun görmezse müftü kendi kendine “Ben müezzine verdim, ona verdim, buna verdim.” diyemez. Bundan sonra muhtemelen şu olacaktır: Eğer bu madde kabul edilirse müftülük küçük yerlerde belki kendi başına yürütebilir ama büyük yerlerde İçişleri Bakanlığından böyle bir talep olacaktır, bu kaçınılmaz.

BAŞKAN – Yetki isteyecek.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sizin az önce İstanbul 18 milyonluk bir şehir dediniz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 1 tane müftü var.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Dolayısıyla o anlamda müftülüklere verilen görev diğer anlamda imamlara veya başka memurlara verip...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani burada otomatikman müftünün tayin edeceği bir şey değil, onu anlatmaya çalışıyorum ama müftülük de burada evlendirme memurlarından artı biri oldu. Yani İstanbul'da 18 milyon insan var ama 18 milyon insan da müftülüğün önünde sıraya girecek değil, belediyeler var, işte nüfus müdürlükleri var, başka şeyler var.

Şimdi, burada aslında diğer bir konu, bu da çok tartışılan bir konu, acaba camilerde, mabetlerde mi... Diyelim ki hadi İçişleri Bakanı da uygun gördü kabul edelim, köyün imamına evlendirme yetkisi verdik. Bir de muhtar var orada, şimdi muhtarın zaten kanunen yetkisi var, köyün imamına da verdik, kabul etti veya ilçenin, bir mahallenin, caminin imamına da verdik. Acaba bu imam kalkıp evinden gelip de caminin içinde medeni nikâh dediğimiz çünkü onlar bu nikâhı kıyacaklar, dinî nikâh zaten kısıyor belli şartlarda, gelip de camide mi yapacak, mabette, “Ben burada görevliyim, benim burada görevli olduğum biline bana bu yetki verildiyse benim görev yerim burasıdır.” diyecek, orada mı yapacak?” tartışmasına geldiğimiz zaman burada Evlendirme Yönetmeliği'nin 26'ncı maddesi hâlâ -malumunuz bir kanun olmadığı için- cari. Burada hüküm şu: “Evlenme törenleri ilgili makamlarca tahsis edilen resmî salon veya yerlerde yapılır.” diyor. “Ancak -ekliyor sonra- tarafların isteği üzerine ikametgâhlarında, özel tören salonlarında -işte düğün salonları gibi diyelim- hastanelerde -eğer kişi hastaysa, yatmak zorundaysa nikâh memuru oraya gidebiliyor- ve ceza ve tutukevlerinde...” Tutuklu bir kişi veya mahkûm evlenmek istiyor, dışarıya çıkamıyor, nikâh töreni yapılabilir. Ve sonunda da diyor ki: “Ancak mabetlerde evlendirme töreni yapılamaz.” Yani bizim şu andaki mevzuatımız kişi imam da olsa, müezzin de olsa, her neyse, kayyum da olsa camide yani daha doğrusu mabette evlendirme akdini gerçekleştiremez. Yani onun mutlu olması, şu olması...

BAŞKAN – Kafada bir istifham yok bunda.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani dün herhâlde camide...

BAŞKAN – O, Evlendirme Yönetmeliği'ne bakılmadığından doğabilir ama böyle bir istifham, sizin açıklamanızdan o çıkar.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkanım, söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Değerli arkadaşlar, kurum temsilcisi arkadaşlarımız; aslında çok önemli bir iş yapıyoruz yani Türkiye’nin bilgi ve teknolojiyi yakalaması noktasında elektronik devletle ilgili çok önemli hükümler var, vatandaşlık ile yabancılar hukuku alanında çok önemli hükümler var. Burada Türkiye’ye örnek olacak bir uzlaşıyla bazı maddeleri de birlikte düzenliyoruz, değiştiriyoruz. Nereden çıktı bu müftülere nikâh yetkisi? Ben Sayın Genel Müdürümün, yeni bir Genel Müdür, onun için de talihsiz bir şey olduğunu düşünüyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Estağfurullah.

MURAT BAKAN (İzmir) – Müftüler başımızın tacı, ayrı ancak Türkiye’nin şu an böyle bir toplumsal sorunu yok, sosyolojik sorunu yok, kanayan yarası yok. Bu Parlamentonun, ülkenin şu an içinde bulunduğu koşullarda, ahval ve şeraitte en son konuşulması gereken konunun da biz bu olduğunu düşünüyoruz. Şu an her 4 gençten birisi işsiz. Çiftçi toprağını terk ediyor, işlediğimiz tarımsal alan miktarı 4,5 milyon hektar azalmış. Eğitim sistemiyle ilgili sıkıntıyı biliyorsunuz, yapboz tahtasına dönmüştü. Benim de 7’nci sınıf öğrencisi bir evladım var, ben de bu eğitim sisteminden dolayı perişan olan velilerden birisiyim. UNICEF’e göre 41 ülke içinde 41’inciyiz eğitim sisteminde. 143 bin kız çocuğu okula gitmiyor arkadaşlar, okula devam etmemiş 2015-2016 TÜİK verilerine göre. On beş yılda boşanmalar yüzde 38 artmış; fuhuş yüzde 790; çocukların cinsel istismarı yüzde 434 artmış; cinsel taciz yüzde 449 artmış; uyuşturucu bağımlılığı yüzde 678 artmış; çocuk hükümlü sayısı beş yılda 5 kat artmış. 2002 ile 2016 yılları arasında 5.734 kadın cinayeti gerçekleşmiş. Tüm bunların dışında bugün yine şehitlerimiz geldi sabah, hepimizin yüreği sızladı. FETÖ, PKK, IŞİD gibi terör örgütlerinin eylem yaptığı, diğer taraftan ülkemizin yanı başında bulunan Irak, Suriye gibi Orta Doğu’da yaşanan kanlı boğazlaşmadan dolayı yabancı istihbarat örgütlerinin, yabancı devletlerin de operasyon yapmaya çalıştığı bir pozisyondayız, onlarla da mücadele ediyoruz bir yandan. Biz neyi konuşuyoruz? Müftülere nikâh yetkisi verelim mi vermeyelim mi? 1453 yılının Mayıs ayında Fatih Sultan Mehmet muzaffer bir edayla beyaz atının üzerinde süzülerek İstanbul’a girerken papazlar meleklerin cinsiyetini tartışıyorlar, onlar için ülkelerinin fethinden daha önemli bir mevzu yarın meleklerin dişi mi erkek mi olduğu. Şu anki pozisyonumuz ona benziyor. Ülkenin bu kadar önemli sorunu varken, bu kadar çok belediye memuru, muhtar, nikâh memuru varken müftülere nikâh yetkisi verelim mi vermeyelim mi?

Değerli arkadaşlar, şu an imam nikâhı yapılmasını resmî nikâhtan sonra engelleyen bir durum var mı? Yok. Diyor ki TÜİK 2016 verilerine göre: evlenenlerin yüzde 9,7’si sadece resmî nikâhı tercih ediyor. Yüzde 85,9’u resmî ve imam nikâhını bir arada tercih ediyor yani önce resmî nikâh yapıyor, arkasından imam nikâhı yapıyor. Aynı araştırmada sadece imam nikâhıyla evlenenler yüzde 3,7. Bunu 2006 TÜİK verilerine göre söylüyorum.

Resmî nikâhın tek başına yeterli kabul edilmeyişinin toplumda birtakım sosyolojik sebepleri var. Bir tanesi, imam nikâhının örf hâline gelmiş olması. Orada okunan dualar, ritüeller bir tamamlayıcı merasim gibi gözüktüyor. Şimdi, siz “Müftüye yetki verilecek.” diyorsunuz. Bu, Anayasa’nın 174’üncü maddesini aşmak için yapılan bir şeydir. Sayın Bakanın yaptığı açıklamada ve sizin burada yaptığınız açıklamada, müftü ne yapacak? Aynı, resmî nikâh memurunun, belediye memurunun, muhtarın yaptığı işlemi yapacak. O zaman, arkasından imam nikâhı yapma ihtiyacı ortadan kalkacak mı vatandaşın, o ritüeli yerine getirmeyecekse? Kalkmayacak. Dolayısıyla, aslında tamamen sembolik olarak bir işlem yapılıyor. Yani Anayasa’nın laiklik ilkesini aşmak için müftülere, bir inanç grubunun, özellikle belli bir inanç grubunun yani Türkiye’de yaşayan Sünni ve Hanefi inancına mensup -Diyanet İşleri Başkanlığı bu doğrultuda çalışıyor- bir din görevlisine –müftü zaten Türk Dil Kurumunun sözlüğüne de baktığınızda “Din görevlisi.” olarak tanımlanır- müftülüğe ve onun altındaki tüm din görevlilerine böylelikle bir nikâh yetkisi veriyoruz. Bununla neyi hedefliyoruz?

Ben araştırdım, acaba dünyada nasıl? Çokça konuşuluyor, işte, “Papazlar nikâh kıyıyor, imamlar niye kıymasın?” Şimdi, İngiltere, Almanya, Avusturya kiliselerindeki resmî evliliklere baktık, hepsi berbat. Yani şu an Avrupa’da, orada da ciddi tartışma konusu olan mevzulardan birisi. Almanya’da kilisenin evlilik yaptırması mümkün ama oradaki kilise yapısı bizdeki gibi değil. Kilise, vatandaşın, kendi cemaatinin doğumundan ölümüne kadar her türlü kaydını tutuyor yani bir ruhban sınıfı var, ona göre örgütlenmiş bir kilise sistemi var ve devlete paralel yani devlete paralel derken devletin işlevini görmüyor ama resmî nikâh yerine de geçmiyor yaptığı nikâh. Almanya’da Protestanların böyle bir hakları olmasına rağmen bu hakkı kullanmamayı, devlet nikâhı yapmayı tercih etmişler. Fransa’ya baktığınız zaman, Fransa’da seküler bir devlet yapısı var ve resmî nikâh geçerli. İngiltere’de kiliseler evlendirebiliyorlar, evet ama Budist rahip de evlendirebiliyor, Alevi dedesi de evlendirebiliyor, imam da evlendirebiliyor. Bir hak tanırken kendi felsefesi içinde tam bir adaleti sağlayarak tüm inanç gruplarına da aynı hakkı veriyor yani hangi inanca mensupsan o inancın usulüne uygun olarak bir nikâh kıydırabiliyorsun.

Değerli arkadaşlar, müftülerin nikâh işlemlerini yapması yani burada getirilen yasa tasarısı en basit anlamıyla halk dilinde bilinen imam nikâhının resmîleştirilmesi anlamına gelmektedir. İmam nikâhı veya kilise nikâhı veya başka bir inancın nikâhı dinsel usullere göre, dinsel ritüele göre evlilik anlamı taşımaktadır ve din adamının huzurunda olur. Başka bir deyimle, evlenecek kişinin bir din adamının önünde uzlaşmayı dile getirmesi, karşılıklı söz vermeleri demektir, insanın ruhani ve vicdani dünyasını kapsar. Dinsel nikâh Tanrı’nın selametini ve yardımını dilemek için yapılır. Oysa evlilik dünyevi bir olgudur. Bir medeni kurumdur evlilik. Bireyin dininden, dilinden, ırkından bağımsız bir insan hakkıdır. Resmî evlilik, bir hukuk devletinde bireyin ve bizim gibi toplumlarda bilhassa kadının evlilik hakkının sağlanması ve güvenceye alınması demektir. Zaten geli itibarıyla da böyledir. Şu anki resmî nikâh Anayasa’mızda da hüküm altına alınmış, öncelikle kadını ve toplumun birliğini korumak için cumhuriyet devrimi olarak, bir inkılap olarak yapılmış ve gelmiştir. Kişilerin sadece birbirleriyle uzlaşmalarını, birbirlerine güven ve bağlılıklarını değil, birbirlerine karşı haklarının ve sorumluluklarının da devlet güvencesine alınmasıdır. Bu yüzden de bir devlet akdidir. Sadece evliliğin değil ailenin de devlet güvencesine alınması demektir. Çocukları, yaşlılığı, boşanmayı, varlık ve mirası da güvenceye alır. Ayrıca ilişkide zayıf olanın korunması da demektir. Bizim gibi toplumlarda bu, doğrudan “kadının korunması” anlamına gelmektedir.

Yani “imam nikâhı” ile “resmi nikâh” tamamen birbirinden farklıdır. Biz burada resmî nikâhı müftülere vermiş olmakla, müftülere bu yetkiyi vermiş olmakla, bir, laiklik ilkesini birkaç açıdan ihlal ediyoruz. Sadece şu an ülkemizde bir inanca mensup bir din görevlisine ve bir din kurumuna veriyoruz. Herkes vergi veriyor bu ülkede yaşayan ama Diyanet İşleri şu an ülkemizde Sünni-Hanefi inanca mensup bireylerin din hizmetlerini yapıyor. Dolayısıyla müftülere nikâh yetkisi vermek şu tartışmaları getirecektir: Kiliseye de nikâh yetkisini verme tartışmasını getirecektir, sinagoga da, hahamlara da bu yetkiyi bir din görevlisi olarak verme tartışmasını getirecektir. Ve son olarak, ülkemizde nüfus olarak da ciddi bir yoğunluğu olan Alevi vatandaşlarımızın inanç önderlerinin, Alevi dedelerinin de nikâh kıyması tartışmasını gündeme getirecektir.

Ülkemizin bunca sorunu arasında, bunca dertle, boğazlaşmayla mücadele ederken arkadaşlar, bizim derdimiz müftülere nikâh kıyma yetkisi vermek mi? E-devleti, elektronik devleti, bilgi teknolojilerini konuşuyoruz, bir yandan da diyoruz ki: Müftülere nikâh yetkisi verelim. Ve ülkeyi böyle gereksiz bir gündemle meşgul ediyoruz.

Yurttaşlarımızın, çoğunluk bile olsalar, bir kısmı için geçerli olan bir kuralın, değerli arkadaşlar... Diğerlerinin görmezlikten gelinmesi, haklarının gaspı anlamını taşır. Bu hak verildiğinde toplum giderek dinselleşecek ve herkes kuralda birleşmiş iken ve bunu çok uzun yıllar önce yapmışken kurallarda bir ayrışma olacaktır.

Ve ben bir şey daha söyleyeyim: Dinen, İslam dinine göre Hristiyan erkek bir Müslüman kadınla evlenemez.

BAŞKAN – Nasıl?

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir Müslüman kadınla Hristiyan erkek evlenemez; bir din görevlisine göre evlenemez. Ben şey yaparım da hani din hocaları böyle yazıyor. Ben biraz araştırdım geldim, din hocaları böyle yapıyor. Eğer din konusunda bilgi sahibi olan arkadaşlar varsa tersini söyleyebilirler.

Şimdi, resmî memur bir Müslüman kadınla bir Hristiyan erkeğin nikahını kıyabilir mi? Kıyabilir, çok da doğal bir şeydir bu. Ama bir din görevlisi karşısına farklı inançlarda bir birey geldiğinde devletin hukukunun gereğini mi yapacak, laik hukukun gereğini mi yapacak yoksa dinin gereğini mi yapacak ya da kendi inancının gereğini mi yapacak? Burada o müftüye de haksızlık etmiyor muyuz ya da o imama da haksızlık etmiyor muyuz? Resmî nikahı yaptıktan sonra, kendi inancına göre, kendi ritüeline göre yapabileceği bir tören varken bunu yapabiliyorken şu an, onlara da şöyle bir sorumluluk yüklemiyor muyuz: Yani bir din görevlisi olarak resmî nikahı yapacaksın ama bunun dışında bir şey yapmayacaksın. Hâlbuki şu an, resmî nikahı yaptıktan sonra, isteyen istediği inanca göre nikahını kıydırabilir, buna engel olan bir şey yok. Bu, şu an ülkemiz için gereksiz bir tartışmadır, ülkemizin birliğe, beraberliğe ihtiyacı var. Dün Sayın Cumhurbaşkanı diyor ki: “Bir olalım, iri olalım, diri olalım.” Evet, olalım. O zaman bunu çekelim, şu an bunu tartışmayalım. Ülkemizde ayrıştırıcı bir şey bu müftülükler nikah yetkisi verilmesi değerli arkadaşlar.

Bu hükmün çıkartılması gerektiğini düşünüyorum, teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, kanunun şu andaki mevcut hâline baktığımızda 1’inci fıkrası yerinde duruyor. 1’inci fıkrayı aslında dikkatle okursak: “Bakanlık -yani İçişleri Bakanlığı- evlendirme işlemlerinin nüfus ve vatandaşlık hizmetlerinin bütünlüğü içerisinde yürütülmesi için gereken her türlü tedbiri alır ve uygular.” Şimdiye kadar Bakanlık bu işi hep kendi bünyesinde, kendi denetlediği, doğrudan denetlediği birimler içerisinde yapmış. Nerede yapmış? Belediye bulunan yerlerde belediye başkanına kanunla bu yetkiyi vermiş ve belediye başkanının kimleri görevlendireceğini yönetmelikle düzenlemiş. Şimdi, köylerde muhtarlara bu yetkiyi vermiş. Daha sonra ihtiyaç dolayısıyla da nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerine il ve ilçelerde bu yetkiyi vermiş. Yurt dışında dış temsilciliklere vermiş, işte daha sonra gene 1990’larda özellikle Sovyetler Birliği’nin dağılmasından sonraki dönemde de yaşanan birtakım sıkıntılardan dolayı da özellikle eşlerden birinin yabancı olması hâlinde evlendirme memurluğu yetkisini daha da sınırlandırmış, sadece belediyeler ve nüfus müdürlüklerine bu yetkiyi vermiş.

Şimdi, burada, bugün Türkiye’nin gündeminde bir sürü başka sıkıntı varken yani “il ve ilçe müftülüklerine” diyerek ucu açık bir yetkinin burada tartışılması hem baştaki kanunun birinci fıkrasıyla, işin bütünlüğüyle örtüşen bir durum değil hem de Türkiye gündeminde bence gerekli bir durum değil. İç güvenlik paketinde daha başka bir şey vardı o zaman, özellikle Büyükşehir Kanunu’ndan kaynaklanan, bu muhtarların, ki zaten Nüfus Genel Müdürlüğünün bize sunduğu istatistiklerde de bu şey var... O istatistikler neredeydi? Buradaydı galiba. Evlenme istatistiklerine baktığımızda, şimdi, 2010 yılında köy muhtarlığında yapılan evlenme sayısı 85 bin küsur, 2017 yılında bu sayı 16 bine düşmüş.

Şimdi, burada, ilk baktığımızda, 2013’e kadar 70 binin üzerinde, 2014’ten itibaren bu sayı hemen yarı yarıya inmiş. Niye inmiş? Büyük şehirlerden dolayı inmiş. Yani vatandaşın “Köyde nikah yaptırmayacağım.” demesi... Çünkü köy sayısı 2012 yılında kabul edilen Büyükşehir Kanunu’yla 16 bin adet azalmış. O zaman da biz bunu aslında -Büyükşehir Kanunu’nun görüşme tutanaklarına gidilirse- dile getirdik, özellikle uzak köyler ve uzak beldeler açısından hiç olmazsa bu nikah memurluğu yetkisini kaldırmayın dedik. Gene belediye sayısı azaltıldı arkadaşlar. Mesela o zaman

Büyükşehir Kanunu görüşülürken bazı belediyelerin tüzel kişiliğinin korunması konusunda da ısrarcı olduk. Yani buna hangi formül bulunacaksa, madem illaki büyükşehir yapacaksınız, bazı belediyelerin tüzel kişiliğini koruyalım dedik.

Mesela ben Muğla Milletvekiliyim, kendi ilçem de Ortaca. Şimdi bizim Dalyan beldesinin belediyesi kapatıldı. Şimdi, İngiltere'den Türkiye'ye gelen turistlere sorsak "Siz Ortaca'yı mı biliyorsunuz, Dalyan'ı mı biliyorsunuz?", onlar Dalyan'ı biliyorlar. Şimdi Dalyan'da belediyeyi kapattın, e Dalyan'daki nikâh memuru yetkisini de sen şimdi Ortaca'ya verdin, oradaki vatandaş da Ortaca'ya getiriyorsun.

Şimdi, burada mesele, Dalyan'daki imama mı yetki vereceğiz, Dalyan'da bir evlendirme memurluğu mu açacağız? Dalyan'da bir evlendirme memurluğu açarsak Dalyan'da belediyenin orada birimleri var. Eski belediye binasında, eskiden belde olup da belediye binası olan yerlerde, şimdi, büyükşehirlerde her beldede belediyelerin -gerek ilçe belediyelerinin gerekse büyükşehir belediyelerinin- birimleri var. Bu iş çözülebilir. Yani burada mesele çözüm mü, üzüm yemek mi, bağcıyı dövmek, lüzumsuz bir gündem oluşturmak mı? Türkiye'nin içeride ve dışarıda bu kadar gündemi olan bir zamanda bu maddenin buraya eklenmesini ne kanunun maksadına uygun buluyorum...

Efendim, şimdi, dün Sayın Bakan diyor ki: "Efendim, biz yönetmeliğe göre her yerde nikâh yapılmasına izin vermeyeceğiz." Yarın bir başkası bakan oldu, izin verdi. Ne yapacağız bu kanun düzenlemesinden sonra? Yani kanunla mı güvence altına alacağız Türkiye'deki işleri, yoksa Bakanın şahsi beyanlarıyla mı güvence altına alacağız? Veya Sayın Bakan diyor ki: "Biz müftülere bu yetkiyi kullandıracağız ya da sınırlı sayıda personele." Ama yarın bir başkası geldi, bakan oldu, "Kardeşim olur mu?" Müftü de teklif etti, Diyanet de teklif etti, "Bütün imamlara bu yetkiyi verdik." dedi. Bu işin denetimi nasıl olacak? Yani şimdi siz 40 bin muhtarı denetleyemiyorsunuz ama 100 küsur bin imamı denetleyeceksiniz. Bu nasıl olacak? Bu işin bütünlüğüyle bunun ne alakası var? O bakımdan bu ilave edilen metni kanun tasarısından çıkartarak bu gürültüyü patırtıyı bırakalım çünkü kanunda çok önemli hükümler var, hakikaten Türkiye'nin ihtiyaçları dolayısıyla, teknolojiadaki gelişmeler dolayısıyla bir an önce yürürlüğe girmesi gereken hükümler var. Yani burada herhâlde arkadaşlarımız içerisinde iktidarıyla muhalefetiyle buna itiraz edecek kimse yok. Bunları geciktirmenin, bunları gölgede bırakmanın bence bir anlamı yok. Bu lüzumsuz düzenlemenin buradan çıkartılmasını ben talep ediyorum. Bunun hiçbir şeye faydası yok yani. Sonuçta resmî nikâh kanunlara göre yapacak olan Türkiye'de yeteri kadar görevli vardır. İlla ki bu yetkiye ilave yapılacak ise bunun gene İçişleri Bakanlığının kendi bünyesi içerisinde çözülmesi yerinde olacaktır. İçişleri Bakanlığının da taşrada yeteri kadar birimi vardır. Başka bir birime bunun verilmesi başka tartışmaları da beraberinde getirir. Bu işin dinî gerekçeleri öne sürülüyorsa o zaman yarın önümüze başka dinî gruplar da başka şeyler getirir. Bu Türkiye'de kimseye fayda getirecek bir tartışma değil. Türkiye'de bugün tartışılması gereken çok konu var. İşte yanı başımızdaki Kuzey Irak'taki gelişmeler, Suriye'deki gelişmeler, kendi içimizdeki terör olayları, kendi içimizdeki bu FETÖ'yle mücadele başlı başına bir iştir. Bunların hepsinin sıkıntıları varken Türkiye'de yeni bir ayrılmaya sebep olacak böylesine bir tartışmanın devletimize, milletimize, Bakanlığımıza, Meclisimize fayda getireceğine inanmıyorum. Onun için bu düzenlemenin buradan kaldırılmasını teklif ediyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de sözlerime başlamadan önce hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, Anayasa'mızın 11'inci maddesine göre: "Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Kanunlar Anayasaya aykırı olamaz."

Yani Anayasa'nın üstünlüğü en başta yasaların Anayasa'ya aykırı olmaması gerektiğini ifade eder. Türkiye Büyük Millet Meclisi de Anayasa'ya uygun yasaları yapmak zorundadır. Ancak bu tasarının böyle olmadığı, Anayasa'ya aykırı hükümler içerdiği açık olarak görülmektedir.

Tasarının 6'ncı maddesi ile Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 22'nci maddesindeki “evlendirme yetkisi bulunan görevliler” arasına il ve ilçe müftülükleri de eklenerek il ve ilçe müftülerine nikah kıyma yetkisi verilmesi amaçlanmaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken husus, düzenlemeye doğrudan, müftüye şahsen verilmemesidir, yani bu yetkinin müftüye doğrudan, şahsen verilmemesidir. Tasarı “il ve ilçe müftülüklerine” diyor, “müftüye” demiyor. Ancak, Bakan dünki komisyon toplantısında yaptığı açıklamalarında açıkça bu yetkinin müftülere verileceğini söyledi. Tutanaklarda, kayıtlarda da bu böyle yer aldı açıklamasında.

Dolayısıyla, müftülere nikâh kıydırma yetkisi vermek, Anayasa'ya açıkça aykırıdır. Çünkü, müftü bir din adamıdır ve Anayasa'nın “İnkılâp kanunlarının korunması” başlıklı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma amacı güden 174'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasında nikâhı kimin kıyabileceği açık ve net şekilde yazılmıştır, Medeni Kanun'daki gibi evlenme akdinin evlendirme memuru önünde yapılacağı belirtilmektedir. Nikâhı din adamlarının kıyması Anayasa'ya aykırıdır ve laiklik ilkesini doğrudan ihlal etmektedir. Ayrıca, Anayasa'mıza göre herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 8'inci maddesine göre “Diyanet İşleri Başkanlığının taşra teşkilatı, il ve ilçe müftülükleri ile doğrudan Başkanlığa bağlı dinî yüksek ihtisas merkezleri ve eğitim merkezlerinden oluşur. İl ve ilçe kuruluşlarının başında birer müftü bulunur. İl müftüleri Diyanet İşleri Başkanlığına, ilçe müftüleri ise il müftülüklerine bağlıdır. İl ve ilçe müftüleri bölgelerinde Diyanet İşleri Başkanlığını temsil eder, din hizmetlerini, dini müesseseleri yönetir ve din görevlilerinin hizmetlerini düzenleyip denetler.”

Kanundan da açık olarak görüldüğü üzere il müftüleri illerde Diyanet İşleri Başkanlığını temsil etmektedir, dinî müesseseleri yönetmekle ve din görevlilerinin hizmetlerini düzenlemekle görevlidir. Diyanet İşleri Başkanlığının yasasındaki görev tanımı İslam dininin inançları, ibadet ve ahlak esasları ile ilgili işleri yürütmek, din konusunda toplumu aydınlatmak ve ibadet yerlerini yönetmektir. Bunun hukuki açıdan tartışılacak bir yanı yoktur.

Gene kanunda “Kimler evlendirme memuru olabilir?” dediğinde, yönetmeliğe baktığımızda “Evlendirme memuru, belediye bulunan yerlerde belediye başkanı veya bu işle görevlendireceği memur, köylerde muhtardır. Bakanlık, il nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerine, nüfus müdürlüklerine ve ilgili dış temsilciliklere evlendirme memurluğu görev ve yetkisi verebilir.” diyor. Dolayısıyla, evlendirme memurlarının görev tanımları ile müftülerin görev tanımları birbirinden tamamen farklıdır. Müftülerin evlendirme memurlarının arasına alınması dayanaksız ve temelsizdir.

Evlendirme memurluğunun görev, yetki ve sorumluluklarına baktığımızda, madde 6 “Kendilerine ilgili makamlarca evlendirme yetki ve görevi verilen evlendirme memurluğunun, birbirleri ile evlenmek isteyen kadın ve erkeğin evlenmeye dair müracaatlarını kabul etmek, mevzuatın öngördüğü şekilde evlenme dosyasını hazırlamak, evlenmeyi yapmak, aile cüzdanı düzenleyip vermek, evlenmenin nüfus kütüklerine tescilini sağlamak, evlenme kütüğü ve dosyalarını iyi bir şekilde muhafaza etmek, denetim yapmak isteyen yetkililere gerekli kolaylığı göstererek ve bu yetkililerce istenen kütük, dosya ve belgeleri denetime hazır hâlde bulundurmakla görevlidirler.” diyor.

Yani Anayasa, yasa ve yönetmelikte de açık olarak görüldüğü üzere getirilmek istenen bu düzenlemenin bence kabul edilemez bir düzenleme olduğunu açık ve net şekilde ortaya koyuyor. Böyle bir girişimin Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üzerine çıkarma ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma amacını güden inkılap kanunlarını zaafa uğratacağı endişesini taşımaktayız.

Tasarıda, maddenin gerekçesi olarak “Vatandaşlarımızın evlenme işlemlerini kolaylaştırmak...” Maddenin gerekçesi böyle gösteriliyor. Sayın Genel Müdürüm, özellikle dinlemenizi istiyorum. Madde gerekçesi olarak şunu diyorsunuz, “Vatandaşlarımızın evlenme işlemlerini kolaylaştırmak, daha kolay ve seri bir şekilde hizmet almalarını sağlamak amacıyla il ve ilçe müftülüklerine de evlendirme memurluğu yetkisi verilmektedir” ifadeleri yer almaktadır. Bu düzenlemeye neden ihtiyaç duyulmuştur? Yetki verilen kurumların hangi aşamada yetersizliği söz konusu olmuştur da bu adım atılmıştır? Kanun gerekçesinde belirtildiği üzere evlenme işlemleri aksamakta ise neden çok sayıda idari personel ihtiyacı karşılanarak bu aksamaların önünün kesilmesi düşünülmemiştir? Bugün buradayız, İçişleri Komisyonu olarak toplantı yapıyoruz. Eğer nikâh kıyacak evlendirme memuru eksikliği varsa bugün bütün kurumlarımıza kadro ihdas edelim ve bu sizin dediğiniz gerekçe de yani işleri daha da hızlandırma anlamında birlikte bu kararı alalım.

Sonucunda, İçişleri Komisyonu olarak yani idari personel tercih edilebilecekken neden bu evlendirme işlerini hızlandırmak için müftülükler tercih edilmiştir, bu konuda da yani sizin de açıklama yapmanızı rica ediyoruz.

Yani Anayasa'ya aykırılıklar ortada, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 38'inci maddesine göre de bu düzenlemenin komisyondan derhâl geri çekilmesi gerekmektedir. Zira 38'inci madde şöyle diyor: “Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa'nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasa'ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakerelerine geçmeden reddeder.”

Tabii bu getirdiğiniz teklif aslında sosyal sorunları da ortaya çıkaracak. Yani bu maddenin bu şekliyle kabulü hâlinde vatandaşlar “dinî nikâh töreniyle evlenenler” veya “resmî nikâh töreniyle evlenenler” olarak ikiye ayrışacak. Aynı şekilde toplum “müftüye nikâh kıydıranlar” veya “belediye nikâh kıydıranlar” diye bölünecektir. Müftülere nikâh kıydıranların daha dindar, belediyelere nikâh kıydıranların az dindar olduğu anlayışı ortaya çıkacaktır.

Farklı din ve mezheplere inanan vatandaşlarımız ve aileleri arasına, daha nikâh kıyılmadan nikâhî kimin kıyacağına dair araya ikilik girecektir.

Dinî nikâh töreniyle gerçekleştirilen evlilikler toplu hâlde gerçekleştirilecek ve bu toplumsal bir ritüel hâline gelecektir. Hristiyan, Yahudi vatandaşlarımız da papazın ya da hahamın önünde bu hakkı kullanmak isterse nasıl bir uygulama olacaktır?

Dolayısıyla benim sizlerden öğrenmek istediğim şu: Yani yeni düzenlemeyle şehirlerde belediye başkanlarımızın, köylerde muhtarlarımızın aracılığıyla yürütülen ve sorumluluğu İçişleri Bakanlığında olan bir yetki din görevlisine, dinî bir makama, dolayısıyla Diyanet İşleri Başkanlığına neden devredilmektedir?

Aile gibi son derece kutsal bir yapının oluşturulmasıyla ilgili olarak böyle bir yetki paylaşımını neden doğru bulduğunuzu, sorumluluğunuzda veya denetiminizde olan bir yetkiyi Diyanet İşleri Başkanlığıyla paylaşmanın gerekçesini açıklamanızı rica ediyorum.

Ve son olarak da şunu söylüyorum: Zaten Diyanet İşleri Başkanlığı Görev ve Çalışma Yönergesi'nde yer alan müftülerin görev ve yetkileri içerisinde bir madde var. Madde 90'nın (m) fıkrası diyor ki: “Medeni Kanuna göre akdedilen nikâhtan sonra olmak üzere isteyenlere evlenmenin dinî

merasimini icra etmek.” Müftülere zaten bu yetkiyi vermişler. Müftü, Medeni Kanun’a göre kısılan nikâhtan sonra eğer aileler istiyorlarsa onu dinî merasimle icra etmek görevine sahip. Dolayısıyla bunu da değerlendirmenizi rica ediyorum ve bu sorduğum sorulara da lütfen cevap vermenizi istiyorum.

Saygılarımla.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Burası istemişti ama.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon.

BAŞKAN – Yalnız, Komisyonumuzun bütün üyelerine hitaben söylüyorum: Saat beşte Komisyon toplantısını bitirmiş olmak üzere bir planlama yapmıştık dün itibarıyla. Konuşmalarımızda biraz daha süreye dikkat edersek daha iyi olur.

Buyurun.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Sayın Başkanım, öncelikle toplantımızın verimli, bereketli geçmesini diliyorum. Bu kanunları hazırlayan, yasaları hazırlayan İçişleri Bakanlığımıza, Bakanlığın çalışanlarına, Nüfus İşleri Genel Müdürlüğümüze ve onların çalışma arkadaşlarına teşekkür ediyorum. Bu kanunun toplumumuza hayırlar getirmesini diliyorum.

Malum Türkiye bir hukuk devleti ve bu hukuk devletinde kamuda çalışan herkes ama herkes halkın hizmetkârlarıdır. Kamuda çalışanlar “bizim memurlar, onların memurları” olmaz. Dolayısıyla da biz bir toplum olarak... Büyükşehir Kanunu’yla birlikte Türkiye’de yaklaşık 20 bin köy kapatıldı ve muhtarların bu yetkileri iptal edildi. Dolayısıyla da nikah memurluklarında çok ciddi bir yığılma var. Ben eski bir belediye başkanı olarak da bunu görüyorum, biliyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Mesela nerede var Sayın Başkan, bunu söyleyebilir misiniz?

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Sıra geldiğinde siz de konuşursunuz. Benim gördüğüm o.

Türkiye’de nikah denilince de bu aziz milletimizin tamamının aklına bir kere imamlar ve müftüler gelir, resmi böyle bir yetkileri olmamalarına rağmen gelir. Dolayısıyla da Türkiye’de yaklaşık bin müftülüğe ve bin kişiye yeni bir imkân veriliyor, nikah kıyma imkânı veriliyor. Aziz milletimiz tercihini yaparken de isterse belediyede yapar isterse de müftülüğe başvurur ama en azından bu nikahta bulunan bu yığılmayı önlemiş oluruz, azaltmış oluruz. Dolayısıyla da bu kanunun hayırlı olmasını, ülkemize güzellikler getirmesini diliyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, söz istemiştım.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Ben de söz istiyorum Sayın Başkan.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de istiyorum.

BAŞKAN – O zaman ara vermeden önce...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu maddeyi bitirelim, ondan sonra verelim.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; aslında bugün oldukça önemli bir günde bu tartışmayı yapıyoruz. 17 Şubat 1926’da kabul edilen ama 4 Eylülde yürürlüğe girmiş olan Medeni Yasa’mızın kabulünün 91’inci yılındayız.

Şimdi, çünkü konuşmamda da biraz sınırı da aşarak bu tarihsel sürece ilişkin atıflar yapmıştım. Hepimizin sahip çıktığı geçmişimiz Osmanlı Dönemi, Osmanlı Dönemi içindeki gelişmeleri size anımsatmıştım ve özellikle toplumda din ve dünya işlerinin ayrışması konusunda sultanlıklar ya da padişahlıklar döneminde de özellikle evlilik birliğinin kadın ve erkek eşitliğinin sağlanması konusunda

adımların atılabilmesi için bu kurumun yani nikah kurumunun ne kadar önemli olarak kabul edildiği dönemlerde Mecelle'den -ki dine dayalı bir yasal düzenlemedir, farklı farklı dinlere göre düzenlemeler vardır biliyorsunuz toplumun yapısı da gözetilerek- vazgeçilerek Medeni Yasa'ya dönülmüştür ve Medeni Yasa yurttaşların haklarını ama ezilen yurttaşların, biraz daha fazla, iki katlı ezilme altında olan kadınların haklarının aile birliği içinde de korunması konusunda çok önemli yasal düzenlemeleri ortaya çıkarmıştır.

Şimdi, bunu Medeni Yasa'nın kabul güntüyle ilgili, yürürlük güntüyle ilgili, daha doğrusu konuşmamamın başlangıcı olarak koydum ama asıl işaret etmek istediğim nokta başka bir nokta. Biraz önce, benden önce konuşan bütün arkadaşlarımızın konuşmalarına katılıyorum ama bu konuşmalarda önemli noktalardan birincisi, biz nasıl bir toplumuz, laik bir toplum muyuz, değil miyiz? Laik bir toplum olmamızın temel koşulunu da Anayasa belirliyor mu, belirlemiyor mu? Yürürlükte olan Anayasa'mızda laiklik ilkesi duruyor mu, durmuyor mu? Şimdi biz laik bir toplum isek ve laikliğin temel tanımı din ve dünya işlerinin ayrışması ise evlilik kurumu bir dünya işi değil mi? Evlilik kurumu bir dünya işi ise bizim düzenlemelerimizi dine göre mi yapmamız gerekir, dinî kurumlara yetki vererek mi sürdürmemiz gerekir, yoksa yasalarımız neyi emrediyorsa, karşılıklı yasal düzenlemeler yapılırken bağtlatığımız düzenlemeler çerçevesinde mi yapmalıyız? Biraz önce değerli arkadaşım bu sorunun yanıtını verdi, konuşmasını sundu ve bu işlem Anayasa'ya aykırıdır dedi. Evet, bu işlem, şu andaki öneri Anayasa'ya aykırıdır.

Gelelim, ihtiyaç mı? Dün de bunu konuşmaya çalıştık. Yasalar ihtiyaca göre değişirler ve düzenlenirler ama gördük ki bir ihtiyaç da değil. Yani insanlar evlilik kuyruğuna girmişler ve bu kuyruk içinde evlilik sırası gelmiyor da evlenemiyorlar diye bir sorun yok. Aksine bir sorun varsa evlilik kurumuyla ilgili boşanmada olduğu görülüyor. Verilen istatistikleri yinelemiyorum. Korkunç bir boşanma sistemi var. Bu konuda yapılacak başka şeyler var belki. Bu da bu masanın konusu değil. Şimdi buradan baktığımızda başka bir konuya gelelim. Acaba nikahın resmî olarak yapılmasının kazanımları kimlere aittir, kimler kazanırlar? Ben bir kadın hakları savunucusuyum. Kadının insan hakları savunucusuyum ama aynı zamanda bir insan hakları savunucusu olarak da kendimi niteliyorum. Elbette evlilik birliği kadın ve erkeğin ortak alanıdır. Hani bilirsiniz eskiden reisler vardı, aile birliğinin reisi erkekti. Biz bunu değiştirdik, dedik ki: Çünkü biz daha çağdaş, daha ileri bir düzene doğru gidiyoruz ve birlikten söz ediyoruz, ortak kararlardan, ortak iradedenden ve demokrasiden söz ediyoruz. Aile eğer demokratik bir kurumsa bu demokratik kurum içinde hem kadının hem erkeğin haklarını savunmak zorundayız. Yakına kadar -anımsayın- burada bir eşitsizlik vardı ve kadınlar ne yapıyorlardı? Ev içi emeklerinin karşılığını herhangi bir biçimde boşanmada sağlayamıyorlardı. Bunun için bir emek sarf edildi, düzeltilti. Kadının evlilik birliği içindeki emeğinin değeri konusunda yasal düzenlemeler yaptı bu Parlamento. Bunları yaparken aynı zamanda dinî nikahın bir inanç birliği olarak resmî nikahtan sonra yapılacağı konusunda ne kadınlarımızın ne erkeklerimizin herhangi bir itirazı olmadı ama imam nikahlarının yalnız başına yapılması konusunda doğan mağduriyete dikkat çekildi, bu mağduriyetin özellikle kadınlar yönünden gerçekleşeceğinin altı çizildi. Şimdi, bakınız, müftülüklerle gidilip müftülüklerde kıyılan nikahların büyük olasılıkla istismar yaratabileceği, resmî kayıtlara geçmesinde ihmal olabileceği, bu konuda resmî işlem, bürokratik işlemler konusunda eksiklikler olabileceği, ayrıca yönetmelikte olduğu söylenmesine rağmen nikah kıyılan alanın çoğunlukla mabetler olabileceği, burada insanların, özellikle eğitim düzeyinin az olduğu evlilik birliklerinde tarafların kandırılması yoluyla ciddi mağduriyetlerin doğabileceği açık. Bu noktadan da baktığımızda bir, zaten Anayasa'mıza aykırı. Laik bir toplum bu yetkiyi nereye vermez? Dinî kurumlara vermez. Avrupa'daki ruhban sınıfının durumu farklıdır. Ruhban sınıfıyla ilgili düzenlemeler konusunda da konuşuldu. Bizim dinimiz de bu tür düzenlemeleri resmî olarak kurmak noktasında izin vermez. İkincisi, bir ihtiyaç değil. Eğer bir ihtiyaçsa, arkadaşlarımızın önerdiği gibi, yeni kadrolar yaratalım, biraz daha fazla memurlar olsun, bu

işi yapabilecek bürokrat kesimler olsun. Köylerimiz zaten Türkiye’de bitmiş durumda. Muhtarlıkların sayısı -ki dün de örnek verdim- muhtarların yaptığı nikahlar sebebiyle geçmişte yaşanan çok sayıda sıkıntının, istismarın da bilgisi içindeyiz. Bu da bir ihtiyaç değil. O zaman biz özellikle eşit haklar savunucuları olarak burada, Parlamentoda bunu sağlayacak insanlar olarak kadınların haklarını öncelikle koruyarak, onların uğrayacağı, aynı zamanda çocukların uğrayacağı mağduriyeti dikkate alarak bu düzenlemeye “evet” dememeliyiz. Bu düzenlemeyi bu tasarı metninden çıkarmalıyız.

Konuşmamın bazı arkadaşlar tarafından dinlenilmediğinin farkındayım ama zamanla yarışıyoruz diye... Dinleyen arkadaşlarımızın da farkındayım.

BAŞKAN – Ben dinliyorum.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Başkanımız da dinleyemediği için özellikle onun dikkatini çekmeye çalıştım.

Burada şunu yapalım lütfen: Bu ihtiyacın yani müftülere verilecek... Ki, müftülere de değil, müftülülklere veriliyor, değil mi? Biraz önce altı çizildi. Bu tür evlenme işlemlerinin doğuracağı sakıncayı bir dikkate alalım, değerlendirelim. Bunu yaparken herkes kendi çocuğu yönünden, kendi eşi yönünden, kendi kızı, kız kardeşi yönünden bu değerlendirmeyi yapsın.

İkincisi: Türkiye toplumunun hâlâ feodal, erkek egemen bir toplum olduğu, ne yazık ki erkek kesimin bu tür istismarlar noktasında yeterince aydın olmadığını da kendi üzerimizden de değerlendirelim, kendi örneklerimizden de değerlendirelim.

Üçüncüsü: Bizim sahip olduğumuz esas değer, cumhuriyetin yarattığı cumhuriyet devrimleri olduğu, bu devrimlerin en önemlilerinden biri olan Medeni Yasa’nın -1926 yasasının- kurucularına, onun için kanlarını dökmüş olan insanlara bir borcumuz olduğunu düşünelim. Bu sebeple, laik ilke temel alınarak bütün yasalarımızın düzenlenmesi gerektiğinin, laikliğin aynı zamanda bir insan hakları sorunu olduğunun, insan haklarının korunması yönünden de bu tür hataları... Bu bence çok görüntüsel bir şey arkadaşlar. Biz buraya müftülere bu yetkiyi vererek daha dindar falan görünmeyiz. Eğer dindar görünmek istiyorsak hepimizin halka hizmet noktasında daha temiz ahlakla, daha dürüstlikle örnek parlamenterler olmamız gerekir ya da örnek siyasi partiler olmamız gerekir. Dinin temeli ahlakıdır, öyle değil midir? Ahlaktan ortaya çıkmış, ahlaklı bir toplum düzenlemesinden ortaya çıkmıştır. Bu sebeple, bu tür yapay ve gösterişsel işlemler yerine, daha kökten, insanı temel alan, insanın onurunu temel alan düzenlemelere yönelelim.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Müfit Bey.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Doğrusu, bir ihtiyaç olarak benim gördüğüm ama şu anda zamanlama olarak belki çok da zamanlaması... İleriki zamanlarda da olabilirdi ama bugün arkadaşlarımızın konuşmalarından sonra doğrusu hayretler içinde kaldım. Yüzde 98’i Müslüman olan bir ülkede değerli arkadaşlar yani dinî nikâhı vatandaş eğer yapıyor ve bununla mutmain, tatmin oluyorsa biz onun o huzurunu, o şeyini niçin bozalım?

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Yapıyor zaten.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Yapıyor zaten.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bir saniye... Ben konuştuktan sonra siz söz alırsınız.

Senelerce sadece dinî nikâhı yapan bazı imamların hapislerde nasıl yattığını da çok iyi bilen bir kardeşinizim. Resmî nikâh yapılsın, biz buna karşı değiliz fakat bunu yapan yine bir devlet memuru yani biz bu müftüleri, ilçe müftülerini, müftülüklerdeki devlet memurlarını neden bir belediyedeki memurla eş değer göremiyoruz? Yani, benim doğrusu taaccüple gördüğüm olaylardan birisi bu.

Ben size bir şey anlatayım: Demin tarihi anlattık. Rahmetli babam 83 yaşında 2006 yılında vefat etti. Anlattığı bir olayı hayatta unutmaya imkânına sahip değilim. Ben 7 veya 8 yaşındayım. Bitlis'in bir köyünden Muş'un bir köyüne babam, annem beraber gideceğiz. Annemin gidişiyle alakalı olarak üç gün Bitlis'in neresinden biz geçerse devletın herhangi bir memuruna rastlamaz ve annemin çarşafı parçalanmaz, babam hapse atılmaz diye düşündük. Hayatımda görmediğim bir manzarayı, o gün babamın ağladığını gördüm. Biz bunu niye bu kadar baskı altına almışız? Arkadaşlar, yani bunun sebebihiiketini doğrusu anlamakta zorlanıyoruz.

Demin bir kanunu daha görüşürken... Bizim bütün derdimiz davamız şu: Biz vatandaşın memnuniyetini, vatandaşın huzurunu, rahatını biraz daha ileri noktalara nasıl alabiliriz, bizim tek derdimiz bu. Yani, bunu başka yerlere çekmek, başka şekilde değerlendirmek, yok efendim -işte bilmiyorum- dinî nikâh yapanlar ile dinî nikâh yapmayanlar arasında böyle bir tefrikaya yol açacağı düşüncesi doğrusu beni üzdü.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Keşke üze de geri çekilse.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Mehmet Bey, ben şunu bütün samimiyetimle söylüyorum, bunun sebebihiiketini şu: Dinî nikâhı zaten yapıyor vatandaş, yüzde 90'ın üzerindeki vatandaşımız zaten yapıyor.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Dinî nikâh yapıyor.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bu dinî nikâhı yapan vatandaş. Dinî nikâhı yapan o devlet memuru -o da devlet memuru, neticede ya imamdır ya müftüdür yahut da vaizdir, neticede öyle bir devlet memurudur- bu resmî nikâhı da yapsın yani bunda çok fazla böyle abartılacak, büyütülecek bir hadise yok benim anladığım kadarıyla. Fakat yüzde 98'i Müslüman olan bir ülkedeki bu düşünceleri doğrusu ben taaccüple böyle izliyorum ve üzüliyorum yani bunlara gerek yok değerli kardeşlerim.

Biz burada şunu diyebilirdik, Mehmet Bey'in söylediği bir şey: Efendim, şu anda zamanlama olarak bu ileriki zamanlarda da olabilirdi ama siz, zamanlamanın ötesinde, bunun bu kadar tefrikaya yol açacağını, insanların arasında -tabiri caizse- neredeyse kıyamet kopacak yani sizin anlatımlarınızdan ben öyle anladım. Böyle bir şey yok.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ben öyle bir şey anlamadım.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Ben dındarsam, ben namazımı kılıyorsam, orucumu tutuyorsam bu diğer bir kardeşimizin de tutmaması veyahut da namazını kılmaması ikimizin kardeşlik bağını bozmuyor. Burada bunun üzerinde biraz duralım. Bu kardeşimiz istiyorsa gitsin müftüye yaptırınsın, gitsin imama yaptırınsın; bunda bir şey yok ama burada böyle bu kadar rijit bir şekildeki doğrusu bazı konuşmalara ben üzüldüm.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Şimdi, görüşmeler...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Başkanım, bir söz alayım da ondan sonra şey yapın.

BAŞKAN – Bir önerge var da.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bir dakika.

Beyefendinin konuşmasında rijit bir konuşma yaptığım gibi bir ifade yer aldı.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Şahsınızla alakalı bir şey söylemedim.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani, şunu söyleyeceğim: İtirazımız kesinlikle dinî nikâha yönelik değil. Şahsen ben duanın kutsiyetine inanan ve inancım gereği resmî nikâh işlemini tamamladıktan sonra eşimle birlikte imam nikâhı da olmuş birisiyim. Dolayısıyla, bu bizim yüzde 99'u Müslüman olan bir ülkede her zaman yapılan bir dinî ritüel, dinî bir merasim töreni. Eğer dinimize inanıyorsak, duanın kutsiyetine inanıyorsak bunu yerine getiriyoruz. Bizim burada itiraz ettiğimiz nokta, gerekçe olarak, gösterilen gerekçede diyor ki: "Nikâh işlemlerini hızlandırmak için bu nikâh kıyma görevini müftülüklere veriyoruz." Biz de diyoruz ki yani nikâh kıyma işleminde bir gecikme varsa, vatandaş nikâhını kıydırmada zorluk çekiyorsa, bir sorun yaşıyorsa o zaman mevcut Bakanlığın yetkisi dâhilinde yetki verdiği nikâh kıyabilecek evlendirme memurları sayısını artıralım. Kadro mu eksik, o kadroyu ihdas edelim ve bu sıkıntılardan kurtulalım çünkü Medeni Kanun'da açık ve net şekilde evlendirme akdinin kimler tarafından yapılacağı ortaya konulmuş. Orada müftünün görevi ayrı, evlendirme memurunun görevi ayrı. Biz bu anlamda söylüyoruz yoksa yani yanlış.

BAŞKAN – Teşekkürler Rıza Bey.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yanlış, neden? Gerçekten yani yaşanan bir hadiseyi de anlatmak istiyorum: Her yılbaşı öncesi bazı insanlar çıkıyorlar, TEKEL bayilerine gidiyorlar, diyorlar ki: "İçki satmak günahtır, yılbaşı kutlaması yapmak günahtır." Bunu ben Anadolu'da yaşıyorum, memleketimde yaşıyorum. Aynı şekilde bir millî eğitim müdürü çıkıyor, diyor ki: "Yılbaşı kutlamaları gavur icadıdır." Dolayısıyla, benim dediğim sosyal olaylar içerisinde bahsettiğim olaylar eğer bu süreç başlarsa aynı yansıyacak. Hani biz hiçbirimiz istemeyiz ama bu şekilde bölünecek insanlar. Birileri çıkacak diyecek ki: "Resmî nikâh yapmak günahtır, siz dinî nikâh yapın, müftüye kıydırırsanız daha sevaptır." Yani bu şekilde bir yere gidecek, o anlamda söylüyoruz, kötülük yok.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Çünkü, ben kendim de dinî nikâhımı, imam nikâhımı kıydım; hatta, söyleyeyim, çocuklarımın ismini koyarken evime hoca getirttim, çocuklarımı okuyarak isimlerini koydum.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Komisyonumuza bu konuda bir önerge geldi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Konuşma talebim var Sayın Başkan.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ama bir yerde sınırlandırmak zorundayız çünkü...

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Sayın Başkan, bu kanunun omurgası bu.

BAŞKAN – Şimdi, tekrar tekrar sataşmalara yol açıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yok. Şu ana kadar bizim muhalefet milletvekillerinin hiçbirisi sataşmadan, düşüncesini ifade etti.

BAŞKAN – Yani karşılıklı konuşmaya gidiyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Arkadaşımızın "taaccüp", "rijit" şöyle falan demesinden kaynaklı bir cevap verdi.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, sizden ricam, hukuk tarihinden bir şeyler getirdik.

BAŞKAN – Vakti de göz önüne alarak...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Başkanım, daha önce de bu tür komisyonlarda herkes, bütün milletvekilleri konuştu ama Komisyon üyesi olmayan milletvekillerine bir konuşma süresi koyarsınız, o arkadaşlarımız da fikirlerini söylerler.

BAŞKAN – Yani bütün arkadaşlarımızı konuşturmak isteriz. Yani burada hepimiz medeni bir...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Rasyonel kullanalım, yapın.

BAŞKAN – Ama şöyle yapalım: İki dakika içerisinde lütfen herkes toparlasın.

Buyurun.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, gerçekten önemli düzenlemelerin yapıldığı bir kanun tasarısını görüşüyoruz birlikte. Ben Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda görev yapıyorum. Dün de değerli Komisyon üyelerimiz dile getirdiler. Burada gerçekten doğum bildirimi –az evvel tartıştık- işte, şimdi konuştuğumuz konu evlilikle ilgili, işte, Soyadı Kanunu ileriki maddelerde var, kadın ve çocuk haklarını ilgilendiren çok önemli düzenlemeler varken bu Kadın-Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda hiçbir şekilde görüşülmedi. Burada sadece muhalefeti temsilen bu Komisyon üyeleri burada yer alıyor. Ama kanun tasarısını getiren iktidar partisinin bu Komisyondaki hiçbir üyesi burada yok, belki haberleri bile yok bu konunun tartışıldığının ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının bu konudaki talepleri, istekleri, çekinceleri, kaygıları, alandaki gerçekten önemli talepler de burada dile getirilmiyor. Bunu da bu kanun maddeleri görüşülürken önemli bir eksiklik olarak görüyorum.

Burada gerekçe konusuna değerli üyelerimiz değindi. Gerçekten ben ilk olarak hani neden böyle bir ihtiyaç doğduğunu görmek için kanunun gerekçe maddelerine baktım. Kanunun gerekçe maddesinde hiçbir şey yok. “İl ve ilçe müftülükleri eklenmiştir.” diyor. Nasıl bir talep var, nasıl bir ihtiyaç var? Sayın Murat Bakan önemli istatistiki bilgiler verdi. Burada bir ihtiyaç mı doğdu, bir talep mi doğdu, bir istatistiki veri var mı elimizde evlendirme memurlarının talebiyle ilgili. E varsa burada bir kadro ihdas edilmesi gerekmez miydi? Burada gerçekten sayın vekil işte hayretler içerisinde kaldığını söyledi tespitleri dinlerken. Burada hayretler içerisinde kalacak hiçbir konu dile getirilmedi. Gerçekten çok önemli hukuksal bir işlemi gerçekleştiren devlet memurlarının içerisine din ve vatandaşlık, hatta belli bir mezhebe mensup vatandaşlarımıza ilişkilerini düzenleyen bir kurumdan müftülüklere bu yetkinin verilmesi ileriye için büyük tartışmalar yaratacak.

Sayın vekilimiz bir hikâyesini anlattı, zor günlerden geçtiğini. Ama biz hâlâ o zor günleri yaşıyoruz. İleriki gelecekte de bugünleri anlatan çok önemli hikâyeler ortaya çıkacak. Gerçekten bugün bu maddeyi tartışıyor olmamız da bizim ne kadar zor günlerden geçtiğimizi gösteriyor. Çağdaş, modern, gerçekten önemli bir kazanım elde etmiş kadınlar, çocuklar hukuki bir metinle, Medeni Kanun’da. Şimdi, hiçbir zamanlaması öncelikle hiç gerekli değilken ve değerli vekillerimizin söylediği -zamanım kısıtlı olduğu için- gerekçelerle böyle bir ihtiyaç yokken -gerçekten bürokratik anlamda değerli bürokratlar bize önemli bilgiler veriyorlar neden ihtiyaç duyulduğuna dair- hiç gerek yokken bir 6’ncı maddenin buraya eklenmesi gerçekten anlaşılır değil.

Biz bu maddenin buradan tabii, elbette çıkarılmasını istiyoruz çünkü yönetmeliklerle düzenlemenin ucu açık bir şekilde başka yerlere gidebilir. Biz de bakan ve bürokrat sayısındaki değişime baktığımız zaman o sirkülasyon içerisinde yönetmeliklerle gerçekten çok önemli kazanımlarımızı kaybedip toplumsal olarak büyük bir tartışmaya yol açıp bölünme, işte... Çünkü bugün itibarıyla Medeni Kanun’umuza göre din, dil, ırk, mezhep ayrımı yapmaksızın bütün vatandaşlarımız objektif kriterlerle bir evlilik işlemi gerçekleştiriyor ve hiçbir kısıtlama olmadan da, işte söyledi, yüzde 85-90 arasında da dinî ritüeli yerine getiriyor hepimizin yaptığı gibi. Burada bir sıkıntı ve ihtiyaç yokken toplumu böyle bir tartışmanın içine itip bir ayrımcılık noktasına getirmek elbette gereksiz.

Ben, teşekkür ediyorum ve bu kanunun çıkarılması yönünde, bu maddenin kanun tasarısının içerisinden çıkarılması konusunda tekrar bir değerlendirmeyi bu alt komisyonun takdirine sunuyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Mahmut Bey, lütfen iki dakikaya uyalım.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bu 6'ncı maddede size hiç yoruma gerek kalmaksızın direkt teknik anlamda açıklamalarda bulunacağım.

Anayasa'mızın "Başlangıç" maddelerindeki hükümlerde belirtilen "İnkılâp ve ilkeleri doğrultusunda" 1'inci paragrafı ve 4'üncü paragrafındaki yine başlangıç maddelerinde görülen "Lâiklik ilkesinin gereği olarak kutsal din duygularının, Devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı" ilkesine; Anayasa'mızın 1'inci maddesindeki "Başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti" ilkesine; Anayasa'mızın 4'üncü maddesinde "V. Değiştirilemeyecek hükümler" başlığını taşıyan "Cumhuriyetin nitelikleri ve 3 üncü maddesi hükümleri değiştirilemez ve değiştirilmesi teklif edilemez" yani 1'inci maddesi devletin şeklinin cumhuriyet olduğu hakkındaki hükmü ile 2'nci maddesindeki "Cumhuriyetin nitelikleri"ni belirten "Türkiye Cumhuriyeti laik bir hukuk devletidir" ilkesine; Anayasa'mızın 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesinde belirtilen "Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.", bu Anayasa'daki -belli bir din mensubuna- eşitlik ilkesine aykırılık teşkil ettiğini; Anayasa'mızın 24'üncü maddesinin son fıkrasında "Kimse, Devletin sosyal, ekonomik, siyasi veya hukukî temel düzenini kısmen de olsa, din kurallarına dayandırma veya siyasi veya kişisel çıkar yahut nüfuz sağlama amacıyla her ne suretle olursa olsun, dini veya din duygularını yahut dince kutsal sayılan şeyleri istismar edemez ve kötüye kullanamaz." maddesine ve Anayasa'mızın belirtilen 174'üncü maddesindeki hükümlere aykırı.

Buna dayalı olarak Sayın Başkan, elimde benim Profesör Doktor Ahmet Kılıçoğlu'nun aile hukukuyla ilgili kitabından fotokopiler çektim, hemen kısa bir pasajla...

Şöyle diyor: "Anayasa'mızın 'İnkılap kanunlarının korunması' kenar başlığını taşıyan 174'üncü maddesi, Anayasa'nın hiçbir hükmü, Türk toplumunu çağdaş uygarlık seviyesinin üstüne çıkarma ve Türkiye Cumhuriyeti'nin laiklik niteliğini koruma amacını güden aşağıda gösterilen inkılap kanunlarının Anayasa'nın halkoyuyla kabul edildiği tarihte yürürlükte bulunan hükümlerinin Anayasa'ya aykırı olduğu şeklinde anlaşılamaz ve yorumlanamaz. Aynı maddenin (4)'üncü bendi koruma kapsamında olan kanunlar arasında Türk Medeni Kanunu'muzun evlenmenin evlendirme memurunun önünde yapılacağına ilişkin medeni nikâh esası ile 110'uncu maddeyi saymıştır. Yani bu 110; eski Medeni Kanun'daki 110, şimdiki 4721 sayılı Medeni Kanun değil. Burada da bu bent hükmü şu şekildedir: "17 Şubat 1926 tarihli ve 743 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun kabul edilen, evlenme akdinin evlendirme memuru önünde de yapılacağına dair medeni nikâh esası ile aynı kanunun 110'uncu maddesinin hükmü." Anayasa'nın sözü edilen...

BAŞKAN – Mahmut Bey...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bitiyor Sayın Başkan, özür diliyorum. Zaten konuşulacak madde bu, diğerlerinde hiç merak etmeyin sizi meşgul etmeyeceğiz yani bu meşguliyet değil görevimizi ifa ediyoruz, özür dilerim.

"Anayasa'nın sözü edilen Medeni Kanun'un 110'uncu maddesi eski Medeni Kanun'un hükmü olup –burada açıklıyor hoca- bunun yerini yeni alan 4721 sayılı Türk Medeni Kanun'unun 143'üncü hükmünü ifade etmektedir. Yani Anayasa'mız bu hükmüyle, Türk hukukunda evlendirme memuru önünde yapılacak evlilik hükmüyle, bu evlilik kurulmadan dinî tören yapılması ve dinî törenin evlenmenin zorunlu koşulu olmadığı değiştirilemez ve Anayasa'ya aykırılığı ileri sürülemez."

Şimdi, arkadaşlarımızın gerekçelerinde deniliyor ki: "Efendim, yığılmalar var." Siyasetçinin görevi yığılmaları engellemek. Şimdi, Bakanlıktan temsilci arkadaşlarımız var. Yargıtay Üyesi Uğur Gençcan Türk Medeni Kanunu'yla ilgili şerhinde gayet rahat burada diyor ki: "Burada nikâhı kıymaya kimler

yetkili? Bir, bu bağlamda yönetmeliğimizin (7)'nci maddesinde il nüfus ve vatandaşlık müdürlüklerine yetki verilebilir.” İhtiyaç varsa yığılmayı önlemek için bu yönetmeliğin (7)'nci maddesinde yetki verilebilir. Niye bu yetkiyi vermiyoruz?

BAŞKAN – Verilmiştir zaten.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, kıymıyorlar ki...

BAŞKAN – Hayır, hayır...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ama yaptırılmıyor.

BAŞKAN - Her il ve ilçe nüfus müdürlerimiz kıyarlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkanım, iki, valilere yetki verilebiliyor, valiler kıymıyor, niye yapmıyor?

Üç, burada diğer kurumlara verilmesi varken... Yani burada bu dediğiniz yığılma vesaire, bu doğru değil, gerçekçi değil yani bu yığılma doğru, gerçekçi değil. Yani biz kanunu dolandırmayla bunun arkasına sığınmıyoruz, bu olmuyor.

Gelelim, ben işe İslam hukuku açısından, gayet rahat, elimde Türk hukuk tarihiyle ilgili... İslam hukukunda açık ve net –değerli üstadım da burada bir de- ne deniliyor: “Din ayrılığı bir evlenmeye engeldir.” İki: “Evlilikte tanık gerekiyor.” diyor. Peki, farklı mezhepler olunca... Bazı mezhepler ne yapıyor? Efendim, bu nikahta iki kişi, evet, bir kadın bir erkek ama bazı mezhepler diyor ki: “Bir kadın olmaz, iki kadın olur; bir erkek, iki kadın olacak.” Bazıları diyor ki: “Efendim, siz dinî merasime göre evlenmişseniz dinî merasime göre de boşanacaksınız.” Peki, ben dinî merasime göre evlendim, dinî merasime göre miras hukuku bu sefer gündeme gelecek. Şimdi, değerli arkadaşlar, bunu yine kimler söylüyor? Mesela ben size İslam hukukuyla ilgili, yine hukuk tarihinde bir profesör hocanın hemen şuradaki ufak bir pasajını hatırlatayım, bitecek. Şimdi, burada şunu söylüyor, evlenme akitleri camilerde yapılıyor ve...

BAŞKAN – Ama hangi dönemde Mahmut Bey? Bizim bir Evlendirme Yönetmeliği'miz var, az önce Sayın Genel Müdür okudu. Az önce siz başka bir yerden daha atıfta bulundunuz. Camide, mabette olmaz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Geliyorum, bir dakika izin verin, ona geleceğim, izin verin ona da geleceğim, mabede de geleceğim. O da bende var. Çok hazırlıklı gelmişim teknik anlamda, özür dilerim. Şimdi bana izin verin, pasajı bitireyim, ona da hem cevap vereceğim.

BAŞKAN – Bakın, iki dakika dedik, beş dakikayı geçti, lütfen hakkın kullanımına riayet edelim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, 1333 tarihli, aile hukukuyla birlikte... Yani şimdi söylersem diyecekler ki arkadaşlar: “Yanlış söylüyorsun.” Burada ne deniliyor? O dönemde miras, nafaka gibi mali istifadeler için düpedüz yalan şahitlerle, hakikaten mevcut olmayan evlenmeler uydurulabiliyordu. Ya arkadaş, trafik kazası oldu, ben gittim nikahı kıydım, müftünün huzurunda kıydım, daha tescil edilmemiş veya kıymamışım, 2 tane düpedüz yalancı şahit getirdiler, “Mahmut Tanal bu hanımefendiyle nikah kıydı.” Çocuk yok ortada ve ben öldüm, büyük de mal varlığım var. 2 tane yalancı şahitle alın size mirasın hükümleri. Geçmişte, hukuk tarihinde yaşanmış olan hadiseler, bunu ben size vereyim.

İki, dediniz ki: “Mabetlerde olmuyor.” Çok güzel, alın ben size onu da göstereyim. Bakın, nerelerde kıyılabilir, nerelerde kıyılmıyor, onu da ben size anlatayım izninizle. Diyor ki: “... hükümlere göre nikah kıyılmadığı için yasaktır.” Şu anda biz müftüyle, dinî hükümlere göre bu nikahı kıyıyorsak mabetlere de bu yolu açmış oluyoruz. Nerelerde olabiliyor? Bir, konutlarda yapılabilir; iki, evlendirme dairesinde yapılabilir; üç, özel bir hanede yapılabilir, dört, salonlarda evlenme töreni

yapılabilir; ceza ve tevkifevlerinde yapılabilir; hastanelerde yapılabilir. Mahiyeti itibarıyla yapılmayan, işte buyurun: “Mabetlerde resmî evlenme töreni yapılamaz” Mabetlerin işlevi, dinsel faaliyetlere yöneliktir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum, siz kendi kendinizi orada çürüttünüz.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir dinler misiniz?

Oysa evlenmenin dinsel koşulu bulunmamaktadır. Biz, evlenmenin dinsel koşulunu müftüyle getiriyorduk, gayet rahat bunun da önündeki yol açılıyor. Burada tartışılması gereken husus şu: Bir, biz müftüye karşı değiliz; iki, nikahı vatandaş nasıl diliyorsa onu gayet rahat, özgür iradesiyle yapabilir, bu din ve vicdan özgürlüğünün bir ifadesidir. Üç, Anayasa’mızla bağlıyız, burada, mevcut olan bu hüküm kadınları ve çocukları mağdur edecek olan bir hükümdür. Yani arkadaş, durup dururken bizim ihtiyacımız bu mu? Yani toplumu zaten biz Türk-Kürt ayrımı diye yapmışız, Alevi-Sünni ayrımı diye yeteri kadar yapmışız, doğu-batı ayrımı yapmışız; ya arkadaş, bir de bu şekilde, nikahını müftüde kılan belediyede kılan ayrımı... Yazık günah bu topluma, bu kadar ayırıştırma, bölüştürme bu topluma zarar getirecek, bütünleşme getirmeyecek Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Selina Hanım, buyurun.

SELİNA DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlarım; teşekkür ediyorum.

Şimdi, ben arkadaşlarımızın bu kanun tasarısıyla ilgili, laikliğe aykırı olduğu ve zamansız olduğuna dair itirazlarını tekrar etmeyeceğim, bunların hepsine katılıyorum. Başka bir açıdan yaklaşacağım ve birkaç bilgi vermek istiyorum: Şimdi, bu tartışma kamuoyuna yansıdığından beri sürekli gündeme gelen bir konu var, işte dün de gündeme geldi, bugün de gündeme geldi, sinagoglar ve kiliseler meselesi. Bu konuda ben bir bilgi vereyim öncelikle. Sayın Mahmut Tanal Vekilimizin de söylediği gibi, bu konu tamamen bir din ve vicdan özgürlüğü meselesi ve gerçekten inançlı olan Hristiyanlar ile inançlı olan Museviler resmî nikahtan sonra arzu ettikleri şekilde kiliselerde ve sinagoglarda, hem de en görkemli şekilde dinî nikahlarını gerçekleştirmekte özgürler, bu konuda hiçbir kısıtlama yok. Geçmişte, Osmanlı Dönemi’nde, resmî olarak da nikah kıyma yetkisinin papazların ve hahamların olduğunu biliyoruz, hatta bunun ötesinde medeni anlamda da kendi yasaları olduğunu biliyoruz ama şu an bambaşka bir sistem, dolayısıyla böyle bir yetkileri yok. Kaldı ki böyle bir talepleri de yok yani şu an gayrimüslimlerin ihtiyaçları listesinde inanın bu en son sırada. Dolayısıyla, az önce sevgili Murat Bakan arkadaşımın dile getirdiği gibi, hani eşitlikten bahsedeceksek, eğer bir eşitlik noktasından bahsedeceksek onların nikah kıyma yetkisinden değil, gelin o zaman din adamlarının, Hristiyan din adamlarının, Musevi din adamlarının –örneğin hahamların- özlük haklarının eşitliğinden bahsedelim; onların eğitim alabilecekleri okulların olmadığından bahsedelim. Eğer bir eşitlikten bahsedeceksek.

Ben konuya bu açıdan yaklaşmak istedim. Bunu da kayıtlara geçirmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Buyurun.

ALİ ŞEKER (İstanbul) – Şimdi, arkadaşlarımız da bahsetti, laik hukuk devletinden çıkışın araçları bunlar. Dönem dönem gelen bu tür tasarılar laik hukuk devletine değil de dinî referanslı yapıya doğru gidişin parçaları. Daha öncesinde, bu 4 Ekim 1926’da çıkan Medeni Kanun’la kadınlar miras hukukunda eşit konuma geldiler. Çok eşlilik son buldu ve özgür birey, yurttaş olarak kadın haklarında önemli bir adım atılmış oldu. Bu, öncelikle müftülüklerle deniyor, müftülükler demek imamlara, bütün köydeki imam da bu nikahı kıyabilecek. Bunu zaten şu anda mevcut durumda yapıyorlar. Kadınların korunmasını sağlayan Medeni Kanun’da resmî nikahı gelip belediyede kıymak mümkünken ve

binlerce belediyede bunun memurları varken, buralarda sıraydı, kuyrukta, böyle bir dert yokken siz niye bu konuyu gündeme getiriyorsunuz? Çünkü, seçmen konsolidasyonu için yine din istismarı ve ayrıştırmayı seçiyorsunuz. Yani ülkenin bunca sorunu varken bu sorunlara çözüm üretmek yerine din referansı ile insanları birbirine karşı yine kışkırtıyorsunuz. Bu doğru bir şey değil; bu, ülkenin birliğine beraberliğine katkı sağlayacak bir konu değil. Bu maddenin mutlaka geri çekilmesi gerekiyor. Yoksa bu bir ayrıştırmayı devam ettirecek.

Bugün ülkede imam-hatip liseleriyle ilgili hiç kimsenin bir derdi yokken imam-hatip liselerini o kadar çok artırdınız ki insanlara normal lise bırakmadınız ve açık liseyi önlerine koydunuz. O çocuklar şimdi okula gidemiyorlar örgün eğitim çağında ve o imam-hatip lisesi yaptığınız yerlerde de öğrenci bulamıyorlar, promosyonla oralara öğrenci yönlendiriliyor.

Bu getirilen düzenlemeyle birlikte bundan sonra insanlar ya belediyede kıydıracak ya da imam nikahıyla, üzerine bir de imam resmî nikahı eklenmiş olacak ve insanlarda ciddi bir ayrıştırma yapacaksınız, bölünmeye yol açacaksınız. Yani başımızda Suriye bölündü parçalandı, Irak parçalandı, bölündü; Türkiye'nin bölünmesine niye hizmet ediyorsunuz? Bu maddenin ne gereği var? Bu kadar ülkede sorun varken, kadın haklarına yönelik bu kadar saldırı varken, kadın cinayetleri bu kadar çoğalmışken biz Suudi Arabistan'a mı benzemeye çalışıyoruz? Yarın bir gün "Kadınlar araba kullanamayacak." noktasında maddeler mi getireceksiniz tasarılarınızın arasına? Biz bundan endişe ediyoruz ve din istismarının son bulmasını ve Türkiye'nin gerçek sorunlarıyla iktidarın meşgul olmasını istiyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Maddenin genel gerekçesi aynen şöyle: "Vatandaşlarımızın evlenme işlemlerini kolaylaştırmak ve daha kolay ve seri bir şekilde hizmet almalarını sağlamak amacıyla il ve ilçe müftülüklerine de evlendirme memurluğu yetkisi verilmekte." denilmektedir. Başka bir açıklaması yok.

Burada milletvekilleri olarak özellikle düğün, nişan, kına gecesi, sünnet törenlerine en fazla iştirak edenler de siyasi kimliği olanlardır ve bunlar da milletvekilleri. Burada bulunan milletvekili arkadaşlarımız seçim bölgelerinde hemen hemen davet edildikleri bütün düğünlere, nişanlara, kına gecelerine, sünnet törenlerine gitmek için büyük çaba sarf ederler çünkü siyasetçi için önemlidir. Aynı zamanda, bu törenleri yapan aileler için de kendi düğünlerine bir siyasetçinin, o ilin milletvekilinin ve siyasetçisinin katılmasını da görmek isterler. Bundan da büyük bir keyif ve zevk alırlar. Biz siyasetçiler için de bu düğünlere, nişanlara, kına gecelerine, sünnet törenlerine iştirak etmek geleneksel bir katılımdır ve bir ritüel hâline gelmiştir.

Bizde düğünler genelde nisan ayı itibarıyla yani Türkiye'de nisan ile ekim ayı arasında yapılır düğünler. Zaman zaman Ramazan ile Kurban Bayramı arasında bu düğünler yapılmaz çünkü yani dinî inançlarımız gereğince Ramazan Bayramı ile Kurban Bayramı arasında, iki bayram arasında düğünler biraz daha tenhalaşır. Ama onlardan sonra da düğünler geleneksel olarak çok artar.

Şimdi, biraz önce konuşan sayın iktidar partisi milletvekili geçmiş dönemdeki belediye başkanını da hatırlatarak dedi ki: "Müthiş bir yıgılma var."

Şimdi, arkadaşlar, Türkiye'de yaklaşık olarak 1.387 belediye var. Bu belediyelerin büyükşehir yani bütüncül, il belediyesi, ilçe belediyesi, belde belediyesi olmak üzere onlarca, yüzlerce nikâh memuru var. Yani bir ilde, İstanbul Büyükşehir Belediyesinde, ilçe belediyelerinde onlarca nikâh memuru var. Bir ilçe belediyesinde üç, beş, yedi, sekiz nikâh memuru var. Bütün gün, cumartesi pazarlar dâhil olmak üzere, evler de dâhil olmak üzere, dışarıda olmak üzere onlarca nikâha gidiyorlar ve biz bu nikâhlarda tanıklık yapıyoruz. Bugüne kadar ben kendi ilimde, İzmir'de herhangi bir yerde kuyruklar olduğunu,

nikâh memurlarının yetiştiremediğini hiç görmedim arkadaşlar, hiç görmedim; tanık olmadık biz buna. Özellikle Anadolu’da da düğünler hasat yapıldıktan sonra... Yani mısırını satar, para kazanır, kızını oğlunu evlendirir, altın alır. Sünnet yapacaksa sünnet yapar yani. Ben buralarda hiçbir şekilde büyük kuyruklu oluştuğuna ve nikâh memurlarının yetişmediğine hiç tanık olmadım, hiç görmedim arkadaşlar.

1.387 belediyenin memurları bu nikâhları şu anda icra ediyorlar. Yetmiyor, Türkiye’de yaklaşık olarak 52 bin muhtarlık var, bu 52 bin muhtarlığın 20 bin civarındaki köy muhtarlığı... Köy muhtarları da nikâhı icra ediyorlar. Yine bir sorun yok. Bine yakın -İçişleri Bakanlığı yetkilileri düzeltebilirler- il ve ilçede nüfus müdürlüğü var. Nüfus müdürlükleri bunu icra ediyorlar, yine bir aksama yok. Peki, durduk yerde, şimdi, il ve ilçe müftülüklerine nikâh akdetme yetkisinin verilmesi neden çıktı? Niçin? Neden? Hangi ihtiyaçtan kaynaklanıyor? Benden önceki bütün konuşmacılar zaten resmî nikâhtan sonra dinî nikâhı yerine getirdiklerini açık ve net bir şekilde söylediler ve bu yapılıyor şimdi. Peki, neden bu? Nedeni şu: 24’üncü Dönem yine bu Parlamentoda Millî Eğitim Komisyonunda yapıldı. “4+4+4’le Türkiye’de dindar ve kindar bir nesil yaratacağız.” düzenlemesiyle Türkiye’de eğitimin bugün...

Son PISA sınav sonuçlarında açıklandı ki okuduğunu anlamayan bir nesil yaratıyoruz, okuduğunu anlayamayan bir nesil. Türkçeden, açık, ana dilde okuduğunu anlamayan bir nesil yetiştiği PISA sonuçlarıyla gün ışığına çıkmıştır. Matematikte, fizikte, kimyada; hepsi, bütün sonuçlar ortada arkadaşlar.

Şimdi, bu düzenlemeyle dindar ve kindar aile yetiştirmenin temelleri atılmaktadır. Bu doğru değil, bunun bize hiçbir faydası yoktur, ülkeye de faydası yoktur. Eğer Türkiye dünyada ekonomik olarak ilk 6’ya girecekse, Avrupa’da ilk 3’e girecekse bu modellerle girme şansı yok arkadaşlar, rekabet etme şansı yok. Biz ancak Orta Doğu’nun bir ülkesi oluruz. Bu da bize yakışmaz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – “Müthiş yığılma var.” demişsem düzeltiyorum yani öyle müthiş yığılma falan yok yani.

MUSA ÇAM (İzmir) – “Yığılma var.” dediniz.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Yığılma var, tamam ama öyle müthiş falan değil.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hiç görmedik böyle bir yığılmanın olduğunu.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Siz görmemiş olabilirsiniz.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Zeybek.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; şimdi, burada resmî nikâhtan sonra dinî nikâhın hocalara verilmesinden bahsediliyor. Resmî nikâh Medeni Kanun’umuza göre anayasa hukukumuzda gerçekleşmiştir ve bunun yeniden, iki kişinin boşanma sebepleri de mahkemelere devredilmiştir. Yani evliliğiniz topluma ilan edilir, nikâh kıyılır resmî olarak. Boşanmanız da o kadar kolay değildir. Hukuksal olarak hâkimlerin emrine verilmiştir, ispat edilmesi gerekir. İki kişinin rızasıyla boşanması dahi bir hukuksal gerekçedir, takip edilmesi gerekir, hâkim tarafından araştırılarak karar verilmesini gerektiren bir hadisedir.

Yalnız, dinî nikâh zaten toplumumuzda... Toplumun inanç değerlerini en üst seviyede yaşayan kesimlerinde, kültürlerinde dinî nikâh kıyılmadan önce kız istenmeye gidildiği zaman o aile içerisinde eğer aileler arası evliliğe karar verdilerse bir söz kesmesi söz konusudur. Söz kesmesi söz konusu olduğu yerde dahi aynı odada insanlar bir araya gelir, Allah’ın emrini anarak bir nikâh gerçekleşmiş olur. Bu, Allah’ın emri anıldıktan sonra, toplumumuzda, kültürümüzde, bunun Anayasa ve hukuktan bir üstünlüğü vardır. Zaten toplumumuzda bu bir gerçektir. Siz Anayasal, hukukla evliliklere son

verebilirsiniz ama Allah'ın emrini anarak almış olduğunuz evliliklerde evliliğe son veremezsiniz. Toplumun tüm kesimlerine ilan etmek zorundasınız, bildirmek zorundasınız; bu böyle gerçekleşmek zorundadır. Bu, inanç değerleri açısından.

Ama şöyle düşünüyorsanız... Akşam hocayı çağırdık, bir kadına evlilik yaptırıp sabah boşattık. Bunun için yapıyorsa bu da bir aymazdır. Ben şahsen bu toplumun gerçeklerinde bunların çoğunlukla böyle yapıldığını biliyorum, böyle bir aymazın olduğunu biliyorum. Bunların inanç değerlerinin olmadığını, inancının olmadığını, dinî inançlarımızı yerine getirmediğini, sabote edildiğini görüyoruz.

Şimdi, kadının, dünyada olduğu gibi, ülkemizde de evrensel haklarına sahip çıkmak zorundayız. Kadın-erkek eşitliğine sahip çıkmak zorundayız. Kadın anadır, kadın doğurgandır. Onun erkeklerden bir şekilde üstünlüğü vardır. Bunun bu üstünlüğünü de bilmek zorundayız. Ama kadını bir madde olarak görürsek ve onu o şekilde algılayarak toplumda evlilikler söz konusu yapmaya çalışırsak bunu doğru bulmuyoruz. Bizim inanç değerlerimize de hukuksal değerlerimize de insani yapılarımıza da uymadığını söylemek istiyorum.

Şimdi, zihniyet ve düşünceye göre nikâh olmaz değerli arkadaşlar. Şu anda yapılan çoğu dinî nikâhları insanların kendi zihniyet ve düşüncesine göre yaptığını görüyoruz. Bundan biz ahlaki olarak toplumda yer yer vazgeçilmesini söylememize rağmen bu bir şekilde resmîleştirilmeye çalışılıyor. Bunun doğru olmadığını söylüyoruz.

Şimdi, değerli arkadaşlarım anlattı, dediler ki: “Dinî nikâhla yapılan bir evlilikte bir boşanmayı nasıl gerçekleştireceğiz? Onun mirasını nasıl kamusal duruma getireceğiz?” Esas amaç burada insanlara dinî nikâh değil, ülkemizde kurulmak istenen dinsel bir rejimin bir parçası olarak eklendiğini görüyoruz. Bu eklemenin doğru olmadığını... Yani her şeyi dinle başlayıp dinle bitirmek, insanların ekonomilerini, sosyal ve hukuksal alanlarını yok ederek kültürlerini yok ederek bir yere varmak isteyen bir düşüncenin, zihniyetin doğru olmadığını ve buna da sizin hizmet ettiğinizi görüyoruz. Bunun doğru olmadığını, geleceğimizi karartacağımızı, kararttığınızı ve bu kararmaya da bu Komisyonadaki görüşmelerle yol açtığınızı görüyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz Sayın Vekilim.

KEMAL ZEYBEK (Samsun) – Bunun doğru olmadığını, bu yönüyle, bu gerekçelerle, bu anlayışın durdurulmasını ve şu andaki bu maddenin geri çekilmesini talep ediyorum.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlar, madde üzerinde söz alan arkadaşlarımıza, değerli vekillerimize söz verdik ve herkes fikrini uygar bir biçimde açıkladı. Ancak benim dikkatime mucip olan bir iki noktayı sizlerle paylaşıp arkasından bu konu üzerinde, bu madde üzerinde verilen önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

2000 yılında, 21'inci yüzyılın başında, Ağrı'nın Diyadin ilçesinde, 3 çocuklu bir ananın çocuklarını okula gönderirken nikâhının kıyılması esnasında yapılan işlemde hatadan dolayı soruşturmaya gitmiş birisiyim. Dolayısıyla, Anadolu'yu 2,5 kere dolaşmış, çift kapılı, lambri kaplamalı odalardan Türkiye'ye bakmamış birisiyim. Şahsımla özdeşleştiriyorum.

Dolayısıyla getirilen düzenlemenin hiçbir... Yani âcizane oturup çalıştığımızı sanıyorum. Kanunu okudum, gerekçelerini okudum. Arkadaşlarımızın çalışmalarını öncesinden de biliyorum, bu saate kadar da hepimiz bunları da gördük. Ama 21'inci yüzyılda hâlâ nüfus olaylarında biz nikâhsız birlikteliklerden bahsedebiliyorsak bunun önüne geçmenin yollarını da oluşturmamız lazım. Dolayısıyla, arkadaşlarımızın hazırladığı ve bugün de bizim alt Komisyonumuzda görüştüğümüz, görüşmekte olduğumuz bu madde hiçbir dinî nitelik taşımamaktadır. Dinî nikâh, hepimizin bildiği gibi, başka, burada yapılan iş bambaşka.

Burada, tam tersine, çok arıyorum deminden beri, kadınıma korumak mı, kadınıma yermek mi? Değerli arkadaşlar, bu coğrafyada, değil bu coğrafyada, bütün dinlerde kadın kutsaldır, kadın doğurgandır, kadın baş tacıdır. Şamanizm’de bile içki içme törenlerinde kadın gelmeden tören başlamamıştır. İslamiyet’te cennet anaların ayağı altına verilmiştir. 21’inci yüzyılda, günümüz Türkiye’si’nde kadınıma verilen değerler bugün Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının çalışmalarıyla hepimiz tarafından bilinmektedir. Dolayısıyla, böyle bir düzenlemede kadının nasıl ötekileştirildiğini görmeye çok çalıştım ama bulamıyorum.

Diğer bir husus, eskiler derler ki: “Teşbihte hata olmaz.” Ama burada vurgulanmak istenen şudur: Teşbihin de doğru olması gerekir. 21’inci yüzyılda, uzaya uydu gönderdiğimiz bir günde, günümüz Parlamentosunu ve bu Parlamente’nin faaliyetlerini 1453 yılında, Orta Çağ’ın kapanıp Yeni Çağ’ın, bütün tarihçilerin kabul ettiği Yeni Çağ’ın açıldığı bir olayla benzetmek, özdeşleştirmek çok yerinde olmadı diye düşünüyorum. Dolayısıyla, burada teşbihin doğru olması lazım.

Dinî nikâh örfi değil, dinî nikâh inanca dayalı bir işlemdir. O bambaşka bir şeydir. Bugün ateist insanı nasıl ki dinî nikâha zorlayamazsanız ama bu insanın da birliktelikten doğan çocuklarının kabulü devletin hükümlerine haklarının korunmasına ilişkin bir işlemdir. Burada yapılan işlem tamamen odur.

Kadına değer, cumhuriyetle bir kez daha tekrar edilmiştir. Kadınıma, anamızı, bacımı kimse farklı bir yere oturtmaz, oturtamaz ve cumhuriyetle bu tekrar tekrar edilmiştir. 1923 yılında cumhuriyet bu millet tarafından kabul edilmiş ve laiklik bu milletin, bu devletin vazgeçilmez anayasal bir düsturu olmuştur.

Diğer bir konu da örnek parlamenter, örnek Parlamento olmamız gerektiği konusuna katılıyorum ve bugün burada karşılıklı hoşgörü, saygı, sevgi, anlayış birlikteliği içerisinde bu çalışmanın da yerine getirildiğine inanıyorum.

Son bir konu da muhtarlıkların denetlenmediğinden bahsedilmiştir. Sanıyorum burada bir bilgi eksikliği var. Muhtarlıklar denetlenir, muhtarlıkları denetleyenler de denetlenir. Dolayısıyla, burada konuyu bilen birisi olarak konuşuyorum. Sayın Genel Müdür de yıllarca bu konuda çalıştı.

Ve şimdi önergeyi okutup oylarınıza sunuyorum...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, bir sataşmada bulundunuz, önce onunla ilgili bir cevap vereyim.

BAŞKAN – Önergeye geçtim Murat Bey. Yani açıklama, sataşma değil, sataşma değil. Yani, ben orada hepimizin...

MURAT BAKAN (İzmir) – 1453’le ilgili benim söylediğimi bağlamından kopardınız.

BAŞKAN – Nasıl?

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben bir Türkiye’yi tarif ettim, Türkiye’nin içinde bulunduğu ahval ve şeraiti anlattım ve arkasından bugün müftülere bunun verilmesinin, bunun konuşulmasının doğru olmadığını tarif etmek için o örneği verdim. Benim örneğimi sağınızda bulunan milletvekili arkadaşımız da “Zamanlana açısından doğru olmayabilir.” diyerek -yine iktidar partisinden- teyit etti. Yine, solumda bulunan Milliyetçi Hareket Partisi Milletvekili arkadaşımız teyit etti. Buradaki tüm arkadaşlarım, konuşan arkadaşlarım da bugün ülkenin bu ahval ve şeraiti içinde bunu konuşmanın...

BAŞKAN – Zamanlama başka bir şey Murat Bey. Burada teşbihte hata olmaz derken bunu özellikle vurgulamak istedim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani, Türkiye’de şu an terörle mücadele ederken, kadın cinayetleri bu kadar artmışken, kız çocukları okula gönderilmezken...

BAŞKAN – Bunları tekrarlamıştınız, kabul ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Peki. Dolayısıyla bu...

BAŞKAN – Yani, ben orada teşbihin doğru olmadığını, örneğin doğru olmadığını şey yaptım.

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz burada müftülere yetkiyi bu Komisyonla tartışmamalıyız.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Önergeyi okutuyorum:

TBMM İçişleri Komisyonu Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı'nın 6'ncı maddesinin tasarısı metninden çıkarılmasını, diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve talep ederiz.

Murat Bakan

Muhammet Rıza Yalçinkaya

İzmir

Bartın

BAŞKAN – Evet, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

4'üncü madde üzerindeki önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı Tasarı'nın 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“(1) 6458 sayılı Uluslararası Koruma ve Yabancılar Kanunu kapsamındaki yabancılara, kimlik numarası vermeye ve yabancılar kütüğüne kaydetmeye Bakanlık yetkilidir. Diplomatik misyon mensupları bu hükmün kapsamı dışındadır.”

Cemil Yaman

Muhammet Rıza Yalçinkaya

Mehmet Erdoğan

Kocaeli

Bartın

Muğla

Murat Bakan

İzmir

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Değişiklik doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı olsun.

BAŞKAN – 5'inci maddeyle ilgili, evet Sayın Genel Müdürüm...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, bu tartışma gündeme geldikten sonra hukuk müşavirliğiyle ve diğer teknik alanda arkadaşlarla bir çalışma yaptık. Burada bir tenakuz varmış gibi görünüyor. Yani, yukarıda “Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” dedikten sonra, aşağıda zaten sağlık biriminin beş gün içerisinde doğumu resen tescil edeceği belirtiliyor. Yani yukarıdaki cümle ile aşağıdaki maddenin birbiriyle çeliştiği konuşuldu, ilk başta bu şekilde bir değerlendirme yapıldı.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, konuşulmadı Sayın Genel Müdür.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Buyurun, anlayamadım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (1)'inci fıkradaki son cümlelerin gereksizliğinden...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Gereksizliğinden bahsedildi, evet, evet.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sağlık kuruluşu resen yapıyor zaten.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Anladım efendim, anladım.

Şimdi, bu konuyu çalıştık, vardığımız sonuç şudur: Şimdi, Türkiye’de bu maddeye gelene kadar malumunuz, bu değişiklik tasarısı gelene kadar doğumlar nüfus müdürlüklerine ve dış temsilciliklere bildiriliyordu. Dolayısıyla nüfus müdürlükleri ve dış temsilcilikler hâlihazırda bu bildirim üzerine tescili yapıyorlardı. Şimdi, 2’nci maddede Sağlık Bakanlığının bu tescili yapabilmesi için Sağlık Bakanlığının da yani Sağlık Bakanlığına bağlı bu birimlerin de bir bildirim mercisi hâline getirilmesi lazım ki onlar da diğer bildirim mercileri gibi bu işlemi, buradaki işlemi gerçekleştirebilsinler. Buradaki cümle, yukarıdaki yani fazla görünen cümle aslında bir merciyi, üçüncü bir merciyi yani nüfus müdürlükleri ve dış temsilcilikler dışında üçüncü bir merciyi belirtiyor ve yetkili kılıyor ki bu merci tescili, 2’nci maddedeki görevi yerine getirebilsin.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdür, biz bunu biliyoruz zaten.

Sayın Başkan...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, Sayın Başkanım, şimdi durduk yere başa döndük.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Aslında açıklamaya çalıştık, açıklama getirdim yani ben bir şey demiyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Açıklama getiriyorsunuz da şimdi, demin konuştuğumuz yerden çıktık. Bakın, şimdi, 2’nci maddeyi hep birlikte okuyalım: “Sağlık kuruluşları ve sağlık kuruluşları dışında sağlık personeli nezaretinde gerçekleşen doğumlar; ilgili sağlık birimince bulunulan yer nüfus müdürlüğüne beş işgünü içinde bildirilir. Bildirimde; doğumun sağlık kuruluşunda veya sağlık personeli nezaretinde olduğunu ispatlayan rapor veya resmi belge ve doğum tescil isteğini belirten form dilekçe yer alır.” Şimdi, buna bir itirazımız yok, bunda hemfikiriz. Buna hepimiz diyoruz ki nüfusa dayanak belgeyi vatandaş getirmeden zaten Sağlık Bakanlığı gönderecek dayanak belgeyi ama şu (1)’inci fıkranın son kısmında siz kişinin nüfus kütüğüne tescili konusunda Sağlık Bakanlığına yetki veriyorsunuz. Bu gereksiz, böyle anlaşıyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Öyle anlaşıyor yani...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Buna gerek yok, bu bildirimi zaten (2)’nci fıkra hükmüne göre ilgili kurum nüfus müdürlüğüne yapacak, tescili nüfus müdürlüğü yapacak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Milletvekilim, ben şöyle o zaman izah edeyim, mademki öyle anlaşılmış, orada benim bir hatam olmuş: Sağlık Bakanlığının şu 2’nci maddedeki görevini yapabilmesi için bir merci olarak o cümleyle tayin edilmesini diyeyim o zaman yani ben böyle izah edeyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, (2)’nci fıkradaki görevi yapması konusunda bir yetki problemi yok ki, orada o zaten kendi biriminde gerçekleşen doğumu oraya bildirecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bildirim makamı olarak...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bildirim makamı olarak görevlendirilmiş orada yani adam, nüfus... Şimdi, siz öbüründe dün arkadaşlarımızın, Sayın Bakanın burada bize anlattıklarında kendi içinde bir sıkıntı var. Dün bize anlatılan neydi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – (2)’nci fıkraydı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (1)’inci fıkraydı. (1)’inci fıkra göre, vatandaşın yani yeni doğmuş çocuğuna sağlık kurumunda T.C. kimlik numarası verilmesini konuştuk dün. Buna gerek yok. Bildirimi yapsın, o işi nüfus idaresi yapsın. (1)’in son cümlesini çıkaralım, bu işi lüzumsuz yere uzatmayalım arkadaşlar, yapmayın bunu yani.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Genel Müdürüm, burada bize anlattığınız, izah ettiğiniz, arkadaşımız ikna olmadı diye düşünüyorum, başından beri orada sıkıntı var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yok, orada benim dışımda bir şey yoktur.

MURAT BAKAN (İzmir) – Burada bir arayüz oluşturacağız.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, (2)’nci fıkradaki...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (2)’nci fıkra da bir sıkıntı yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, hayır, ilk fıkra da “Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” derken vatandaşa bir merci yaratıyorsunuz. Yani İçişleri Bakanlığının yapacağı işi diyorsunuz ki sağlık kuruluşuna yap, o yapsın. Zaten sağlık kuruluşu resen alttaki (2)’nci fıkra da yetkili, bildirim yapan makam olarak atamışız. Şimdi, arayüz oluşturmaya, şuna buna böyle bir yetki vermeye, vatandaşa bir makam yaratmaya gerek yok. Yine sağlık kuruluşu resen bildirsin. Yani bu yapmayı düşündüğünüz şeyi yapmayın diyoruz biz, gerek yok diyoruz buna.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Öbür dilerim, yani diyor ki: “Sağ olarak dünyaya gelen her çocuğun, doğumdan itibaren Türkiye’de otuz gün içinde nüfus müdürlüğüne, yurt dışında ise altmış gün içinde dış temsilcilığe bildirilmesi zorunludur.” Oradaki “Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına da yapılabilir.” lafını çıkaralım diyorlar çünkü şöyle yapabiliriz yani özel sağlık kuruluşlarında doğum yapanlar direkt olarak bildiriliyor zaten, bildirilmiyor mu?

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Sayın vekillerim, ben size başka bir konudan örnek vererek arz etmeye çalışacağım, zaten tasarıda da var. Malumunuz, adres beyanları nüfus müdürlüklerine yapılıyor fakat bir kişi ASKİ’den mesela veyahut da işte, elektrik idaresinden bir abonelik açacağı zaman ASKİ veya İSKİ adres bilgisini istiyor fakat adres bilgisi yok ise nüfus müdürlüğünden alıyor, şey yapıyor. Şimdi, biz oraya da -bu yine bu tasarıda var- diyoruz ki: Vatandaş ASKİ’ye veya İSKİ’ye gittiği zaman -örnek olarak onu veriyorum yani- orada nüfus müdürlüğüne yönlendirilmesin, adres beyanını alabilsin ve onu yazılı ortamda bize on gün içinde göndersin. Şimdi, burada da husus şu: Burada o kişi tescili yaparken bir, yazılımsal olarak zaten yanlış bir şey yapması, çok sıkı kontrol ediliyor, teknoloji ilerliyor. İkinci bir husus, bunları zaten orada yaparken sadece sistemsel olarak yapmıyor, yazılı olarak imzasını alıyor, bunu bize bildiriyor. Buradaki amaç, vatandaşın iki kuruma birden gitmesine gerek kalmasın. Ha, eğer ki bir...

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bence bu konuyu kapatalım. Sizlere katılıyoruz yani burada gereksiz bir şey yapıyoruz.

BAŞKAN – Burada ben doğum bildirimlerinin yapılmasına ama devletin hükümlerlik haklarından birisi olan nüfus tescil işlemlerinin ilgili memurları tarafından yapılmasına katılıyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz de aynı şeyi söylüyoruz zaten, başka bir şey söylemiyoruz.

BAŞKAN – Dolayısıyla biz bunu bu şekilde geçirelim, Komisyon ne yaparsa...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O cümleyi çıkaracak bir önerge hazırlayın, hep beraber imzalayalım, hep beraber kabul edelim, bitirelim.

BAŞKAN – Tamam, hazırlayalım.

MURAT BAKAN (İzmir) – Alttaki 2’nci maddeyle ilgili yetki konusunda bir endişeniz varsa onu...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yok efendim, onda tartışacak bir şey yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sonra bildirim yapılıyor zaten.

BAŞKAN – Yani aşağıdaki maddelerin lafzı değişebilir, madde lafzı çünkü aşağıda da, 7’de mesela “Ölü doğan çocuklar aile kütüğüne yazılmaz.” Bunları bildirim şeklinde düzenlemekte yarar var. Çatı bozulursa ona çalışma yapmamız lazım Sayın Genel Müdür, bir bakın da.

Bunu bir aradan sonra görüşelim çünkü müteselsilen gidiyor. Bunu tekrar bir görüşelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Yazılımsal olarak da sıkıntılı, şimdi, bizim orası tamamen otomasyona dayalı, Sağlık Bakanlığı ile biz bir sistem kuruyoruz.

BAŞKAN – Buna dayalı olarak mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – En azından bunu “Bakanlık yetkilidir.” gibi bir şey yaparsak biz Bilgi İşlem tarafından... Biz biliyorsunuz, tamamen artık elektronik devlete...

BAŞKAN – Peki, şunu yapamaz mıyız? Bu konuda Bakanlığa yetki verelim ama orada bizim nüfusçumuz çalışsın, anlatabildim mi? Başka bir yol bulmak zorundayız, bir hemşireye bırakamazsın onu, bir sağlık memuruna bırakamayız.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – MERNİS’in haricinde adres geldi, pasaport, ehliyet şeyi de geliyor, kimlik zaten var, artık dünya şeye gidiyor yani bu tür şeylerin tek bir yerde toplanmayıp dağıtılması ve sistem üzerinden yapılması vatandaşın işini kolaylaştırıyor. Sayın Bakanımız şunu da söyledi mesela, gidip parmak izi vermeyecek herkes. Yani amacımız, vatandaşın işini kolaylaştırmak.

BAŞKAN – Sayın Genel Müdürüm, çatı bozuluyor mu?

Yani o dediğin gerekçe doğru, dağıtmak lazım tek elden.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Bir şey söyleyebilir miyim? O vatandaşın bildirimini koymasaydık “Beş iş günü içinde bildirir ve tescil eder.” deseydik bitecekti zaten, değil mi? İş uzatmışız, vatandaşın oraya bildirmesine gerek yok ki, zaten doğumu orası yapmış. Diyelim ki: “Beş iş günü içinde bildirir ve tescilini yapar.”, bitti.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, hayır, efendim, burada 25’inci maddede var, bakarsanız 25’inci maddeye, “Bakanlık, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme ya da tescil yetkisi verebilir.” Yani, şimdi bu maddede yani bildirim Sağlık Bakanlığına tescil yetkisini...

BAŞKAN – Verirse versin.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Verirse versin yani verebilir.

BAŞKAN – Altyapı oluşur, bir şey olur ama...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Yani, 25’inci madde var ileride. Müsaade olursa 25’inci maddeye geldiğimizde bu önergeyi o zaman değerlendirelim. 25’te ikna olunacağını düşünüyorum, yoksa gene çıkaralım ama 25’i görelim.

BAŞKAN – Tamam.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 25’i de çıkarmamız lazım yani 25’te de Sağlık Bakanlığını çıkarmamız lazım.

BAŞKAN – O sadece Sağlık Bakanlığı değil, diğer dış temsilcilikler var... Dayanak belgesi düzenleyen tüm kurumları kastediyor orada.

6’yı oyladık, 4’ü oyladık, 5’inci madde kaldı, 25’le birlikte değerlendireceğiz.

Saat ikiyi yirmi geçiyor, saat 15.00’te toplantıya kaldığımız yerden devam etmek üzere oturuma ara veriyorum.

Kapanma Saati:14.21

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.36

BAŞKAN: Mustafa Hilmi DÜLGER (Kilis)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantımızı açıyorum.

Toplantının bundan önceki bölümünde 1, 2 ve 3’üncü maddelerde aykırı görüş yoktu, oy birliğiyle maddeleri kabul etmiştik, aynen kabul edildiler.

4’üncü madde ortak önerge sonucu yapılan değişiklikle kabul edildi.

Şimdi, 5’inci ve 6’ncı maddeleri ayrı ayrı oylarınıza sunuyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Değişiklik yapacaktık bir tanesinde, sonraya, maddeye bıraktık.

BAŞKAN – Şöyle: 5’inci maddeydi, sayın Genel Müdürün bir açıklaması oldu, onu Komisyonla paylaşalım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – “5’inci madde görüşülürken önergeyi verebilirsiniz.” dediniz, o mu?

BAŞKAN – O madde.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Açıklamaya devam edebilir miyim bana söz verirsiniz?

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 25’inci maddeye ilgi kurmuştuk. 25 (a)’ya baktığımız zaman “Bakanlık nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme ya da tescil yetkisi verebilir. Dayanak belgelerinin tescil yetkisi verilen kurumlarda muhafaza edilmesine karar vermeye Bakanlık yetkilidir.” Dolayısıyla, burada bir nüfus olayı olduğu için –doğum- İçişleri Bakanlığı burada bu nüfus olayının meydana geldiği hastaneye tescil yetkisi verebilir. Verir veya şunlara verir, bunlara vermez; o, Bakanlığın takdirindedir. İlk başta sorulan bir soru vardı, ben bu madde gelmediği için orada, tabii, bütünlük sağlayamadım.

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz buradan çıktuktan sonra fikir değişikliği mi oldu Sayın Başkan?

BAŞKAN – Yok, 25’le birlikte çalıştığımızda da en çok isteyenlerden birisi bendim ve orada kanundan doğan bir yetki değil, Bakanlığa bağlı bir yetki yani isterse verir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, yani bir nüfus olayı olan doğum olayının 25’inci...

MURAT BAKAN (İzmir) – 5’te şey yapalım o zaman. 5’e gelmedik mi şu an?

BAŞKAN – Şöyle: Zaten alt komisyonuz Murat Bey, eğer gerekirse üst komisyona...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bizim önergemiz var, önerge verdik. O önergeyi bekletmiştik 25’le beraber...

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza... Yani açıklamayı bitirdikten sonra...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani evet, bu cümlelerin çıkartılması doğrultusunda bir önerge var. Şimdi, bunu çıkarttığımız zaman eğer Bakanlık bu hastanelere... Şimdi, efendim, tabii, çok kopukluk oldu, ben bir de zaman endişesiyle hemen toplamak istiyorum.

Burada (2)'nci fıkra bildirimle alakalı. Yani bildirimi hastane veya hastane dışında da olsa sağlık yardımıyla, personel yardımı yapılmışsa bu doğum olayını hastane veya sağlık personeli nüfus müdürlüğüne bir tutanakla ve belgeleriyle beraber bildirecek. Bunun tescilini nüfus müdürlüğü yapacak, bunda bir endişe yok, bir tereddüt de yok. (1)'inci fıkra da nüfus müdürlükleri ve dış temsilciliklere, bildirim yeri olarak 2 tane varken 3'üncüsü, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşu ekleniyor. Şimdi, kafa karışıklığı şuradan ortaya çıkıyor: Bildirim zaten otomatikman (2)'nci fıkra da. (1)'inci fıkranın gerekliliği nedir? Burada bildirim noktası, bildirim mercisi olarak hastanelerin konulması... Örneğin nüfus müdürlüğüne bildirim yapıldığında nüfus müdürlüğü bunu nasıl tescil ediyorsa şu bahsettiğimiz, adını soyadını bildirerek hastaneye bunun tescilini talep ettiği takdirde ve 25'inci maddede hastane eğer yetkilendirilmişse Bakanlık tarafından, örneğin Zeynep Kamilse, örneğin işte Zekai Tahir Buraksa, Hacettepeyse yani yetkilendirdiği bir hastane veya özel hastanelerden biri de olabilir, o konuda da tereddüt yok.

Türkiye'de şu anda -biraz önce aldığım bilgiye göre- 1.200 hastane varmış Sağlık Bakanlığının kayıtlarına göre doğum yapılabilen, yaptırılabilen. Bunların hepsine de verilebilir, bazılarını belli kriterler de getirilebilir yani Bakanlığın -25'inci maddeyle beraber konuşuyorum- yetki verdiği hastanelerde vatandaş isterse bir bildirim mercisi olarak yani bu nüfus müdürlüğüne bildirmenin ötesinde, adını, soyadını söyleyerek tescilinin de orada yapılmasını talep edebilir. Bu cümle buna yetki veriyor. Bunun üzerine kimlik kartı -dün Sayın Bakanın söylediği gibi- doğrudan kişinin şeyine gönderilir. Öbür türlü, bildirilen nüfus müdürlüğü, hastanenin bildirdiği nüfus müdürlüğü tescilini yapar yani aslında arasında çok da bir fark yok ama biz şu geldiğimiz noktada, şu Komisyon aşamasında -bu bütünlüğün- yani 25'le beraber buraya sunulduğu için biz bu cümlemin burada kalmasını kendi açımızdan uygun değerlendirmiyoruz. Tabii, takdir zatıalilerinizindir. Bu şeyin bozulmasını... Çünkü Sayın Bakanın da arz ettiği bir husustu bu. "Hastanede de yapılabilir." denmişti. Biz bunun bu şekilde kalması gerektiğini düşünüyoruz. Takdire bırakıyoruz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, pardon...

MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Murat Bey.

MURAT BAKAN (İzmir) - Bizim buradan ayrılırken ittifak ettiğimiz, hepimizin müştereken "Olmaz." dediği konuyu aydınlatacak yeni hiçbir şey yok. 25'inci maddede diyor ki: "Dayanak belgelerinin tescil yetkisi verilen kurumlarda..." Burada o tescil yetkisini biz vermedik. Nedir tescil yetkisi verilen kurum? Bakanlık ve dış temsilciliklere veriyoruz. İlaveten herhâlde içine bir de konsolosluklarla ilgili bir şey var kanunda. Konsolosluklarda da, onda da şey yapılacak bir şey yok, hani, bizim açımızdan sıkıntılı mevzu değil ama burada esas itibarıyla bizim itiraz ettiğimiz hiçbir konuya açıklık getirmeyen, burada Komisyon üyelerinin tamamının ortak iradesinin olduğu bir noktada bu direncin sebebini anlamıyorum. Ben şöyle düşünüyorum bu sefer: Dışarıda konuştuğumuzda bunun zaten altyapı hazırlıklarının Sağlık Bakanlığıyla yapıldığını anladım ben. Öyle değil mi?

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Evet, doğru.

MURAT BAKAN (İzmir) - Yani şimdi aslında kanun çıkmadan siz yol almışsınız, hani...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Bununla ilgili değil. Biz Sağlık Bakanlığıyla diğer konularda da entegrasyon sağlamak için yapıyoruz bunu yani bu değil sadece.

MURAT BAKAN (İzmir) - Yani kervan yolda düzülür gibi bir şey var gibi. Yani bunu yasalaştırmaya bir zemin oturtulmaya çalışılıyor gibi bir şey var. Bu kadar ısrar edilmesinden ben bunu anlıyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, bu, yanlış bir anlaşılmaya sebebiyet verir. Burada yapılmış herhangi bir işlem söz konusu değil. Sadece doğumların tesciliyle ilgili konuda bizler Sağlık Bakanlığıyla bu konuları konuştuğumuz; ne kadar sağ doğum var, ne kadar ölü doğum var, ne kadar hastanede doğum var, bu doğumları nasıl tescil ederiz konusunda konuşulmuş bir...

MURAT BAKAN (İzmir) - Sağlık Bakanlığı zaten yani size bildiriyor beş iş günü içinde, o bildirim görevini de yerine getiriyor. Ayrıca böyle bir maddeye lüzum yok yani. Başa döndü.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, herhâlde tartışma tamamen başa döndü.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Başa döndü.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, ben de bir söz alabilir miyim.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlarımız şöyle bir açıklama yaptılar, aradaki...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pardon, bana bir izin verir misiniz. Dinledim konuları çünkü. İzin verir misiniz Başkanım lütfen.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Küçük bir şey söyleyeceğim.

Şimdi, arkadaşlarımızın direndiği noktada, aslında bir haklılık söz konusu değil. Neden? Çünkü burada diyor ki: “Doğum bildirimleri, doğumu gerçekleştiren sağlık kuruluşlarına...” (2)’nci fıkrada da zaten doğumu gerçekleştiren kurumlar bildirim yapıyorlar. Anlatabiliyor muyum? Yani birine zaten o yetkiyi vermişsiniz, diyorsunuz ki: “Doğumu gerçekleştiren kurum bildirsin.” (2)’nci fıkrada, böyle bir sorumluluk vermişsiniz. Sonra “Oraya da yapılabilir.” diyorsunuz. Gereksiz, fazla olan bir şey. Yani yinelemeyen başka bir şey değil. Eğer şöyle olsa, herhangi bir sağlık kurumuna olsa bu direncinizi kabul edeceğim ama herhangi bir sağlık kurumu değil, doğumu gerçekleştiren sağlık kurumuna yapılabilir.

Evet, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, tabii, sonuçta sayısal çoğunluk olarak siz dediğinizi yapacak durumdasınız. Eğer mutabakat ettiğimiz noktada değilsek biz önergemizi yeniden verelim, oylayın, reddedin ama ben Sağlık Bakanlığının nüfus tescili işine dâhil olmasını kabul etmiyorum. Şimdi, 25’inci maddede düzenlenen diğer hükümlere baktığımızda, oradaki diğer ortaklar zaten şu anda da bu işi yapmaktadır yani...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani buna hastaneyi dâhil ettik, 25’e hastaneyi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşte ben hastaneyi kabul etmiyorum. Bunun resmîsi var, özeli var. Onlar SGK işlerine baksınlar. Bizim nüfusun işine nüfus baksın. Zaten o bildirim işi, bu 5’inci maddenin (2)’nci fıkrasında düzenleniyor. Bu (1)’inci fıkranın son cümlesini ben kabul etmiyorum. Ha, siz ısrarlıysanız, zaten sayısal çoğunluğu var iktidarın, onu kabul eder. Ha, buraya gerekçelerimizi uzun uzadıya konuştuk. Bu kadar ısrarın sebebini anlamış değilim. Çünkü bu hastanenin resmîsi var, özeli var, bunların içerisinde doğrudan memur olan var, olmayan var. Bu kadar teknik bir işlemi ben Sağlık Bakanlığının yapmasını kabul etmiyorum. Ama illaki diyorsanız, o zaman o önergeyi getirin, iktidar partisi önergesini çeksin, biz muhalefet olarak önergelerimizi verelim, oylayın, reddedin o zaman. Yani bir cümle için bu kadar lüumsuz bir konuyu çok tartıştık yani.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, şimdi, arada arkadaşların söylediği bir izahat var. Sanıyorum siz yoktunuz. “Hastaneden bildirimde bulunan kişinin –yani ben de sizin gibi düşünüyorum- evine çocuğunun nüfus cüzdanının gelmesine imkân tanıyan bir düzenleme.” diyorlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) –Ya, anladım arkadaşım, ben ona itiraz etmiyorum zaten. Ben diyorum ki bir adamın ömründe 1 tane, 2 tane, 3 tane, neyse çocuğu olur, üç kere nüfus idaresine de gitsin. Hastane o bildirimi yapıyor zaten (2)'nci fıkraya göre. Ben hastanenin tescil işlemine itiraz ediyorum ve bu konuda da benim tavrım ısrarlı çünkü ben bunu doğru bulmuyorum.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – İçişleri Bakanlığının görev ve sorumluluk alanındaki bir hususu Sağlık Bakanlığına devrediyorsunuz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bu konu önemli bir konu, tescil işi önemli bir konu. Oradaki, Sağlık Bakanlığındaki kullanımdan bu iş nereye gider, ne olur? Oradaki bir doğumdan çıkacak, nüfus cüzdanı gelecek ama o yanlışlık belki çocuk okula gittikten sonra fark edilecek, bilmem ne olacak, ona gerek yok yani ben bunu gereksiz buluyorum. Burada boşuna tartışmayı uzatıyoruz. Eğer çok ısrarlıysanız, o zaman ortak önergeyi çekelim, biz kendi önergemizi verelim, reddedin, bitsin. Yani ben sağlığın bu kadar nüfus işine girmesini istemiyorum, gereksiz buluyorum. Gereksiz bu yani çok uzattık bunu.

MURAT BAKAN (İzmir) - Kaldı ki devlet memuru değil yani özel sektör kurumundaki adam devlet memuru değil, nasıl tescil edecek? Bunun bir hukuki sorumluluğu var, cezai sorumluluğu var yanlış bir iş yaptığında. Yani özel hastanedeki vatandaş...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben nüfustaki sözleşmeli kadroya itiraz ediyorum, ben onun bile asil kadro olmasını söylüyorum. Bunlar önemli işler arkadaşlar. Yan nüfus idaresi bugün Türkiye'deki en önemli kayıtları, kişiyle ilgili temel verileri tutan idare yani şimdi niye başkası karıştırılıyor bu işin içine? Ne var bu kadar? Yani Sağlık Bakanlığıyla ne ortaklığımız var bizim? Bu Bakanlıkta yirmi beş sene biz de çalıştık. Ne işimiz var Sağlık Bakanlığıyla. Sağlık Bakanlığı kendi kayıtlarını tutsun önce.

MURAT BAKAN (İzmir) - Yani elektronik ortamda erişim hizmeti veriyorsunuz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Hayır, hayır, bir de çok ilginç yani hep görev ve sorumluluk alanındaki yetkilerini bir başkasına veriyorsunuz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya gerek yok canım, Allah Allah. Hayır, bu, tartışılacak bir şey değil ya, bu gereksiz bir konu ya.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bakanlığın sorumluluk alanı bu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya ilgisi dışında başkası tutamaz bunu. Niye tutsun başkası ya? Bütün dünyada böyledir bu ya.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle yapalım o zaman: Kanunun ana yapısını, çatısını hazırlayan arkadaşlar şu anda yurt dışında bir sempozyumdalar, ulaşamıyor, tamam mı? Onların da görüşünü almaya ihtiyaç duyuluyor. Şöyle bir şey yapalım: Biz bunu bu şekilde oylayıp geçelim, siz önergenizi verin kendi başınıza ama daha sonrasında, yarın üst komisyonda tekrar önerge verin. Yani, mutabakat sağlanır diye düşünüyorum.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başkanım, ortak aklın bir şeyi var.

BAŞKAN – Şimdi, gerekli şeylere gerek yok yani şu anda bu konuda Sayın Erdoğan da aynısını söyledi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman ortak önergeyi imzalayalım, yarın siz önerge verin komisyonda.

BAŞKAN – Nasıl?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ortak önergeyle bunu çıkarın.

BAŞKAN – Yarın daha geniş tartışılacaktır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi bakın, siz valilik yapmışsınız, bürokrasiden gelmişsiniz, Mülkiyelisiniz. Buradaki arkadaşlarımızın hepsi öyle, ben hukukçuyum. Burada biz müştereken bir fikir sahibi olmuşuz. Şimdi, tamam, bürokrat arkadaşların da yaptığı işe saygı duyuyoruz ama bizim irademizi biz yukarıya yansıtmak durumundayız alt komisyon olarak.

BAŞKAN – Bizi bir doyursunlar yani bilgi babında doyursunlar arkadaşlar. Bu akşam ulaşılır, ulaşabilir misiniz Sayın Genel Müdürüm?

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz burada irade oluşturduk, müştereken önerge hazırladık.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, bu önergeyi imzalayın, bu önergeyi oylayın, kabul edelim, yarın ekleyin ağabey esas komisyonunda.

BAŞKAN – Hayır, bu önergeyi kabul etmeyelim. Niye biliyor musunuz? Siz verin önergenizi, Müfit Bey çekiyor imzasını, biz bu hâliyle oylamaya sunuyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam çeksin imzasını o önergeyi işleme alın.

BAŞKAN – Yarın komisyonunda görüşüyoruz.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Şimdi, Başkanım, zaten aynen başında belirttiği gibi, yani, şimdi bu olmuş arkadaşlarımız arasında. Yani, anlasın arkadaşımız, gerekçesini söylüyoruz, herhâlde biliyor, bürokrat arkadaşımız burada.

BAŞKAN – Şimdi, içimizde hukukçu arkadaşlarımız da var. Lafzına ve ruhuna has muradı burada hepimiz biliyoruz, tamam mı. Bundan sonrası artık topu taca atmak gibi oluyor. Dolayısıyla, bu tarafın da görüşlerini aldık, bu taraf da görüşlerini beyan etti. Dolayısıyla, üst komisyonunda bunu etraflıca, daha detaylı tartışalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Çıkarın ağabey, gerek yok o zaman. Sıkıntılı bir şey, gerek yok buna ya. Olsa da gerek yok, olmasa da gerek yok.

BAŞKAN – Görüşülmekte olan tasarının 5’inci maddesinin (1)’inci fıkrasının son cümlesinin metinden çıkarılması konusunda bir önerge var. Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5’inci maddeyi oyluyoruz. Tasarının 5’inci maddesini mevcut hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, tasarının 6’ncı maddesinin görüşmelerini öğleden önceki oturumda yapmıştık. Tasarının 6’ncı maddesinin mevcut hâliyle kabul edilmesini...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu konuda, Sayın Başkan, özür dilerim, Sayın Genel Müdürümüze bazı sorular yöneltmiştim “6’ncı maddeyle ilgili gerekçeleri anlatabilir misiniz?” diye. Rica etmiştik kendisinden, cevap gelmedi yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Biz yazılı gerekçeyi tekrar ediyoruz, başka yok efendim ekleyecek bir şeyimiz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – “Başka yolu yok.” diyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – “Başka ekleyecek konu yok.” diyorum efendim.

BAŞKAN – Tasarı hakkındaki tartışmalar, görüşmeler yapılmıştı. Maddenin bu hâliyle kabul edilip edilmemesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7’nci maddeye geçiyoruz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şu anda mevcut yasada 28’inci maddenin (4)’üncü fıkrasında “Tanınan çocuklar babalarının hanesine baba adı ve soyadı ile analarının kimlik ve kayıtlı olduğu yer bilgileri belirtilmek suretiyle tescil edilir.” hükmü var. Şimdi, bir kişiyle soy bağına kurulma yolları Türk Medeni Kanunu’nun 82’nci maddesinde tanımı, babalığa hüküm, annesiyle evlenme ve evlat edinme şeklinde düzenlenmiştir. Yani, bir çocuk ile babası arasında ilişkiyi kurarken ya bunu tanıyacak ya mahkeme babalığa hükmedecek çeşitli yargılama süreçleri sonunda ya baba çocuğun annesiyle evlenecek, böylece soy bağı kurulmuş olacak ya da evlat edinme şeklinde olacak. Şimdi, burada daha önceden babalığa hüküm kararları mahkemelerce verildiği hâlde biz bunları tescil edemiyorduk ve çocuklar baba hanesine tescil edilemiyordu şu andaki 28’inci maddeye göre, annelerinin hanesine tescil ediliyor ve babalığa hüküm kararlarında kütükleri tescil edemiyorduk. Şimdi burada değişiklikle babalarıyla aralarında soy bağı mahkeme kararıyla oluşan çocukların ve babası tarafından tanınan çocukların baba soyadını almalarına ve baba hanelerine tescil edilmesine imkân sağlayan bir düzenlemedir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim bir itirazım yok arkadaşlar. Bir itirazı olan varsa...

BAŞKAN – Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

8’inci maddeye geçiyoruz.

Buyurun Sayın Genel Müdürüm.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 8’inci madde metni şöyle, dün konuşulmuştu bu metin: “Merkezi veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin kayıtları Genel Müdürlükçe kapatılır. Bu kayıtların araştırılması mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir. Sağ olduğu tespit edilenlerin kayıtları açılır.” Bu, taslak. Şimdiki hâli, mevcut hâli şöyle: “Ölmüş olduğu hâlde aile kütüklerinde sağ görünenlere ait ölüm tutanakları, ölüm olayını gösterir belgeyle başvurulması hâlinde nüfus müdürlüklerince düzenlenir ve gerekli işlem yapılır. Herhangi bir belge ibraz edilememesi durumunda ölüm beyanının doğruluğu nüfus müdürlüklerince tahkiye ettirildikten sonra düzenlenecek ölüm tutanağı mülki amirin onayıyla tescil edilir.” yani “işleme konur” diyor.

Şu andaki uygulamada, bir kişinin öldüğü konusunda varislerinin bir bildirimi olursa nüfus müdürlüğüne “Bunu tescil edin, benim babam, dedem -her neyse- öldü, bunu tescil edin.” şeklinde bir bildirimde bulunursa, örneğin hastanede ölmüşse veya başka bir şey varsa, ölümüne ilişkin kimliğini de gösteren bir belge varsa bu belge esas itibar görüp nüfus müdürlükleri bu belgeye istinaden bu beyanı, ölüm beyanını tescil ediyorlar. Eğer bir belge de yoksa, kişi diyor ki: “Benim annem öldü ama evde öldü, götürdük, köyün mezarlığına gömdük, on sene oldu, bildirmedim şimdiye kadar –ama şimdi diyelim ki bir miras işi var veya bir şey var- bunu tescil edin, ölü olarak belirtin, tescil edin.” derse bu sefer mülki idare amiri şu andaki uygulamada bunun tahkikatını yaptırıyor. Genellikle uygulamada şu var: Kişinin ikamet yerinde ve nüfusa kayıtlı olduğu yerde kolluk marifetiyle veya muhtar ve ihtiyar heyeti azasıyla –çünkü mülki idare amirinin tahkikat yöntemi mülki idare amirine kalmış bir yöntem- oraya elemanlar gönderiyor veya onları çağırıyor jandarma karakoluna, diyor ki: “Bu kişinin öldüğü söyleniyor, sen öldüğüne şahit misin? Şu mezarlığa gömüldü mü, gördün mü? O da diyor ki: “Ben cenazesine katıldım, cenaze namazını kıldım. Bu benim komşumdu, gerçekten öldü.” İki kişi, üç kişi yani bu kanaat oluşana kadar eğer birbirini doğrulayan ifadeler varsa mülki amirin onayıyla bu araştırma sonucunda ölü olarak tescil ediliyor. Bu şekilde şey kaydı kapatılıyor. Şimdi, uygulamada, şu ana kadar bu gördüğümüz, bu söylediğimiz uygulama bu ölüm tutanaklarının yani ölüm bildirimlerinin tahkikatıyla alakalı. Şimdi, burada getirilen (2)’nci fıkra... Dikkat edilirse (1)’inci fıkra aynen

korunuyor, bunda bir değişiklik yok. Tasarı metnine (2)'yle başlayan ikinci bir fıkraya getiriliyor. (1)'inci fıkrayla ilgili uygulama ölüm bildirimi belgeye dayanıyor veya belgeye dayanmıyorsa yapılacak işlem aynı. (2)'nci fıkrada aslında idarenin, Nüfus Genel Müdürlüğünün yıllardır yaptığı bir uygulama var, o da şu: Genellikle bu her uygulamada farklı yaş gruplarını kapsıyor çünkü bir yaş grubu elden geçirildikten sonra, artık onlardan ölenler, ölmeyenler ayrıldıktan sonra diğer bir yaş grubuna geliniyor ama uygulamada 94 ila 109 yaş aralığında bulunan ve on beş yıl ve üstü nüfus olayı yaşanmayan yani kişı örneğın, diyelim ki bugünkü şeylerle kimlik kartı almaya başvurmamış ya da işte, bir nüfus cüzdanıyla alakalı bir talebi olmamış, bir adres beyanı istememiş veya bir adres şeyi almamış yani on beş yıl normal, olağan akış içerisinde -bu uygulamayı söylüyorum şu anda- herhangi bir hareket yoksa 94 ila 109 yaşları arasındaki kişilerde şimdi, nüfus müdürlükleri elektronik ortamda bu listeleri döküp bunları mülki idare amirine gönderiyor, mülki idare amiri bunların sağ olup olmadıklarını tahkik ettiriyor, ölmüşse öldüklerine hükmediyor, ölmediyse zaten kayıtları açık kalıyor.

Şimdi, bu tasarıda “Yaşı itibarıyla ölmüş olması muhtemel fakat uzun süre işlem görmeyen kişilerin kayıtları Genel Müdürlükçe kapatılır.” diyor. Yani “Önce kapatılır, daha sonra tahkikat yapılır.” hükmü var burada. Şimdi, bu şuradan kaynaklanıyor, ben onun gerekçesini arz ediyorum: Uygulamada, baktığımız zaman, ölüm araştırması kişinin ikametgâhı ve nüfusa kayıtlı olduğu yerde yapılırken, kişinin ölmüş olduğu ihtimali üzerine tahkikat yapıldığı öğrenilince yani artık, “Demek ki bu kişinin ölmüş olma ihtimali var.” deyince belki de basında falan duymuş olabilirsiniz, takip etmiş olabilirsiniz; nüfus bilgilerini kullanarak ölmüş kişinin maaşının bir müddet daha, uzun yıllar daha bankalardan çekilmesi ya da işte, birtakım sahte kimliklerle, ölen kişi onu takip edemeyeceği için, onun bilgileri kullanılarak tapuda bazı gayrimenkullerinin vesairenin sahte belgelerle satılması gibi olaylar kamu düzenini bozacak şekilde artış gösterince bu sefer -bu maddenin gerekçesinde şöyle- ihtiyaten bunun durdurulması, bu tür sahteciliklerin önlenmesi, tahkikat süresi içerisinde işte, birtakım sahteciliklerle gayrimenkullerin satılması, maaşların alınması gibi şeylerle karşılaşılmasını düşünölmüştür. İşin gerekçesi budur. Yani suistimalleri önlemeye yöneliktir.

Arz ederim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, öncelikle, tabii ki, ben bu düzenlemenin tasarıdan çıkarılmasını istiyorum.

Şimdi, Sayın Genel Müdürtin gerekçelerini kabul etmemiz mümkün değil. Özellikle Emekli Sandığı ve diğer maaş ödeyen kuruluşlar, sigorta şirketleri zaten kendilerinden para alanların yaşayıp yaşamadıklarını çok sıkı bir şekilde takip ediyorlar. Böyle bir şey varsa ilgili kurumlar inanın Nüfus İdaresinden önce bunu ortaya çıkarıyor. Böyle kişilerin murisleri kendi aralarındaki mülkiyet kavgasından dolayı zaten bir şeyi varsa onlar da kendi haklarını, hukuklarını takip etmek için gerekli işlemleri yapıyorlar. Şimdi, burada şöyle bir şey olabilir: “Varisi vardır, yoktur; şu yaş grubuyla ilgili biz her sene bir araştırma yapacağız ve bunun sonucuna göre işlem yapacağız.” buna eyvallah. Burada bir yaş tahdidi yok, burada herhangi bir şey yok. “Efendim, ben kaydı kapatacağım, sonra araştıracağım, yaşıyorsa tescil edeceğim.”

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yaşıyorsa kaydını açacağım tekrar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Açacağım.

Böyle bir şey dünyada örnek olarak hangi ülkede var arkadaşlar? Yani birbirimize birazcık haksızlık ediyoruz. Bu düzenlemenin hiç kabul edilebilir bir tarafı yok. Yarın bir seçim döneminde, ben 70 yaşlı baz alırım, 60 yaşlı baz alırım, kayıtları kapatırım, sen yaşadığını ispat edinceye kadar seçim geçer;

cuma günü ben bunu yaparım, cumartesi günü, pazar günü seçimde oy kullanamaz vatandaş, pazartesi günü “Yaşıyormuş adam, haberim yokmuş benim.” deyip açarım. Bunun kabul edilmesi mümkün değil. Hiç böyle tartışmadan, birbirimizin zamanını almadan bu düzenlemeyi çıkaralım, yolumuza devam edelim. Zaten (1)’inci fıkrada böyle bir şüphe varsa bununla ilgili gerekli araştırmayı yaparak bir kişinin nüfus terkinini yapmak mümkün. Bunu kim akıl etmişse bu biraz ileride yani bizden ileride, bunu kabul etmiyoruz arkadaşlar. Boşuna tartışmayalım, bunu bir çıkaralım, yolumuza devam edelim. Bakın, görüşeceğimiz daha çok madde var.

MURAT BAKAN (İzmir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Benim anneannem 100 küsur yaşında öldü. Tahmin ediyorum ki hayatının son üç yılında, beş yılında değil, son elli yılında nüfus memurluğunda, resmî dairede hiçbir... Köyde yaşayan bir kadından bahsediyorum. Vatandaşını öldürüp ondan sonra sağ olmasını ispatlayan bir devlet olur mu? Vatandaşın nüfus kaydını “Ya, bu belli bir yaşa geldi.” diyeceksiniz, kapatacaksınız ve giderek yaş ortalamasının yükseldiği bir ülkede suistimale çok açık. Zaten mevcut hüküm önce tahkikat, sonra kapatma; doğru olan da budur. Tahkikat edeceksin, sağ mı, değil mi bakacaksın, kapatacaksın. Ben bunu öldüreyim önce nüfus kaydı itibarıyla, sen kendin ispatla sağ olduğunu yani sarı çizmeli Mehmet Ağa. Yani bu hükmün çıkması gerekir, suistimale açık, Aziz Nesin’in bu “Yaşar Ne Yaşar Ne Yaşamaz” hikâyesinde anlattığı gibi bir durum ortaya çıkacak. Çok büyük mağduriyetler getirir.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Sayın Genel Müdür, var mı bu konuda bir...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, sizin de fikrinizi merak ediyoruz.

BAŞKAN – Bir saniye, söyleyeceğim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Bizim ekleyecek bir hususumuz yok.

BAŞKAN – Bu konuda bir önerge var.

TBMM İçişleri Komisyonu Alt Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı’nın 8’inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve talep ederiz.

Mehmet Erdoğan

Muhammet Rıza Yalçınkaya

Murat Bakan

Muğla

Bartın

İzmir

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 3’e 3.

BAŞKAN – Yok, 4.

Arkadaşlar, şu anda biz alt komisyonuz. Bakın, ben size başka...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Alt komisyonu niye kurduk arkadaşlar?

BAŞKAN – Bir saniye... Tartışmayın.

Bir saniye, ben size başka bir yerden bir şey söyleyeceğim: “Merkezî veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin kayıtları Genel Müdürlükçe, bu kayıtların araştırılması mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetince...” Yani bir yer değişikliği yapıldığında cümle içerisinde hiçbir sıkıntı kalmaz diye düşünüyorum, benim düşüncem o.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Arkadaşım... O zaman, bir daha açayım.

MURAT BAKAN (İzmir) - Mevcut hâli zaten öyle Sayın Başkan.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, arkadaşlar, mevcut hâline göre zaten bunu araştırarak silmek mümkün. Şimdi, ölümün yaşı yok. Hepimiz elhamdülillah, inanan insanlarız. Bir insan doğduğu gün de ölebilir, 100 yaşında da ölebilir, 50 yaşında da ölebilir. Yani ben bugün işte, Sayın Genel Müdürümüz örnek verdi, “Bizim uygulamamız, 90 yaş üstünü çıkarıyoruz, bunu araştırıyoruz, buna göre...” dedi.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 94 ila 109...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Neyse yani işte, “90 yaş üstünü çıkarıyoruz, bakıyoruz.” dedi. Şimdi, yarın birisi geldi, Sayın Genel Müdürümü tenzih ederim yani Sayın Genel Müdürüm ölünceye kadar orada kalacak değil veya cumhuriyet tarihi boyunca siz iktidarda kalacak değilsiniz, yarın birisi seçimden önce geldi, bu hükme dayanarak 60 yaşın üstündeki herkesin kaydını kapattı. Bu derdimizi kime anlatacağız arkadaşlar?

BAŞKAN – Bu çok büyük bir paranoya yani...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ama açık efendim, yani şimdi...

BAŞKAN – Hukuk devletinde her şeyin bir hesabı vardır, her şeyin bir izanı vardır, böyle bir şeye nasıl...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Zaten gerekli araştırmayı yaparak herkes hakkında bu işlemi yapabilirsiniz ama hiçbir araştırma yapmadan kayıt niye kapatılır? Yani bunu kime izah ederiz ya? Yapmayın Allah aşkına, yarın sizin başınıza gelse siz bunları nasıl izah edeceksiniz ya?

BAŞKAN – Hepimiz aynı çatı altında yaşıyoruz Sayın Erdoğan ya.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşte, ben de onun için söylüyorum.

BAŞKAN – Böyle bir şeyi nasıl... Kusura bakmayın, ben...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, şunun bir açıklaması var mı?

BAŞKAN – Hangisinin?

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani vatandaşın...

BAŞKAN – Bakın, ben açıklamamı yaptım Sayın Murat Bakan.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama senin açıklaman ile benimki aynı yani mevcut hâli korunsun o zaman.

BAŞKAN – Hayır, aynı değil. Burada bir redekta edilmesinde sıkıntı olur mu? Yani yer değişecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Zaten mevcut hâli onu getiriyor.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkanım, “uzun süre işlem görmeyen” diyor, uzun süre işlem görmeyen...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya, bunu araştırır, uzun süre işlem görmemişse bunu araştırmaya alırsınız. Araştırmaya alın kardeşim, ondan sonra silin. Yani niye bunu siz önce silip sonra araştırıyorsunuz? Böyle bir şey var mı?

BAŞKAN – Yani burada maddenin yazımında...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (1)’inci fıkra zaten bu işi çözüyor. (1)’inci fıkra...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, (1)’inci fıkra hareket yok yalnız.

BAŞKAN – Yok, o farklı bir şey, dikkatli bakarsak yani bunu en iyi bilenlerden birisiyim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Öztür dilerim, konuşabilir miyim.

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, (1)’inci fıkra “Ölmüş olduğu hâlde aile kütüklerinde sağ görüne ait ölüm tutanakları, ölüm onayını gösterir belgeyle başvurması hâlinde nüfus müdürlüğünce düzenlenir ve gerekli işlem yapılır.” Yani kişinin ölümünü bildirmekle yükümlü olan bir akrabası gelip de “Benim babam on sene önce öldü, şu anda miras işim çıktı, bunu tescil edin, ölü gösterin.” dediğinde elinde hastanenin raporu vesaire geçerli bir şey varsa nüfus memuru başkaca bir şey yapmadan bunu tescil ediyor. Yok, ölümün bildirilmesi sırasında eğer hiçbir şey yoksa “Öldü, götürdük, gömdük ama şimdi lazım oldu, bunu ölü olarak gösterin, tescili bu şekilde yapın.” dediği zaman mülki amire iletiliyor, mülki amir tahkikatı yaptırıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman Sayın Genel Müdürüm, bunu şu şekilde düzeltiriz: “Merkezî veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin durumları mülki amirin emriyle kolluk kuvvetlerince gerekli tahkikatları yapılır, ondan sonra ölümleri tescil edilir.” deriz yani. Ama araştırma yapmadan kaydın kapatılması...

BAŞKAN – Yani (1) bunu sağlamıyor, onu demek istiyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, (2)’de de bunu yapabiliriz.

BAŞKAN – (2)’de bunu yer değişikliği yaparak, redakte yaparak...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Araştırma yapmadan kayıt kapatılır mı? Yapmayın arkadaşlar. Şimdi, birbirimizi üzmeylem lüzumsuz yere, yapmayın vallahi ya.

BAŞKAN – Maksudımız üzüm yemek.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşte bunun için...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Ya, yemiyorsunuz, bağcıyı dövüyorsunuz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Komisyonu da bunun için kurduk zaten.

BAŞKAN – Baktığınız yere göre değişir Sayın Vekilim.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Sayın Başkanım, bak, şimdi, burada niyet çok önemli. Bir insanı öldürüyorsunuz, öldükten sonra gidiyorsunuz, diyorsunuz ki: “Acaba yaşıyor mu? İspatla.”

BAŞKAN – Şimdi “Merkezî veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin durumları mülki idare amirinin emriyle durumlarının araştırılması kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir ve kayıtları kapatılır.”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu uzun süreyi de verin, ne kadar süre?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ya, açıklık var orada. Bir yıl mı, beş yıl mı, on yıl mı?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, önemli değil o.

BAŞKAN – Makul bir süredir o.

MURAT BAKAN (İzmir) – Nüfusun şeyi vardır yani uzun süreyle ilgili...

BAŞKAN – “Yaşı itibarıyla” diyor ya orada Murat Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Yaş itibarıyla” diyor, işte belli.

BAŞKAN – 100 yaşındaki bir insan hiç hareket görmemiş, herhangi bir nüfus olayı yoksa...

MURAT BAKAN (İzmir) – Beş yıl mı orada, on yıl mı?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ya, önemli değil ağabey, bunu çok tartışmaya gerek yok.

BAŞKAN – Bir de orada “yaş itibarıyla” diyor. 70 yaşındaki kadın 100 yaşına kadar nüfus hareketi görmeden yaşar ama burada da çift sağlama alma var, bu sefer tahkikat var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bence bu şekilde yazalım, tahkikat yapıldıktan sonra kayıt kapatılsın yani benim önerim o.

BAŞKAN – “Merkezî veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin durumları Genel Müdürlükçe durumlarının araştırılması mülki idare amirinin emriyle araştırılması kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir ve kayıtları kapatılır.”

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – O önergeyi beraber imzalayıp...

MURAT BAKAN (İzmir) – Yazsın arkadaşlar.

BAŞKAN – Sayın Erdoğan, takip edin.

“Merkezî veri tabanında yer alan bilgilere göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişilerin durumlarının araştırılması mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir ve kayıtları kapatılır.”

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tescil edildiyse zaten kapatılır yani kapanmış olur.

BAŞKAN – Söylemeye de gerek yok, dediğin doğru, tescil edilir diyelim.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı Tasarı’nın 8’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Erdoğan

Murat Bakan

Cemil Yaman

Muğla

İzmir

Kocaeli

“(2) Merkezi veri tabanında yer alan kayıtlara göre uzun süre işlem görmeyen ve yaşı itibarıyla ölü olması muhtemel kişiler Genel Müdürlükçe tespit edilir. Tespit edilen kayıtların araştırılması mülki idare amirinin emriyle kolluk kuvvetlerine yaptırılır. Araştırma sonucu ölü oldukları tespit edilenlerin ölümleri tescil edilir.”

BAŞKAN – “Tescil edildikten sonra kayıtları kapatılır.”a gerek var mı Sayın Genel Müdürüm?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tescil edildikten sonra kayıt kapanmış olur.

BAŞKAN – “Tescil edilir.”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Tescil edilir.”, tamam, onu o şekilde oyluyoruz.

BAŞKAN – Madde hakkındaki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Maddeyi değiştirilmiş hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Toplantıya on dakika ara veriyoruz.

Kapanma Saati : 16.19

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.40

BAŞKAN: Mustafa Hilmi DÜLGER (Kilis)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri, toplantımızı açıyorum.

9’uncu maddeyi tasarının bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Anayasa Mahkemesinin kararına...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şöyle efendim, sadece bir insan bir kere dava açabiliyor. Yani ismini değiştirmek için birden fazla dava açabilecek, mesele bu.

BAŞKAN – 9’uncu maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10’uncu maddeye geçiyoruz...

Var mı itirazı olan arkadaşlar?

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Sayın Başkan, BTK olarak bizim bu maddeyle ilgili bir önerimiz var?

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Bu maddede, kişilerce nüfus müdürlüklerinden alınan belgelerin aynı zamanda e-devlet kapısı üzerinden de alınabileceği ve bu belgelerin de nüfus müdürlüklerinden alınan belgelerle aynı hukuki geçerliliğe sahip olacağı düzenlenmiş durumda. Ama 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun 5’inci maddesinde derki: “Güvenli elektronik imza ile oluşturulan belgeler ancak elle atılan imzayla aynı hukuki geçerliliğe sahiptir.” Aynı zamanda fiziki olarak gidip de herhangi bir nüfus müdürlüğünden adres beyanınızı ya da nüfus sicil kaydınızı aldığımızda nüfus müdürlüğü tarafından imzalanır, hatta yetmez bir de mühürlenir. Şimdi, bu şekilde olduğu zaman ilgili kişi e-devlet kapısı üzerinden herhangi bir belgenin dökümünü alıp herhangi bir kuruma götürdüğünde o kurum o belgeyi olduğu gibi kabul etmek zorundadır.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Değil.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Şimdi, belge üzerinde herhangi bir değişiklik yapıldığını tespit etmek istediğinizde log kayıtlarına dönmeniz lazım. Log kayıtlarından da belgenin alındığı zamanki hâlini tespit edemezsiniz. Onun için, bu maddede bir revizyon yapılmasının uygun olacağı kanaatindeyiz. En azından, e-devlet kapısı üzerinden alındığı zaman belgenin zaman damgasıyla damgalanması, böylece belgenin bütünlüğünün sağlanması, değiştirilmezliğinin sağlanması gerekir. Herhangi bir ihtilaf olduğunda da belgede, ilgili kurum istediğinde ispat mümkündür.

Ayrıca, kurumların doğrulama imkânının da olması lazım bu belgeleri, değiştirilmediğinin sağlanması açısından.

BAŞKAN – Var mı ilave edeceğiniz bir şey?

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Yok efendim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Malum nüfus müdürlüklerinde pek çok sıra oluşuyor. Nüfus kayıt örneği, bir de vukuatlı nüfus kayıt örneği var malumunuz -onu da ekledik şeye- adres beyanı -boş binalar için- adres belgesi alma; bu tür hizmetleri biz e-devlet üzerinden sunuyoruz. E-devlet kapısı yani “türkiye.gov.tr” adresi üzerinden sunuyoruz.

Bunun işletilmesi yani bu sistem alelade bir şey değil. Yani buraya giriş yapma, buradan belge alma, bazı bildirimlerde bulunabilme hanımefendinin kurumunun kontrolünde olan bazı işlemlere tabi. Ben somut olarak bu maddeyle ilgili konuşmak istiyorum böyle bir şey olduğunu duyduğum için. E-devlet üzerinden bir nüfus kayıt örneği aldım. Biz burada getirdiğimiz tasarıyla bunun, aynı nüfus idaresine gidip yuvarlak mühür basılıp nüfus müdürünün kaşesi ve imzası bulunan belgenin yerine geçmesine imkân sağlamak istiyoruz çünkü insanlar hem sıra beklemesin hem bu elektronik devlet ortamında yapılan gelişmelerden mümkün olduğu kadar çok istifade etsin hem iş yükü burada azalsın yani bu malum konular.

Şimdi, burada baktığımız zaman şurada bir karekod görmekteyiz. Bu karekod doğrulama yöntemlerinden bir tanesi. Burada bir barkot görmekteyiz ve burada bir numara görmekteyiz. Altına da şöyle bir açıklama getiriliyor bu belgeyi aldığınız zaman: “Bu belgenin doğruluğu www.turkiye.gov.tr/belge-dogrulama adresinden veya mobil cihazınıza yükleyeceğiniz e-devlet kapısına ait barkotlu belge doğrulama uygulaması vasıtasıyla yandaki karekod okutularak kontrol edilebilir.” Yani e-devlet üzerinden ayrıca bu karekodu okutarak bu belgenin aslını ekranda görebilirsiniz, görebilir kim istiyorsa ya da şu barkodu okutarak da görebilir ya da bunların hiç birini okutmaya imkânı yoksa doğrulama linki var e-devlet üzerinde, doğrulama linkine kendi şifresiyle -doğrulamak isteyen kişi- girdiğinde, buradaki doğrulama kodunu oraya yazdığında bu belgenin, kaydın aslı kendi ekranında görünür ve kâğıtla, isteyen kişi karşılaştırma imkânı bulabilir. Bu sebeple biz bu görüşe katılmıyoruz, bu şekilde uygun olduğunu düşünüyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, bu düzenleme bence çok doğru bir düzenleme. Benim çok kısa süre önce yaşadığım bir olayı anlatayım: Bayramda Güney Afrika’ya gideceğim. 12 yaşında çocuğum var. Vize ihtiyacı olmayan bir ülke. Gümrükten geçtik, tam uçağa gidecekken dedi ki hostes: “Oğlunuz gidemez.” “Niye?” “Doğum belgesi istiyor Güney Afrika Cumhuriyeti.” dedi. Düşünün, uçak biletlerimizi almışız, otel rezervasyonumuzu yapmışız, gidiyoruz, çocuğum uçağa binemiyor. Çağırdım, Türk Hava Yolları yetkilisi geldi “E-devlet üzerinden alacağınız belgeyle bunu sağlayabiliriz.” dedi. E-devlet üzerinden telefonda, orada uçağa binmek üzereyken belgeyi indirdim, WhatsApp’tan, Güney Afrika Cape Town’daki Türk Hava Yollarının ofisine gönderdim; o şekilde uçtum. Bu, teknolojinin kullanılması. Teknoloji, vatandaşın hayatını kolaylaştıran, yaşamını kolaylaştıran bir şey.

Burada şimdi Nüfus İdaresi bunu yapıyorsa Bilgi Teknolojileri de bunun altyapısını yapacak. Ben eğer e-devletten bir belgeyi aldıysam, o belgeyi aldığım tarih itibarıyla o kaydın bir şekilde orada tutuluyor olması lazım.

Bir de, ikinci bir şey: Devletin vatandaşına güveni esastır. “Vatandaş bunun üzerinde tahrifat yapacak.” diyerek... Netice itibarıyla ıslak imzayı vuran nüfus memuru da, onun altına mührü vuran memur da yine bilgisayardan çıkartıp veriyor o şeyi yani tahrifat yapacak adam orada da yapabilir. Dolayısıyla, eğer Sayın Genel Müdürün anlattığı güvenlik sistemleri de varsa, onun üzerine Bilgi Teknolojilerinin de yapması gereken işlemleri yaparak, altyapı oluşturularak bunun sağlanması lazım. Bence bu yasa hükmü burada doğru bir hükümdür.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben de kısa bir söz alayım.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bence de bu hüküm yerindedir. Burada, sadece, benim merak ettiğim bir iki soru var. Özellikle, tabii, bu kayıtlara göre hüküm tesisi çok olan mahkemelerin, noterlerin vesaire, bu kayıtları tekrar ulaşıp kendilerinin kontrol etmesi mümkün mü?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Mümkün tabii. Veri eğer kimlik paylaşım sistemi içinde...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman bu son derece uygundur bence, tartışmadan oylayalım.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Bir açıklamada bulunmak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – BTK olarak itirazımız belgenin bu şekilde alınmasına değil. Şimdi e-devlet kapısının sorumluluğu TÜRKSAT'tadır, BTK'da değildir. TÜRKSAT tarafında tutuluyor, eminiz ama daha sonra belgelerin doğruluğunun sağlanabilmesi için zaman damgasıyla imzalanması gibi bir yükümlülüğün, bir ifadenin buraya konulmasını öneriyoruz, yoksa biz maddenin kaldırılmasını değil. Yani daha sonra, on yıl sonra bile herhangi bir problem olduğunda...

BAŞKAN – Kanuna orada gerek yok da, yönetmelikle ve bir arayüz programıyla...

Şimdi, bu sizin işiniz ama yapılan diğer istihbari soruşturmalarda hangi tarihte, hangi saatte, hangi monitörden girildiğini bile tespit edebilecekken, yani bunu tespit etmemiz son derece kolay, bir arayüz programıyla filan herhâlde yapılır diye düşünüyorum. Bunu da yönetmelikte belli ederiz.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Yani tam düzenlenmesi lazım ki efendim, şöyle: Nüfus işleriyle ilgili yönetmelikte bu madde aynı bu şekilde yer alıyor. 2 Şubatta yapılmış yönetmelikteki değişiklik ve baktığınızda madde aynı olduğu şekliyle yer alıyor. Şu anda bir yönetmelik var, yönetmelikte bu şekilde...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yönetmelik sizin dediğiniz şekle gelir, mesele çözülür.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – O zaman yönetmeliğin değiştirilmesi gerekir, daha sonra çünkü doğrulamalarda sorun olacaktır efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, sizin söylediğiniz Meclis tutanaklarına girmiş oldu. Kanunlar hiyerarşisi gereği, kanunla düzenlenmesi gereken bir şey değil onun zaman şeyi, yönetmelikle düzenlenmesi gereken bir şey. Dolayısıyla eğer yönetmelikle düzenlenecek bir şeyi kanunla şey yaparsanız, kazuistik, gereksiz bir düzenleme yapmış olursunuz.

BAŞKAN – Bence yönetmelikle bu düzenlenebilir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11'inci maddeye geçiyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, 11'inci maddede, siz sunumunuza başlamadan önce ben bir iki şey söyleyeyim ki arkadaşımız onu da şey yapsın. Şimdi, geçtiğimiz dönemde kamuoyuna da düşen bir konu oldu, Emniyet Genel Müdürlüğünden 56 milyon kişinin kişisel verilerine ulaşıldığı konusu. Bu doğru değil, artık geldi geçti ama şimdi bu kişisel verileri de içine alan, nüfusun sahip olduğu kimlik bilgileri ve adres bilgilerinin yüzlerce paylaşıcı var. Önceden 1, 2, 3, 5, 10'du, şimdi, dün Sayın Bakanın söylediği 2 bin küsur. Bu kadar paylaşıcı var. Şimdi, önce 80 milyonu bir kenara bırakalım, şahıs olarak, Nüfus Genel Müdürü olarak sizin milletvekili olarak benim kişisel verimin güvenliğini sağlama konusunda altyapımızın durumu nedir yani bu düzenlemeleri yapıyoruz, bu bilgileri paylaşıyoruz ama biz akşam eve gidince nasıl uyku uyuyacağız?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani tabii, o çok teknik, uzun bir konu. Bilmiyorum, orada, tabii, malum bir FETÖ/PDY terör örgütünün mensuplarının yaptığı bir faaliyetti o faaliyet. O bir terör olayıydı yani o ayrı bir konu. Burada da...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Ne fark eder?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır, şimdi, şöyle: Biz bu güvenliği sağlıyoruz, şöyle sağlıyoruz; ama bunu şimdi burada, bilmiyorum, zaman kısıtlı... Sistemin güvenliği nasıl sağlanıyor, bizim MERNİS sisteminin güvenliği nasıl sağlanıyor şeklinde bir brifing arz etmek lazım yani bu maddedeki konu şu: Eskiden Genel Müdür kendisi bir onayla, işte, şuna verelim, buna vermeyelim şeklinde bir uygulaması vardı. Şimdi bir kurul oluşuyor, bir kurul var, kurul oluşturulacak, bu kurul, işte, buna ne kadarını verelim, ne kadarını açalım? Bu kurulun kuruluşuyla alakalı, tabii, bu kurulun kurulmasına izin verilirse bu kanunla müdürlüğü içerisinde -Genel Müdürlük bünyesinde yazıyor metinde- biz orada, örneğin teknik olur, diğer bir şeyler olur, kendimiz kuracağız ama kurma yetkisi olmadığı için kimlerden kurulduğu, şu anda yok böyle bir kurul.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Çalışma usul ve esasları bakanlık tarafından...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şurada yazıyor ya: “Genel Müdürlük bünyesinde” deniyor ve “Yönetmelikle belirlenir.” yazıyor.

BAŞKAN – Kanun o yetkiyi veriyor ya.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Metinde yazıyor 2’nci maddede. 2’nci maddede “Bakanlıkça çıkarılan yönetmelikle belirlenir.” diyor. Biz bu yetkiyi alırsak tek bir kişinin onayıyla bunları paylaşmaktan kimlere verileceğini ve hangi sınırlarda verileceğini belirlemektense yönetmelikle belirlenecek bir kurulla kurulda kaç kişi olacak, 8-9 kişi olacak mesela, herkesin ikna ve razı olup herkesin kanaatinin ortak irade olarak ortaya çıkması lazım. Daha sağlama alıyoruz ve bunun kurulmasına imkân vermek istiyoruz. Yani böyle tek kişiden çıksın, bu kurula gitsin demek istiyoruz.

BAŞKAN – Bence yerinde bir düzenleme.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, dünyada en önemli hususlardan bir tanesi kişisel verilerin korunması. Bununla ilgili bir yasal düzenleme yaptık Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun’da. Daha geçenlerde olan bir ölüm olayıyla ilgili, Apple, telefon şifresini kişisel veri olduğu için bir cinayet olayında dahi vermedi. Bu kadar önemli ve bu kadar korunması gereken, kişisel veriler bizim en özel, mahrem bilgilerimiz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Kesinlikle. Cezaları da ağır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, madde 45, birinci fıkra: “Bakanlık merkezî veri tabanında tutulan verileri bu kanunda belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde -merkezî veri tabanındaki tüm verilerden bahsediyor, her türlü verileri- kurumlar ile kamu hizmeti sunan tüzel kişilerin –buraya kadar problem yok- yerleşim yeri, diğer adres bilgilerini ise kurumlar finansal hizmet veren kuruluşlar ile...” Finansal hizmet veren kuruluşlarla... Ben adres bilgilerimin, kişisel bilgilerimin paylaşılmasını istemiyorum mesela. Yani niye bir özel bankacılık yapan ticari kuruluşla devlet elindeki veri tabanını paylaşır? Ne maksatla bu hüküm buraya konmuş?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani bunun Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun metnine baktığımızda hangilerinin kişisel veri olduğu belli, adres de bunlardan birisidir. Burada tabii, yani ben sözü bir yere dolandırmıyorum ama bu bana zaman işareti ve şeyden dolayı yani öbür kanunun, Kişisel Verilerin Korunması Hakkında yürürlüğe girmiş bir kanun var, o kanunda niye bu istisna oldu, niye bu oldu, olmadı, tekrar oraya, tabii, benim haddim değil tekrar dönmek, Meclisin, yasa koyucunun iradesini değiştirmek. Yani sadece bu açıdan bakarsak...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, bu finansal hizmet veren kuruluşların buradan çıkması lazım. Yani devlet elindeki bilgiyi niye finansal hizmet kuruluşuyla... Ucu açık bir şey yani.

BAŞKAN – Şimdi, Murat Bey, hepimiz az çok buna sahibiz. Amerika’da –benim şahit olduğum bir konu- bırakın finans kuruluşlarını, araba satan firmalar sizin bankadan kredi alıp alamayacağınızı görüyor, kendisi çünkü bankayla paylaşım sistemi içerisinde, faaliyette, giriyor, durumunuzu gördükten sonra “Size bu arabayı satamam.” diyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, doğru değil. Amerika Birleşik Devletleri’nde, bakın, bizim seçmen bilgileri... Finansal durumunuza bakabilirsiniz, açıktır o Amerika Birleşik Devletleri’nde, ben çok iyi biliyorum ama Amerika’da hiçbir seçmenin adresine ulaşamazsınız. Biz seçmen bilgilerine ulaşıyoruz şu an siyasi partiler olarak ama seçmenin adres bilgilerine, nüfus bilgilerine ulaşamazsınız bizde ulaşıldığı gibi. O kadar korunur.

BAŞKAN – Ben olayın finansal boyutuna kadar indiğini biliyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Finansal boyut ayrı. İstedığınız bir ticaret şirketinin her türlü bilgisine girersiniz, açıktır kamuya, ulaşırsınız, ticaret yaptığı için, ama bir kişinin kişisel verisine ulaşamazsınız. Şu an bizim ulaştığımız, kendi, siyasi partilerin ulaştığı seçmen bilgi sistemlerine dahi ulaşamazlar, bu kadar sıkı korunur. Kaldı ki biz bir de elimizdeki verileri devlet olarak finansal kuruluşlarla paylaşıyoruz yani. Bu hükmün buradan çıkarılması gerekir. Biz şimdi önergeyi yazalım ama siz önergeyi oylayın, bu arada biz yazalım.

BAŞKAN – Tamam.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yerleşim yeri ve diğer adres bilgilerinin finansal hizmet veren kuruluşlar ve adrese dayalı kamu hizmeti sunan kuruluşların paylaşımına açılması. Yani burada şey de var metinde: Örneğin su idaresi, elektrik idaresi vesaire, onlar da...

MURAT BAKAN (İzmir) – Onu demiyoruz, finansal kuruluşlardan bahsediyoruz. Kamu kurumlarıyla paylaşmanızda bir mahzur yok. Ama ticari kuruluşlar...

BAŞKAN – Önergenizi hazırlayın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Biz bu şekilde kalmasını...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – FETÖ’den dert yaşıyor, FETÖ’ye her türlü şeyi veriyor.

BAŞKAN – Murat Bey, önergenizi oylarınıza sunuyoruz...

MURAT BAKAN (İzmir) – Oylasın, biz o arada yazalım.

BAŞKAN - Bu arada yazın.

Tasarının 11’inci maddesinin 1’inci fıkrasındaki “finansal hizmet veren kuruluşlar” ibaresinin tasarı metninden çıkarılması konusundaki önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Tasarının 11’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12’nci maddeye geçiyoruz.

Var mı aykırı bir görüş? İzahata gerek var mı?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi bu “yetkili idare”den kastettiğiniz nedir?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O şudur: Malumunuz il özel idareleri bazı illerde kaldırıldı. Eski metne bakarsak, eski metinde il özel idaresi, belediyeler tabiri var.

Okursak, mesela diyor ki: “İl özel idareleri ve belediyelere bildirilmesinden sorumludur.” Şimdi, bazı yerlerde il özel idaresi kalktı, YİKOB’lar kuruldu, kimi yerlerde belediyeler büyükşehir belediyeleri oldu. Yani burada belediye, özel idare demeyip, sadece yetkili idare deyip oradaki her sefer, her değişiklikte tekrar kanunu değiştirmek gibi bir şeyle karşılaşmayalım, yetkili idare diyelim düşüncesi var.

Açıklamamız bu şekilde.

BAŞKAN – Tasarının 12’nci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 13’üncü maddesine geçiyoruz.

Herhangi bir izahata ihtiyaç var mı?

Buyurun.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Efendim, madde metninde 1’inci fıkrada “Adres bildiriminde kişilerin yazılı beyanı esas alınır. Bildirim şahsen, elektronik imza veya mobil imza ile yapılır.” diye bir hüküm yer alıyor.

Şimdi, “bildirim şahsen elektronik imza veya mobil imzayla yapılır” kısmının biz “bildirim şahsen güvenli elektronik imzayla yapılır” şeklinde düzeltilmesini öneriyoruz. Çünkü 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’yla güvenli elektronik imza düzenleniyor. Elektronik imza da mobil imza da aslında güvenli elektronik imzadır. Onun için bu metnin 5070 doğrultusunda güvenli elektronik imzayla yapılır şeklinde düzeltilmesinin uygun olacağını değerlendiriyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir daha açıklar mısınız ben tam anlayamadım.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Şimdi, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun 4’üncü maddesinde “Güvenli elektronik imza” ibaresi geçiyor. Burada sanıyorum bir yazım hatası var, “Bildirim şahsen, elektronik imza veya mobil imzayla yapılır.” diyor. Aslında bizim BTk tarafından yapılan ikincil düzenlemelerimizde de güvenli elektronik imzayı düzenliyoruz. Elektronik imza da mobil imza da aslında bir güvenli elektronik imzadır, ikisi de.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Yani bunun çatısı, güvenli elektronik imza. Buradaki ifade “elektronik imza veya mobil imza” dediğinizde ikisinde de aynı şeyi ifade ediyoruz zaten, güvenli elektronik imzayı ifade ediyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu şekilde düzeltilmesini öneriyoruz biz de.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – “Güvenli elektronik imzayla yapılır.” şeklinde düzeltilmesini öneriyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Genel Müdürüm, bu tasarı BTk’ya gitmedi mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bilmiyorum.

BTk TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Gelmemiş efendim bize, kontrol ettik.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Zaten bizim temel sıkıntımız o. Kurumları çağırıp bu diyalogu sağlamalıyız Başkanım. Yani bilim insanlarını getirsek bu sıkıntıları yaşamayız. Bizim talebimiz bu.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, elektronik imza da mobil imza da güvenli elektronik imzadır. Yani biz bunları bu şekilde ikisini...

MURAT BAKAN (İzmir) – Değildir Sayın Başkan. Dünyada güvenli elektronik imza başka bir şeydir -şu an çatı olarak öyle söylüyor- ama elektronik imza başka bir şeydir. Her elektronik imza güvenli elektronik imza değildir. Dolayısıyla “Güvenli elektronik imza” olarak değişmesi uygundur. Biz bu şekilde önerge veriyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, elektronik imzayı BTK bu sertifikaları doğrulamıyor mu?

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Biz düzenliyoruz, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarını yetkilendiriyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sizin kontrolünüzden geçiyor bunlar.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Tabii.

Düzenlediğimiz güvenli elektronik imzadır efendim. Yani buradaki “elektronik imza” dediğimiz şey SSL sertifikası da bir elektronik imzadır, elektronik mühür de bir elektronik imzadır.

Ayrıca, tabii, burada, mevzuatta mobil imza geçmiyor, düzenlemede mobil imza geçmiyor. “Mobil imza” dediğiniz zaman düzenlenmemiş bir şey var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır. Özür diliyorum.

Sayın Başkanım, burada bir konu var. Mesela mobil imzayı buradan çıkaracak mıyız, onu mu teklif ediyorsunuz?

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Biz şunu söylüyoruz, diyoruz ki: “Güvenli elektronik imza” dersek hem 5070’le düzenlenmiş elektronik imzaya atıf yapmış oluruz hem bu atıfla da hem elektronik imzayı hem mobil imzayı kapsamış oluruz. Yani buradaki ifade, mobil imza da bir güvenli elektronik imza, burada sizin atıf yaptığınız elektronik imza da aslında güvenli elektronik imza.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani ikisini ayrı ayrı söylemiş mi olmuşuz?

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Evet. Söylemeye gerek yok. “Güvenli elektronik imza” dediğinizde ikisini birden kapsamış olacağız. Bir de zaten 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nda atıf yapılan güvenli elektronik imza. Direkt mevzuata uygun düzenleme olacak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani ben şunu net olarak öğreneyim sonra görüşümü söyleyeyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani bildirim şahsen veya güvenli elektronik imzayla yapılır mı diyeceğiz?

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Evet.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani mobili çıkarmak konusunda bir kanaatimiz yoktur bizim.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Hayır, şöyle efendim: Biz zaten güvenli elektronik imza dediğimizde, mobil imza da bir güvenli elektronik imzadır.

Şimdi şöyle diyeyim: 4 tane elektronik sertifika hizmet sağlayıcı var. Onlardan aldığımız imzalarla bu işlemin yapılmasını istiyoruz. Aslında buradaki amacımız o. Buradaki amacımız, kullandığımız elektronik imzayla, kişi adına üretilen elektronik imzayla buradaki işlemin yapılmasını istiyoruz.

Şimdi, bir GSM operatörüne başvurarak aldığınız mobil imza da bir ESHS tarafından verilen güvenli elektronik imza, ESHS tarafından USB’lerle verilen de bir elektronik imza. 5070’in 4’üncü maddesinde güvenli elektronik imza diyor zaten. Dediğim gibi bu ikisinin çatısı güvenli elektronik imzadır.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hep beraber önerge verip değiştirelim.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – 5070’le düzenleme yetkisi BTK’ya verilmiş durumda. Yönetmelikleri biz hazırlıyoruz, tebliğleri de bizden çıkıyor, elektronik sertifika hizmet sağlayıcılarını da biz yetkilendiriyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – 5070 sayılı Kanun’la zaten...

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Düzenleme ve denetleme yetkisi BTK’da.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Zaten o zaman değişecek bir şey yok. Bildirim şahsen veya güvenli elektronik imzayla yapılır diyeceğiz, bitecek.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Evet, bu kadar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O şekilde yazın imzalayalım hep beraber.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu’nun 4’üncü maddesi güvenli elektronik imzayı düzenler zaten.

BAŞKAN – Atıfta bulunalım...

MURAT BAKAN (İzmir) – Şöyle yazdık: “Güvenli elektronik imza elektronik ve mobil imzayı da kapsadığından...”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir dakika... Şimdi onu öyle yapmayalım. Şimdi, şuradaki hüküm var ya “Bildirim şahsen veya güvenli elektronik imzayla yapılır.” diyelim onu.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam işte, dedik ki: “Elektronik imza ve mobil imza” ibaresi yerine “güvenli elektronik imza” yazacağız, senin dediğin olmuş oluyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Bildirim şahsen” ondan sonra “güvenli elektronik imzayla...”

BAŞKAN – Bir de “veya” ekleyeceğiz oraya.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Şahsen” virgül koymuş ya.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Virgül yerine “veya” diyeceğiz.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Veya”ya gerek yok.

BTK TEMSİLCİSİ DEMET KABASAKAL – Göstereyim, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kardeşim, anladık, yani onu tartışacak bir şey yok. “Şahsen veya güvenli elektronik imzayla.”

BAŞKAN – Mehmet, orada “veya” olmazsa hepsini birden isteme manası çıkar.

“Şahsen veya elektronik imzayla.”

13’üncü maddeyle ilgili verilmiş önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13’üncü maddeyle ilgili bir önerge daha var, okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı Tasarı’nın 13’üncü maddesine aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemil Yaman

Kocaeli

“(8) Yetkili idareler adres oluşumuna dayanak teşkil eden yapı belgelerini, belgelerin oluşturulması ile eş zamanlı olarak ulusal adres veri tabanına işlemekle yükümlüdür.”

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yapı ruhsatlarını düzenleyen belediye ve özel idarelerin bunu sisteme işlemelerini öngören bir madde.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MURAT BAKAN (İzmir) – Pardon Başkanım, bir saniye.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, yetkili idarelerin adres oluşuna dair yapı belgelerini, yani yapı kullanma izin belgesini istiyorsunuz. Ülkenin yüzde 70’i gecekonduya yaşıyor büyük kentlerde. Bu insanlar nasıl ibraz edecekler bunları?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Onlar zaten kayıtlı. Biz burada bundan sonra çünkü ileri doğru olduğu için bu kanun, yani geriye dönük bir şey değil. Bundan sonra belediye bir ruhsat verdiğinde “şu cadde, şu sokakta şu evin iskânına izin verdim” dediğinde bunu adres sistemine girecek, bizim sisteme, biz de orada ev yapıldığını ve oturulduğunu...

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani şu an sizin sisteminizde kayıtlı olanlar bunun dışında.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii. Yani zaten adres var.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani adam bir gecekonduya taşındı, birisi çıktı, diğeri taşındı. Siz de kayıtlı olduğu için adres sisteminizde adamdan bunu istemeyeceksiniz, öyle mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – İstemeyeceğiz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ ŞERİFE AKTAŞ – Şimdi, malumlarınız yapı belgeleri imar mevzuatının konusu. Biz sadece bunun...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bakın, işin içinden çıkamazsınız.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ ŞERİFE AKTAŞ – Yok, hayır, çıkılmayacak bir durum yok. Sayın Vekilim, şöyle: Kanunun mevcut 49’uncu maddesinde yetkili idareler adres bileşenlerini oluşturmakla yükümlü. Bunu da ulusal adres veri tabanına işlerler zaten hâlihazırda. Bu 2007 yılından beri devam eden süreç. Vatandaşlar da gittikleri nüfus müdürlüğüne mevcut beyanı standarda uygun olarak beyan ederler adreslerini ve tescil edilir. Adresin temel altyapısını adres değişenleri oluşturuyor ve bunları güncellemekten de az önce bahsettiğimiz yetkili idareler sorumlu.

İlave olarak, 2007 yılından itibaren kurulan bu sistemi daha düzgün hâle getirmek adına yapı ruhsatının da ulusal adres veri tabanında düzenlenmesini istiyor ve bekliyoruz. Amacımız da bunların da düzgün bir şekilde sisteme kaydedilmesi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben şunu soruyorum: Yetkili idarelerimiz yerel yönetimler değil mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, doğrudur.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir yerel yönetim, örneğin İstanbul’un Sultanbeyli ilçesi. Kamu binaları dâhil neredeyse tamamı kaçak yapı. Bunu nasıl yapı belgeyi dayanak... Onun adres dayanak yapı belgesi dediği yapı kullanım izin belgesidir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Doğru. Kentsel dönüşüm yapıyor adam orada. Kentsel dönüşüm yaptı, yeni bina yaptı, orada dört daire vardı, şimdi oldu on beş daire. Bunların hepsini ruhsatıyla, bilmem neyiyle beraber sisteme dâhil etti.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır Başkanım, olay o değil. Bu tam tersine, şu ruhsatsız yerlerin yapılmasını engelleyecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Engellesin ama mevcut olan vatandaş için bir sıkıntı yaşanacak mı? Bunu soruyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şöyle: Hayır. Zaten adres sistemi kurulduğunda biz yazı yazdık. “Ruhsatı olmasa bile orada oturanların kaydını yapın.” dedik. Yani yapıldı onların. Şimdi, belediyelerin kaçak yapı yapmasını da engelliyor bu. Niye engelliyor? Oradan ulusal adres veri tabanına kaydetmeden yapı belgesini veremeyecek. Yani onun için biz Bakanlık olarak bunu kontrol altına almış oluyoruz. Ha dersiniz ki Çevre Bakanlığı var veya şey var. Bu bizim uhdemizde, biz yapıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam, ben anladım şeyi. Zaten veremez yapı kullanma izin belgesi, o ayrı. Onun birçok prosedürü var. Sadece ulusal adres veri tabanıyla ilgilidir ama benim şeyim şu an mevcut yapılarla ilgili, yani yapılmış yapılarla ilgiliydi. Vatandaş sıkıntı yaşamasin sonra.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Adrese dayalı nüfus sayımları yapılırken onlar kaçak yapılar ilave edildi zaten. Ben o zaman belediye başkanıyım. O kaçak yapılarda oturanlar da hepsi tek tek adrese dayalı nüfus sistemine kaydedildi. Binasıyla, her şeyiyle.

BAŞKAN – Evet, madde oylanmış zaten.

14’üncü maddeye geçiyoruz.

Tasarının 14’üncü maddesiyle ilgili herhangi bir izahata ihtiyaç var mı Sayın Genel Müdür?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bu adres konusunu arkadaş söyleyin.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu kuruluşlar kim?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Adrese dayalı hizmet sunan kuruluşlar adres bilgisi gerektiren, işte ASKİ’si var, İSKİ’si var veyahut da organize sanayisi var, yani eski tabirle ikametgâh belgesi isteyen...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yeni taşındığı bir yere su aboneliği açarken...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, tabii.

Sayın Vekilim, eskiden ikametgâh belgesi isteyen kurumlar bunu sistemden elektronik ortamda alıyorlar. Yani vatandaş gidip de muhtara kaşe basıp da ikametgâh belgesi almıyor. Kendileri direkt sorgulayarak bunları alıyorlar.

BAŞKAN – Peki, maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 15’inci maddesine geçiyoruz.

Tasarının 15’inci maddesiyle ilgili buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –15’inci maddeyle ilgili daha önce ilk maddede bir açıklama yapmıştım. Eskiden adres paylaşım sistemi ayrı, kimlik paylaşım sistemi ayrıydı. Şu anda sistem olarak kimlik paylaşımı içerisinde adres bilgileri de bulunduğundan artık “adres paylaşım sistemi” ibaresine gerek kalmadı. Bunu sadece “kimlik paylaşım sistemi” olarak değiştiriyoruz.

BAŞKAN – Var mı izahata ihtiyaç duyulan bir konu?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yok.

BAŞKAN – Yok.

Tasarının 15’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 16’ncı maddesine geçiyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tasarının 16’ncı maddesi “kesinleşme” ibaresi daha hukuki, yani hukukta daha çok kullanılan “kesinleştirme işlemi” olarak değiştiriliyor. Bu mahkemelerin yazı işleri müdürlerinin aile kütükleri üzerinde tescil yapılmasını gerektirecek boşanma gibi, velayet, vesayet gibi şeyleri kesinleşmesinden itibaren on gün içerisinde o yerin nüfus müdürlüğüne bildirme görevi vardı. Bunu “kesinleştirme işleminden itibaren” diye.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, Sayın Genel Müdürüm; doğrudan sisteme ulaşıp işleyebiliyorlar mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – İşleyebilir tabii.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani nüfus müdürlüğüne ulaştırma, yani yazılı ortamda bir şey yok artık, değil mi? Şimdi burada benim anladığım...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Bu zaten kesinleştirme şerhiyle ilgili bir şey. Yani mahkemede kesinleşme şerhiyle ve yanlışlıklarla ilgili veya geç bildirim nedeniyle nüfus müdürlüklerinin....

MURAT BAKAN (İzmir) – Biraz yüksek sesle konuşur musunuz, duyamıyoruz sizi.

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman biz hızlı gittik zaman açısından. Bunu açıklayalım o zaman.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kesinleşmeyle kesinleştirmenin arasındaki farklılık ne?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Şöyle söyleyeyim efendim: 55’inci maddeye göre mahkemelerin verdiği kararlar, nüfus olaylarıyla ilgili, boşanma, evlat edinme, tanıma, velayet, vesayet kararları gibi bu mahkeme kararlarını, kayıt düzeltme, doğum tarihi, ad düzeltmeleri gibi kararları kesinleşme tarihinden itibaren on gün içinde nüfus müdürlüğüne ibraz etmek, göndermek zorundalar. Zorunluluk var mahkemelerce. Bu yetki yazı işleri müdürlerindedir. Fakat bunu özellikle yurt dışında tebligatlarda tebligatın yapıldığı bir ay süre içinde kesinleşmesi lazım. Tebliğ edildikten sonra Türkiye’ye gelinceye kadar birkaç ay geçiyor ve mahkeme kararları o tebliğ ettiği tarihten bir ay sonrası kesinleştirdiği zaman kesinleşme tarihinden itibaren on gün içinde nüfus müdürlüğüne gönderme şeyleri yoktu. Yani geç bildirme yüzünden idari para cezalarına tabi tutuluyorlardı. Büyük bir sıkıntı vardı.

MURAT BAKAN (İzmir) – Nasıl engelleyeceksiniz bunu bu şekilde?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Bu şekilde kesinleştirme. Yani kesinleşme “İşte şu mahkeme şuna itiraz etmediğinden şu tarihte tebliğ edilmiş olup şu tarihte kesinleşmiştir.” der, kesinleştiği tarihi vurur. Vurduğu tarihten itibaren on gün içinde bize göndermesi lazım. Biz orada mahkeme yazı işleri müdürüne bir cezaya tabi tutulmadan...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Adalet Bakanlığı temsilcisi arkadaşımız da dursun.

ADALET BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ AHMET HASAN KILIÇ – Söz için teşekkür ederim Başkanım.

Burada meseleyi şöyle tarif edeyim: Şimdi, tebligat örneğin haziran ayında yapılıyor, tebligat parçasının dönmesi eylül ayını buluyor. Eylül ayında yazı işleri müdürü kesinleştirme işlemi yapıyor o gün, yaptığı tarihten itibaren on gün içinde göndermesi gerekecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Kesinleştirdiği tarihten başlasın ki süre hukuki sorumluluğu olmasın.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – Evet, aynen öyle. Bu çok faydalı, yararlı bir düzenlemedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

17’nci maddeye geçiyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, 17’nci maddenin mevcut hâli şudur: “Bir işleme esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri ancak özel temsil yetkisini kapsayan noterden onaylı vekillik belgesi ile mümkündür.” Şu andaki ifade bu. Burada iki kelime önemli; birisi “özel temsil yetkisini kapsayan” kelimesi veya terimi önemli bir de “vekillik belgesi” yani şu anlama geliyor: Örneğin, kişi birisi adına bir ölüm olayını veya bir evlenme veya bir doğum olayını onun adına vekâleten nüfus müdürlüğüne bildirecekse düzenlenecek belgede -burada tabii “vekillik belgesi” denildiği için şu anda ben de “vekillik belgesi” ifadesini kullanıyorum- diyecek ki: “Doğum olayını bildirmek üzere.” Onu belirtecek ama aynı anda başka bir adresi de bildirecekse ya onu da orada belirtecek “Adresi bildirmek üzere vekil tayin ettim.” Biz burada...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, vekâletnamenin sınırları açık olacak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Biz burada bir kere “vekillik belgesi” ifadesini “vekâletname” olarak esas itibarıyla değiştiriyoruz ve özel yetkiyi burada kaldırıyoruz yani özel temsil yetkisini kaldırıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, burada yine nüfus idarelerinde işlem yapabilmek için nüfus idarelerinde vekâletnamede bir ibare bulunması gerekir. Dolayısıyla, o da yine bir özel yetkidir yani bir dava vekâletiyle gidip bir avukat nüfus işlemi yapamaz. Dolayısıyla, sizin buradan muradınız, bu özel temsil yetkisi çok sıkıntı yaratır. Spesifik olarak her konuda yetki ister memur işlem yaparken ve dediğiniz gibi her konuda ayrı yetki içeren özel yetkili vekâletname çıkarmak gerekir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Böyle olduğu için, bunu ortadan kaldırmak için buraya nüfus idarelerinde işlem yapmak üzere vekâletnamenin ibrazıyla yani bunda yine nüfus idarelerine bir özel yetki gerekir çünkü genel yetkili vekâletnamede nüfus idarelerinde işlem yapmayı düzenlememiş olabilir yani.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Zaten tatad edilecek.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Orada şu olabilir: “Kamu kurum ve kuruluşlarında” diyebilir bir genel vekâletname. Nüfus idaresi bakar, eğer “nüfus idaresi” veya “kamu kurumları” ibaresi varsa o kişinin oradaki işlem yetkisini kabul eder. Biz daha ötesini şu anda istiyorduk, şöyle istiyorduk; zaten nüfus idaresinde veya kamu kurumlarında işlem yapma yetkisini arıyorduk ama bir de üstüne şunu istiyorduk: “Şunun için, şunun için, şunun için ve şunun için olmak üzere.” Eğer bir kişi gidip de iki işlem yapmak istiyorsa bir tanesi yazıyorsa tekrar bir vekâletname ibraz etmesi icap ediyordu. Her konu için ayrı vekâletname isteniyordu. Bu tür şeyleri ortadan kaldırmak için bir düzenlemedir bu.

MURAT BAKAN (İzmir) – Evet ama bakın bu ciddi sıkıntılara yol açabilir. Nüfusla ilgili işler çok özel yetki gerektiren işler. Kamu kurum kuruluşlarında insanlar vekâlet verirken nüfusta işlem yaptırmak üzere yetki vermiyor. Nüfusta yaptıracığı bir işlem daha sonra sıkıntı yaratabilir, vatandaşın

onu bilmiş olması gerekir. Dolayısıyla, spesifik olarak nüfus idarelerinde işlem yapmak üzere temsil yetkisi vermek gerekir, aksi takdirde sizin için yarın sıkıntı yaratır. Kamu kurum kuruluşu deyince çok geniş bir kapsamı var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Bunu vermek zorunda değil, vermeyebilir yani kamu kurum ve kuruluşlarında işlem yapmasına rızası yoksa onu oraya yazmaz, eğer varsa bunu da...

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama nüfus ve tapu. Mesela, tapu da kamu kurum ve kuruluşu ama tapuda özel yetkili fotoğraflı bir vekâletname istenir değil mi? Nüfus da tapu gibidir. Burada da ayrıca sizin en azından çok tek tek yazılmasa bile nüfus idarelerinde işlem yapmayı yetkili kılan bir vekâletname aramanız sizin için önce nüfus idaresi olarak sonra da vatandaş için önemli. Bu suistimal edilebilecek bir şey.

BAŞKAN – Ama genel vekâletname içerisinde...

MURAT BAKAN (İzmir) – Kamu kurum ve kuruluşu deyip de vatandaşın nüfusuyla ilgili işlem yapabilmeli çünkü kimlik belgesinden dolayı dolandırıcılık, hırsızlık, her türlü sahtekârlık olabiliyor.

BAŞKAN – Noterde genel vekâletname verilirken kamu kurum ve kuruluşlarında her türlü işlem yapmaya yani sizi eşinizden bile boşar diye özellikle söylerler.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, bakın, araç aldınız, plakayı tescil ettireceksiniz, trafik takipçisine verdiğiniz vekâlette “Kamu kurum ve kuruluşlarında işlem yapma.” der ama vatandaş trafik için vermiştir onu, gider nüfus idaresinde onunla işlem yapabilir. Dolayısıyla, bu, nüfus idaresinde, tapuda olduğu gibi, boşanma davalarında olduğu gibi özel yetki gerektirir. Özel yetki derken işi zorlaştırmayalım ama en azından nüfus idarelerinde yetkili olmak üzere bir ibare koymamız gerekir. Yarın bundan dolayı çok büyük hukuki sıkıntılar yaşanır.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Milletvekilim, şimdi bir işleme esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri buradaki bir işleme esas olmak üzere... Size katılıyorum, bunu da şu anlamda söylemek istiyorum yalnız, tabii bu kanun Nüfus Kanunu olduğu için...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir ibare ekleyelim, çözelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani, bir işleme esas olmak üzere bu kişinin nüfus idaresine başvurduğu, nüfus idaresinin görevlilerinin bu... Yani, siz şuradaki maddeyi de şuradaki kelimenin...

BAŞKAN – Nüfus olaylarını ekleyelim mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır, nüfus olaylarını eklemeyelim çünkü onu eklememek için zaten nüfus müdürlüğünde geçerli olacağını belirtmek istiyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Belirtelim, evet. Belirtelim, sizin için de vatandaş için de olası sıkıntıları ortadan kaldırır. Noterler Birliğiyle yazışsınız, genel vekâletnamenin içine bunu da koyabilir, dercedebilir Nüfus idarelerini -var mı onu bilmiyorum şu an genel vekâletname kapsamında- o iş de çözülmüş olur yani.

BAŞKAN – Bir şey mi diyorsunuz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ ŞERİFE AKTAŞ – Efendim, zaten bütün vekâletnamelerde “Resmî kurum ve kuruluşlarda.” der. Onu açacağı için burada ayrıca bir tutum belirtmesine gerek yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Siz benim söylediğimi anlamadınız sanırım. Bakın hanımefendi, ben başka bir şey anlatıyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ ŞERİFE AKTAŞ – Anladım ben.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben, vatandaşın kamu kurum ve kuruluşları için nüfusa gerek yok, olsun diyorum. Şu mantıkla bakabiliyor musunuz: Boşanmada davalarda beni temsile vekâletname veren insandan boşanma davası için niye özel vekâletname istiyoruz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ŞUBE MÜDÜRÜ ŞERİFE AKTAŞ – Onu biliyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben de diyorum ki, nüfusta da ayrı bir vekâletname istenmesi gerekir, nüfusla ilgili işlemler önemlidir tapu işlemleri gibi diyorum. Siz bana diyorsunuz ki: “Kamu kurum ve kuruluşu deyince nüfus da...” Zaten tam da o sebeple buraya bu hükmü koyalım diyorum, tam da sizin dediğiniz sebeple.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – İlk başta “Bir işleme esas olmak üzere.” diyor ya “Nüfus idarelerinde” diyelim çünkü nüfus idareleri il ve ilçe nüfus müdürlükleri ile genel müdürlük de bunun içinde. “Nüfus idarelerindeki işlemlere esas olmak üzere üçüncü kişilerin beyanda bulunabilmeleri ancak vekâletnamenin ibrazıyla mümkündür.”

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam, süper.

BAŞKAN – Ya böyle olur ya 1’inci madde...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Böyle olsun efendim.

BAŞKAN – Böyle olsun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – (1)’inci fıkra işimizi çözümüyor mu yani?

BAŞKAN – İşimizi çözüyor. Sadece “vekilliği”, “vekâlet” dersek bitecek.

MURAT BAKAN (İzmir) – Nüfus idarelerinde geçerli vekâletnamenin ibrazı denilince...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın milletvekilimizin de kabul ettiği üzere, her bir iş için özel vekâletname istiyoruz şu anda. Doğum, ölüm, adres yani bir kişi bir geçerli vekâletnameyle velev ki üstünde nüfus idarelerinde de yazsa yani öyle yazdırmış olsa gittiği zaman eğer orada örneğin “adres belgesi almak için” yazmıyorsa o kişiye adres belgesi vermiyoruz çünkü burada adres belgesi yazmıyor diyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdür, burada en doğrusu bu şekliyle.

BAŞKAN – “Nüfus idarelerindeki işlemlerin” diye bir ibare eklendiğinde bir önerge...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, hazırlasın arkadaşlar.

BAŞKAN – 17’nci madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Komisyon Başkanlığına

Görüşülmekte olan tasarının 17’nci maddesine “Bir işleme” ibarelerinden sonra gelmek üzere “nüfus idarelerindeki işlemlere” ibarelerinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Erdoğan

Murat Bakan

Muhammet Müfit Aydın

Muğla

İzmir

Bursa

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.
18’inci maddeye geçiyoruz.

Herhangi bir izahata gerek duyulan bir şey var mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet, ben bunu izah edeyim. Daha sonra özellikle üst kurulda da gündeme gelebilir. Şimdiden bu açıklamayı yapmış olalım.

Burada tabii “yersel yazım” kelimesi geçiyor. Metni okursak buraya (2)’nci fıkra ekleniyor, (1)’inci fıkra zaten yukarıdaki gibi bulunuyor. (2)’nci fıkra “(2) Nüfus yazımlarından önce ölenler aile kütüklerine tescil edilmez.”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Nüfus yazımından kastınız nedir?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Nüfus yazımı Türkiye’de çeşitli zamanlarda nüfus yazımları yapılmıştır. Bu yazımdan önce ölmüşse, o yazımda sağ değilse bunu yazmıyoruz. Yani şimdi burada “Ancak; yersel yazımdan önce ölen kişiye ait kimlik ile ölüme ilişkin belge ibrazı halinde kişinin kanunî mirasçılarının kaydına açıklama yapılır.”

Bu çok önemli aslında. Burada “yersel yazım” kelimesini şöyle izah edebiliriz: Eğer, şu anda belki elektronik imkânlar var ama bunların olmadığı zamanı düşünelim ya da bundan sonra da olabilir. Yani başka şekillerde ortaya çıkabilir. Nüfus idarelerinin nüfus kayıtlarının tahrip olduğu, yok olduğu, çeşitli sebeplerle ortadan kalktığı zamanlarda “yersel yazım” denen bir yöntem kullanılmış. Bu, en çok Anadolu’da Yunan işgali sırasında ve Batı Anadolu’da il ve ilçeler, hükümet konakları yakılarak bütün kayıtlar bu arada hükümet konağındaki bütün nüfus kayıtları da ortadan kalkmış, yok olmuş. Yıllar sonra insanlar birtakım mirasçılık ilişkileri nedeniyle filanca kişinin murisi olduğunu –doğru mu kullandım- o kişinin kendi babası veya işte miras bırakamı olduğunu ispat etmek istiyor. Bu durumda şöyle izah edeyim: Yersel yazım şu: Tahrip olduktan sonra bu şeyler bu durum ortadan kalkınca idare yaşayan insanları çağırıyor, diyor ki: “Ellerinizdeki kimliğinize ilişkin bilgileri alın gelin tekrar bir kütük oluşturuyoruz. Yaşayan insanlar getiriyorlar, onlara bakarak yazılıyor ama ölmüş olduğu için buraya yazılamıyor. Şimdi, bir ay önce ölmüş mesela, bu hadiseden bir ay önce, eğer diyoruz biz elinde örneğin babasının öldüğü ama kütüğün de tahrip olması nedeniyle ve ölü olması nedeniyle yazımda yazılamayan bir kişinin mirasçısı olduğunu iddia eden kişi onun kimliğine ve ölümüne ilişkin bir belge getirirse biz bu kişiyi yani bu ölen kişiyi tekrar yazmıyoruz, tescil etmiyoruz, sadece o bölgeyi getiren ile irtibatını kurabiliyorsak onun hanesine yani mirasçının hanesine bu irtibatı belirtiyoruz yani “Bu, bu kişinin oğludur.” diyoruz. O ölü olan kişiyi nüfus kütüklerinde tehcir etmiyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu mirasçılık belgeleri açısından önemli bir özellikle bir husus herhâlde?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Geçmişte yapılan yapılmış, bundan sonra neye ihtiyaç duyuyoruz da bunu böyle düzenleme getiriyoruz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, şu anda insan böyle bir kişinin mirasçısı olduğuna ihtiyaç duyabiliyor yani şu an için.

MURAT BAKAN (İzmir) – İşi kolaylaştırıyor. Onun için uygun bir şey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Milyonda bir...

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama olsun yani senelerce mahkemelerde uğraşacağına nüfus müdürlüğünden onu halledebilmesi lazım.

BAŞKAN – 18’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

19’uncu maddeye geçiyoruz.

Herhangi bir izahata gerek duyulan bir durum var mı?

19'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

20'nci maddeye geçiyoruz.

Herhangi bir izahata gerek duyulan bir şey var mı?

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

21'inci maddeye geçiyoruz.

Herhangi bir izahata gerek duyulan bir şey var mı?

Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi efendim, atik ve eski aile kütükleri şu demek: 1904'e kadar tutulan defterler. 1904'ten 1974'e kadar olan defterler eski defterler, 1974'ten bugüne kadar tutulan defterler de kütükler, şimdiki defterler.

Bunun gerisini arkadaşımız açıklayacak.

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Genel nüfus yazımı 1904-1905 yıllarında yapılmıştır. O tarihten önceki kayıt defterler varmış, Osmanlı zamanında, onlara “atik defter” deniliyor. 1904'ten sonra da eski esas defterler var 1974'e kadar. 1904'ten cumhuriyetin kuruluşuna kadar dil olarak Türkçeye geçinceye kadar Osmanlıca, ondan sonrakiler Türkçe yazılmış, esas defter olarak geçiyor. 1974'ten sonra da şu anda nüfus müdürlüklerinin kullandığı aile kütükleri oluşturuldu eskilere dayanılarak yazım yapıldı ve şu anda onlar kullanılıyor.

Mevcut yasada hem atik defterlerine göre hem esas defterlerine göre idarece düzeltmeler yapılıyor. O da yanlışlıklara sebebiyet veriyor. Burada atik defterlerle ilgili bir bilgi olarak herhangi bir düzeltme yapılacaksa ancak mahkemeler isterse yapılabilecek. Yani bu kayıtlara göre idarece herhangi bir düzeltme yapılamıyor ama 1904'ten sonraki esas defterlere göre işlem yapılabilecek. Eğer kişinin doğumuna, ölümüne, evlenmesine...

MURAT BAKAN (İzmir) – Arkadaşlar, demin yaptığımızın tersi bir işlem yapıyoruz şu an. Yani aslında nüfus idaresi elindeki atik deftere göre o kayıtlara –zaten çok azdır bu- vatandaşı mahkemeye muhatap etmeden varsa bir düzeltme ona yani Osmanlıca bilen bir personel marifetiyle...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Onların arşiv uzmanları var, Türkçeye çeviriyor ancak mahkemeler bunu yapıyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama işte onu mahkemeye vatandaş... Yani demin yaptığımız işlemin tersini yapıyoruz, zorlaştırıyoruz yani. Ne gerek var böyle bir şeye?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – İdare onlarda çok hata yapabiliyor.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu memuru korumaya yönelik bürokratik bir şey bence yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bunlar hep şöyle alakalı. Şöyle efendim: Küçük bir ilçede bir memur var, bu da diyelim ki 62 yaşında, böyle birisi var. Şimdi geliyor birisi bir dilekçe veriyor, şimdi atik defter varsa orada bunu okuyamaz, okusa bir kere anlamaz vesaire ama mahkeme olunca mahkeme bilirkişiyi kendi ehlinde seçerek, bu işin erbabı arasından tayin ederek, düzgün bir metni, orada ne yazdığını, gerçek anlamda neyin ne olduğunu mahkeme şey yapıyor, mahkemeye sunuyor bilirkişi. Bilirkişinin hükümleri var, malum, yemin ediyor vesaire birtakım şeyler var. Kayıtlar için de güzel olur, insanlar için de iyi olur.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, oradaki, nüfus idarelerindeki memurları haklısınız yapamaz. Bunu genel idareye yani Nüfus İdaresi Genel Müdürlüğü nezdinde ama yapılabiliyor olması lazım. Vatandaşa da “Git mahkemeye...” dememek lazım yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Ama 1904’ten itibaren kileri yapılabiliyor. Genel nüfus yazımı yapılmış. Osmanlı zamanında zaten yazım yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Zaten bu dediğimiz 1904’ten önce 5 kişidir, 6 kişidir yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Bizim şu andaki nüfus aile kütükleri gibi şeyler değil yani onlara göre karar vermek çok zor bir şeydir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bu şekilde kalırsa daha münasip olur yani şey olur. Eğer heyetinizce uygun görürseniz bu şekil kalsın çünkü çok sıkıntı var bu şeyde.

BAŞKAN – Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

22’nci maddeye geçiyoruz.

Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – eskiden askerlik çağına gelenler manuel olarak askerlik şubelerine bildiriliyordu listeler hâlinde. Şimdi artık, askerlik şubeleri, 20 yaşına, askerlik çağına girenler kimler, yani o yaş aralığını, doğum tarihini yazdığında dökümü kendisi alıyor. Onların bunu almasına imkân vermeye çalışıyoruz,

BAŞKAN – Tasarının 22’nci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 23’üncü maddesine geçiyoruz.

İzahata gerek var mı?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani burada şimdi Kimlik Paylaşımı Sistemi’nde az önceki, demin konuştuğumuz kurumlar dışında...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Burada para alma meselesi var. yani 3 kuruş mudur, 2 kuruş mudur?

BAŞKAN – Hizmet veren kurumun hizmeti karşılığı.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – “Bunun ne kadar alınacağını, nasıl alacağını Maliye ve İçişleri Bakanlığı bir yönetmelikle belirler.” diyor.

BAŞKAN – Peki.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 24’üncü maddesine geçiyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tasarının 24’üncü maddesi...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu özel tüzel kişiler de dâhil, finans kuruluşları da falan.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, yani bu artık...

BAŞKAN - O bilgileri kullanan herkes.

MURAT BAKAN (İzmir) – Orada “Finans kuruluşları” dediğiniz için buraya da yazmanız lazım; aksi takdirde yarın finans kuruluşlarından bu parayı alırken “Madde hükmünde bizi derç etmemişsiniz. Yukarıda var, burada yok.” diyebilirler.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ama kanunun öbür maddesini şimdi biz kabul edildi kabul ediyoruz. Şeyde sözleşme yapıp...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O mecbur gelecek zaten; kendi gelmeden...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Gelmeden fişi, düğmeyi...

MURAT BAKAN (İzmir) – Ama kanun tekniği açısından yanlış.

BAŞKAN – “Tüzel kişiler” diyor ya.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Anahtarı çeviririz, kapatabiliriz. Yani para vermeyenin...

BAŞKAN – Finans kuruluşu da AŞ değil mi Murat Bey? O da tüzel kişi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani tüzel kişi de kamu tüzel kişisi olabilir, özel tüzel kişi de olabilir.

Yukarıda mesela “Kamu tüzel kişisi” demedik. Yani kanun tekniği açısından bir yerde ne yazıyorsanız devamında da onu yazmanız lazım. Yukarıda “finans kuruluşu” diyorsunuz, aşağıda “tüzel kişi” diyorsunuz.

BAŞKAN – Yani tüzel kişiliklerin yerine finans kuruluşunu mu?

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben onu önermiyorum. Sadece öyle yazmalıydınız diyorum. Yani bana göre, finans kuruluşların hiç vermeyelim yani.

BAŞKAN – Peki...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER -Efendim, 24’üncü maddeye geldik.

Cumhuriyet savcılıklarındaki yazı işleri müdürleri ile sağlık personeline verilen bir idari para cezası vardı, biraz önce de kısmen bahsedilmişti. Örneğin, bir boşanma olayını veya işte, bir ölüm olayını mahkeme yazı işleri müdürü, savcılık geç bildirirse, bildirme yükümlülüğünü yerine getirmezse veya geç bildirirse 25 lira para cezası veriliyordu ya da hastanede birisi öldü, hastane müdürlüğü, ölenleri diyelim ki bir ay içerisinde bildirmediyse oradaki sağlık personeline 25 lira para cezası veriyorduk.

Burada bu para cezalarını kaldırıyoruz, idari para cezalarını.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Niye?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Takdir bu şekildedir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani şimdi ben vatandaş olarak suç işleyince cezamı ödüyorum. O zaman yani onları, ya idari para cezalarını komple kaldıralım ya da memurlara da bu ceza kalsın yani. Yani o zaman ceza kalkınca bu görev aksar.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, şimdi 25 liranın pul parası, posta parası daha fazla tutuyor. Bu konulara ben şimdi burada... Hani şeyle konuşmak başka da resmî konuşmak farklı. Bu, uygulanması biraz şey olan bir konu yani hem savcılıklar bu cezaları verince sıkıntı. Yurt dışı tebligatları çok para...

BAŞKAN - Hepimizin de uygulamada karşımıza çıkan konular olduğuna inanıyorum. Özellikle mahkemelerin, savcılıkların iş yükünü ve yine sağlık kurumlarının iş yükünü göz önüne aldığımızda onların ne kadar bu işlerden mustarip olduklarını biliyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bunu bildirmeyene siz diyorsunuz ki...

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başkanım, şimdi onu da suiistimal ederek aylarca...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ama hastane biliyorsunuz artık şey yapacak.

BAŞKAN – Artık elektronik ortamda bildireceği için buna da gerek yok.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kim elektronik olarak bildirecek?

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Genel Müdürüm, şimdi, yukarıda özel sağlık kuruluşlarına yetki verdiniz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Vereceğiz, daha 25’inci maddedeyiz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Orada dedik ya, sağlık kuruluşlarına bildirim yetkisi veriyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 25’inci maddede vereceğiz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, hayır, cezayı kaldırıyor değil de burada zaten işin şeyinde “kamu görevlileri” diye yazmış yani. Yerine getirmeyen kamu görevlilerine veriyormuş yani. Sen özele veriyorsun ama cezayı kamu görevlisine veriyorsun ya.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Neyse, 24’te tartışacak bir şey var mı?

BAŞKAN – Tasarının 24’üncü maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Edilmiştir.

25’inci maddeye geçiyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 25’inci madde, işte o 5 ile irtibatlı olan madde.

Şimdi, burada bu yeni bir madde yani bunun bir eskisi yok.

Birinci fıkrasında “ 1) Bakanlık, nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik ortamda gönderme ya da tescil yetkisi verebilir. Dayanak belgelerinin tescil yetkisi verilen kurumlarda muhafaza edilmesine karar vermeye Bakanlık yetkilidir.

(2) Dışişleri Bakanlığının talebi halinde, büyükelçiliklerin konsolosluk şubeleri ile başkonsolosluklarda nüfus ve vatandaşlık işlemlerini gerçekleştirmek amacıyla nüfus personeli görevlendirilebilir. Söz konusu memurların yurt dışındaki görev ve sorumlulukları ile görev süreleri Bakanlık ve Dışişleri Bakanlığınca müştereken belirlenir.”

Birinci fıkrada “Nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumlara veya dış temsilciliklere bu belgeleri elektronik...” denilerek, burada asıl şey, dış temsilciliklerimiz, mahkemeler ve evlendirme memurluklarıyla, hastanelerin düzenledikleri belgeleri çünkü evlendirme memurluğu bir kişinin evlenmesine ilişkin bir nüfus olayı evlenme ve ona ilişkin bir belge düzenliyor. Bunu manuel olarak postaya verip gönderiyor ya da işte, olmayan şey vardı 5’inci maddedeki o bildirim ve tescil, hani tartıştığımız konu. Orada hastane, doğum olayını artık bildirecek diyoruz, öyle kabul edildiğini kabul ediyoruz. Bunu elektronik ortamda gönderme ya da tescil. Yani o cümle, o bizim takıldığımız o cümle de tescile imkân veren bir cümleydi.

Bakanlık bunu gönderme ya da tescil yetkisini verebilir, vermeyebilir de ama Bakanlığının görüşü genellikle şudur: “Evlendirme memuru yaptıysa bunu elektronik ortamda göndersin.” demek istiyoruz. Bunu göndersin diyebilmek için de böyle Bakanlığa bu yetkinin verilmesini istiyoruz. Örneğin, evlendirme memurluğunda kurulacak bir sistemde bunun postayla...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Genel Müdürüm, şimdi evlendirme memuru zaten bir işlem tesis ediyor. Evlendirme memuru olarak biz buna Bakanlık olarak yetki vermişiz zaten, kanunla yetki vermişiz. Dış temsilciliklerin de bu yetkisi var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Hastanelerin de olmuş oldu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hatta bu düzenlemeyle dış temsilciliklere biz nüfus memuru görevlendirmesinin de yolunu açıyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evet.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yıllardır bunu konuştuk ama gerçekleşmemiştir yani biz bunu Bakanlıktayken de konuştuk yıllar öncesinden. Şimdi burası tamam ama ben hastane konusunda burada hâlâ ısrarcıyım. Çünkü nikâh memurluğu... Muhtar kamu görevlisi; efendim, nikâh memuru kamu görevlisi. Şimdi, biz kabul etmiyoruz ama müftü, kamu görevlisi.

Şimdi, doğumu yaptıracağınız hastane resmî de olabilir, özel de olabilir hatta resmî hastanelerdekilerin, çalışan personelin önemli bir kısmı taşeron personel. Bu kişisel verileri içerecek işi yapmasını ben burada bunun özel olarak sayılarak çıkartılmasını istiyorum. Zaten diğerlerinde tartışacağımız bir şey de yok.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Milletvekilim, özür diliyorum,Müsaade ederseniz... “Bakanlık karar vermeye yetkilidir. Bakanlık yetkilidir.” diyor. Yani o zaman Bakanlık şöyle yapabilir: Yani hastanelerin her birini ayrı ayrı yani -bu yetkiyi Bakanlığa veriyor burası- zaten maksat da murat da bu. Yani Bakanlık “Özel hastanelere vermiyorum bu yetkiyi.” diyebilir, sadece üniversite hastanelerine...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman o özel hastaneyle resmî hastane arasında bir haksız rekabete sebep oluruz. Yani biz bu hastane işini...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Onlar da hiç istemezler aslında, böyle uğraşmak istemezler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Biz bu hastane işini hiç karıştırmayalım arkadaşlar. Sağlık Bakanlığını bu işin dışına çıkartın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – İşte, öteki maddeyle ilişkili bu da yani o maddedeki şeylerin aynısı burada da var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam işte. Bunu da Sağlık Bakanlığını işin dışına çıkarttığımızda geride tartışacak bir şey yok. Siz bizi yormazsınız, biz de sizi yormayız; yani önerge, bilmem ne hiç tartışmayız.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, İçişleri Bakanlığının yetkisinde olan bir hususu müftülere yani İçişleri Bakanlığının bünyesinde olmayan, Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak çalışan müftülere nikâh yetkisi verip, arkasından da tescil yetkisi vermiş olduk. Yani biz karşı çıktık ama bu alt komisyonda bu karar bu şekilde çıkmış oldu.

Yine, Sağlık Bakanlığına bağlı ama kamu personeli olmayan, özel sağlık kuruluşlarında çalışan...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Resmî sağlık kuruluşlarında da taşeron üzerinden çalışan çok insan var.

MURAT BAKAN (İzmir) – Evet, tabii, sözleşmeli memur olabilir, direkt şirket personeli olabilir, taşeron personel olabilir, sağlık kuruluşunda çalışan, devlet memuru dahi olmayan, dolayısıyla yaptığı işlemde dolayı bir devlet memuru Devlet Memurları Kanunu’na göre yargılanırken, kamu görevlisi olarak yargılanırken aynı hak ve aynı sorumluluğu veriyoruz ama cezai sorumluluğu ve hukuki sorumluluğu olmayan kişilere bu yetkiyi vermiş oluyoruz.

Bir: İçişleri Bakanlığının münhasıran yetkisinde olması gereken nüfus gibi çok önemli bir olayda sağlık kuruluşlarına bu yetkinin verilmesi doğru değildir, özel sağlık kuruluşlarına da ayrıca verilmesi hiç doğru değildir ve usul ekonomisi açısından da doğru değildir.

Yine, müftülerin, İçişleri Bakanlığı personeli olmayan, din hizmetiyle ilgili din adamlarımızın da böyle bir görevi olmaması gerekir, nüfus tescil işlemiyle uğraşmaması gerekir, din hizmetini yapması gerekir. Dolayısıyla bunun bu şekilde düzeltilmesi gerektiğini düşünüyoruz, buna ilişkin bir önerge hazırlıyoruz.

BAŞKAN – Tamam.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Efendim, 25’nci maddenin diğer şeyleri de devam ediyor yani bu önerge hazırlanırken diğerleri...

“Boşandığı eşinin soyadını kullanmasına izin verilen kadına evlenmeden önceki soyadını, eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâlinde nüfus müdürlüğünce gerekli işlem yapılır.” Burada asıl problem...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 25’in neresinde bu? Ha, arka sayfada.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Boşanan kadının...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bakın, 25’te şu da sakıncalı arkadaşlar: 25’in bakın şu (1)’inci fıkranın son cümlesinde “Dayanak belgelerinin tescil yetkisi verilen kurumlarda muhafaza edilmesine karar vermeye Bakanlık yetkilidir. “

Arkadaşlar, hastane bunu tescil edecek, hastane bu belgeyi saklayacak, sonra ara ki hastanede bu belgeyi bulun. Yani bu da çok sıkıntılı...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani zorunluluk yok ama “Bakanlık yetkilidir buna” diyor yani mecburilik yok.

BAŞKAN – Bu yönetmelikle belirlenir bir alt...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Vallahi sıkıntılı bir durum.

BAŞKAN - Yani bir fazla nüsha olduğunda bir sakınca yoktur Sayın Erdoğan.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Vekilim, zaten bunu çıkarttığımızda...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, elektronik ortamda bu işi yaptı, gönderdi, dayanak belgesi onda kalacak, bir nüshasını gönderme gibi bir şey yok burada.

BAŞKAN – Bir şekilde orada bir izin kalmasında ne sıkıntı var?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Biliyorsunuz, üç suret düzenleniyor, bir sureti nüfus müdürlüğünde kalıyor, mesela burada da orada kalır, iki sureti...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, öyle ama şimdi bu düzenlemeyi yaptığında...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU - Bir sureti orada kalacak, iki suretini şeye gönderecek.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Öyle bir şey yok arkadaşlar.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sadece elektronik ortamda yapmıyor, bir kâğıt olarak yazıyor, gönderiyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, biz, hani bahsetmiştik ya tek imzadan bahsederken...

MURAT BAKAN (İzmir) - Vatandaştan dilekçe alıyor, dilekçeyi gönderiyor, gereksiz bürokrasi yaratıyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ama biz de hani “Kütüklerin kaldırılması şu anda uygun değildir.” dedik ya, ben de o kanaatteyim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır, bürokrasi yaratıyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani biz bu şeyleri saklamak...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Adam gelsin kendini kaydettirsin kardeşim, gerek yok.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Ama nasıl imza attıracağız elektronik imzası yok ise?

BAŞKAN – Ama burada Bakanlığa verilmiş bir yetki var, ileriki günlerde bu kullanılmaz, Bakanlığın yetkisi.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Çok özür diliyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet, devam edin.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Şimdi, şöyle bir örnek vereyim: Çocuk doğdu, dediğiniz gibi, hastane özel bir hastane veya devlet hastanesi. Bu adamdan siz resmî olarak o giren hastanedeki personel nasıl iddia edecek yarın bir gün bunun şeyi? Adam imza atacak oraya, imza, ıslak imza çünkü herkesin elektronik imzası yok. O belgeyi tutacak, bize gönderecek yani o şekilde bu sistem işleyecek yoksa zaten herkesin elektronik imzası yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam işte biz de o olmasın diyoruz yani nüfus müdürlüğüne gitsin yapsın yani.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Milletvekilim, şimdi, ben, genel manada şunu söyleyeceğim, daha önce de söylemiştim: Bu kâğıt ortamındaki kütük ve dayanak belgelerinin tamamen ortadan kaldırılması –bizim bu aldığımız yetki de var orada- yani ileride hepimizin düşündüğü bir şey ama şu anda bu çok radikal, aslında siyasi büyük bir karar yani ben artık defter, kâğıt, bir şey kullanmıyorum, her şey elektronik ortamda. Bunu diyebilmek bizim de şeyimizin dışında ama şu andaki uygulama şu: Bu hastane, eğer Bakanlık da uygun görürse üç suret düzenlediği doğum tutanağının bir suretini kendi tutabilir, Bakanlık derse ki üçünü de gönder, üçünü de gönderir, birini tut derse birini tutar, ikisini gönderir. Şu anda nüfus müdürlükleri birini tutuyor, ikisini gönderiyor. Aynı paralel şeyi eğer nüfus müdürlükleri gibi verirse verir, vermezse vermez yani onu bilemiyorum.

Uygunsa soyadıyla alakalı... Buna geçebilir miyim?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Soyadıyla alakalı bir tartışmamız yok da bu hastane konusunda ben hâlâ mutmain olmadım.

BAŞKAN – Evet, 25’inci maddenin (c) fıkrası...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ek madde 3’e mi geçiyorsunuz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Evet, evet.

HÜDA KAYA (İstanbul) – 25’in ek madde 3’ü.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Madde 25’in ek madde 3, “Soyadı değişikliği” başlığını taşıyan...

BAŞKAN – Sayfa 45.

HÜDA KAYA (İstanbul) – “Soyadı değişikliği” başlığı altında ek madde 3’teki (a) ve (b) bendinde bulunan “Boşandığı eşinin soyadını kullanmasına izin verilen kadının evlenmeden önceki soyadını...” ve (b) bendindeki... Bunda tam neyi kastediyorsunuz, açıklayabilir misiniz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın milletvekilim, şunu kastediyoruz: Şimdi, bir kadın boşandığı zaman kendi baba soy ismine geri dönüyor fakat kadın -çeşitli sebepler olabilir, sosyal sebepler, ekonomik sebepler, tanınmışlık olabilir- eğer kocasının, boşandığı eşinin soy ismini kullanmak istiyorsa bunu ancak mahkeme kararıyla, mahkemede dava açarak bunu talep ederek mahkeme karar verdiği takdirde kullanabiliyordu. Şimdi bu mahkeme sürecini kaldırıyoruz, boşanmış kadın...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kadının beyanı üzerine yapıyoruz onu.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Boşanmış kadın...

Özür diliyorum Başkanım, bir saniye...

Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi...

BAŞKAN – Yani burada “müracaatı hâlinde” diyor. Orada izahata gerek bir durum yok.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâlinde nüfus müdürlüğüne gerekli işlem yapılır.

MUHAMMET MÜFİT AYDIN (Bursa) – Mahkemeye gerek kalmadan Ekrem Bey...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ burada koca istemezse ne olacak?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Hayır, hayır, mahkeme zaten bu konuda karar vermiş olacak kocanın da iznine bağlı olarak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Lütfen söyleyin, ben o zaman yanlış mı anladım, buyurun söyleyin?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ DAİRE BAŞKAN VEKİLİ EKREM KARANFİL – Boşanan kadın baba hanesi veya önceki hanesine dönerek önceki soyadını, baba hanesi ise kızlık soyadını alır fakat mahkeme, boşanırken veya daha sonra mahkeme kararıyla boşandığı kocasının soyadını taşımasına izin verebilir, verdiği zaman baba hanesine döndüğü hâlde boşandığı kocasının soyadını taşıyor ama daha sonra kendisi boşandığı kocasının soyadından vazgeçip bekarlık soyadını taşımak istediği zaman mahkemeye gidiyordu. O ikinci şıkta mahkemeye gitmeden direkt nüfusa bir dilekçeyle başvurması yani idarece düzeltilmesi mümkündür.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU - Yani kolaylaştırıldı bu iş, mahkemeye gitmeden... Diyelim ki boşandı, kocasının soyadını taşımak istedi ama daha sonra vazgeçti...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani kocasının soyadını taşıma konusunda yine mahkeme kararı var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ben çekiliyorum yani söylediklerimden sarfınazar ediyorum. Burada ben de bir yanlış anlama içerisindeyim. Evet, şimdi söyleneni ifade ediyorum, ben de söyleneni ifade ediyorum.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Kadın boşandığı zaman kocasının ismini aldıysa daha sonra...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu, mahkeme kararıyla oluyor, değil mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Evet, tabii, o, mahkeme kararıyla oluyor, boşanmayla birlikte oluyor.

Daha sonra aradan üç beş sene geçti, kocasının soyadını kullanmak istemedi, yine o mahkeme kararıyla oluyordu, şimdi idari işlemle oluyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben orada bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyursunlar.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, ifade ettiğiniz gibi, eş, ben diyelim ki kendi kocamın soyadıyla tanınmış bir avukatım meslek icra ederken, bu soyadımı kullanmak istiyorum. Bu soyadımı kullanmak konusunda izin talep ediyorum ve mahkeme böyle bir karar veriyor. O karardan sonra da soyadımı yani eşimin soyadını kullanmaya devam ediyorum boşanmış isem. Fakat zaten yasa beni boşanmayla hukuken kendi soyadımı taşıma konusunda da hak sahibi yapıyor. O sebeple sanki buradaki bu düzenleme işi biraz daha uzatıyor gibi görünüyor. Yani ben hem kendi soyadımı kullanmak isteyebilirim boşandığım için hem de eşimin soyadını. Bunu birlikte kullanabilirim. Kolaylaştırıcılıktan ziyade kadınlar yönünden sanki bir zorluğa sebep oluyor. Doğru kavramıyorsam tartışalım bunu. Böyle bir durum oluyor. Yani zaten otomatik bir kazanım değil mi? Otomatik bir kazanım öyle değil mi? Boşanmayla...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU - Ama şöyle: Şimdi normalde öyle düşünüyorsunuz ama nüfus kayıtlarında resmi belge olduğu için... Diyelim ki nedir, Ayşe Çelik Soylu. Şimdi burada eşinin soyadı Soylu kendisinin Çelik. Mahkeme kararıyla dedi ki sizin söylediğiniz gibi “Benim adım Ayşe Çelik Soylu olarak devam etsin.” Fakat daha sonra vazgeçti, dedi ki: “Ben sadece baba soyadım Ayşe Çelik’i kullanacağım.” Burada nüfus kayıtlarında değişiklik yapıyorsunuz. Yani o Çelik’i çıkartıyorsunuz oradan. Bu mahkeme kararıyla yapılıyordu, biz burada bunu idari işlemle gerçekleştiriyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Kadın açısından kolaylaştırıcı bir şey, bence tamam, bunu tartışmayalım.

ŞENAL SARIHAN (Ankara)– Kolaylaştırıcı mı yoksa dolandırıcı mı? (“Kolaylaştırıcı” sesleri)

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Kolaylaştırıcı, kolaylaştırıcı.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU - Sayın vekilim yani nüfus kayıtlarında değişiklik...

BAŞKAN – Hâkim Bey buyurun.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ - Tekrar sağ olun Başkanım.

Düzenlemenin (a) bendi demin izah edildiği gibi gerçekten kolaylaştırıcı bir işlem. Medeni Kanunun 173’üncü maddesinde diyor ki: “Kadının boşandığı kocasının soyadını kullanmaktan menfaati bulunduğu ve bunun kocaya bir zarar vermeyeceği ispatlanırsa istem üzerine hâkim kocasının soyadını taşımasına izin verir.” Örnek veriyorum: Çocukları küçük, kadın boşandı “Ben eşimin soyadını devam ettirmek istiyorum, çocuklar çünkü okula gidiyor, okulda soyadı değişikliği olmasın, bilinmesin diye.” Daha sonra çocukları büyüdü, evlendi diyelim, kadın bu defa kızlık soyadını almak istiyor, mahkeme kararı gerekli. Şimdi yapılacak düzenlemeyle gidecek hemen nüfusa bir dilekçe verecek, bunu nüfus müdürlüğünde kolay bir şekilde değiştirecek. Yine devamında diyor ki: “Koca koşulların değişmesi hâlinde bu iznin kaldırılmasını hâkimden isteyebilir.” Aslında (a) bendi kolaylaştırıcı bir düzenleme.

Takdir heyetin olmak üzere faydalı olduğu kanaatindeyim.

İkinci kısım: “Eşinin soyadıyla birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını...” Şimdi, yine Medeni Kanunun 187’nci maddesinde diyor ki: “Kadın evlenmekle kocasının soyadını alır. Ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadının önüne önceki soyadını da kullanabilir. Daha önce iki soyadı kullanan kadın bu haktan sadece bir soyadı için yararlanabilir.” Yani burada da evlendi, çift soyadı kullanıyor ama sonra “Zorluk oluyor, benim iki ismim var, artı iki soyadı olunca dört, kızlık soyadımı atmak istiyorum, kullanmak istemiyorum.” dediğinde yine mahkemeye müracaatı gerekiyor. Bu da kolaylaştırıcı bir düzenleme. Dolayısıyla...

ŞENAL SARIHAN (Ankara)– Maddeyi bir kez daha okur musunuz?

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – “Madde 187: Kadın evlenmekle kocasının soyadını alır. Ancak evlendirme memuruna veya daha sonra nüfus idaresine yapacağı yazılı başvuruyla kocasının soyadı önüne önceki soyadını da kullanabilir.”

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Nüfus idaresinin zaten yetkisi var bunda.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ – Var, başvuruda. Ama çıkarırken mahkeme kararı gerekli.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Tamam, peki, teşekkür ederim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

Pardon.

Buyurun.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Şimdi burada madde genel anlamda da böyle ama hani spesifik... Tam bu madde üzerinde söylemek istersem çünkü bütün gün de yoktum, aslında bu toplam kanun tasarısının geneli üzerinde tam bir erkek bakış açısıyla kadını yorumlamak, kadın hakkında karar vermek üzerine bir yorum var. Şimdi burada hâkim bey ifade etti. Erkeğin soyadına girmek, erkeğin soyadından çıkmak. “Evlenirken otomatik olarak erkeğin soyadını alır.” yazıyor. Evlendiği hâlde kadın -sadece bunu ben hâkim bey buradayken sormak istiyorum- kendi soyadını kullanabiliyor mu, eşinin soyadını hiç almadan? Bir. Bununla ilgili de bunun tam tersi olacaksa erkeğin soyadını almak veya bırakmak meselesi değil kadının kendi soyadı ile evlensin ve yaşamını sürdürsün. İstiyorsa kocasının soyadını alır istemiyorsa almaz. Bu konuda çok ciddi bir eksiklik var. Bu olay sadece erkekler tarafından bakılmış, yorumlanmış. Yani burada ciddi bir eksiklik var. Yani ben hiç eşimin soyadını almak istemiyor olabilirim.

BAŞKAN – Hâkim Bey, Medeni Kanundaki bunun açıklaması nedir?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Yani yanlış ama hep erkeklerin açısından ele alınmış.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Medeni yasada değişiklik yapmak gerekiyor.

BAŞKAN – Medeni Kanunda değil mi?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Evet, Medeni Kanunda.

BAŞKAN - Yani “Kadın evlenmekle erkeğin soyadını alır.” atfını ortadan kaldırmak lazım. Doğru mu hâkim bey? Yani bu Medeni Kanunla ilgili bir şey.

Ben başka bir şey soracağım hâkim bey.

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ - Ben sadece kanun hükmünü okuyayım, bırakayım, yorum yapmayayım. 187’nci madde “Kadın evlenmekle kocasının soyadını alır.” Yorum yapmayacağım yani Medeni Kanunda düzenleme böyle.

BAŞKAN – Peki şimdi bu oylama... Görüşmekte olduğumuz maddeler diyor ki: “Eşinin soyadıyla birlikte önceki soyadını taşıyan kadının sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâlinde nüfus müdürlüğünde gerekli işlem yapılır.” Mevcut durumda veya şimdiki durumda... Bu tamamen pozitif bir ayrımcılık, kadına bir kolaylık sağlıyor. Ayrılan koca istemezse hiçbir şekilde -kadının yarar görmesi hâlinde diye orada açıklama var- bunu, mahkemeden illa karar mı geçirtmesi gerekiyor?

KANUNLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ TETKİK HÂKİMİ AHMET HASAN KILIÇ - Evet, aynen Başkanım.

BAŞKAN - Yani kadını burada yüceltmek mi var yoksa korumak mı var tam tersi mi var takdirlerinize sunuyorum.

HÜDA KAYA (İstanbul) - Burada özne erkek. Erkeğin çerçevesinde dönüyor olaylar.

BAŞKAN - Baktığınız yere göre değişiyor sayın vekilim.

Tasarının 25’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hastane konusundaki bu önergemiz oylandı mı?

BAŞKAN – Bu konuda bir önerge var, önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Lütfen önergeyi okutalım önce Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz “Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısının” Madde 25’te “nüfus olayları ve adrese ilişkin dayanak belgesi düzenleyen kurumları” ibaresinin Madde metninden çıkarılmasını arz ve talep ederiz.

Muhammet Rıza Yalçinkaya

Mehmet Erdoğan

Murat Bakan

Bartın

Muğla

İzmir

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ bu durumda 5’inci maddeyi ne yapacağız?

BAŞKAN – 5’inci madde de geçti.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Geçmedi ki önerge orada... “Onu da buna göre konuşalım tekrar.” dedik.

BAŞKAN – Önerge verdiniz, kabul etmedik.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sonra onlar, onu geçiyoruz, oylayıp... Ben önergeyi verdim.

BAŞKAN - Onu geçtik. Maddeyi kabul ettik.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, neyse.

MURAT BAKAN (İzmir) – Maddeyi oyladılar.

BAŞKAN - Oylandı.

Tasarının 25’inci maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 26’ncı maddesi, izahata gerek var mı?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) - Var var evet. Orayla bir açıklamaya ihtiyaç var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER -Efendim, 26'ncı maddede "Katılma payı" başlıklı bölüm. Bu gene "Maliye Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müşterek belirleninceye kadar bu eski hükümler uygulanır." diyor. Bunu müsaadenizle geçelim.

Burada önemli olan ad ve soyadın düzeltilmesi. Göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesi, evlat edinilen çocuğun ana baba adını kullanmasıyla alakalı maddeler var.

Efendim, malumunuz bazı adlarda, soyadlarda imla hataları, yazım hataları -tam buradaki ifadeye bağlı kalmak istiyorum- yazım imla hatası bulunan ad ve soyadları bulunduğu gibi bir de "çirkin" ve "iğrenç" diye kanunun tabir ettiği, bu toplumda biliniyor, bazı hayvan adları vesaire birtakım soyadları var, zamanında bu soyadları bu şekilde tescil edilmiş. Malumalınız, nüfus kütüklerindeki bütün kayıtların değiştirilmesi, eğer dayanak belgelerindeki maddi hata değilse bütün kayıtların değiştirilmesi mahkeme kararına tabi. Bunu izah etmem gerekiyor: Örneğin bir kişinin adı doğum tutanağında başka yazıyor, kütükte başka yazıyorsa bu, doğum tutanağına bakılarak -buna dayanak belgesi deniliyor- eğer oradaki oraya yanlış aksettirilmişse esas olan dayanak belgesi olduğu için bu idare tarafından şimdi dahi düzeltilebilir. Bu, kayıt düzeltilmez ama isim gerçekten imla hatası veya yazım hatası sebebiyle yanlış yazılmışsa bunun değiştirilmesi artık idarenin takdirinde değil yani bir kişi gidip de nüfus memuruna "Ya şu t'yı d yap, d'yi t yap, ş'yi s yap, çiziver ne olacak, bir nokta altına koyuver." diyemez. Ancak mahkemeye gidip mahkeme kararını nüfus memuruna getirirse nüfus memuru bunu mahkeme kararı olarak tescil eder. Bir de tabii şu anda mevcut olan bazı soyisimlerimiz var, bu soyisimleri de kanunun tabiriyle "garip, iğrenç soyisimleri" dediğimiz soyisimleri var, bunlar için de mutlaka mahkeme kararı gerekiyor.

Şimdi burada getirilen düzenleme şu: Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde bu tür talepleri olanlar il ve ilçe idare kurullarına başvurarak bunlardan alacakları kararlarla yani idari bir kararla bunu nüfus müdürlüğüne götürerek bu hatalı yazımları veya iğrenç veya hoş olmayan birtakım isimleri idare kurulunun vereceği kararlar mahkeme kararına ihtiyaç duymadan, o mahkeme sürecini yaşamadan iki yıl şartı içerisinde olmak üzere idari bir kararla ad ve soyadlarını değiştirebilecekler. Tabii böyle bir değişiklik olduğu zaman bunların çocuklarına, eşlerinin de yani kadınların da soyisimleri otomatik olarak bu şekilde değişecek; bu da onun diğer...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu soyadı değişiklikleriyle ilgili yazım ve imla hatası bulunan soyadlarını düzeltmek amacıyla mahkeme kararı olmaksızın il veya ilçe idare kurulunun vereceği kararlar bir defaya mahsus olmak üzere düzeltilir diyorsunuz. Benim bildiğim kadarıyla -yanılabiliyim belki de- ilçe ve il idare kurullarında nüfus müdürü yok.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yok.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Aslında olması gerekir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kaymakam çağırır toplantıya.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bence de sorumlu olması lazım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani orada bir madde var, işte kaymakam -sayın milletvekilimin dediği gibi- ilgili müdürü çağırabilir; onun oy hakkı olmaz, görüş verir.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Ama işte sorumlu olması lazım. Nüfus müdürü olayı başından beri takip eden en yetkili ve etkili insan. Dolayısıyla il ve ilçe idare kurullarında nüfus müdürü yer almıyor...

MURAT BAKAN (İzmir) – “Nüfus müdürünün de hazır bulunduğu toplantıda il veya ilçe idare kurulunun vereceği kararla” dersek çözeriz. Çok doğru bir noktayı tespit ettiniz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani yok, nüfus müdürü yok. Esas sorumlu yok orada.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim şimdi, mal müdürü var, tarım müdürü var, sağlık...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Nüfus müdürü yok.

BAŞKAN – Ama şimdi il ve ilçe idare kurullarının yapısına ilişkin yasal düzenleme meydana.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bir insanın doğumundan ölümüne kadar sorumlu olan nüfus müdürü değil mi? Tarım müdürü giriyor da, ilçe veya il idare kurulunda niye nüfus müdürü yok?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yok efendim, yani...

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, biz il idare kurulunun yapısını değiştirelim demiyoruz. Sayın vekilimin önerisi, burada bu heyeti teşkil edebilme -yasa yapıyoruz yani- gücüne sahibiz. Dolayısıyla buraya tarım müdürünün olduğu yerde bir soyadı değişikliği, isim değişikliği varsa nüfus müdürünün de o toplantıya katılmasını sağlayabiliriz. “Nüfus müdürünün de hazır bulunduğu il ve ilçe idare kurulu toplantısı” dediğimizde sorunu çözüyoruz. Yani herhâlde sizin için de...

BAŞKAN – Orada her hâlükârda imza yetkisi yok.

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz koyarsak imza yetkisi de olmuş olur. Yani biz eğer kanuna...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Üye yapmış oluruz, 5442 sayılı Kanun’u değiştirmiş oluruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Kanunda değişiklik yapmıyoruz, biz yetkiyi nüfus müdürü ve onu da müşterek ilçe idare kuruluna, il idare kuruluna vermiş oluyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın milletvekilleri, il ve ilçe idare kurulları İl İdaresi Kanunu’yla kurulmuştur. Buna bir üye eklemek söz konusu olabilir yani bu değişiklik böyle olursa. Bu, İl İdaresi Kanunu’nun değişmesi anlamına gelir. Yalnız o kanunda şöyle bir hüküm var. Başkan -bu, vali olabilir, kaymakam olabilir- ilgili herkesi çağırabilir buraya.

BAŞKAN – Herkesi çağırır, teknik adamları çağırır, her şeyi çağırır.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani o zaman bu il ve ilçe idare kurulları örneğin uzlaşmaya ilişkin karar veriyor, askerliğe ilişkin karar veriyor...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, idare kurulu mahkemenin yerine karar verecek. Hâkim de nüfus memuru değil yani hâkim karar veriyorsa idare kurulu da verir, burada boşuna tartışıyoruz.

BAŞKAN – Şimdi, il ve ilçe idari kurullarının -Mehmet Bey’in dediği gibi- üç tür kararı vardır; idari, yargı ve istişari kararları vardır. Yargı kararları, yargısal nitelikli kararları idare mahkemelerinin kuruluşuyla kaldırılmıştır. Dolayısıyla bizim buraya en ufak bir eklememiz orada idare kurulunun yapısının değişmesine...

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tamam, bir öneri olarak sunduk, açıklamayı yaptı Genel Müdürüm. Kavga etmek için öneri getirmedik yani.

MURAT BAKAN (İzmir) – Çok uzatmaya gerek yok. Bir heyet tesis ediliyor, yeni bir heyet tesis ediliyor. Biz buraya, yasaya, il idare kuruluna bir yetki veriyoruz ya diyoruz ki, yetkiyi ilçe nüfus müdürü ve il idari kuruluna müstareken verelim.

BAŞKAN – Bir görüştür, isterseniz önerge verebilirsiniz.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Mesele değil yani, kavga etmek için...

BAŞKAN – Tasarının 26'ncı maddesini...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Sayın Başkan, pardon, benim de söylemek istediklerim var.

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, tartışmak üzere söylüyorum, şöyle bir durum var: “Yazılı olarak başvurusu kaydıyla il ve ilçe kurullarının vereceği kararla değişir ve bu kesin karardır.” diyoruz. Şimdi şu noktada bir sorun yok: Yazım ve imla hatası bulunan ad ve soyadları... Belli ki yazım ve imla, yazım ile imla da aynı aslında, aynı anlama gelir, yazım hatası bulunan ad ve soyadları mahkeme kararı olmaksızın değiştiriyor ama 3'üncü madde 2525 sayılı Yasa'nın 3'üncü maddesi şöyle diyor: “Rütbe ve memuriyet, aşiret ve yabancı ırk ve millet isimleri ile genel ahlaka uygun olmayan veya iğrenç ve gülünç olan soy adları kullanılamaz.”

Şimdi burada acaba bu başvurduğu zaman “soyadı değiştirin” dediği zaman şu üst gruba giriyor ise kendisi kendisi için bir soyadı önerebilecek mi, buna uygun bir ek sözcüğe gereksinim var mı? Birincisi bu. İkincisi ise şu: Şimdi diyoruz ki, bu çocuk... Biraz önce sayın vekilimiz dikkatimi çekti, ifade edebilirim herhâlde değil mi?

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Tabii tabii.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şöyle bir durum var: Kimlerin değişiyor? Eşinin ve ergin olmayan çocuklarının da -çocukları da görünmüyor, daha doğrusu baba olmayabilir- değişiyor. Ergin olmayan çocuklar... Şimdi diyelim ki baba soyadını değiştirdi, bizim soy bağı dediğimiz aile bağlarının önemini ifade eden... Soyadlarımız çok değerli her birimiz için de değil mi? Şimdi, 18 yaşından küçük çocuklarımın soyadını değiştirdim ama benim 25 yaşında, 30 yaşında iki çocuğum daha var, bunların soyadlarının değiştirilmesi konusunda en azından bir bildirim yapılabilse burada. Tabii onlar yetişkin insanlar, kendi iradeleriyle yapabilirler ama iki yıl gibi kesin bir süre olduğu için bu sürenin kaçırılması onların aleyhine bir durum yaratacağından onlara da -nüfus kayıtlarında bellidir- bildirim yapılması gibi ya da idarenin bildirim yapması gibi bir madde konulabilirse sanki uygun olur diye düşünüyorum, hak kaybını engeller diye düşünüyorum, uygun görüyorsa arkadaşlar...

BAŞKAN – Önergeniz var mı bu konuda?

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Önergemiz yok ama yazabiliriz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, mahkeme kararıyla soyismini değiştirdiğinde de ergin çocuğa mahkeme kararı tebliğ edilmiyor bildiğim kadarıyla.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Ergin çocuk hariçti Sayın Genel Müdürüm, burada bahsetmiyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Hayır, ergin çocuktan bahsediyoruz, şeyden bahsetmiyoruz.

Şimdi, Sayın Milletvekilim, mahkeme kararıyla değiştirmiş olsa bu kararı veren mahkeme kişinin ergin çocuklarını araştırarak onların adreslerine “Ben böyle bir karar verdim, bilgin olsun.” diye bilgi vermiyor.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Demez ama biz madem bir kolaylık sağlıyoruz insanlara, o kolaylığı burada ifade etmek doğru olmaz mı?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yönetmeliğe koyabiliriz.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – “Seçeceği soyadı” diye de koymak lazım çünkü öbür türlü, biliyorsunuz, geçmişte de soyadlar böyle verilmiş, onun için komik soyadlar ortaya çıkmış.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Uygulama yönetmeliği çıkartırız efendim.

Efendim, eğer isteniyorsa göçmenlerin doğum yeri ve tarihinin düzeltilmesiyle evlat edinilen çocuğun ana-baba adı var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu göçmenlerle ilgili -devam edin arkadaşlar, süreniz var- konu nedir?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Göçmenlerle ilgili konu “Göçmen olarak Türk vatandaşlığına alınanlardan doğum yeri ve tarihi hatalı olan kişilerin kayıtları bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde usulüne göre onaylanmış doğum belgeleriyle müracaatları hâlinde nüfus müdürlüğünce düzeltilir.” Yani göçmen olarak anılanlarda eğer böyle hatalar varsa bunun doğru hâlini gösteren belgeyle başvurduğunda nüfus müdürlüğüne bu belgeye istinaden adını, soyadını ve doğum tarihini değiştirmesine imkân veren, buna yetki veren bir madde.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Evlat meselesi ne?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Evlat meselesi şu: Evlat edinilen çocukların anne-babası başka anne-baba, evlat edinen anne-baba başka. Yani çocuklar gerçek anne-baba isimlerini kullanıyorlardı, şimdi ise çocuklar isterlerse evlat edinen anne-babanın soyisimlerini kullanabiliyor. Yani babasının adı soyadı başka, kendisi küçükken bunu fark etmiyor ama büyüdüğü zaman anne dediği kişinin adı Ayşe, nüfus kaydına bakıyor Fatma.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bebekken aldın, 3 yaşında çocuğu aldı evlat edinen aile, o çocuğun nüfus cüzdanında ne yazacak şimdi anne-baba adı olarak? Evlat edinenin mi yazacak, gerçek anne-baba mı yazacak?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şu anda gerçek anne-babası yazıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi ne olacak? 3 yaşında olduğu için o reşit değil, o karar veremez.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Reşit olduktan sonra isterse...

MURAT BAKAN (İzmir) – “Maddenin yürürlüğünü izleyen beş yıl” diyor.

Arkadaşlar, varsayalım beş sene sonra evlat edinildi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sevgili arkadaşlar, hüküm çok insani bir hüküm ama yürürlük tarihinden itibaren beş yıl koyuyorsunuz hükme. Şimdi şu anki uygulamada eğer evlat edinen anne-babanın ismini alamıyorsa dört sene, beş sene sonra yine bir evlat edinme olayı olduğunu düşünün, o çocuğa o hakkı vermiyorsunuz ve beş yıllı sınırlı tutuyorsunuz. Aslında bunun genel bir düzenleme olup süreye tabi olmadan, çocuk arzu ederse evlat edinen annenin babanın ismini kullanabiliyor olması gerekir bence.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bence çocuk küçükken evlat edinen annenin babanın adının olması lazım, reşit olduğunda gerçek annesinin babasının adını kullanabilmeli. Bence burada bir terslik var yani çocuk psikolojik olarak bundan küçükken etkilenir.

MURAT BAKAN (İzmir) – Aynen.

Süre de konmaması gerekir buraya.

Bir de 8’inci maddenin (1)’inci fıkrasında iki yıl süre verdik, geçici 9’un (1)’inde beş yıl verdik. Göçmen olarak Türk vatandaşlığına yeni girmiş mesela...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Müsaade ederseniz, iki maddeyle ilgili hemen...

BAŞKAN – Buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Göçmenlerle ilgili düzenlemenin mahiyeti şudur efendim: Göçmen olarak Türk vatandaşlığını kazanan kişiler genelde 403 sayılı Kanun, 1312 sayılı Kanun ve 5901’deki uygulamada istisnai yolla bir kazanma maddesidir. Göçmen olarak geldiklerinde beyan ettikleri kimlik bilgileri doğrultusunda kişiler kaydedilmiştir. 1940’lı yılların öncesinde bizdeki mevcut kayıtlarda doğum tarihi gün ve ay olarak eksik, bizde kayıtlar var. Biz bunları 5490 sayılı Kanun’daki düzenlemeyle 1/7 olarak tamamladık. Bu tamamladığımız durum... Şu anda kişilerin göçtükleri ülkelerden, Romanya’dan, Bulgaristan’dan, Yunanistan’dan, Makedonya’dan aldıkları belgelerde doğum tarihlerini görebiliyoruz. Burada bir farklılık var. Kişi mevcut nüfus kaydını nasıl değiştirebilecek? Mahkemeye gitmesi gerekiyor. Biz şu anda göçmen olarak Türk vatandaşlığını kazanan kişilere gerçek doğum tarihlerini bizim kütüklerimize işleme hakkını veriyoruz mahkeme yolu hariç. Tabii, burada önemli olan şey apostilli doğum belgesinin olmasıdır. Bu apostilli doğum belgesi zaten mevzunun içerisinde.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Anladım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Bunu da bir süreyle kısıtlıyoruz ki ömür boyu bu kişiler, duyarlı olan kişiler gelsin, bu kayıtları düzeltsin ve sonrasında diğer işlemlerine de devam edebilsin.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Denklik belgesi oluyor yani geldiği yerdeki ülkeyle...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, onu anladım.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu evlat edinmeyle ilgili...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Evlat edinmeyle ilgili düzenleme de şu anda Medeni Kanun’da son yapılan düzenlemeler sonrasında kişi anne ve babasıyla beraber... Yani karı ve koca bir kişiyi evlat edindiği zaman zaten soyisim olarak kendi soyisimlerini verebiliyorlar. Bunu verebildiği gibi, daha önceki düzenlemeden kaynaklanan durumu düzeltiyoruz burada. Bizim yaptığımız şu anda, bir süre tanımlaması da bundan kaynaklanıyor. Daha önce evlat edinilmiş ama kayıtlarda babasının yani evlat edinenin soyismi Sarıibrahim, evlat edinilen kişinin soy ismi başka olarak kalanın durumunu düzeltiyoruz efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Orada reşit olana hak veriyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Tabii.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam.

BAŞKAN – Tasarının 26’ncı maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

27’nci madde bir önerge var, önergeyi okutup oylarınıza sunuyorum.

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/868 esas numaralı Tasarı’nın 27’nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemil Yaman

Kocaeli

“Madde 27- 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanununun 8’inci maddesinin ikinci fıkrası, 21’inci maddesi, 46’ncı maddesinin ikinci fıkrası ile 56’ncı maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.”

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kaldırılan hükümler nedir arkadaşlar?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Onları arkadaşımız izah etsin.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, burada zaten tasarıda olmayan bir de 8’inci madde var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – 8 şuydu efendim: 4’üncü maddeyi görüşürken 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu yürürlüğe girdi, bundan sonra şu oluştu demiştik. Orada demiştik ki: “5683 sayılı kanun yürürlükten kalktı.” Burada dercedilmiş vaziyette (2)’nci fıkra olarak, bu fıkrayı buradan kaldırmak için, bu yapılan hükümleri saklıdır atfını ortadan kaldırmak için, artık bu kanun olmadığı için zorunlu olarak böyle bir değişikliği teklif etmek zorunda kaldık. Ötekiler konusunun ne olduğunu da Hüseyin Bey izah edebilir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, 21’inci maddeyi kaldırmamızdaki gerekçe, zaten 4’üncü maddede yapılan değişiklikte (3)’üncü fıkra –şimdi (2)’de kaldırılacak- düzenlenmiş olmasıdır.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 46’ncı madde?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Bu kimlik numarasını tanımlar kısmında tanımladığımızdan dolayı kaldırdığımız bir madde. Sağlık kuruluşlarına görev veren maddeyi zaten doğum olaylarında tanımladığımızdan dolayı onu da kaldırmış vaziyetteyiz iki defa kanun içerisinde tanım ortaya çıkacağından dolayı. Yani, malum, tartıştığımız 5’inci maddede sağlık kuruluşlarının doğumu bildirmekle ilgili görevini tanımladığımızdan dolayı.

BAŞKAN – Tasarının 27’nci maddesi hakkında verilen önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi bu hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 28’inci maddesinde izahata gerek var mı arkadaşlar?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kanunda bu şeyler belli değil mi? Niye buna “Bakanlıkça belirlenir.” dedik?

BAŞKAN – Hüseyin Bey, buyurun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, Türk Vatandaşlığı Kanunu’nun usul ve esaslarından kastettiğimiz, bizim kurumlarla yaptığımız, Emniyet, MİT, Dışişleri gibi kurumlarla yaptığımız protokoller doğrultusunda uygulamalarımız var. Bu uygulamalara ilişkin verdiğimiz idari mahkeme kararlarında Bakanlığa böyle bir açık yetki tanımlanmadığından dolayı biz verdiğimiz özellikle ret kararlarında, vatandaşlığı

alınmama kararlarında idare mahkemeleri nezdinde kararlarımız bozuluyor. Burada Bakanlığa yazılı olarak bir tanımlama yetkisi, kurumlarla görüşülerek bir tanımlama yetkisi tanımlamaya çalışıyoruz, kanunun eksikliğini gidermeye çalışıyoruz, uygulama sırasında ortaya çıkan bir eksikliği gideriyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani biz MİT’e “Bu adamın kamu güvenliği açısından bir zararı var mıdır?” diye soruyoruz, bunun aslında dayanağını oluşturuyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, Danıştayın bu konudaki içtihatları zaten devletin hükümlerlik hakkıdır, zaten “İstemediğimizi vatandaşlığa almayız.” şeklinde değil mi?

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ YARDIMCISI KADİR AKIN GÖZEL – Efendim, muhakematta da çalıştım ben, o dönemde de Danıştay takdir yetkisinin sınırsız olmadığını söyleyerek yani devletin egemenlik hakkıdır ama devlet bu hakka ilişkin yetkisini kullanırken belli bir sınırlamalar olmasını söyleyerek daha somut olmasını, çok geniş olduğunu belirtiyordu. Biz bundan dolayı çok dava kaybediyoruz. Bu nedenle daha spesifik, daha somut bir düzenleme ihtiyacı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Böyle olduğunu biliyorum da onun için...

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ YARDIMCISI KADİR AKIN GÖZEL – Sonradan bir değişiklik oldu efendim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, sonradan özellikle idari mahkemelerin alt düzeyde verdiği kararlarda devletin egemenlik yetkisinden kaynaklanan kararları yeni yeni görmeye başladık tekrar.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu konuda yargı kararları doğrudur. Yargı kararını da baypas edecek şekilde burada düzenleme yapılmasını doğru bulmuyoruz sizin açıkladığınız şekilde. Dolayısıyla bu düzenleme uygun değildir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, yargı kararlarının doğrultusunda bir düzenleme yapmaya çalışıyoruz, hukuki boşluğu doldurmaya çalışıyoruz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Zaten millî güvenlikten açısından istihbarat kuruluşlarına soruluyor bunlar ama mevzuatta olmadığı için mahkeme diyor ki: “Sen neye göre bunu soruyorsun, niye bunlara soruyorsun?” diyor. Bu nedenle işte şu şu kuruluşları biz Bakanlıktaki mevzuata koyup şey yapıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bunun yönetmelikle düzenleyeceksiniz hangi kurum, kuruluşlar olduğunu.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Yani, muhtemelen, evet öyle olacak.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelik gibi görünüyor zaten.

MURAT BAKAN (İzmir) – Türk vatandaşlığının kazanılmasında uygulanacak temel ilke ve esasların kanunla düzenlemesi gerekmez mi?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, 6458 sayılı Kanun sonrasında zaten Türk Vatandaşlığını Uygulama Yönetmeliği’nde değişiklik yapılması gerekiyor. 6458’de ikametle ilgili çok çeşitli düzenlemeler yapıldı. Burada kanun ve yönetmeliğe aykırı bir usul ve esas değerlendirmesi yok. Sadece spesifik alanda ortaya çıkan problemleri çözmek anlamında bir değerlendirme var efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bizim görüşümüz, vatandaşlığın kazanılmasında uygulanacak temel ilke ve esaslar, Bakanlıkça, idarece değil, yasayla belirlenmesi gerekir. Dolayısıyla biz muhalefet ediyoruz buna.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bu yetki Bakanlar Kurulunda kalsa, Bakanlığa verilme daha iyi olmaz mı hani vatandaşlığa almada, çıkarmada? Ama 28’inci ve 33’üncü maddeye baktığımızda sadece “Bakanlık yetkilidir.” oluyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bunun “Bakanlar Kurulunca belirlenir.” olması lazım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Bence Bakanlar Kurulunca olması lazım yani tek bir kişinin iradesine bırakılıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, “Türk vatandaşlığının kazanılmasında uygulanacak temel ilke ve esaslar ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının görüşleri alınmak suretiyle Bakanlar Kurulunca çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.” diyelim buna.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Biz katılmıyoruz. Somut bir örnek isterseniz spesifik bir konu... Bu da nüfus gibi teknik bir konu, izahat yapayım. Türk vatandaşlığını ikametle kazanmak isteyen kişilerden çıkma şartı dediğimiz, Bakanlar Kurulunca düzenlenen bir konu vardı. 1993 tarihli Bakanlar Kurulu kararı doğrultusunda çeşitli ülkelerden çıkma şartı istenirdi. Kişi uzunca yıllar ikamet ediyor, ondan sonra diyoruz ona: “Kendi vatandaşlığını bırak.” Bu konuda ilgili kurumların, Dışişleri Bakanlığının, Genelkurmay Başkanlığının, Millî İstihbarat Teşkilatının görüşü doğrultusunda Bakanlar Kurulu kararıyla bu konuda değişiklik yapıldı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ne değişikliği? Anlamadım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Yani değişiklik yapıldı, çıkma şartıyla ilgili bir düzenleme yapıldı, çıkma şartı maddesi kaldırıldı. Bu düzenleme sonrasında hem yargı kararları noktasında bizim elimizde kullanabileceğimiz bir argümanımız eksik.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Tamam, bunu İçişleri Bakanlığı değil de Bakanlar Kurulu belirleyince siz neyi kaybediyorsunuz İçişleri Bakanlığı olarak?

BAŞKAN – Bu konuda bir önerge var, önergeyi oylarınıza sunuyorum, Hükûmet olarak katılmıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – “Bakanlar Kurulunca” şeklinde oylayalım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – “Bakanlar Kurulu” şeklinde oylayalım.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi bu hâliyle, tasarısındaki hâliyle oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

29’uncu madde, evet, Sayın Genel Müdürüm.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Burada “Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından vatandaşlığa engel teşkil edecek hâli bulunanların talepleri Bakanlıkça reddedilir.” şeklinde bir ikinci fıkra eklenmiş oluyor Türk Vatandaşlığının Kazanılmasında İstisnai Hâller kısmına. İstisna maddesi, burada bütün Türk vatandaşlığını kazanma usullerinde, hepsinde Bakanlar Kurulu yok ama istisnai vatandaşlıkta (12/C)’de Bakanlar Kurulunun yetkisi var. Onun dışında, mesela, evlenme yoluyla vatandaşlığın kazanılmasında Bakanlık yetkili, şu andaki kanuni düzenleme de böyle. Burada yapılan şey şu: Bir şey oluşturulması lazım. Kamu güvenliği

ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek hâlin tespiti için örneğin MİT'ten, Emniyet Genel Müdürlüğünden alınan, biliyorsunuz, her vatandaşlık dosyasında bir soruşturma kısmı var. Buradan olumsuz görüş gelenler...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Gelirse bunu Bakanlar Kuruluna sunarız, Bakanlar Kurulu reddeder.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – ...için bir ret listesi oluşturmak ve bu ret listesini yani teklif edilen şeyi -sizin teklif ettiğinizi anlatmaya çalışıyorum- bunu Bakanlar Kuruluna sunup binlerce kişiyi kabul edilenler, reddedilenler şeklinde bir karar dökülebilir ama burada bizim teklifimiz, reddedilecek olanlar listesini Bakanlığın onaylaması ve bu şekilde vatandaşlık talebinin Bakanlık kararıyla reddedilmesi yönünde yani bunu işlemi hızlandırma açısından idaremizin, Bakanlığımızın şeyi budur.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani Bakanlar Kurulu yapar bunu.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Başkanım, şimdi, dünyada artık bilgi ve teknolojinin egemen olduğu bir ülkede teknolojik olayların kullanıldığını ve çok kötüye kullanıldığını, artık ülkeler arası... Bunu bir kişiye, bir bakana verme... Yani biz herhangi bir bakanımızla ilgili burada bir önyargıyla sormuyoruz, her alanda. Bak, ne diyor? Kültürde, ekonomide, siyasette, hangisinde... Yani bir Bakanlar Kurulunun üç gün sonra vermesi çok mu zor oluyor? Bunu bir kişiye bağlamak, bu Hükûmet için değil, gelecekte de arkadaşlar... Yasa çıkarıyoruz, her gün değiştirecek hâlimiz yok. Bu anlamda bunu Bakanlar Kuruluna...

BAŞKAN – Bürokrasiyi arttırır.

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Bürokrasiyle alakası yok. Her şey, acele ne yani? Bu kadar acele etmenin...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bu ne acele ya?

NİHAT YEŞİL (Ankara) – Zaten bürokrasiyi başka, işinize gelen noktada yapıyorsunuz, çok önem arz eden bir konuyu, bunu yapmıyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, Yabancılar Daire Başkanı ve Genel Müdür Yardımcılığına bakan arkadaşımız, bu konularla ilgilenen, benden birkaç teknik şey söylememi... Ben kendisinin söylemesini istiyorum.

Buyursun.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, yetkili makam kararıyla Türk vatandaşlığının kazanılmasına ilişkin usul ve esaslar 5901 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde düzenlenmiştir. “Yetkili makam kararı” dediğimiz bu makamlar Bakanlık makamı, Bakanlar Kurulu kararı. Bakanlar Kurulu kararıyla verilen yeniden alınmanın kabulü, istisnai işlem vatandaşlığın kabulü gibi maddelerde biz bu 19'uncu maddeye binaen yaptığımız ret işlemlerinin idari mahkemeler tarafından “Size açıkça yetki Bakanlığa tanımlanmamıştır.” dendiğinden dolayı biz idari reddettiğimiz dosyaları mahkemede kaybetme durumunda kalıyoruz. Yani bu reddettiğimiz dosyalar da millî güvenlik ve kamu düzeni açısından engel hâli olduğu tespit edilen dosyalar. Burada biz idari mahkemelerin bize Danıştayın kararıyla uygun gördüğü, “‘Bakanlıkça’ ibaresini illaki oraya koyun.” diye mahkeme kararları nedeniyle, hem 12'de hem kanunun ilerleyen değişik, 43'üncü maddesinde -yani tasarının 33 olması gerekiyor- yeniden alınmaya ilişkin maddesinde bir ret kararının Bakanlıkça yapılacağını söyledik. Bu, tamamen idari mahkemelerin verdiği, Danıştayın onayladığı kararlar sonrasında yapılmış bir işlemdir, bu kadar.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Yani millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmamak şartıyla Bakanlığın teklifi Bakanlar Kurulunun kararıyla kabul ediliyor, değil mi? Yani normalde. Şimdi, Bakanlığın teklifi kamu düzenini bozucu bir teklifse ve Bakanlar Kurulu onun vatandaşlığını vermiyorsa veya vatandaşlıktan çıkarıyorsa bunu mahkeme kabul etmiyor mu, dava konusu mu oluyor bu?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Gene dava konusu olacak.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ YARDIMCISI KADİR AKIN GÖZEL – Efendim, tam da sayın vekilimizin okuduğu şekliyle maddeyi okuduğumuz zaman, Bakanlığımızın teklifi ön şarta bağlı. Bu ön şart gerçekleşmediğinde biz teklif edemiyoruz doğal olarak. Ondan sonra mahkemeye gittiği zaman şahıs, “Siz beni niye vatandaşlığa geri almadınız?” diye, mahkeme de diyor ki: “Senin bu teklifi götürmeme yetkin nerede yazıyor?” Biz de onu işte burada yazıyoruz, diyoruz ki: “Millî güvenlik ve kamu düzeni açısından engel hâli bulunduğundan dolayı ben senin teklifini Bakanlık olarak reddettim, Bakanlar Kuruluna bile götürmedim çünkü böyle bir yetkim var.” Öteki durumda biz teklifi ön şarttan dolayı götürmeyince dava kaybediyoruz efendim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Ben bu konuda bir şey söyleyebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Şimdi, biraz önce arkadaşımızın ifade ettiği ön şart aslında sizin bu konuyu Bakanlar Kuruluna götürüp götürmeme konusundaki yetkinizi de ifade ediyor, bunu kapsıyor. Bu konuda bir yetkiniz var zaten. İdari yargının tartıştığı konu, sizin yetkili ya da yetkisiz olmanıza ilgili bir konu değil, takdir yetkisini nasıl kullandığınıza ilişkin. Şimdi, daha sonra eklediğiniz madde aslında ön şartla aynı nitelikte bir madde, idari hukuk açısından diyorum.

Şimdi, burada yapılan işlem, aksine, ki bunu da böyle ifade ediyorsunuz, aslında samimi bir ifade ama doğru bir ifade değil... İdarenin her türlü eylem ve işlemi denetime tabi, öyle değil mi? Yargı da bu denetim alanlarından biri. Şimdi, “İdare bu konuda hukuka aykırılık buluyor, genellikle istemler, bizim kararlarımız bu nedenle geri dönüyor.” diye bir düzenleme yapmak demokratik bir ülkenin kurallarına da -özür dileyerek söylüyorum- uygun bir düzenleme değil. Kaldı ki asıl niyetinizi de karşılayacak durumda değil. Bu nedenle, ek 2 veya 2’nci maddenin hem hukuki olmadığı hem gerekli olmadığı hem de söylediğiniz anlamda bir önlem yaratmayacağı düşüncesindeyim.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim.

Evet, Hüda Hanım, son olarak...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Şu anda sayın uzmanlarımızın anlattığı kadarıyla da uzun lafın kıyası, aslında şu denilmek isteniyor: Bakanlığın, Bakanlar Kurulu bile değil... Kaldı ki Bakanlar Kurulu bile olsa, Bakanlar Kurulu da dâhil olmak üzere yani tek bir iradenin, tek bir üst iradenin imzacıları noktasında, kendilerinin herhangi bir irade ve inisiyatife sahip olmadıklarını biliyoruz. Devletimizin bir noter işlevini gören bir Hükûmete dönüşmüş durumda. Kaldı ki Bakanlar Kurulu bile değil, Bakanlığın verdiği kararın yargıya kapatılmasıdır, yargının üstünde bir karar mercisinde kendilerini görmelidir. Bakanlığın verdiği karar aslında o tek iradenin, üst iradenin talep ettiği, arzuladığı kararlar, kişiler, istisnai vatandaşlığa alınması istenen kişilerin sorgusuz sualsiz vatandaşlığa alınması ya da çıkarılmasıdır. Bürokrasiyi uzatacak, uzatmayacak meselesi aslında o bir kişinin istisnai olarak vatandaşlığa alınan ya da çıkarılmasını irade ettiği meselenin, kararın fazla uzatılmaması, dolandırılmaması, yargı yoluna gidilmemesi, verilen kararın bir yargısız infaz gibi kesin hükme bağlanması meselesidir. Olay aslında budur, uzun lafın kıyası.

Yani Bakanlık, Bakanlar Kurulu da olsa, oraya “Bakanlar Kurulu” ifadesi bile girse zaten sistemsal anlamda, sizler de çok iyi biliyorsunuz ki o bir tek kişinin verdiği karar çerçevesinde bunlar şekillenecektir. Tespit edilen o istisnai kişiler kim olacaktır? Türkiye vatandaşlığına kimler alınacaktır?

Kimler bu potansiyel bir vatandaş olma durumuna adaylardır ve bunlardan ne amaçlanmaktadır? Yani neresinden tutsak her bir adımıyla, kelimesiyle sorgulanması gereken noktalar var. Bakanlığın muhatap alınması, yargı yolunun kapatılması, yargı kararının geçersizleştirilmesi zaten çok uzun zamandır, bir süredir zaten alıştığımız bu yönetimin tek iradenin kararı, isteği, iki dudağı arasında şekillendirilmesinden ibarettir.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum görüşleriniz için.

Bu daha sonraki farklı bir konuşmanın konusu olabilir. Hobbes’tan Montesquieu’ya, Eflatun’dan Cicero’ya kadar devletin var oluşu, devletin soyut bir varlık olup yetkilerin bir somut kuruma devredilişi ve o yetkilerin de görevliler eliyle kullanılmasından başka bir şey değildir. Ama bunu daha sonra geniş bir yerlerde tartışabiliriz.

Peki, teşekkür ediyorum.

Tasarımın 29’uncu maddesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

30’uncu maddede bir önerge var, önergeyi okutup oylarınıza sunuyorum.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı Tasarı’nın 30’uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Nurettin Aras

İğdır

“MADDE 30- 5901 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan ‘altı’ ibaresi ‘on iki’ şeklinde değiştirilmiştir.”

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Açıklayabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Evet...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, efendim, Türk vatandaşlığının kazanılmasında, normal yolla kazanılmasında Türkiye’de beş yıl kişinin ikamet etmesi gerekiyor ve bu ikameti bunun Türkiye’de yerleşme niyetini gösteriyor. Şimdi, burada süre hesaplanırken şu anda “altı ay” yazan şey, şu süre hesaplanırken eğer bu beş yılda toplam altı aydan fazla, altı ay bir gün dahi olsa, Türkiye dışında geçirmişse bu beş yılı tamamlamamış oluyor dolayısıyla vatandaşlık hakkını elde edemiyor. Şimdi, biz bunu on ikiye çıkartmak için burada önerge verdik. Yani kişi bu beş yılda toplamda on iki ayı Türkiye dışında geçirse dahi, biz bunu bu sürenin hesabına koyacağız. Yani o beş yıl hesabının içinde bir yıl dışarıda kalabilir olacak. Yani burada bir kolaylık var; şey yok, tam ters bir anlatımdaki gibi değil yani.

MURAT BAKAN (İzmir) – Bir dakika, ben konuşabilir miyim Sayın Başkanım?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakan.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu, sadece bizim ülkemizde olan yasal bir düzenleme değil. Tüm dünyada bir ülkenin vatandaşlığını alıyorsanız o ülkede ikamet şartı arıyor, beş yıl. Bu beş yıl Kanada’da da böyle, Amerika Birleşik Devletleri’nde de böyle, yani göçmen alan ülkelerden bahsediyorum, Avustralya’da da böyle. Ve şu an Türkiye’den ciddi anlamda oraya beyin göçü olduğunu görüyoruz yani sosyokültürelce yüksek insanların Türkiye’den göç ettiklerini görüyoruz. Bu kuralı bilerek gidiyorlar ve oraya yerleşiyorlar.

Şimdi, öncelikle böyle bir maddeye niye ihtiyaç duyuldu? Biz önce ülkemizdeki demokrasinin daha standardını yükselterek, özgürlükleri artırarak, burada insanların endişelerini, kaygılarını ortadan kaldırarak kendi insanımızın, şu an dışarıya göç eden insanımızın gitmesini engellememiz lazım. Halbuki biz, Türk vatandaşlığına insanlar bir gelsin; işte sporcu, sanayici, bilim adamı gelsin ama o zaman gelecekte burada bizimle bir bağ kurması gerekir, bu ülkeye aidiyet hissetmesi gerekir, bu ülkede yaşaması gerekir. Bir yılını gitsin başka yerde geçirsin ama bizim vatandaşımız olsun. Niye biz böyle bir şey yapıyoruz devlet olarak? Niye bizim vatandaşlığımız bu kadar kolay olsun? Tüm dünyada bu altı ayı geçmemek üzere uygulanırken biz bunu dokuz aya, bir de o da yetmiyor bir yıla niye çıkarıyoruz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani efendim, burada tabii zataliniz de buyurdular, sanayici, işadamı, sporcu, bilim adamı vesaire, bunlar yurt dışıyla artık sürekli irtibatlı. Yani biz bunun vatandaş olmasını istiyoruz ama en son vatandaşlık işlemlerini yaparken hesap var, gün hesabı diye bir hesap yöntemi var. Giriş çıkışlara bakıyoruz, işte altı ay bir gün... Bu adam bir gün uçağı rötör yapmış, şu olmuş, misal yani, bu kadar bir günlük şeyler yok pek ama. Bu ne oluyor? Hesap, bu kişinin bu kadar beklemesi boşa gidiyor. Bu vatandaşlığı, bu altı ayı geçtiği için, günü tutturamadığı için gerçekleşmiyor. Biz burada aslında kolaylık için yaptık, biraz rahatlık sağlansın.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tamam, gelsin, Türkiye’de yaşasın.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani başka da diyeceğimiz yoktur, yani diyeceğimiz bu kadar.

MURAT BAKAN (İzmir) – Altı ay yeterli bir süre, tüm dünyada böyle yani.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ YARDIMCISI KADİR AKIN GÖZEL – Sayın Başkanım bir şey arz edeceğim vekillerime, müsaade ederseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ YARDIMCISI KADİR AKIN GÖZEL – Yani gene davalardan örnek vereceğim, hukuk devletiyiz, devletimize karşı, bütün işlemlerimize karşı dava açılıyor biz de usule uygun savunma yapıyoruz.

Bir dosyamızda Balkanlardan bir ülkeden uyruklu bir pilot vatandaşlık için başvurdu. Adam pilot, uzun mesafe uçuyor, hatta Suudi Arabistan’a falan uçuyor hac mevsiminde. Uzun süre yurt dışında kalıyor. Adam, sayın genel müdürümüzün arz ettiği gibi, altı aylık süreyi geçirdiği için vatandaşlığa alınmadı; dava açtı, kazandı. Bu adam mesleği gereği uçmak zorunda, yani ne yapacağız şeklinde mahkeme kararı var. Bu ve benzeri gibi bir çok örnek olay var elimizde; sanatçı veya işadamı. Dolayısıyla, bunlar insanların hayatında, hayatın doğal akışında da olabilen şeyler ve nitelikli insanlar olsun istiyoruz, dünyayla bağlantımızı artırırsınlar istiyoruz. Bu manada böyle bir kolaylığı vatandaşlık vermek istediğimiz insanlara tanımayı düşünüyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – O spesifik bir durum.

BAŞKAN – Bu konuda önergeyi oylarınıza sunuyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Biz de önerge veriyoruz, bu mevcut hâlde kalsın yani madde çıkartılsın diye yani, mevcut hâlde kalsın.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum, öncelikli olarak ilk gelen önergeyi, Nurettin Aras’ın önergesini: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sizin önergenizi okuyalım.

MUHAMMET RIZA YALÇINKAYA (Bartın) – Altı ay süreyle...

MURAT BAKAN (İzmir) – Maddenin tasarı metninden çıkartılmasını ve ona göre teselsül edilmesini...

BAŞKAN – Diğer önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

31'inci maddeye geçelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, Türk vatandaşlığının sonradan kazanılmasında az evvel izah ettiğim gibi 3 tane temel yolumuz var. Bir tanesi 12'nci maddesinde düzenlemesi yapılan “istisnai kazanma”, bir tanesi 11'inci maddesinde az evvel tartıştığımız “beş yıl ikamet ederek kazanma”, bir tanesi de 16'ncı maddesindeki “evlilik ile kazanma”.

Biz süre açısından değerlendirdiğimiz zaman hem 11'nci maddede hem 16'ncı maddede kanunun öngördüğü süreler söz konusu. 11'nci maddede beş yıl, 16'ncı maddesinde ise üç yıllık bir süre söz konusu. Burada yapmaya çalıştığımız 16'nci maddedeki “millî güvenlik ve kamu düzeni” ibaresinden sonraki “genel ahlak” ile yapmaya çalıştığımız şey, hukuki anlamda 5901 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'nu bir örnek hâle getirmektir. Çünkü 11'nci maddenin (d) fıkrasına baktığımız zaman, Türkiye'de beş yıl ikamet eden bir kişiyle ilgili; iyi ahlaklı olmak, kanunun ifadesini söylüyorum, teknik anlamda. Kanunun gerekçesinde 5901 sayılı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – 11'inci maddeyi tam olarak okuyabilir misiniz?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Açarız efendim.

Efendim 11'inci madde:

“MADDE 11- (1) Türk vatandaşlığını kazanmak isteyen yabancılarda;

a) Kendi millî kanununa, vatansız ise Türk kanunlarına göre ergin ve ayırt etme gücüne sahip olmak,

b) Başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye'de kesintisiz beş yıl ikamet etmek,

c) Türkiye'de yerleşmeye karar verdiğini davranışları ile teyit etmek,

ç) Genel sağlık bakımından tehlike teşkil eden bir hastalığı bulunmamak,

d) İyi ahlak sahibi olmak,

e) Yeteri kadar Türkçe konuşabilmek,

f) Türkiye'de kendisinin ve bakmakla yükümlü olduğu kimselerin geçimini sağlayacak gelire veya mesleğe sahip olmak,

g) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hali bulunmamak.”

11'inci madde Türkiye'deki ikamet ile kazanmayı düzenliyor ve burada genel ahlak sahibi olmak kriteri var.

16'ncı madde ise, onu da okuyayım uygun görürseniz.

Madde başlığımız: “Türk vatandaşlığının evlenme yoluyla kazanılması

MADDE 16- (1) Bir Türk vatandaşı ile evlenme doğrudan Türk vatandaşlığını kazandırmaz.”

Burada bir parantez açmak istiyorum. 403 sayılı Kanun zamanında, bir önceki kanunumuz hemen doğrudan kazandırma hakkı sağlıyordu bir Türk vatandaşıyla evli olmak. Bu, 2000'li yılların içerisinde yaşanan, 1990'lı süreçlerin içerisinde yaşanan Türkiye'deki göç süreçleriyle ilgili olarak yaşanan

sahte evlilik, sahtecilik vesaire gibi, özellikle kadının istismar edilmesini ortaya koyacak veya kadının istismarına yardımcı olacak konuların ortada olmasından dolayı bu düzenlemeden vazgeçilerek evlenme yoluyla kazanmada yeniden düzenleme yapılmıştır.

Burada “Ancak bir Türk vatandaşı ile en az üç yıldan beri evli olan ve evliliği devam eden yabancılar Türk vatandaşlığını kazanmak üzere başvuruda bulunabilirler. Başvuru sahiplerinde;

- a) Aile birlikteliği içinde yaşama,
- b) Evlilik birliğiyle bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama,
- c) Millî güvenlik ve kamu düzeni bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmama,” şartları getiriliyor.

Burada dikkat ederseniz üç yıldır evli olan bir kişinin evlilik öncesinde yaptığı, az evvel bahsettiğim, kadının istismarına sebebiyet verebilecek, katıldığı veya zorlandığı fiillere ilişkin bir düzenleme olmadığı takdirde hem yargı kararları karşısında biz zor durumda kalıyoruz reddettiğimiz dosyalarda hem de burada kanunun iki maddesindeki kazanma yollarını bir örnek yapmaya çalışıyoruz.

Arz ederim efendim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Genel ahlaka aykırı olan meseleler...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, çok özür dileyerek söylüyorum, burada özellikle...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Burada kastettiğiniz şeyi anlamadım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Açık olarak söyleyeyim, Doğu Bloku’ndan gelen, direkt fuhuş amaçlı gelen kişiler, malumunuz...

Hüseyin Bey’in bahsettiği gibi, daha önce direkt olarak evlenen yabancı kadın Türk vatandaşlığına alınıyordu. Fakat çok yoğun bir şekilde Doğu Bloku’ndan Türkiye’ye gelen ve Hüseyin Bey’in söylediği gibi gayriahlaki işler yapan kadınlar bunu artık bir yol olarak kullanmaya, hepimizin malumu, hiç tanımadıkları insanlarla evlenip...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onu düzenlemişiz...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Üç yıl diye şey yapmışız, onu...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Aile birliği içinde yaşamışsa.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Ama şu var: Eğer ki bir kaydı varsa, biz biliyorsunuz araştırma yaptırıyoruz emniyete ve şeye, orada fuhuş kaydı geliyor mesela.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Evlilik birliğiyle bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmamak. Fuhuş kaydı varsa evlilik birliğiyle bağdaşmayacak bir kavram çıkıyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, örnek olay üstünde mahkemeler evlilik birlikteliği öncesinde verilen, fuhuş nedeniyle verilen evlilikten ret kararlarımızı, ret dosyalarımızın yüzde 80’ini bozuyorlar.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Yani şöyle: Bunun da usulünü buldular, üç yıl evli kalıyorlar, bir şekilde kendilerini gerçekten evli gibi gösteriyorlar fakat adli kayıtlarında bunların fuhuş yaptığı çıkıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Evliyken...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI GAZİ LEVENT KURTOĞLU – Tabii, evliyen.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman evlilik birliğiyle bağdaşmayacak bir faaliyette bulunmama ilkesine aykırı davranmış olmuyor mu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, evlilik birlikteliği... Yani, örnek olayı şöyle anlatayım, daha zihninizi netleştireceğini düşünelim. 1994 yılında bir fuhuş olayına karışmış bir bayan, bu bayan eğer ikametle başvurmayla Türkiye’de yaşamaya devam ederse, şu anki meri kanunlarımıza göre uzun dönem ikamet veya çalışma izni aldığı takdirde beş yıl ikametden bize başvurabilir, iyi ahlak değerlendirmesi var burada, iyi ahlak değerlendirmesine bu takılır ve bu dosyayı biz reddederiz ama aynı olayda 1991 yılında bu fuhuş olayına karışmış kişi 1992 yılında bir evlilik yapsın, üç yıl evli kalsın, üç yılın sonunda gelsin Türk vatandaşlığına başvursun, biz bunu reddederiz çünkü biz bunu aile birlikteliğiyle bağdaşmayacak bir faaliyet olarak değerlendiriyoruz yani bunu reddederiz ama mahkemelerin burada verdiği kararlar var, mahkemeler onu, o kamu düzeni içerisinde, Mehmet Bey’in arz ettiği kamu düzeni içerisinde değerlendirmiyorlar ve vatandaşlığa alınma konusunda 10’uncu maddede açık bir şekilde yazılmış olan, devletin egemenlik hakkının içerisinde değerlendirmiyorlar, bu konuda bizi reddediyorlar. Bu hem hukuk müşavirliğimizin, yapılan değerlendirmeler sonucunda hukuk müşavirliğinin bu konudaki çalışmaları sonucunda kanun taslağına eklenmiş bir şeydir. Hani bir kişi bir yerden aynı kişi girebilir, bir kişi bir kanundan yine başka bir yoldan girememesi gerekiyor.

Onu arz etmeye çalışıyorum efendim.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Açıklamalarınız için teşekkür ederim, ama şimdi, şöyle bakmak gerektiğini düşünüyorum arkadaşlar.

Öncelikle, biraz önce arkadaşımın söylediği gibi, ben de son söyleyeceğimi baştan bir kez daha söylemek isterim: Önerilerinizde felaket bir yasaklılık anlayışı var ve hukuku açık olan, herhangi bir şekilde yargının yetkisi içinde olan alanları kapatmak gibi bir çaba olduğunu seziyorum, üzgünüm bu sebeple ama şimdi işin mantığına bakalım izin verirseniz, biraz önce arkadaşım da ifade etti, siz 16’ncı maddeye koşullar koymuşsunuz değil mi? Bu koşullar ne? Aile birliği içinde yaşama. Önlem... Sizi şu konuda anlıyorum, Türkiye’de kadınların çok kötü bir şekilde kullanıldığı, özellikle Karadeniz üstünden gelen kadınlara karşı bir mal gibi, bir kazanç kaynağı gibi bakıldığını hepimiz biliyoruz, bunu gördük. Yani böyle bir istismar çok ciddi bir istismar. Bunun önlenmesi gibi bir amaç saygın bir amaç. Ama şimdi, buna ilişkin önlem almış yasa koyucu, ne demiş? “Evlilik birliğinin üç yıl ikametle birlikte sürmesi.” demiş. Bu neyin önlemi? Bu demin söylediğimiz konunun, kadınların herhangi bir biçimde kötüye araç edilmemeleri, bir kötülükle karşılaşmamalarına bir önlem olarak konulmuş.

Şimdi, buna bir denklik gibi yeni bir düzenleme koymamız ve ne diyoruz? “Genel ahlak.” Genel ahlakın kavramı herkes için farklı. Bir yana koyuyorum bu tartışmayı, bu belki felsefi bir tartışma ama şimdi, somuta bakalım, yineliyorum biraz önce Mehmet arkadaşımızın söylediklerini, diyoruz ki: Aile birliği içinde yaşama. Bunu araştırıyorsunuz değil mi bu konuda karar verirken? Evlilik birliğiyle bağdaşmayacak bir faaliyette bulunma. Nedir evlilik birliğiyle bağdaşmayacak faaliyet? Hepimiz biliriz, zinadır, fuhuştur; değil mi? Bunlardır. Şimdi, bunlar tespit ediliyorsa ölçüt budur. Bunun dışında “genel ahlak” gibi bir kavramı buraya koymak ve daha önce, diğer, 403 sayılı Yasa’ya koyduğumuz, bana göre yine insan haklarına aykırı bir düzenlemeyi yeniden buraya raptetmiş olmak son derece yanlıştır arkadaşlar. Dün de ifade etmeye çalıştım, biz Türk Ceza Yasası’nda genel ahlaka ve adaba aykırı davranışlar başlığı altında kadınlara taciz, tecavüz, ırza geçme gibi fiillerin açıkça ifade edilmesini, açık konulmasını, genel ahlaktan bir şey anlaşılmadığını hep ifade etmeye çalıştık. Şimdi, gerçekten bir geri gidiş var. Ben şunu görüyorum: tabii, beni bağışlayın, kadın bakış açısıyla bakmıyorsunuz sorunlara.

Şimdi, bir şey söyleyeceğim, belki tüyleriniz diken diken olacak. Bir kadın fuhuşta kullanılmış olsun, o kadın sonra dönüp bir evlilik yapmış olsun ve hayatını düzene koysun. Biz bu kadına karşı nasıl davranacağız? Bu kadını yeniden fuhuş batağına mı atacacağız? Bunun kendi çocuğumuz olduğunu, kardeşimiz olduğunu da düşünelim, öyle de düşünmeyelim, bir insan olduğunu düşünelim. Her birimizin kendi hayatlarının arkasında benzer nice facialar vardır, bunları düşünelim. Annemizin belki farklı ilişkiler kurmak zorunda kaldığı süreçleri düşünelim. Böyle bir hak da var insanlara, geliyorsa, evlilik birliği kurmuşsa, kurduğu evlilik birliği düzgün yürüyorsa bunlara el uzatmak ve bunlara yardımcı olmak gerekiyor. Bu toplumsal ahlak ve adap dediğimiz şey de aslında bunu gerektiriyor, insana saygıyı, insanı korumayı gerektiriyor. Bu yanıyla, hele hele sırf yargı böyle demesin diye yargı yine bozar sizin kararınızı arkadaşlar. Yargı için -biraz önce söylediğim gibi- şey mi yok, gerekçe mi yok? Der ki: “Yetkinizin sınırı vardır.” Der ki: “Kanıtlayamıyorsunuz, gerçeklelendiremiyorsunuz.” O sebeple sorunu bu yoldan yasaklayarak ya da yasaklayıcı ifadelerle yönelerek kurmak yerine daha gerçekçi... Gayet güzel bence şu madde, evlilik birliğini koruyacaksa, evet bu 16’ncı madde evlilik birliği temelinde, evlilik sebebiyle bir insanın yurttaşlığı kazanma hakkını zaten koruyor. Size de zaten yetkiler vermiş durumda.

BAŞKAN – Bu konuda bir önerge var.

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Peki teşekkür ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, arkadaşlar...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Başkanım, ben de söz istemiştim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İsterseniz ben kısaca ifade edeyim, ondan sonra şey yapalım, mikrofonum açılmışken.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Tabii, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben bu işin Türkiye’yi tarumar ettiği dönemde, 1993-1996 yılları arasında Sarp Sınır Kapısı’nın mülki idare amirliğini yapmış bir kişiydim, Artvin Vali Yardımcısıydım. Şimdi, bu düzenleme 1993 yılında yapılsaydı o zaman -Karadeniz’deki birçok yuvayı dağıttı- çok anlamlıydı. Ama bugün geldiğimiz noktada, istatistikler sizin elinizde daha net vardır ama benim bilgilerime göre 2 milyona yakın devam eden başarılı bir evlilik var. Yani şu anda Türklerin yabancılarla evliliği konusunda en çok, uzun süre devam eden ve başarılı yürüyen bu bloktan gelen kadınlarla çok ciddi bir şey var. Yani, şimdi, Türkiye’nin her yerinde de bu var. Doğusunda da var, batısında da var, kuzeyinde de var, güneyinde de var. Şimdi, bu başarıyla devam eden evliliklerin içerisinde, bence şu kanuna göre 16’ncı maddeye göre, bu bahsettiğimiz konular hem kamu düzeni içerisinde, eğer birisi fuhuşla uğraşıyorsa bu, kamu düzenine aykırı bir davranıştır. Birisi evliyen fuhuşla uğraşıyorsa bu, evlilik birliğine aykırı bir davranıştır. Bu düzenlemeye bu muğlak bir ifadeyi... Çünkü bu “genel ahlaka aykırı” tabirinin yargının önüne gittiğimizde içi boştur. Yani ben yedi sene de İçişleri Bakanlığında hukuk müşavirliği yapmış bir arkadaşınızım. Dolayısıyla, bu daha muğlak. Öbür hükümler bence daha belirgin hükümler. Gerek evlilik birliği gerekse kamu düzeni çünkü bizim mevzuatımıza göre fuhuş yasak mıdır, zina yasak mıdır? Bunda bir tartışma var mı. Yani biz bunların belgelerini götürdük, arkadaş kamu düzenini bozucu bir faaliyette bulundu diye hangi mahkeme bunu bozdu, bozduysa o zaman, o mahkemeyi de bir kamuoyuna deşifre etmek lazım çünkü kanunda hüküm açık. Kanundaki hüküm “evlilik birliğine aykırı davranmamak” diyor. Şimdi, Türk kültüründe, Türk âdetinde kim evlilik birliği içerisindeki bir fuhuş işini, bilmem ne işini meşru kabul eder? Toplumun meşru kabul etmediği bir işi mahkeme nasıl meşru kabul eder? Burada bir yanlışlık var. Yani biz o şekilde, altını dolduramadığımız bir şeyi “genel ahlak” tabiriyle dolduramayız. Bu, çok muğlak bir

ifade ve bence çokta lüzumsuz bir tartışma yaratacak bir ifade. O bakımdan bu ifadenin eklenmesinin bir faydası olacağına ben inanmıyorum. Ama siz ısrar ediyorsanız yapacak bir şey yok yani. Onu da tekrar hatırlatmış olayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Bir kısa açıklamanız olacak galiba.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ben de düşüncelerimi belirtmek istiyorum.

Bu kanun tasarısının genelinin -demin de söylediğim gibi- hep bir erkek bakış açısıyla, erkeklerin dünyasındaki krizler, sıkıntılar, gelenek, neyse, bu çerçevede, bu perspektifte bir maddeler oluşturulmuş. Bu madde de tam yine böyle. Yani burada “genel ahlak” derken Sayın Müdürümüzün verdiği örnek bile insanın içini acıtıyor ve kadınlar örnek veriliyor. Sanki genel ahlak problemleri gündeme geldiğinde fuhuş yapan kadınlardan başka hiç ahlaksızlık yapmış bir örneklik yokmuş gibi. Yalan söylememek, ahlakın en temeli; rüşvet, ahlaksızlığın en ileri; yolsuzluk, ahlaksızlığın en âlâsı. Erkeklerin Türkiye’yi dibine batırdığı, ahlakı çürüttüğü, inancı çürüttüğü meseleler göz ardı ediliyor, her şey güllük gülistanlık, normalmiş gibi devam ediyor, ahlak meselesi deyince kadın akla geliyor. Sayın vekilimizin de örnek verdiği gibi, belki şu anda düzenini kurmuş, geçmişte yanlışları olmuş pek çok kadını rahatsız etmeye, düzenini bozmaya yol açacak bu meseleler. Yani hep kadınların düzenini bozacak, hep onları rencide edecek bir göz, bir bakış açısıyla yazılmış bunlar. Niçin genel ahlak problemleri, krizleri deyince ülkemizi uçuruma sürükleyen erkeklerin yaptığı ahlaksızlıklar niye akla gelmiyor, niye bunlar hiç tartışılmıyor, gündeme gelmiyor?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Kanunda “erkek” diye bir ibare olmadığına göre...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ben söyledim, “Müdürümüzün verdiği örnek iç acıtıcı” dedim. Yani mantalite ortaya çıkıyor.

BAŞKAN – Şimdi “genel ahlak” denildiğinde bu kadınlar için de geçerli, erkekler için de geçerli Sayın Vekilim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bakın, somut örnek verirken mantalite ortaya çıkıyor zaten, mesele bu. Kadın üzerinden örnek veriliyor.

BAŞKAN – Açıklamalar esnasında, kanuna dercedilmemiş, görüşler belirtilirken elbette ki birtakım, demin dediğiniz gibi...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, çok özür dilerim. Sayın Başkan...

ŞENAL SARIHAN (Ankara) – Pratiğin ne olduğu bilinmiyor mu?

BAŞKAN – Yani erkeğin de ahlaksızı olur, kadının da ahlaksızı olur. Burada genel bir tabir kullanılmış “genel ahlak” denilmiş. Burada sadece “kadın” diye bir şey yok.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sayın Başkan, sözümü lütfen bitireyim. Burada yani çok çok böyle küçük, milyonlarda belki kaç olup olmayacağı meçhul olan bazı somut örnekler verilirken kadın üzerinden, genelinde ülkemizin geldiği durumda, geneli erkek olan bir yapının yaptığı ahlaksızlıklarla ülkemizin geldiği manzara ortada ama örnekler kadın üzerinden veriliyor, itirazım buna.

BAŞKAN – Ahlaksızlığın erkeği, kadını olmaz Sayın Vekilim.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bakın, lütfen, yalan ahlaksızlıktır.

BAŞKAN – Yani kadın da yalan söyler, o da ahlaksızdır; erkek de yalan söyler, o da ahlaksızdır.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Sevgili Başkanım, şu Komisyondaya olduğu gibi, biliyorsunuz ki Türkiye yönetimi erkek egemen bir yönetim. Yani aynen burada benim tek kadın üye olduğum gibi. Maalesef, alınan kararlar da hep böyle.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Yani komisyonun oluşmasında, teşkilinde şu kadar kadın şu kadar erkek olacak diye herhangi bir hüküm var mı Meclis İç Tüzük’ünde?

Bir önerge var, okutup oylarınıza sunacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı tasarının 31’inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Murat Bakan

İzmir

MADDE 31- Madde metninden “genel ahlak” kelimesinin çıkarılmasını öneriyoruz.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 32’nci maddesin geçiyoruz.

İzahata ihtiyaç var mı? Bence yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 33’üncü maddesini okutuyorum:

Var mı herhangi bir Şüpheli durum, izahat...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – O zaman bir izahat yapalım.

BAŞKAN – O zaman önce bir izahat yapsın kısa bir izahat.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER –Hüseyin Bey, siz yapar mısınız bir izahat.

BAŞKAN - Biraz zamanı değerlendirme açısından Engin Bey.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN.ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, burada Türk Vatandaşlığı Kanunu’nda yeniden alınma maddesini, 43’üncü maddesini yeniden düzenledik. Bu 43’üncü maddesindeki yeniden alınma olayını düzenlerken 1312 sayılı Kanun’a göre yani bizim ilk, cumhuriyetin ilk vatandaşlık kanununa göre ıskat edilmiş olanlarla ilgili bir düzenleme olmadığından dolayı vatandaşlarımızın, ıskat edilip hâlen yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın kanun yoluyla yeniden alınmasına ilişkin bir başvuru yolu olmadığını gördük. Yeni yazdığımız kanun metninde, bu 1312 sayılı Kanun’a göre ıskat edilenlerin yeniden Türk vatandaşlığına alınmasının madde dayanağını oluşturduk ve bu eğer Allah nasip eder kanunlaşırsa, yasalaştığı takdirde 1312 sayılı Kanun’a göre vaktinde ıskat edilmiş, şu anda çoğu yurt dışında yaşayan insanlarımızın yeniden Türk vatandaşlığını kazanma bağına oluşturduk. Kanunun ilk maddesindeki (1)’inci fıkrasındaki 403 sayılı Kanun’a göre başvuranların metni eski kanunumuzun aynısıdır. Orada sadece Bakanlar Kurulu düzeyinde kullanılan bu yetkinin, işlemlerin daha kısaltılması sürecin daha hızlı işleyebilmesi anlamında bakanlık düzeyi oluşturulmuştur. Yeniden Türk vatandaşlığına alınan kişilerin istatistiksel verilerine baktığımız zaman yaklaşık 11 bin kişinin son on yıllık süreçte yeniden Türk vatandaşlığını kazandığını görebiliyoruz. Bunlardan 10 bini zaten çıkma iznini alarak Türk vatandaşlığını kazanmıştır. Aynı incelemeden geçiyor, millî güvenlik açısından değerlendiriliyor. Aynı incelemede bir Bakanlar Kurulu var, aynı incelemede bir Bakanlık var. Biz geri kalan yaklaşık 1.500

kişilik grubun yani vaktinde 403 sayılı Kanun'un a), c), d), e) bentleri... A) bendi izin almaksızın bir başka ülke vatandaşlığına geçme bendidir; c), ç), d) ve e) bentleri ise askerlikle ilgili mükellefiyetlerini yerine getirmeyip yurt dışına çıkmış kişilerdir. Bu kişilerin yeniden alınmasındaki işlem sürecini de kısaltıp bunu da Bakanlık nezdinde değerlendirdik.

Yine, 12'nci maddede çok tartışıldı, alttaki maddemiz de ret maddesidir. Ret maddesi yine, 19'daki, bahsettiğim, “Bakanlar Kurulunda olan yetkiyi neden buraya alıyorsunuz?” diye, yeniden alınma olaylarında karşılaştığımız, ekseriyetle orada karşılaştığımız bir konudur. Bunu da orada bir madde olarak düzenledik efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, şimdi bu, Bakanlar Kurulundan bakanlığa verilmesi hani işleri kolaylaştırıcı bir şey yani usul ekonomisi bakımından ve Bakanlar Kurulunu toplayıp böyle bir karar almak kolay değil. Dolayısıyla, bence müspet bir yaklaşım ancak zaten her iki maddede diyor ki: “Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek bir hâli bulunmamak kaydıyla Bakanlık kararıyla alınabilir.” Yine, (2)'nci fıkrada da diyor ki: “Millî güvenlik bakımından engel teşkil edecek hâli bulunmamak kaydıyla Bakanlık kararıyla vatandaşlığa alınabilir.” Şimdi, “millî güvenlik”, ne demek bu yani hükmün anlamı? Millî güvenlikle ilgili bir şey varsa, Türkiye'nin millî güvenliğiyle ilgili bir tehdit oluşturuyorsa Bakanlık bu kararı almayabilir. Şimdi, bir de ret hükmü düzenlenmiş yani, reddedilebilir. Yani, bu hani anlamayana kafasına vurarak anlatmak gibi bir şey. Gereksiz böyle bir hüküm, kanun yapma tekniği açısından da gereksiz, kazuistik. Yani zaten kanunun ruhundan ve lafzından anlaşılan bir şeyi mükerrer bir şekilde yazmak doğru değil. Size katılıyoruz yani ben şahsen, tamam, ancak (3)'üncü fıkranın madde hükmünden çıkarılması gerekmektedir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, ben buna katılmıyorum. Şunun için katılmıyorum: Şimdi, burada, vatandaşlığımızı kaybetmiş... Türk vatandaşlığını biz kimlere kaybettirdik? Askerliğini yapmayan, Türkiye Cumhuriyeti devletinin kanunlarına uymayan vesaire kişilere kaybettirdik. Neye göre kaybettirdik? 403 sayılı Türk Vatandaşlığı Kanunu'na göre kaybettirdik. Şimdi, adam askerliğini yaptı mı? Yok. Adam şunu yaptı mı? Yok. Bunu yaptı mı? Yok. Biz yeniden “Millî güvenliğe aykırı değildir” diye, adamın yaşı kemale erdiği için, adamı geri vatandaşlığa alıyoruz. Bir kere, bu devlete geçmişte sorumluluğunu yerine getirmeyenin yarın sorumluluğunu yerine getireceği konusunda benim güvenim yok. Bu bakımdan, bu işin gerekli bütün tahkikatları yapıldıktan sonra, gene Bakanlar Kurulunun kararıyla yapılmasını istiyorum ben. Çünkü Bakanlık kararıyla... Niye herkes böyle ucuz ucuz gelip Türk vatandaşlığını alsın? Mademki bu devletin kanununa uymamış, kuralına uymamış şimdi bedelini ödesin, yükümlülüklerini yerine getsin. Herhangi bir yabancı bu ülkenin vatandaşlığını nasıl kazanıyorsa, vatandaşlığı kaybettiğine göre, bize göre artık bu da yabancı statüsündedir, o şartları yerine getirdikten sonra eğer herhangi bir engel yoksa Bakanlar Kurulunun kararıyla tekrar vatandaşlığımıza gelebilir. Onun dışında yani ben bu şekilde, Türk devletinin kanunlarına uymayan kişilere bu kadar kolaylık sağlanmasını uygun bulmuyorum. Önergemin kabulünü istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben de önergeyi şey yapıyorum ama benim önergeye sizin de iştirak edebileceğinizi düşünüyorum.

BAŞKAN – Bir görelim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Aslında bu, kanunun ruhuna ve şeyine uygun bir şekilde düzenlenmiş...

BAŞKAN – Bir görelim Murat Bey.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yani, şu 3 mükerrer...

BAŞKAN – Mükerrerlik olmasın diyorsun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Tabii, gerek yok böyle bir şeye.

BAŞKAN – Yazın önergenizi.

Genel Müdürümüzün bir açıklaması olacak.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkan, askerlik göreviyle ilgili, ilişkili bu eylemler, sayılan eylemler şu an için vatandaşlığın kayıp nedenleri arasında değil yani şu andaki mevzuatımızda. Bu artık vatandaşlığı kaybetme nedeni olmaktan da çıktığı için biraz da bu düşünüldü. Yani, bu sebeple çıkartılanlar artık bu çıkartma sebebi olmaktan çıktığı için tekrar daha kolay bir yolla geri alınabilsin düşüncesi oldu. Herhangi bir karşı şey değil ama bunun mantığının bir parçası.

Arz ediyorum.

BAŞKAN – Önergeyi okutuyorum:

TBMM İçişleri Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz (1/868) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 33’üncü maddesinin (1)’inci ve (2)’nci fıkralarında geçen “Bakanlık kararı” ibarelerinin “Bakanlar Kurulu” olarak değiştirilmesini arz ederim.

Mehmet Erdoğan

Muğla

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, benimkini de sözlü olarak şey yapın; ben de (3)’üncü fıkranın madde metninden çıkartılmasını talep ediyorum, yazıyorum şu an.

BAŞKAN – Mehmet Erdoğan Bey’in önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Murat Bey’in önergesini okutuyorum:

TBMM İçişleri Alt Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz (1/868) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 33’üncü maddesinin (3)’üncü fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ederim.

Murat Bakan

İzmir

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

34’üncü maddeye geçiyoruz.

Bir açıklama alalım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Efendim, 34’üncü madde hâlâ hukukumuzda mevcut olan saklı nüfusla alakalı yeni bir düzenlemeyi öngörüyor. Saklı nüfus, malumunuz, 18 yaşını tamamladığı hâlde herhangi bir nedenle aile kütüklerine kaydedilmemiş olan kişileri tanımlıyor. Şu anda, şu hâlinde eğer bir kişi 18 yaşından küçükse doğum bildirimiyle yükümlü olan kişilerin geç bildirimiyle veya tanıma yoluyla Türk vatandaşlığına, daha doğrusu nüfus kütüklerine Türk vatandaşı olarak ve kişi olarak tescili yapılıyor. 18 yaşını bitirmiş ise bu kişi nüfus müdürlüklerine başvurduğu zaman ana ve babası ile varsa kardeşlerinden en az ikisinin, saklıyı tanıyan ne az kendi yaşıtı iki kişinin ve ikamet ettiği yer, köy, mahalle muhtarı ile iki üyenin ifadeleriyle ve kolluk kuvvetlerinin mahallinde yapacağı, iddiaların ve ifadelerin doğruluğunu tevsik etmeye yönelik bir tahkikattan sonra eğer bu kişinin nüfusa 18 yaşında kaydedilmeyen bir saklı nüfus olduğuna hükmediliyorsa bu kararın mülki idare amirinin emriyle nüfus kütüklerinde kaydı yapılıyor. Şimdi, burada getirilen maddede bütün bu muhtar, aza, kardeş, ana baba ve jandarma veya polis in yapacağı

bütün ifadeleri, sıhhatini, geçerliliğini, her şeyi bir kenara bırakıyor ve sadece bir tıbbi rapora dayalı olarak bu kişilerin tescilinin yapılmasına imkân veriyoruz yani tahkikatı kaldırıp sadece tıbbi raporu ele alıyoruz. Yani, ana babasıyla veya kardeşleriyle hısımlığını gösteren bir tıbbi rapor sunulduğunda bu rapora göre tescil yapılıyor.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

35’inci maddeye geçiyoruz.

Bir izahat alalım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Başkanım, bu kanunun maddesine göre, Türk vatandaşlığını sonradan kazanan kişinin çocuğunun kazandığı anda, kendisinde velayetinin ve muvafakatının olması gerekiyor, çocuğun yüksek yararı düşünüldüğünde. Kişi özellikle daha önceki evliliğinden veya evlilik dışı olan çocuğuyla beraber Türkiye’ye geliyor, Türkiye’de bir evlilik ilişkisi kuruyor. Bu çocuk onun yanında, o üç yılın sonunda Türk vatandaşlığına başvurabiliyor, başvurduğu an kendi elinde bir velayetin ve muvafakatin olması lazım. Velayet biz apostilli makamlar tarafından... Yani git, geldiğin ülkede boşandığın yerdeki mahkemeden bize velayet kararı, bir de o boşandığın adamdan muvafakat kararı getir diyoruz kanuna göre. Bu da kişinin o kazandığı anda, o anda, ne zaman kazandı, 3/4/2016, bu anda elinde olması gerekiyor, kanunun yazımı öyle çünkü. Biz burada “kazandığı anda” kelimesini kaldırarak bu velayeti ve muvafakati bu kişinin kazanabilmesini, sonradan da alabilmesini, bu çocuğun da annesiyle beraber veya babasıyla beraber, ebeveyniyle beraber Türk vatandaşlığını kazanmasını sağlamaya çalışıyoruz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben anlayamadım, burada nerede yazıyor çocukla ilgili olduğunu?

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Efendim, kanunun 20’nci maddesini okursam şuradan... Bana bir müsaade ederseniz, kanunun 20’nci maddesine bakalım.

BAŞKAN – 20’nin (2)’nci fıkrasında...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Kanunun 20’nci maddesine bakmamız gerekiyor. Bunu tam değerlendirebilmek için Sayın Vekilim, kanunun 20’nci maddesine bakmamız gerekiyor. Şimdi, müsaade ederseniz, okuyayım efendim. Kanunun 20’nci maddesinde...

MURAT BAKAN (İzmir) – Bu, başvuru tarihinden geriye doğru Türkiye’de kesintisiz beş yıl ikamet etme şartını kaldırıyorsunuz.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – Hayır efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – 11’inci maddenin (2)’nci fıkrası...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜR YARDIMCISI HÜSEYİN ENGİN SARIİBRAHİM – 11’inci maddenin (2)’nci fıkrası az evvel bahsettiğim çıkma şartıyla ilgili madde. Bu, uygulama olasılığı kalmayan çıkma şartı.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkanım, oylayalım.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Edilmiştir.

Tasarının 36’ncı maddesi, son madde...

Önce bir okuyun, ondan sonra bir önerge var bu konuda.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – “Yaygınlaştırma sürecinde tüm vatandaşlarımıza üç dört yıl içinde kimlik kartlarının dağıtılması planlanmıştır. Ayrıca pasaport ve sürücü belgeleri hizmetlerine ilişkin iş ve işlemler de Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne devredileceğinden 3152 sayılı Kanun’a eklenen maddeyle bu sürecin gerçekleştirilmesinde ihtiyaç duyulan kadrolar talep edilmektedir.”

Burada bunu sayın heyetimize arz etmek istiyorum: Bu, taşra teşkilatıyla alakalı bir kadro düzenlemesi değil. Bizim merkezimizde, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünde bu yeni devirle beraber pasaport ve sürücü belgelerinin her türlü iş ve işlem Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğüne ve bunun taşra teşkilatına geçtiği için bu merkezimizde bir Sürücü Belgeleri Daire Başkanlığı, bir de Pasaport Daire Başkanlığı kurulması hedeflenmektedir. Efendim, şimdi bu kurulmadı mı? Kuruldu. Nasıl kuruldu? Böyle kadrolarımız olmadığı için biz mevcut bir daire başkanlığını kapattık. O kapattığımız daire başkanlığının daire başkanı, şube müdürü ve diğer kadrolarının ismini Pasaport ve Sürücü Belgeleri Daire Başkanlığı olarak yaptık, isimlerini değiştirdik. Yani bir tane işlevimizden vazgeçtik, iki işlevi bir daireye bağlayarak bir daire başkanlığı kurduk. Şimdi, bu daire başkanlığında buradaki madde metninde daire başkanı serbest kadro adedi bir görünüyor. Bunun sebebi Pasaport ve Sürücü Belgeleri Daire Başkanlıklarını tek bir şeyde birleştirmemiz, bir daire başkanlığını kapatmamızdı.

Şimdi, burada önergemizde -önergemiz var biraz sonra- her ikisini ayrı ayrı daire başkanlığı hâlinde örgütleylebilmek için daire başkanı sayısını 2’ye, şube müdürü sayısını 6’ya, mühendis, tekniker ve avukat sayılarını da buna uygun hâle getirip yani iki... Burası 1 daire başkanlığı için 84 kadro öngörmüştük, şimdi uygun görülürse 2 daire başkanlığı için 2 daire başkanı, 6 şube müdürü ve toplamda avukat, tekniker, mühendis vesaire, bunlarla beraber 100 kadro talebimiz merkez için söz konusu. Malumualiniz bu kadroların ihdas edilmesi tek başına yeterli olmuyor. Bütçe kanunlarındaki hükümler gereğince bunlara atama yapılabilmesi için de yine bir yasama faaliyetinde yine bir kanun maddesine ihtiyaç duyuluyor. Bütçe Kanunu’nun o maddesinin uygulanmayacağına ilişkin yeni bir kanun çıkması gerekiyor. Biz önergemizde bu kadroların ihdası ve üç yıl boyunca bu kadrolara yapılacak atamalarda Bütçe Kanunu’nun hükümlerinin, kısıtlayıcı hükümlerinin uygulanmaması yani her iki kanun maddesini Meclisin iradesinde olan ihdas ve izin kararlarını tek bir madde içerisinde, bir önergede düzenlemiş olduk. Şu andaki metin 1 daire başkanlığı için. Eğer önerge kabul edilirse 2 daire başkanlığı için 100 kadro ve bunlara atama iznini birlikte talep ediyoruz, konu budur efendim.

Arz ediyorum.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, önergemiz var, hem de...

Şimdi, biz bunu yetersiz buluyoruz, bu kadro meselesini. Şimdi, baştan bu yana şu anda en çok kuyruk olan yer Nüfus İdaresi.

BAŞKAN – Kesinlikle.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, ehliyeti verdik, pasaportu verdik, bundan sonra bu kuyruklar daha da artacak. Şimdi arkadaşlarım bulamadı, yarın üst komisyonda onu inşallah bulup getireceğim. O 1.500 geçici, sözleşmeli kadronun bir defa asil olmasını istiyorum. Bu cetvele de 1.500 yeni veri hazırlama kontrol işletmeni kadrosunun verilmesini, eklenmesini istiyoruz çünkü bu işlerin başka türlü Nüfus İdaresinin altından kalkması mümkün değil. Nüfus İdaresi bu işi yapmadığı zaman da mağdur olacak kişiler bütün Türkiye’de yaşayan vatandaşlarımızdır, hepimizdir. Burada, Mecliste bile bizim kimliklerimizi değiştirirken, nüfus cüzdanlarını değiştirirken Nüfus İdaresi bizi bile kuyruğa soktu. Bu bakımdan, kimse bizi dinleme ihtiyacı duymadı ama bu konuda bütün Komisyon üyelerinin duyarlı davranmasını umut ediyorum.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, ben Mehmet Erdoğan Vekilime katılmakla beraber, gerçekten Nüfus İdaresinin ciddi bir iş yükü oluştu bu son gelen yasal düzenlemelerle ve Nüfusta çalışan memur arkadaşlarımız da bu iş yükünden nasibini alıyor, dolayısıyla mesai saatine bağlı kalmadan çalışıyorlar. Onların özlük haklarıyla ve mesaisiyle ilgili birtakım düzenlemeler yapılması lazım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onu zaten geçen dönem iç güvenlik paketinde kabul etmiştik.

MURAT BAKAN (İzmir) – Yok, ben ona ilişkin bir kanun teklifi hazırladım, yarın Komisyona önerge vereceğim, şeyin dâhil edildiği gibi, Eyüp’ü nasıl Eyüpsultan yapıyoruz, Nüfus memurlarının da özlük haklarıyla ilgili asıl önemli olan gündem konusu bu, bununla ilgili de bir şeyler yapılması gerekir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Şimdi, Plan ve Bütçeyi ilgilendiren, işin mali boyutlarını ilgilendirdiği için...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Sayın Başkanım, izin vererseniz, ben bir şey arz edebilir miyim.

Şimdi, Sayın Başkanım, burada tartışılan konu şu: Hani bunları ihdas ettik. Biz şimdi 100 kadro diye söyledik, sayın vekilim 1.500 kadro ihdası öngörmüş. Bizim zaten 2.150 kadromuz şu anda boş, veri hazırlama kontrol işletmeni kadromuz. Biz bunlara atama yapamıyoruz. Neden? Çünkü Meclis kararı yani kanun gerekiyor yani Bütçe Kanunu’ndaki kısıtlamaları kaldıran bir düzenleme gerekiyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Onu getirelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tabii, biz bu yazdığımız metinde “Üç yıl süreyle bu yasaklamalara tabi değildir.” hükmünü koyduk ama haklı olarak şu anda bir tereddüt var burada. Yani “Plan ve Bütçe Komisyonuna mı gitmesi lazım, Maliye Bakanlığının bu konuda görüşünün mü alınması lazım?” gibi yasama faaliyetiyle ilgili teknik bir sorun var. İsterseniz yarınki şeyde önergeyi verelim.

BAŞKAN – Yarın verelim önergeyi.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Yani bu, bu hâliyle kabul edilirse yarın önergeyi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Vallahi bu önergeyi oylayayım, kabul edelim, bak, yarın Maliyeciler koşarak gelir buraya.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani yarın gelir. Gelince bu sefer de...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bak, geçen iç güvenlik paketinde Maliyeciler gelmeden biz fazla mesaiyi kabul etmiştik ancak sonra o maddeler iç güvenlik paketinden çekildiği için bu fazla mesai konusu kadük kaldı.

Şimdi, arkadaşlar, bunu da oylayalım, kabul edelim, Maliyeciler gelsin, onlar nasıl çözüm buluyorlarsa onlar çalışsınlar, onlar koysunlar.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Yani 2.150 artı 1.500, 3.700 küsur tane kadro olmuş olur ama bunlara atama yapamayız.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Yarına da kalabilir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Bakın, yarınki şeyde veya şimdi...

BAŞKAN – Yarın önerge verelim.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Ben o yasama faaliyetine bir şey diyemem ama ben şey yapmayı...

BAŞKAN – Yarın verelim bu önergeyi.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yarın gene veririz biz. Verdik şimdi önergemizi.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben de imzalayacağım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Murat Bey de imzalamak istiyor.

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Ben önergemi çekiyorum.

BAŞKAN – O zaman 36’ncı maddeyle ilgili önerge çekiliyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bizimki çekilmiyor.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Şimdi, bizim önergemizdeki 100 kişilik ihdas ama daha da aslında, bu ihdastan sonra gelen cümle. “Bu kadrolara yapılacak atamalar bütçe kanunlarında ve diğer kanunlardaki sınırlamalara üç yıl süreyle tabi tutulmaz.” Yani böylece, ikinci kararı yani bütçe kanunundaki sınırlamayı kaldıran kanunu da, izni de bu cümle içerisinde, bu yasama faaliyetiyle elde etmiş olmak istiyoruz burada. Ama tekrar söylüyorum: Yasama tekniği açısından eğer bu mali bir şey, Plan ve Bütçeye gitmeli, oradan gelmeli gibi bir şeyse benim yasama faaliyetiyle ilgili bir fikrim de yok, iradem de yok. Ama bu hâliyle teknik olarak geçemeyecekse biz geri çekeriz.

NİHAT YEŞİL (Ankara) - Sayın Genel Müdürüm, bu hâliyle geçmez çünkü Maliye Bakanlığından...

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Bütçede...

NİHAT YEŞİL (Ankara) - ...Plan ve Bütçede bunun olması lazım.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - O zaman biz mevcut hâliyle oyalayalım. Yani şu anda 84 kadroyu bu izin şartını da, sınırlama şartlarını da...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bizim önergemizi oylayın, ondan sonra mevcut hâlini oylarsınız.

BAŞKAN – Cemil Bey’in bu konuda bir...

CEMİL YAMAN (Kocaeli) – Evet, benim bir önergem vardı, ben o önergeyi geri çekiyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Peki.

Bu arada Mehmet Erdoğan Bey’in bir önergesi var, onu okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşmekte olduğumuz (1/868) esas numaralı Kanun Tasarısı’nın 36’ncı maddesine ekli kadro cetveline veri hazırlama kontrol işletmeni olarak 1.500 kadro verilmesini arz ederim.

Mehmet Erdoğan

Murat Bakan

Muğla

İzmir

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Başkanım, şöyle yapalım: Şu cümleyi çıkartalım. Bu kısmı ekleyecekse yarın Bakan kendisi eklesin. Arzu ederseniz, orayı, isterseniz sizin kaleminizle çizin, o son cümleyi. Önceki hâli zaten tasarıda var.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER – Tamam, madem öyle uygun görüyorsa yasama uzmanlığı biz onun şeyini geri çekerek yani sadece 100 tane merkezdeki şeyi... O izin konusunu, “Üç yıl tabi değildir.” konusunu şimdilik... Yani hepsini çekmeyelim ama sayın önerge sahibi cümleyi bu şekilde çıkarttı. Biz bu şekliyle yani çıkartılmış vaziyetiyle sunuyoruz.

BAŞKAN – Erdoğan’ın önergesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Herkes kabul etsin arkadaşlar. Maliyeciler düşünsün, niye buna itiraz ediyorsunuz?

BAŞKAN – Akşam görüştünüz Maliyecilerle kardeşim. Şimdi genel yapıyı bozarsın. Plan ve Bütçeyi ilgilendirir. Devletin gelir gider dengesini, bütçe dengesini... Yani bu konu hepimizin de bildiği, hepimizin de istediği bir iş aslında ama.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, bir mikrofonumu açar mısınız.

BAŞKAN – Buyurun.

MURAT BAKAN (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan, biz bugün bu 1.500 kadroyla ilgili kanun teklifi verdik yani bugün verdim, gruptan çıktı, Kanunlar Kararlarda. “Hem 1.500 kadro hem de fazla çalışma ücretlerinin 5 katına ve ayda elli saati geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde 31/12/2020 tarihine kadar ikinci altı ayda da fazla çalışma ücreti ödenmesine Bakanlık yetkilidir.” diye yani İçişleri Bakanlığı. Böyle bir şey verdik. Yani bu Bakanlık personelinin -yani nüfus memurları için söylüyorum-gerçekten yaptığı işin, emeğin, alın terinin karşılığı. Bunu yapmak lazım. Özellikle nüfusla ilgili bu kadar önemli düzenlemeleri yaparken nüfusta çalışan memur arkadaşlarımızın içinde bulundukları durumu ihmal etmememiz gerekir. Sadece bunu tutanağa geçsin diye belirtmek istedim.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, ben de müsaade ederseniz iki cümle söyleyeyim.

Şimdi, burada zaten kadro meselesi var. Dolayısıyla, eğer bizim önergemiz Plan ve Bütçeye gitmesi gerekirse bu kadrolar da Plan ve Bütçeye gitmeden geçemez.

BAŞKAN – Ama, bak, şunu yaparız: Genel Kurulda...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ha, Genel Kurulda olabilir.

BAŞKAN – Plan ve Bütçeye gitmeden geçer.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Plan ve Bütçeye gitmeden geçebilir. Ama fazla çalışma konusunu da bizim yarın Komisyonunda muhakkak eklememiz lazım.

Ondan sonra, bir konu daha var: Bugün, arkadaşlar, bu kanun tasarısıyla birleştirdiğimiz bir başka kanun teklifi vardı, biliyorsunuz, Eyüp ilçesinin adının Eyüpsultan olarak değiştirilmesi. Bu görüşmede henüz oraya gelmedik ama bugün sabah bütün televizyon kanallarında “Komisyonunda kabul edildi.” diye geçti. Daha Komisyonunda biz bunu görüşmeye bile başlamadık. Komisyonunda kabul edilen şey neydi? Sadece bunun birleştirilmesiydi. İşte böyle yalan yanlış haberler nasıl çıkıyorsa çıkıyor, ondan sonra “Zaten her şey bitmiş, siz neyi görüşüyorsunuz Komisyonunda?” diye millet de bize saldırıyor. Bu konuda da herkesin biraz daha haber verirken duyarlı olmasını temenni ediyoruz.

BAŞKAN – Oylayalım, kabul edelim o zaman.

MURAT BAKAN (İzmir) – Sayın Başkan, oylayalım bir an önce.

BAŞKAN – Önce Sayın Erdoğan’ın önergesini oyluyoruz: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

NÜFUS VE VATANDAŞLIK İŞLERİ GENEL MÜDÜRÜ SİNAN GÜNER - Bir de merkezde 100 kadro tahsisi...

BAŞKAN – Merkezdeki diğer kadro ihdasıyla ilgili Sayın Cemil Yaman’ın bir önergesi var, okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı Tasarı'nın 36'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Cemil Yaman

Kocaeli

“MADDE 36- 14/2/1985 tarihli ve 3152 sayılı İçişleri Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

Ek Madde 6- Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğünün ihtiyacını karşılamak üzere ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin ilgili bölümüne eklenmiştir. Bu kadrolara yapılacak atamalar bütçe kanunlarında ve diğer kanunlardaki sınırlamalara üç yıl süreyle tabi tutulmaz.

Gerekçe:

İstanbul iline bağlı Eyüp ilçesinin adı Eyüp Sultan olarak değiştirilmiştir.

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU: İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

TEŞKİLAT: MERKEZ

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Serbest Kadro Adedi	Toplam
MİAH	Daire Başkanı	1	2	2
GİH	Şube Müdürü	1	6	6
AH	Avukat	6	6	6
TH	Mühendis	8	10	10
TH	Tekniker	10	6	6
TH	Teknisyen	10	70	70
TOPLAM			100	100

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Yeni bir madde ihdasıyla ilgili önerge var. Onu okutuyorum:

İçişleri Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (1/868) esas numaralı tasarıyla birleştirilen (2/1826) esas numaralı Teklif'in 1'inci maddesinin tasarıya yeni bir madde olarak eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Cemil Yaman

Kocaeli

Gerekçe:

İstanbul iline bağlı Eyüp ilçesinin adı Eyüp Sultan olarak değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Vallahi hiçbir şeye hayrı olmayan bu önergeyi kabul etmiyorum ben.

MURAT BAKAN (İzmir) – Ben de kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Tasarının 37'nci maddesini –yürürlük maddesi- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

38'inci maddeyi –yürütme maddesi- oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Tasarının tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ, şimdi, Komisyon raporu ne zaman yazılacak?

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR - Sayın Vekilim, ben gece size mail atacağım. Metni düzenledim, metni bir saat içinde raporu da mümkün olan en yakın saatte atacağım efendim.

MURAT BAKAN (İzmir) – Peki, bizim şerhimiz var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Pekâlâ biz muhalefet şerhini ne zaman yazacağız?

YASAMA UZMANI HALİL İBRAHİM BAYAR – Yani artık o Başkanın takdirinde.

BAŞKAN – Muhalefet şerhini sonra yazabiliyorsunuz.

MURAT BAKAN (İzmir) – Hayır yani ne zamana kadar şey yapacağız, ona göre şey yapalım.

BAŞKAN – Yarın akşama kadar.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Nasıl yarın akşama kadar?

MURAT BAKAN (İzmir) – Nasıl? Yarın Komisyonunda okunmayacak mı?

BAŞKAN – Yarın görüşülecek.

Yarın saat 10.00'da toplanmak üzere toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.50

